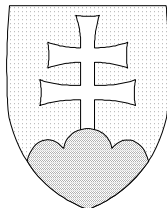

PROTIMONOPOLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ROZHODNUTIE

Číslo: 190/2017/ODK-2017/KH/R/2/017

Bratislava 15. júna 2017

Rada Protimonopolného úradu Slovenskej republiky v Bratislave, ako orgán príslušný na konanie podľa § 18 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov, v správnom konaní č. 0050/ODOS/2007, na základe rozkladu spoločnosti Siemens Aktiengesellschaft Österreich, so sídlom Siemensstrasse 92, A – 1210 Viedeň, Rakúsko, zastúpený Nedelka Kubáč Oršulová advokáti s.r.o., Advokátska kancelária, Mickiewiczova 9, 811 07 Bratislava

m e n í

podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov rozhodnutie Protimonopolného úradu Slovenskej republiky, odboru dohôd obmedzujúcich súťaž (teraz odbor kartelov), č. 2007/KH/1/1/109 zo dňa 28.12.2007 takto:

Bod č. 1 výroku znie:

Na základe dohody pod názvom GQ-Agreement (GQ-Dohoda) zo dňa 15.04.1988, ktorá trvala do 11. mája 2004 podnikatelia:

1. **ABB Management Services Ltd.**, so sídlom Affolternstrasse 44, P.O. Box 8131, CH – 8050, Zürich, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom, advokátom, advokátska kancelária PRK Partners s.r.o., so sídlom Gorkého 3, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 02.03.2004,
2. **ABB Switzerland Ltd.**, so sídlom Brown Boveri Strasse 6, CH – 5400, Baden, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom,

advokátom, advokátska kancelária PRK Partners s.r.o., so sídlom Gorkého 3, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 02.03.2004,

3. **ABB Ltd.**, so sídlom Affolternstrasse 44, P. O. Box 8131 CH – 8050, Zürich, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom, advokátom advokátska kancelária PRK Partners s.r.o., so sídlom Gorkého 3, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 02.03. 2004,
4. **ALSTOM (Société Anonyme)**, so sídlom 3 Avenue Malraux, La sextant, 92309 Levallois – Perret, Cedex, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Andreou Oršulovou, advokátkou, advokátska kancelária Ružička Csekes s.r.o., so sídlom Kapitulská 15, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 08.01.2004,
5. **AREVA T&D SA**, so sídlom 1 Place Jean Miller, Tour Areva, 92084 Paríž – La Défense, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, advokátska kancelária Čechová & Partners, so sídlom Štúrová 4, 811 02 Bratislava, v čase od 07.12.1992 do 30.04.2004,
6. **AREVA T&D Holding SA**, so sídlom 33, rue la Fayette, 75009 Paríž, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, advokátska kancelária Čechová & Partners, so sídlom Štúrová 4, 811 02 Bratislava, v čase od 09.01.2004 do 30.04.2004,
7. **AREVA T&D AG**, so sídlom Carl Sprecher Strasse 3, 5036 Oberentfelden, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, advokátska kancelária Čechová & Partners, so sídlom Štúrová 4, 811 02 Bratislava, v čase od 22.12.2003 do 30.04.2004,
8. **Fuji Electric Holdings Co., Ltd.**, so sídlom Gate City Osaki, East Tower 11 – 2, Osaki – 1 – Chrome, Shinagawa – ku, Tokyo, 141 – 0032, Japonsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Milanom Malatom, advokátom, advokátska kancelária Malata, Pružinský, Hegedűš & Partners, so sídlom Prievozská 4/B, 821 09 Bratislava v čase od 01.03.1991 do 30.09.2002,
9. **Fuji Electric Systems Co., Ltd.**, so sídlom 1 – 11 – 2 Osaki, Shinagawa – ku, Tokyo, Japonsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Milanom Malatom, advokátom, advokátska kancelária Malata, Pružinský, Hegedűš & Partners, so sídlom Prievozská 4/B, 821 09 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 30.09.2002,
10. **Hitachi Ltd.**, so sídlom 6 – 6, Marunouchi 1 – chrome, Chiyoda – ku, 100 – 8280 Tokyo, Japonsko, zastúpený na základe plnej moci spoločnosťou Černejová & Hrbek, s.r.o., so sídlom Kýčerského 7, 811 05 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 31.12.1999 a od 02.07.2002 do 30.09.2002,
11. **Hitachi Europe Limited**, so sídlom Whitebrook Park, Lower Cookham Road, Maidenhead, Berkshire SL6 8YA, Veľká Británia, zastúpený na základe plnej moci spoločnosťou Černejová & Hrbek, s.r.o., so sídlom Kýčerského 7, 811 05

Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 31.12.1999 a od 02.07.2002 do 30.09.2002,

12. **Japan AE Power Systems Corporation**, so sídlom Landic Shimbashi building, 8 – 3, Nishi – Shimbashi 3 – chrome, Minato – ku, Tokyo, 105 – 0003, Japan, zastúpený na základe plnej moci spoločnosťou Černejšová & Hrbek, s.r.o., so sídlom Kýčerského 7, 811 05 Bratislava, v čase od 01.10.2002 do 30.04.2004,
13. **Mitsubishi Electric Corporation**, so sídlom 2 – 7 – 3, Marunouchi, Chiyoda – ku, Tokyo, 100 – 8310, Japonsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Alexandrom Césarom, advokátom, advokátska kancelária Baker & McKenzie, v.o.s., so sídlom Klimentská 46, 110 02 Praha 1, Česká republika, v čase od 01.03.1991 do 30.04.2004,
14. **Toshiba Corporation**, so sídlom 1 – 1, Shibaura 1 – chrome, Minato – ku, Tokyo, 105 – 8001, Japonsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Silviou Belovičovou, advokátkou, advokátska kancelária White & Case s.r.o., so sídlom Hlavné námestie 5, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 30.04.2004,
15. **Schneider Electric SA**, so sídlom 43 – 45, boulevard Franklin Roosevelt, 92500 Rueil – Malmaison, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Dušanom Nitschneiderom advokátom, advokátska kancelária NITSCHNEIDER & NOVÁK, s.r.o., so sídlom Digital Park, Einsteinova 21, 851 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 13.12.2000,
16. **Siemens AG**, Wittelsbacherplatz 2, D – 80333, Mníchov, Nemecká spolková republika, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18 (Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od 01.03.1991 do 01.09.1999 a od 26.03.2002 do 30.04.2004,
17. **Siemens Aktiengesellschaft Österreich**, so sídlom Siemensstrasse 92, A – 1210 Viedeň, Rakúsko, zastúpený na základe plnej moci Nedelka Kubáč Oršulová advokáti s.r.o., Advokátska kancelária, Mickiewiczova 9, 811 07 Bratislava, v čase od 20.09.1998 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,
18. **Siemens Transmission and Distribution Limited**, so sídlom Siemens House, Bracknell, Berkshire RG12 8 FZ, Veľká Británia, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18 (Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od 01.03.1991 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,
19. **VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG**, so sídlom Penzingerstrasse 76, A – 1141, Viedeň, Rakúsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18 (Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od 01.01.2000 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,

20. **Nuova Magrini Galileo S. p. A**, so sídlom Via Circonvallazione Est, 1, 24040, Stezzano (BG), Taliansko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18 (Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od 01.03.1991 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004

a na základe dohody pod názvom E - Group Operation Agreement for GQ – Agreement (EQ-Dohoda) zo dňa 15.04.1988, ktorá trvala do 11. mája 2004 podnikateľa:

1. **ABB Management Services Ltd.**, so sídlom Affolternstrasse 44, P. O. Box 8131, CH – 8050, Zürich, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom, advokátom, advokátska kancelária, PRK Partners s.r.o., so sídlom Gorkého 3, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 02.03.2004,
2. **ABB Switzerland Ltd.**, so sídlom Brown Boveri Strasse 6, CH – 5400, Baden, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom, advokátom, advokátska kancelária PRK Partners s.r.o., so sídlom Gorkého 3, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 02.03.2004,
3. **ABB Ltd.**, so sídlom Affolternstrasse 44, P. O. Box 8131 CH – 8050, Zürich, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom, advokátom, advokátska kancelária PRK Partners s.r.o., so sídlom Gorkého 3, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 02.03.2004,
4. **ALSTOM (Société Anonyme)**, so sídlom 3 Avenue Malraux, La sextant, 92309 Levallois – Perret, Cedex, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Andreou Oršulovou, advokátkou, advokátska kancelária Ružička Csekcs s.r.o. so sídlom Kapitulská 15, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 08.01.2004,
5. **AREVA T&D SA**, so sídlom 1 Place Jean Miller, 92084 Paríž – La Défense, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, advokátska kancelária Čechová & Partners, so sídlom Štúrová 4, 811 02 Bratislava, v čase od 07.12.1992 do 30.04.2004,
6. **AREVA T&D Holding SA**, so sídlom 33, rue la Fayette, 75009 Paríž, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, advokátska kancelária Čechová & Partners, so sídlom Štúrová 4, 811 02 Bratislava, v čase od 09.01.2004 do 30.04.2004,
7. **AREVA T&D AG**, so sídlom Carl Sprecher Strasse 3, 5036 Oberentfelden, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, advokátska kancelária Čechová & Partners, so sídlom Štúrová 4, 811 02 Bratislava, v čase od 22.12.2003 do 30.04.2004,
8. **Schneider Electric SA**, so sídlom 43 – 45, boulevard Franklin Roosevelt, 92500 Rueil – Malmaison, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Dušanom Nitschneiderom, advokátom, advokátska kancelária

NITSCHNEIDER & NOVÁK, s.r.o., so sídlom Digital Park, Einsteinova 21, 851 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 13.12.2000,

9. **Siemens AG**, Wittelsbacherplatz 2, D – 80333, Mníchov, Nemecká spolková republika, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18 (Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od 01.03.1991 do 01.09.1999 a od 26.03.2002 do 30.04.2004,
10. **Siemens Aktiengesellschaft Österreich**, so sídlom Siemensstrasse 92, A – 1210 Viedeň, Rakúsko, zastúpený na základe plnej moci Nedelka Kubáč Oršulová advokáti s.r.o., Advokátska kancelária, Mickiewiczova 9, 811 07 Bratislava, v čase od 20.09.1998 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,
11. **VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG**, so sídlom Penzingerstrasse 76, A – 1141, Viedeň, Rakúsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18 (Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od 01.01.2000 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,
12. **Siemens Transmission and Distribution Limited**, so sídlom Siemens House, Bracknell, Berkshire RG12 8 FZ, Veľká Británia, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18 (Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od 01.03.1991 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,
13. **Nuova Magrini Galileo S. p. A**, so sídlom Via Circonvallazione Est, 1, 24040, Stezzano (BG), Taliansko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18 (Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od 01.03.1991 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,

koordinovali svoje správanie na relevantnom trhu výroby a predaja zapuzdrených plynom izolovaných spínacích zariadení (GIS) pre aplikácie 72 kV a vyššie na území Slovenskej republiky, a to určovaním cien, rozdelením trhu, udržiavaním stabilnej úrovne trhových podielov na základe vopred odsúhlasených kvót, vzájomným obmedzovaním sa pri uzatváraní licenčných zmlúv s tretími osobami a koluzívnym správaním v procese verejného obstarávania, čím podľa § 4 ods. 1 v spojení § 4 ods. 3 písm. a), b), c) a f) zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení zákona 465/2002 Z. z. uzatvorili dohodu obmedzujúcu súťaž, ktorá je podľa § 4 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení zákona 465/2002 Z. z. zakázaná.

Bod č. 2 výroku znie:

Podľa § 38 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 465/2002 Z. z. Rada úradu za konanie uvedené v bode 1. výrokovej časti tohto rozhodnutia ukladá:

podnikateľovi Siemens Aktiengesellschaft Österreich, so sídlom Siemensstrasse 92, A – 1210 Viedeň, Rakúsko, peňažnú pokutu vo výške 132 770 Eur (slovom stotridsaťdvatisíc sedemstosedemdesiat Eur),

ktorú je povinný uhradiť **do 90 dní** odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet Protimonopolného úradu Slovenskej republiky č. 7000060793, ŠP 8180, KS 1118, VS 201511038 vedený v Štátnej pokladnici Bratislava, IBAN: SK SK5281800000007000060793, SWIFT: SPSRSKBA.

Odôvodnenie :

Chronológia prípadu

Prvostupňové rozhodnutie Protimonopolného úradu Slovenskej republiky, odboru dohôd obmedzujúcich súťaž

1. Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, odbor dohôd obmedzujúcich súťaž (ďalej ako "úrad") vydal v správnom konaní č. 0050/ODOS/2007 rozhodnutie č. 2007/KH/1/1/109 zo dňa 28.12.2007, ktorým rozhodol tak, že konanie podnikateľov:

ABB Management Services Ltd., so sídlom Affolternstrasse 44, P. O. Box 8131, CH – 8050, Zürich, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom, advokátom, so sídlom Laurinská 12, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 30.04.2004,

ABB Switzerland Ltd., so sídlom Brown Boveri Strasse 6, CH – 5400, Baden, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom, advokátom, so sídlom Laurinská 12, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 30.04.2004,

ABB Ltd., so sídlom Affolternstrasse 44, P. O. Box 8131 CH – 8050, Zürich, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom, advokátom, so sídlom Laurinská 12, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 30.04.2004,

ALSTOM (Société Anonyme), so sídlom 3 Avenue Malraux, La sextant, 92309 Levallois – Perret, Cedex, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Erikou Csekes, advokátkou, so sídlom Sasinkova 12, Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 09.01.2004,

AREVA T&D SA, so sídlom 1 Place de la Couple, 92084 Paríž – La Défence, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, so sídlom Hurbanovo nám. 5, Bratislava, v čase od 07.12.1992 do 30.04.2004,

AREVA T&D Holding SA, so sídlom 33. rue la Fayette, 75009 Paríž, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, so sídlom Hurbanovo nám. 5, Bratislava, v čase od 09.01.2004 do 30.04.2004,

AREVA T&D AG, so sídlom Carl Sprecher Strasse, 15036 Oberentfelden, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, so sídlom Hurbanovo nám. 5, Bratislava, v čase od 22.12.2003 do 30.04.2004,

Fuji Electric Holdings Co., Ltd., so sídlom Gate City Osaki, East Tower 11 – 2, Osaki – 1 – Chrome, Shinagawa – ku, Tokyo, 141 – 0032, Japonsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Milanom Malatom, advokátom, so sídlom Hattalova 12/A, Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 30.09.2002,

Fuji Electric Systems Co., Ltd., so sídlom 1 – 11 – 2 Osaki, Shinagawa – ku, Tokyo, Japonsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Milanom Malatom, advokátom, so sídlom Hattalova 12/A, Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 30.09.2002,

Hitachi Ltd., so sídlom 6 – 6, Marunouchi 1 – chrome, Chiyoda – ku, 100 – 8280 Tokyo, Japonsko, zastúpeným JUDr. Alenou Černejevou, advokátkou, so sídlom, Kýčerského 7, Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 31.12.1999 a od 02.07.2002 do 30.09.2002,

Hitachi Europe Limited, so sídlom Whitebrook Park, Lower Cookham Road, Maidenhead, Berkshire SL6 8YA, Veľká Británia, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Alenou Černejevou, advokátkou, so sídlom, Kýčerského 7, Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 31.12.1999 a od 02.07.2002 do 30.09.2002,

Japan AE Power Systems Corporation, so sídlom Landic Shimbashi building, 8 – 3, Nishi – Shimbashi 3 – chrome, Minato – ku, Tokyo, 105 – 0003, Japan, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Alenou Černejevou, advokátkou, so sídlom, Kýčerského 7, Bratislava, v čase od 01.10.2002 do 30.04.2004,

Mitsubishi Electric Corporation, so sídlom 2 – 7 – 3, Marunouchi, Chiyoda – ku, Tokyo, 100 – 8310, Japonsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Alexandrom Césarom, advokátom, so sídlom Klimentská 46, Praha 1, Česká republika, v čase od 01.03.1991 do 30.04.2004,

Toshiba Corporation, so sídlom 1 – 1, Shibaura 1 – chrome, Minato – ku, Tokyo, 105 – 8001, Japonsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Silviou

Belovičovou, advokátkou, so sídlom Hlavné námestie 5, Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 30.04.2004,

Schneider Electric SA, so sídlom 43 – 45, boulevard Franklin Roosevelt, 92500 Rueil – Malmaison, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Dušanom Nitschneiderom, advokátom, so sídlom Digital Park, Einsteinova 21, 851 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 13.03.2001,

Siemens AG, Wittelsbacherplatz 2, D – 80333, Mníchov, Nemecká spolková republika, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, so sídlom Zámocká 30, Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 31.08.1999 a od 27.03.2002 do 30.04.2004,

Siemens Aktiengesellschaft Österreich, so sídlom Siemensstrasse 92, A – 1210 Viedeň, Rakúsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, so sídlom Zámocká 30, Bratislava, v čase od roku 1995 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,

VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG, so sídlom Penzingerstrasse 76, A – 1141, Viedeň, Rakúsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, so sídlom Zámocká 30, Bratislava, v čase od 01.01.2000 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,

Siemens Transmission and Distribution Limited, so sídlom Siemens House, Bracknell, Berkshire RG12 8 FZ, Veľká Británia, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, so sídlom Zámocká 30, Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,

Nuova Magrini Galileo S. p. A, so sídlom Via Circonvallazione Est, 1, 24040, Stezzano (BG), Taliansko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, so sídlom Zámocká 30, Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 13.03.2001 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,

spočívajúce v uzatvorení dohody dňa 15.04.1988 pod názvom GQ-Agreement, na základe ktorej vyššie uvedení podnikatelia koordinovali svoje správanie na relevantnom trhu výroby a predaja zapuzdrených plynom izolovaných spínacích zariadení pre aplikácie 72 kV a vyššie, a to určovaním cien, rozdelením trhu, udržiavaním stabilnej úrovne trhových podielov na základe vopred odsúhlasených kvót, vzájomným obmedzovaním pri uzatváraní licenčných zmlúv s tretími osobami a koluzívnym správaním v procese verejného obstarávania, je v období :

od 01.03.1991 do 31.07.1994 kartelovou dohodou podľa § 3 ods. 2 písm. a), b) a c) zákona č. 63/1991 Zb. o ochrane hospodárskej súťaže, ktorá je nedovolená a neplatná,

od 01.08.1994 do 30.04.2001 dohodou obmedzujúcou súťaž podľa § 3 ods. 2 písm. a), b) a c) zákona č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže v znení neskorších predpisov, ktorá je zakázaná,

od 01.05.2001 do 30.09.2002 dohodou obmedzujúcou súťaž podľa § 4 ods. 3 písm. a), b), c) a f) zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, ktorá je zakázaná,

od 01.10.2002 do 30.04.2004 dohodou obmedzujúcou súťaž podľa § 4 ods. 3 písm. a), b), c) a f) zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení zákona 465/2002 Z.z., ktorá je zakázaná.

Konanie podnikateľov:

ABB Management Services Ltd., so sídlom Affolternstrasse 44, P. O. Box 8131, CH – 8050, Zürich, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom, advokátom, so sídlom Laurinská 12, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 30.04.2004,

ABB Switzerland Ltd., so sídlom Brown Boveri Strasse 6, CH – 5400, Baden, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom, advokátom, so sídlom Laurinská 12, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 30.04.2004,

ABB Ltd., so sídlom Affolternstrasse 44, P. O. Box 8131 CH – 8050, Zürich, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom, advokátom, so sídlom Laurinská 12, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 30.04.2004,

ALSTOM (Société Anonyme), so sídlom 3 Avenue Malraux, La sextant, 92309 Levallois – Perret, Cedex, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Erikou Csekes, advokátkou, so sídlom Sasinkova 12, Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 09.01.2004,

AREVA T&D SA, so sídlom 1 Place de la Coupole, 92084 Paríž – La Défense, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, so sídlom Hurbanovo nám. 5, Bratislava, v čase od 07.12.1992 do 30.04.2004,

AREVA T&D Holding SA, so sídlom 33. rue la Fayette, 75009 Paríž, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, so sídlom Hurbanovo nám. 5, Bratislava, v čase od 09.01.2004 do 30.04.2004,

AREVA T&D AG, so sídlom Carl Sprecher Strasse, 15036 Oberentfelden, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, so sídlom Hurbanovo nám. 5, Bratislava, v čase od 22.12.2003 do 30.04.2004,

Schneider Electric SA, so sídlom 43 – 45, boulevard Franklin Roosevelt, 92500 Rueil – Malmaison, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Dušanom Nitschneiderom, advokátom, so sídlom Digital Park, Einsteinova 21, 851 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 13.03.2001,

Siemens AG, Wittelsbacherplatz 2, D – 80333, Mníchov, Nemecká spolková republika, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, so sídlom Zámocká 30, Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 31.08.1999 a od 27.03.2002 do 30.04.2004,

Siemens Aktiengesellschaft Österreich, so sídlom Siemensstrasse 92, A – 1210 Viedeň, Rakúsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, so sídlom Zámocká 30, Bratislava, v čase od roku 1995 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,

VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG, so sídlom Penzingerstrasse 76, A – 1141, Viedeň, Rakúsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, so sídlom Zámocká 30, Bratislava, v čase od 01.01.2000 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,

Siemens Transmission and Distribution Limited, so sídlom Siemens House, Bracknell, Berkshire RG12 8 FZ, Veľká Británia, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, so sídlom Zámocká 30, Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,

Nuova Magrini Galileo S. p. A, so sídlom Via Circonvallazione Est, 1, 24040, Stezzano (BG), Taliansko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, so sídlom Zámocká 30, Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 13.03.2001 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,

spočívajúce v uzatvorení dohody dňa 15.04.1988 pod názvom E - Group Operation Agreement for GQ - Agreement, na základe ktorej vyššie uvedení podnikatelia koordinovali svoje správanie na relevantnom trhu výroby a predaja zapuzdrených plynom izolovaných spínacích zariadení pre aplikácie 72 kV a vyššie, a to určovaním cien, rozdelením trhu, udržiavaním stabilnej úrovne trhových podielov na základe vopred odsúhlasených kvót, vzájomným obmedzovaním pri uzatváraní licenčných zmlúv s tretími osobami a koluzívnym správaním v procese verejného obstarávania, je v období

od 01.03.1991 do 31.07.1994 kartelovou dohodou podľa § 3 ods. 2 písm. a), b) a c) zákona č. 63/1991 Zb. o ochrane hospodárskej súťaže, ktorá je nedovolená a neplatná,

od 01.08.1994 do 30.04.2001 dohodou obmedzujúcou súťaž podľa § 3 ods. 2 písm. a), b) a c) zákona č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže v znení neskorších predpisov, ktorá je zakázaná,

od 01.05.2001 do 30.09.2002 dohodou obmedzujúcou súťaž podľa § 4 ods. 3 písm. a), b), c) a f) zákona č. 136/2001 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, ktorá je zakázaná,

od 01.10.2002 do 30.04.2004 dohodou obmedzujúcou súťaž podľa § 4 ods. 3 písm. a), b), c) a f) zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení zákona 465/2002 Z. z., ktorá je zakázaná.

Podľa § 38 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov Protimonopolný úrad Slovenskej republiky za konanie uvedené v bodoch 1. a 2. výrokovej časti tohto rozhodnutia uložil:

podnikateľovi ALSTOM (Société Anonyme), so sídlom 3 Avenue Malraux, La sextant, 92309 Levallois – Perret, Cedex, Francúzsko, peňažnú pokutu vo výške 30 000 000,- Sk (slovom tridsať miliónov korún slovenských),

podnikateľovi AREVA T&D SA, so sídlom 1 Place de la Couple, 92084 Paríž – La Défence, Francúzsko, peňažnú pokutu vo výške 30 000 000,- Sk (slovom tridsať miliónov korún slovenských),

podnikateľovi AREVA T&D Holding SA, so sídlom 33, rue la Fayette, 75009 Paríž, Francúzsko, peňažnú pokutu vo výške 10 000 000,- Sk (slovom desať miliónov korún slovenských),

podnikateľovi AREVA T&D AG, so sídlom Carl Sprecher Strasse, 15036 Oberentfelden, Švajčiarsko, peňažnú pokutu vo výške 10 000 000,- Sk (slovom desať miliónov korún slovenských),

podnikateľovi Fuji Electric Holdings Co., Ltd., so sídlom Gate City Osaki, East Tower 11 – 2, Osaki - 1 – Chrome, Shinagawa – ku, Tokyo, 141 – 0032, Japonsko, peňažnú pokutu vo výške 20 000 000,- Sk (slovom dvadsať miliónov korún),

podnikateľovi Fuji Electric Systems Co., Ltd., so sídlom 1 - 11 – 2 Osaki, Shinagawa – ku, Tokyo, Japonsko, peňažnú pokutu vo výške 30 000 000,- Sk, (slovom tridsať miliónov korún slovenských),

podnikateľovi Hitachi Ltd., so sídlom 6 – 6, Marunouchi 1 – chrome, Chiyoda – ku, 100 – 8280 Tokyo, Japonsko, peňažnú pokutu vo výške 16 000 000,- Sk (slovom šesťnásť miliónov korún slovenských),

podnikateľovi Hitachi Europe Limited, so sídlom Whitebrook Park, Lower Cookham Road, Maidenhead, Berkshire SL6 8YA, Veľká Británia, peňažnú pokutu vo výške 13 000 000,- Sk (slovom trinásť miliónov korún slovenských),

podnikateľovi Japan AE Power Systems Corporation, so sídlom Landic Shimbashi building, 8 – 3, Nishi – Shimbashi 3 – chrome, Minato – ku, Tokyo, 105 – 0003, Japonsko, peňažnú pokutu vo výške 11 000 000,- Sk (slovom jedenásť miliónov korún slovenských),

podnikateľovi Mitsubishi Electric Corporation, so sídlom 2 – 7 – 3, Marunouchi, Chiyoda – ku, Tokyo, 100 – 8310, Japonsko, peňažnú pokutu vo výške 35 000 000,- Sk, (slovom tridsaťpäť miliónov korún slovenských),

podnikateľovi Toshiba Corporation, so sídlom 1 – 1, Shibaura 1 – chrome, Minato – ku, Tokyo, 105 – 8001, Japonsko, peňažnú pokutu vo výške 35 000 000,- Sk (slovom tridsaťpäť miliónov korún slovenských),

podnikateľovi Siemens AG, Wittelsbacherplatz 2, D – 80333, Mníchov, Nemecká spolková republika, peňažnú pokutu vo výške 50 000 000,- Sk (slovom päťdesiat miliónov korún slovenských),

podnikateľovi Siemens Aktiengesellschaft Österreich, so sídlom Siemensstrasse 92, A – 1210 Viedeň, Rakúsko, peňažnú pokutu vo výške 20 000 000,- Sk (slovom dvadsať miliónov korún slovenských),

podnikateľovi VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG, so sídlom Penzingerstrasse 76, A – 1141, Viedeň, Rakúsko, peňažnú pokutu vo výške 10 000 000,- Sk (slovom desať miliónov korún slovenských),

podnikateľovi Siemens Transmission and Distribution Limited, so sídlom Siemens House, Bracknell, Berkshire RG12 8 FZ, Veľká Británia, peňažnú pokutu vo výške 20 000 000,- Sk (slovom dvadsať miliónov korún slovenských),

podnikateľovi Nuova Magrini Galileo S. p. A, so sídlom Via Circonvallazione Est, 1, 24040, Stezzano (BG), Taliansko, peňažnú pokutu vo výške 10 000 000,- Sk (slovom desať miliónov korún slovenských).

Druhostupňové rozhodnutie Rady Protimonopolného úradu Slovenskej republiky

2. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podali rozklady všetci účastníci správneho konania s výnimkou spoločností ABB Management Services Ltd., ABB Switzerland Ltd. a ABB Ltd. Rada úradu preskúmala rozkladmi napadnuté rozhodnutie, konanie, ktoré mu predchádzalo, rozklady ako aj spisový materiál s vecou súvisiaci a rozhodla nasledovne.

3. Rada Protimonopolného úradu Slovenskej republiky v Bratislave, rozhodnutím č. 2009/KH/R/2/035 zo dňa 14. augusta 2009 (ďalej ako „pôvodné rozhodnutie Rady úradu“), zmenila podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov rozhodnutie Protimonopolného úradu Slovenskej republiky, odboru dohôd obmedzujúcich súťaž, č. 2007/KH/1/1/109 zo dňa 28.12.2007 takto:

Bod č. 1 výroku znie:

Na základe dohody pod názvom GQ-Agreement (GQ-Dohoda) zo dňa 15.04.1988, ktorá trvala do 11. mája 2004 podnikatelia:

ABB Management Services Ltd., so sídlom Affolternstrasse 44, P.O. Box 8131, CH – 8050, Zürich, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom, advokátom, advokátska kancelária PRK Partners s.r.o., so sídlom Gorkého 3, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 02.03.2004,

ABB Switzerland Ltd., so sídlom Brown Boveri Strasse 6, CH – 5400, Baden, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom, advokátom, advokátska kancelária PRK Partners s.r.o., so sídlom Gorkého 3, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 02.03.2004,

ABB Ltd., so sídlom Affolternstrasse 44, P. O. Box 8131 CH – 8050, Zürich, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom, advokátom, advokátska kancelária PRK Partners s.r.o., so sídlom Gorkého 3, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 02.03. 2004,

ALSTOM (Société Anonyme), so sídlom 3 Avenue Malraux, La sextant, 92309 Levallois – Perret, Cedex, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Andreou Oršulovou, advokátkou, advokátska kancelária Ružička Csekess r.o., so sídlom Kapitulská 15, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 08.01.2004,

AREVA T&D SA, so sídlom 1 Place Jean Miller, Tour Areva, 92084 Paríž – La Défense, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, advokátska kancelária Čechová & Partners, so sídlom Štúrová 4, 811 02 Bratislava, v čase od 07.12.1992 do 30.04.2004,

AREVA T&D Holding SA, so sídlom 33, rue la Fayette, 75009 Paríž, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, advokátska kancelária Čechová & Partners, so sídlom Štúrová 4, 811 02 Bratislava, v čase od 09.01.2004 do 30.04.2004,

AREVA T&D AG, so sídlom Carl Sprecher Strasse 3, 5036 Oberentfelden, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, advokátska kancelária Čechová & Partners, so sídlom Štúrová 4, 811 02 Bratislava, v čase od 22.12.2003 do 30.04.2004,

Fuji Electric Holdings Co., Ltd., so sídlom Gate City Osaki, East Tower 11 – 2, Osaki – 1 – Chrome, Shinagawa – ku, Tokyo, 141 – 0032, Japonsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Milanom Malatom, advokátom, advokátska kancelária Malata, Pružinský, Hegeduš & Partners, so sídlom Prievozská 4/B, 821 09 Bratislava v čase od 01.03.1991 do 30.09.2002,

Fuji Electric Systems Co., Ltd., so sídlom 1 – 11 – 2 Osaki, Shinagawa – ku, Tokyo, Japonsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Milanom Malatom, advokátom, advokátska kancelária Malata, Pružinský, Hegeduš & Partners, so sídlom Prievozská 4/B, 821 09 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 30.09.2002,

Hitachi Ltd., so sídlom 6 – 6, Marunouchi 1 – chrome, Chiyoda – ku, 100 – 8280 Tokyo, Japonsko, zastúpený na základe plnej moci spoločnosťou Černejšová & Hrbek, s.r.o., so sídlom Kýčerského 7, 811 05 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 31.12.1999 a od 02.07.2002 do 30.09.2002,

Hitachi Europe Limited, so sídlom Whitebrook Park, Lower Cookham Road, Maidenhead, Berkshire SL6 8YA, Veľká Británia, zastúpený na základe plnej moci spoločnosťou Černejšová & Hrbek, s.r.o., so sídlom Kýčerského 7, 811 05 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 31.12.1999 a od 02.07.2002 do 30.09.2002,

Japan AE Power Systems Corporation, so sídlom Landic Shimbashi building, 8 – 3, Nishi – Shimbashi 3 – chrome, Minato – ku, Tokyo, 105 – 0003, Japan, zastúpený na základe plnej moci spoločnosťou Černejšová & Hrbek, s.r.o., so sídlom Kýčerského 7, 811 05 Bratislava, v čase od 01.10.2002 do 30.04.2004,

Mitsubishi Electric Corporation, so sídlom 2 – 7 – 3, Marunouchi, Chiyoda – ku, Tokyo, 100 – 8310, Japonsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Alexandrom Césarom, advokátom, advokátska kancelária Baker & McKenzie, v.o.s., so sídlom Klimentská 46, 110 02 Praha 1, Česká republika, v čase od 01.03.1991 do 30.04.2004,

Toshiba Corporation, so sídlom 1 – 1, Shibaura 1 – chrome, Minato – ku, Tokyo, 105 – 8001, Japonsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Silviou Belovičovou, advokátkou, advokátska kancelária White & Case s.r.o., so sídlom Hlavné námestie 5, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 30.04.2004,

Schneider Electric SA, so sídlom 43 – 45, boulevard Franklin Roosevelt, 92500 Rueil – Malmaison, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Dušanom Nitschneiderom advokátom, advokátska kancelária NITSCHNEIDER & NOVÁK, s.r.o., so sídlom Digital Park, Einsteinova 21, 851 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 13.12.2000,

Siemens AG, Wittelsbacherplatz 2, D – 80333, Mníchov, Nemecká spolková republika, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18

(Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od 01.03.1991 do 01.09.1999 a od 26.03.2002 do 30.04.2004,

Siemens Aktiengesellschaft Österreich, so sídlom Siemensstrasse 92, A – 1210 Viedeň, Rakúsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18 (Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od roku 20.09.1998 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,

Siemens Transmission and Distribution Limited, so sídlom Siemens House, Bracknell, Berkshire RG12 8 FZ, Veľká Británia, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18 (Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od 01.03.1991 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,

VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG, so sídlom Penzingerstrasse 76, A – 1141, Viedeň, Rakúsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18 (Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od 01.01.2000 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,

Nuova Magrini Galileo S. p. A, so sídlom Via Circonvallazione Est, 1, 24040, Stezzano (BG), Taliansko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18 (Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od 01.03.1991 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004

a na základe dohody pod názvom E - Group Operation Agreement for GQ – Agreement (EQ-Dohoda) zo dňa 15.04.1988, ktorá trvala do 11. mája 2004 podnikatelia:

ABB Management Services Ltd., so sídlom Affolternstrasse 44, P. O. Box 8131, CH – 8050, Zürich, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom, advokátom, advokátska kancelária PRK Partners s.r.o., so sídlom Gorkého 3, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 02.03.2004,

ABB Switzerland Ltd., so sídlom Brown Boveri Strasse 6, CH – 5400, Baden, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom, advokátom, advokátska kancelária PRK Partners s.r.o., so sídlom Gorkého 3, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 02.03.2004,

ABB Ltd., so sídlom Affolternstrasse 44, P. O. Box 8131 CH – 8050, Zürich, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Petrom Oravcom, advokátom, advokátska kancelária PRK Partners s.r.o., so sídlom Gorkého 3, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 02.03.2004,

ALSTOM (Société Anonyme), so sídlom 3 Avenue Malraux, La sextant, 92309 Levallois – Perret, Cedex, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Andreou Oršulovou, advokátkou, advokátska kancelária Ružička Csekes s.r.o.

so sídlom Kapitulska 15, 811 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 08.01.2004,

AREVA T&D SA, so sídlom 1 Place Jean Miller, 92084 Paríž – La Défense, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, advokátska kancelária Čechová & Partners, so sídlom Štúrová 4, 811 02 Bratislava, v čase od 07.12.1992 do 30.04.2004,

AREVA T&D Holding SA, so sídlom 33, rue la Fayette, 75009 Paríž, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, advokátska kancelária Čechová & Partners, so sídlom Štúrová 4, 811 02 Bratislava, v čase od 09.01.2004 do 30.04.2004,

AREVA T&D AG, so sídlom Carl Sprecher Strasse 3, 5036 Oberentfelden, Švajčiarsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Tomášom Marettom, advokátom, advokátska kancelária Čechová & Partners, so sídlom Štúrová 4, 811 02 Bratislava, v čase od 22.12.2003 do 30.04.2004,

Schneider Electric SA, so sídlom 43 – 45, boulevard Franklin Roosevelt, 92500 Rueil – Malmaison, Francúzsko, zastúpený na základe plnej moci Mgr. Dušanom Nitschneiderom, advokátom, advokátska kancelária NITSCHNEIDER & NOVÁK, s.r.o., so sídlom Digital Park, Einsteinova 21, 851 01 Bratislava, v čase od 01.03.1991 do 13.12.2000,

Siemens AG, Wittelsbacherplatz 2, D – 80333, Mníchov, Nemecká spolková republika, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18 (Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od 01.03.1991 do 01.09.1999 a od 26.03.2002 do 30.04.2004,

Siemens Aktiengesellschaft Österreich, so sídlom Siemensstrasse 92, A – 1210 Viedeň, Rakúsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18 (Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od roku 20.09.1998 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,

VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG, so sídlom Penzingerstrasse 76, A – 1141, Viedeň, Rakúsko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18 (Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od 01.01.2000 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,

Siemens Transmission and Distribution Limited, so sídlom Siemens House, Bracknell, Berkshire RG12 8 FZ, Veľká Británia, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18 (Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od 01.03.1991 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,

Nuova Magrini Galileo S. p. A, so sídlom Via Circonvallazione Est, 1, 24040, Stezzano (BG), Taliansko, zastúpený na základe plnej moci JUDr. Martinom

Nedelkom, advokátom, advokátska kancelária Schönherr, so sídlom Nám. 1 mája 18 (Park One), 811 06 Bratislava 1, v čase od 01.03.1991 do 13.12.2000 a od 01.04.2002 do 30.04.2004,

koordinovali svoje správanie na relevantnom trhu výroby a predaja zapuzdrených plynom izolovaných spínacích zariadení (GIS) pre aplikácie 72 kV a vyššie na území Slovenskej republiky, a to určovaním cien, rozdelením trhu, udržiavaním stabilnej úrovne trhových podielov na základe vopred odsúhlasených kvót, vzájomným obmedzovaním sa pri uzatváraní licenčných zmlúv s tretími osobami a koluzívnym správaním v procese verejného obstarávania, čím podľa § 4 ods. 1 v spojení § 4 ods. 3 písm. a), b), c) a f) zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení zákona 465/2002 Z. z. uzatvorili dohodu obmedzujúcu súťaž, ktorá je podľa § 4 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení zákona 465/2002 Z. z. zakázaná.

Bod č. 2 výroku znie:

Podľa § 38 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 465/2002 Z. z. Rada úradu za konanie uvedené v bode 1. výrokovej časti tohto rozhodnutia ukladá:

podnikateľovi ALSTOM (Société Anonyme), so sídlom 3 Avenue Malraux, La sextant, 92309 Levallois – Perret, Cedex, Francúzsko, peňažnú pokutu vo výške 564 290 Eur (slovom päťstošesťdesiatštyritisíc dvestodeväťdesiat Eur),

podnikateľovi AREVA T&D SA, so sídlom 1 Place Jean Miller, 92084 Paríž – La Défense, Francúzsko, peňažnú pokutu vo výške 232 350 Eur (slovom dvestotridsaťdvatisíc tristo päťdesiat Eur),

podnikateľovi AREVA T&D Holding SA, so sídlom 33, rue la Fayette, 75009 Paríž, Francúzsko, peňažnú pokutu vo výške 16 590 Eur (slovom šesťnásťtisíc päťstodeväťdesiat Eur),

podnikateľovi AREVA T&D AG, so sídlom Carl Sprecher Strasse 3, 5036 Oberentfelden, Švajčiarsko, peňažnú pokutu vo výške 16 590 Eur (slovom šesťnásťtisíc päťstodeväťdesiat Eur),

podnikateľovi Fuji Electric Holdings Co., Ltd., so sídlom Gate City Osaki, East Tower 11 – 2, Osaki - 1 – Chrome, Shinagawa – ku, Tokyo, 141 – 0032,

Japonsko, peňažnú pokutu vo výške 331 930 Eur (slovom tristotridsaťjedentisíc deväťstotridsať Eur),

podnikateľovi Fuji Electric Systems Co., Ltd., so sídlom 1 - 11 - 2 Osaki, Shinagawa - ku, Tokyo, Japonsko, peňažnú pokutu vo výške 331 930 Eur (slovom tristotridsaťjedentisíc deväťstotridsať Eur),

podnikateľovi Hitachi Ltd., so sídlom 6 - 6, Marunouchi 1 - chrome, Chiyoda - ku, 100 - 8280 Tokyo, Japonsko, peňažnú pokutu vo výške 431 520 Eur (slovom štyristotridsaťjedentisíc päťstodvadsať Eur),

podnikateľovi Hitachi Europe Limited, so sídlom Whitebrook Park, Lower Cookham Road, Maidenhead, Berkshire SL6 8YA, Veľká Británia, peňažnú pokutu vo výške 398 320 Eur (slovom tristodeväťdesiatosemtisíc tristodvadsať Eur),

podnikateľovi Japan AE Power Systems Corporation, so sídlom Landic Shimbashi building, 8 - 3, Nishi - Shimbashi 3 - chrome, Minato - ku, Tokyo, 105 - 0003, Japonsko, peňažnú pokutu vo výške 99 580 Eur (slovom deväťdesiatdeväťtisíc päťstoosemdesiat Eur),

podnikateľovi Mitsubishi Electric Corporation, so sídlom 2 - 7 - 3, Marunouchi, Chiyoda - ku, Tokyo, 100 - 8310, Japonsko, peňažnú pokutu vo výške 1 161 780 Eur (slovom jedenmilión stošesťdesiatjedentisíc sedemstoosemdesiat Eur),

podnikateľovi Toshiba Corporation, so sídlom 1 - 1, Shibaura 1 - chrome, Minato - ku, Tokyo, 105 - 8001, Japonsko, peňažnú pokutu vo výške 1 161 780 Eur (slovom jedenmilión stošesťdesiatjedentisíc sedemstoosemdesiat Eur),

podnikateľovi Siemens AG, Wittelsbacherplatz 2, D - 80333, Mníchov, Nemecká spolková republika, peňažnú pokutu vo výške 2 987 450 Eur (slovom dvamilióny deväťstoosemdesiat sedemtisíc štyristopädesiat Eur),

podnikateľovi Siemens Aktiengesellschaft Österreich, so sídlom Siemensstrasse 92, A - 1210 Viedeň, Rakúsko, peňažnú pokutu vo výške 132 770 Eur (slovom stotridsaťdvatisíc sedemstosedemdesiat Eur)

podnikateľovi VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG, so sídlom Penzingerstrasse 76, A - 1141, Viedeň, Rakúsko, peňažnú pokutu vo výške 99 580 Eur (slovom deväťdesiatdeväťtisíc päťstoosemdesiat Eur),

podnikateľovi Siemens Transmission and Distribution Limited, so sídlom Siemens House, Bracknell, Berkshire RG12 8 FZ, Veľká Británia, peňažnú pokutu vo výške 331 930 Eur (slovom tristotridsaťjedentisíc deväťstotridsať Eur),

podnikateľovi Nuova Magrini Galileo S. p. A, so sídlom Via Circonvallazione Est, 1, 24040, Stezzano (BG), Taliansko, peňažnú pokutu vo výške 330 000 Eur (slovom tristotridsaťtisíc Eur),

ktorú sú povinní uhradiť do 90 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet Protimonopolného úradu Slovenskej republiky vedený v Štátnej pokladnici Bratislava č. 7000060793, 8180 ŠP, KS 1118, VS 035.

Rozsudky súdov

4. Účastníci správneho konania podali proti pôvodnému rozhodnutiu Rady úradu žaloby na krajský súd v Bratislave, ktorý rozhodol vo veci žalobcov rozsudkami zo dňa 25.1.2013 (sp. zn. 4S 213/2009), zo dňa 14.5.2013 (sp. zn. 3S 229/2009, 3S 230/2009 a 3S 231/2009), rozsudkom zo 6.8.2014 (sp.zn. 1S 180/2009), vo veci žalobcu Siemens Aktiengesellschaft Österreich rozsudkom zo dňa 6.8.2014 (sp.zn. 1S 182-2009) a rozsudkom zo dňa 28.5.2013 (sp. zn. 3S 228/2009).

Odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Bratislave vo veci žalobcu Siemens Aktiengesellschaft Österreich

5. Krajský súd v Bratislave vo veci spoločnosti Siemens Aktiengesellschaft Österreich, so sídlom Siemensstrasse 92, A – 1210 Viedeň, Rakúsko, v tomto správnom konaní zastúpená JUDr. Martinom Nedelkom, Ph.D., advokát a konateľ, Advokátska kancelária Nedelka Kubáč Oršulová s.r.o., Mickiewiczova 9, 811 07 Bratislava (ďalej aj ako „SAO“) v rozsudku sp.zn. 1S 182-2009-453, zo dňa 6.8.2014, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 13.6.2016 (ďalej ako „rozsudok krajského súdu“), uviedol, že úrad pri posudzovaní trestnosti činu a pri ukladaní trestu v zásade prihliada na to, čo je pre páchatelia priaznivejšie. V danom posudzovanom prípade však podľa názoru súdu úrad podľa uvedených pravidiel dôsledne nepostupoval. Úrad podľa súdu porušil pravidlo „*zákazu zmeny k horšiemu*“, keď zvýšil v napadnutom rozhodnutí pokutu (cca o 40%) členovi skupiny žalobcu 2.
6. Krajský súd konštatoval, že mu nie je zrejmé, prečo úrad nezohľadnil argumentáciu účastníkov, ktorou namietali použitý metodický pokyn úradu o postupe pri určovaní pokút v prípadoch zneužívania dominantného postavenia a dohôd obmedzujúcich súťaž, najmä s ohľadom na obrat, z ktorého bola pokuta vypočítaná. V čase rozhodovania Rady úradu bol už účinný aktuálny metodický pokyn, podľa ktorého východiskom pri určovaní pokuty je obrat (bez daní) dosiahnutý podnikateľom z predaja tovarov a služieb, ktorých sa narušenie alebo obmedzenie súťaže priamo alebo nepriamo dotýka, a to na vymedzenom priestorovom relevantnom trhu.
7. Krajský súd považoval za neprípustné, aby správny orgán pri vydávaní rozhodnutia použil argumentáciu (tabuľka č. 3 „*Výpočet pokuty*“), ktorá nezodpovedá reálnemu stavu veci, lebo týmto spôsobom sa stáva nepreskúmateľná.

8. Pokiaľ ide o namietanú deľbu zodpovednosti medzi členmi jednotlivých skupín (koncerny, materské spoločnosti a dcérske spoločnosti), krajský súd vychádzal zo zásady osobnej zodpovednosti každého z delikventov za konanie, ktorým porušuje zákaz kartelových dohôd, avšak v rámci postihu za protiprávne konanie je potrebné v prípadoch ako je tento, postupovať tak, aby nikto neutrpel ujmu v dôsledku toho, že je súčasťou skupiny (koncernu), ktorá je tvorená viacerými subjektami pôsobiacimi na trhu, ktorý je zasiahnutý kartelom, ktorého tvorcami sú samotné skupiny (koncerny), a teda vo výsledku, aby nedošlo ku kumulácii pokút, ktorá by diskriminačne zasahovala do majetkovej sféry skupiny (koncernu).
9. Krajský súd mal z doloženého administratívneho spisu preukázané skôr hodnotenie dôkazov vo vzťahu k preukázaniu kartelu ako celku v oboch rozhodnutiach, kde sa v zásade nediferencujú dôkazy bezprostredne proti jednotlivým žalobcom, ale proti skupinám, ku ktorým títo žalobcovia patria, konkrétny mechanizmus pre zdôvodnenie zodpovednosti konkrétnych subjektov v rámci jednotlivých skupín (koncernov) neplynie ani z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, ani z administratívneho spisu. Z napadnutého rozhodnutia nie je jasne zdôvodnený pomer zodpovednosti, čo v skutočnosti môže vyvolať pocit diskriminácie.
10. Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že žalovaný zobral na zodpovednosť a pokutoval každého, kto sa daného protisúťažného konania zúčastnil. (Nie je potom jasné, prečo neboli pokutovaní aj tí, čo sa kartelu zúčastnili na Slovensku, napr. Siemens s.r.o.). Kľúčovým kritériom pre úvahy o zákonnosti a primeranosti pokút je ich výška vo vzťahu k obratu. Musí byť však celkom jasné, či žalovaný berie za základ obraty jednotlivých subjektov alebo obraty skupín, ku ktorým subjekty patria. V oboch prípadoch musí byť zrejmé, že pri ukladaní pokuty žiadnemu zo subjektov nebol jeden a ten istý obrat započítaný dvakrát a obrat, v ktorom konkrétnom období považoval žalovaný za rozhodujúci. Toto z rozhodnutia nevyplýva.
11. Krajský súd záverom uviedol, že žaloby sú nedôvodné v tých častiach, kde je spochybňovaná existencia kartelu, účasť žalobcu (jednotlivých skupín - koncernov) na karteli, existencia kartelu ako jedného celku a reálny dopad kartelu na slovenské územie. V týchto otázkach žalovaný aplikoval správne právne predpisy (ZOHS), v ich rámci správnu právnu normu, ktorú s ohľadom na zistený skutkový stav správne vyložil. Krajský súd zhodnotil nosné dôvody, pre ktoré považuje napadnuté rozhodnutie za zákonné a vecne správne. Za preukázané mal, že sa skutok stal, že tento skutok nesie znaky deliktu - kartelovej dohody, že mal dopad na slovenské územie a že je na slovenskom území stíhateľný.
12. Krajský súd zrušil rozhodnutie Rady úradu č. 2009/KH/R/2/035 zo dňa 14.8.2009 v časti proti žalobcovi SAO, podľa § 250j ods. 2 písm. d/ O.s.p. a vec vrátil žalovanému úradu na ďalšie konanie.
13. K zrušeniu prvostupňového rozhodnutia krajský súd nenašiel dôvody.

14. Proti rozsudkom krajského súdu podal úrad odvolania na Najvyšší súd SR, ktorý rozhodol rozsudkami č. 7 Sžhpu/1/2013 zo dňa 30.4.2015, 8 Sžhpu/4/2013 zo dňa 26.2.2015, 3 Sžhpu/1/2013 zo dňa 9.6.2015, 8 Sžhpu/1,2,3/2013 zo dňa 26.2.2015, 2 Sžhpu/1/2013 zo dňa 25.2.2015 a 2 Sžhpu/3/2014 zo dňa 24.5.2017 tak, že žaloby zamietla.
15. Opačne však rozhodol Najvyšší súd SR v prípade spoločnosti SAO, a to rozsudkom č.k. 5Sžhpu/1/2014 zo dňa 28.4.2016, doručeným úradu dňa 9.6.2016, ktorým potvrdil rozsudok krajského súdu, č.k. 1S 182/2009-453.

Odôvodnenie rozsudku Najvyššieho súdu SR vo veci žalobcu SAO.

16. Najvyšší súd SR konštatoval, že krajský súd si v rozsudku protirečí. Krajský súd v podstatnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku podľa neho konštatuje zákonnosť postupu a rozhodnutia žalovaného, avšak na záver uvádza, ako dôvod na zrušenie rozhodnutia žalovaného pochybenie v postupe vo vzťahu k žalobcovi – porušenie pravidla „*zákazu zmeny k horšiemu*“, pričom v preskúmanom rozhodnutí žalovaný pokutu uloženú žalobcovi znížil. Odvolaciemu súdu nebolo zrejmé, na základe akých skutočností krajský súd dospel k tomuto záveru.
17. V preskúmanej veci nebolo podľa najvyššieho súdu sporné, že došlo k vzniku zakázanej dohody obmedzujúcej súťaž, ktorej sa zúčastnil aj žalobca, nakoľko tieto skutočnosti boli preukázané v niekoľkých konaniach pred Európskou komisiou, ako aj v rozsudkoch Všeobecného súdu EÚ (pôvodne SPI č. T-122/07 až T-124/07 z 3.3.2011 vo veciach Siemens AG Österreich, VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG, Siemens Transmission & Distribution Ltd, Siemens Transmission & Distribution SA a Nuova Magrini Galileo SpA proti Európskej komisii). Napokon uvádza, že samotný krajský súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že skutok popísaný vo výroku napadnutého rozhodnutia žalovaného sa stal a že tento skutok je kartelovou dohodou, ktorá má protisúťažné účinky aj na slovenskom území.
18. Najvyšší súd dáva do pozornosti, že vzhľadom na to, že Európska komisia bola oprávnená posudzovať súbor dohôd založených na GQ- Agreement a na ňu nadväzujúcich E-Group Operation Agreement for GQ – Agreement z pohľadu čl. 81 Zmluvy o ES za obdobie od roku 1988 do 11. mája 2004 aplikujúc zákaz priamej retroaktivity iba vo vzťahu k tým členským krajinám, ktoré boli v danom období, t.j. až do 30.04.2004, členmi Európskej únie, bol úrad pri určovaní výšky pokuty povinný vysporiadať sa s dopadom protisúťažného konania na relevantný trh v čase, keď uplatňoval svoju právomoc na konanie. T.j. od účinnosti zákona č. 63/1991 Zb. o ochrane hospodárskej súťaže (účinný od 1.3.1991) aplikujúc ho v čase existencie Československa vzhľadom na teritoriálnu pôsobnosť zákona na slovenský trh, až do 30.4.2004, nakoľko od 1.4.2004 úrad stratil svoju právomoc v zmysle nariadenia č. 1/2003 v prospech Európskej komisie. Keďže Európska komisia nebola oprávnená napriek konštatovaniu o pôsobnosti uvedených dohôd ako „*celosvetového kartelu*“, čo v zásade nevylučuje ani územie Slovenskej republiky, posudzovať vplyv protisúťažného konania na teritórium v danom čase nečlenského štátu, mal sa žalovaný v rozhodnutí

dostatočne presvedčivým spôsobom vysporiadať aj s hodnotením ekonomického vplyvu jednotlivých účastníkov dohôd na hospodársku súťaž na území Slovenskej republiky.

19. Najvyšší súd uviedol cit.: „Žalovaný, na ktorom bolo dôkazné bremeno preukázať porušenie zákona účastníkom konania, a teda v konkrétnom prípade vplyv protisúťažného konania žalobcu, opieral svoje závery za súčasného vymedzenia relevantného trhu ako trhu výroby a predaja zapúzdrených plynom izolovaných spínacích zariadení pre aplikácie 72kV a vyššie, o písomné dohody najmä GQ a GQE, Dohody o všeobecných pravidlách pre GE, dôkazy od spoločnosti ABB a výpovede svedkov (napr. Elektrovod Holding, a.s. Bratislava k projektu NPP Jaslovské Bohunice, či k projektom Ipeľ a Lamač a iné). .... Konštatovanie, že GQ – Dohoda obsahovala poznámku, že sa vzťahuje na všetky krajiny sveta s uvedením výnimiek, ku ktorým Slovenská republika nebola zaradená, nie je možné podľa najvyššieho súdu považovať za dostatočné vzhľadom na ekonomické podmienky trhu technické obmedzenia vyššie spomenuté pre hodnotenie vplyvu na trh.“
20. „Najvyšší súd má vzhľadom na vyššie uvedené za to, že takto všeobecne vymedzené pôsobenie kartelových dohôd na území SR nie je dostatočné pre posúdenie skutočného dopadu na trh a v tejto súvislosti nie je možné zistiť zohľadnenie tohto vplyvu v postupe žalovaného pri určení výšky pokuty.“
21. „Najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ sa žalovaný odvolávajúci sa na citované zákonné ustanovenia obmedzil len na konštatovanie, že v prípade žalobcu bolo nevyhnutné znížiť pokutu vzhľadom na uloženie pokuty v prvostupňovom rozhodnutí nad zákonom stanovenú hranicu 10% z obratu, keďže uložená pokuta predstavovala až takmer 22% z obratu, zohľadňujúc dĺžku protisúťažného konania ako málo nad hranicou strednodobého porušovania, a závažnosť formy konania ako najzávažnejšieho typu porušenia súťažných pravidiel vo forme horizontálnej dohody obmedzujúcej súťaž bez zhodnotenia skutočného dopadu na trh nepostačuje pre určenie výšky pokuty ako výsledku správneho uváženia, ktoré je súdom preskúmateľné v zmysle § 245 ods.2 OSP. Z rozhodnutia žalovaného vo vzťahu k zníženiu pokuty nie je možné zistiť jeho úvahu, ako hodnotil porušenia zákona žalobcom a ich skutočný dopad na trh, preto je nutné posudzovať výšku uloženej pokuty za nedostatočne zdôvodnenú, čo činí rozhodnutie o uložení sankcie v časti pokiaľ ide o jej výšku nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a v konaní došlo k podstatnej vade konania, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia.“

Záver súdov

22. **Preskúmacie súdy v rámci správneho súdnictva konštatovali, že úrad a Rada úradu vec správne vecne a právne posúdili, avšak pochybili pri ukladaní pokuty. Keďže Rada úradu je právnym názorom súdov viazaná v tomto rozhodnutí sa nanovo zaoberala už iba výškou pokuty pre spoločnosť SAO.**

Všeobecná časť

23. Podľa § 59 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (správny poriadok) odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu, ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené vady odstráni.
24. Rada úradu ako orgán rozhodujúci o rozklade preskúmala na základe podaného rozkladu SAO prvostupňové rozhodnutie úradu č. 2007/KH/1/1/109 zo dňa 28.12.2007 (ďalej ako „prvostupňové rozhodnutie“) a spisový materiál s ním súvisiaci.
25. Na základe rozsudku Najvyššieho súdu SR, č.k. 5Sžhpu/1/2014, zo dňa 28.4.2016, v spojení s rozsudkom krajského súdu, účastníkom tohto konania je iba spoločnosť SAO, keďže vo vzťahu ku všetkým ostatným účastníkom dohody obmedzujúcej súťaž, ktorá je predmetom aj tohto konania, nadobudlo právoplatnosť pôvodné rozhodnutie Rady úradu č. 2009/KH/R/2/035 zo dňa 14.8. 2009.
26. Keďže pôvodné rozhodnutie Rady úradu v časti voči SAO bolo výrokmi súdov zrušené, a to nielen v časti pokuty, je potrebné vo vzťahu k SAO opätovne vo veci rozhodnúť. Rada úradu však nemení, vzhľadom na závery v odôvodnení rozsudkov súdov, vecné a právne posúdenie vo veci a toto je preto totožné s posúdením v jej pôvodnom rozhodnutí. Vzhľadom na uvedené, keďže predmetom pôvodného rozhodnutia Rady úradu bola dohoda obmedzujúca súťaž niekoľkých účastníkov konania je nevyhnutné aj v tomto konaní opísať protiprávne konanie, ako aj účasť SAO na ňom, s ohľadom na všetkých účastníkov dohody. Odôvodnenie tohto rozhodnutia preto opätovne obsahuje vyjadrenia Rady úradu k námietkam aj ostatných účastníkov posudzovanej dohody, ktorí už nie sú účastníkmi tohto konania a ktoré sú súčasťou aj pôvodného rozhodnutia Rady úradu. Tieto vyjadrenia dotvárajú celkové odôvodnenie Rady úradu v tomto rozhodnutí k zisteniu skutkového stavu a právneho posúdeniu a súčasne nie sú oddeliteľné z odôvodnenia pôvodného rozhodnutia Rady úradu s ohľadom na to, aby toto nové rozhodnutie voči SAO bolo dostatočné a zrozumiteľné v situácii, keď Rada úradu, vzhľadom na závery súdov, nemení skutkové a právne posúdenie veci.
27. Na základe § 33 zákona Rada úradu počas druhostupňového konania vyzvala účastníka konania SAO, aby sa pred vydaním rozhodnutia vo veci ústne, alebo písomne vyjadril k jeho podkladu a k spôsobu jeho zistenia, prípadne aby navrhol jeho doplnenie. Za týmto účelom bol účastník konania informovaný o predbežných záveroch, ku ktorým Rada úradu na základe jej dostupných informácií a podkladov dospela. Predbežné závery sa týkali, vzhľadom na závery súdov, iba opätovného posúdenia pokuty pre SAO, keďže iba tie posudzovala Rada úradu nanovo. K námietkam vzneseným účastníkom konania sa Rada úradu vysporiadala v odôvodnení tohto rozhodnutia.

Pojmy

28. Na účely tohto rozhodnutia majú pojmy dohoda a kartel¹ rovnocenný význam. Strany dohody uzatvorili a plnili (resp. niektorí iba plnili) dohodu obmedzujúcu súťaž, ktorej základom boli dve písomné dohody, a to GQ- Agreement uzatvorená medzi japonskými a európskymi spoločnosťami (ďalej aj ako „GQ-Dohoda“) a na ňu nadväzujúca E- Group Operation Agreement for GQ- Agreement (ďalej aj ako „EQ – Dohoda alebo GQE - Dohoda“), ktorej členmi boli iba európske spoločnosti. Tam, kde Rada úradu v tomto texte používa pojem dohoda, resp. kartel, má na mysli obe tieto dohody a protisúťažné konanie, ku ktorému na ich základe dochádzalo. Rada úradu konkretizuje dohodu cez jej formálne konkrétne názvy iba tam, kde je to nevyhnutné pre potreby určitosti a zrozumiteľnosti textu tohto odôvodnenia.
29. Ak Rada úradu používa na niektorých miestach v texte tohto odôvodnenia iba názvy ekonomických skupín, napr. skupina (alebo spoločnosť) ABB, Siemens, Hitachi a pod. má na mysli vždy všetkých účastníkov dohody patriacich do príslušnej ekonomickej skupiny. Rada úradu konkretizuje jednotlivé spoločnosti podľa ich mena patriace do jednej ekonomickej skupiny iba tam, kde je to nevyhnutné z dôvodu určitosti a jednoznačnosti textu odôvodnenia.
30. V prípade, že sa v texte tohto odôvodnenia odkazuje na rozhodnutie Európskej komisie bez bližšej špecifikácie, má sa na mysli rozhodnutie Európskej komisie (Komisia) v obdobnej veci v prípade COMP/F/38.899- Gas insulated switchgear zo dňa 24.1.2007.

Aplikácia právnych predpisov

31. Protiprávne správanie účastníkov dohody posudzované v tomto konaní začalo v roku 1988 a bolo ukončené dňa 11. mája 2004. Úrad a Rada úradu posudzuje dohodu z dôvodov vysvetlených nižšie od 1. marca 1991 do 30. apríla 2004. Na konanie je potrebné v prípade tohto konania aplikovať procesne zákon č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov účinný v čase začatia konania a vydania rozhodnutia (v texte ako „zákon“).
32. Za trvajúci správny delikt možno považovať také konanie, ktorým páchatel' vyvolá protiprávny stav, ktorý následne udržiava, prípadne konanie, ktorým udržiava protiprávny stav bez toho, že by ho vyvolal. Konanie, ktorým páchatel' udržiava protiprávny stav, závadný z hľadiska správneho práva, tvorí jeden skutok a jeden správny delikt až do okamžiku ukončenia deliktuálneho konania, t.j. až do okamžiku odstránenia protiprávneho stavu. Lehota pre uloženie pokuty, prípadne pre začatie konania o uloženie pokuty môže začať plynúť najskôr od okamžiku ukončenia trvajúceho správneho deliktu.

---

¹ Kartel je bežne používaný pojem v súťažnej teórii, a to ako na národných úrovniach členských štátov, tak aj na komunitárnej úrovni a je to označenie pre dohodu obmedzujúcu súťaž horizontálneho charakteru, predmetom ktorej sú dojednania s najzávažnejším dopadom na súťaž, ktoré sú uvedené v § 4 ods. 3 písm. a) až c) a f) zákona.

33. V zmysle teórie trestného práva trvajúci trestný čin sa považuje za spáchaný za účinnosti nového zákona, pokiaľ aspoň časť protiprávneho konania, ktorým bol udržiavaný protiprávny stav, sa uskutočnila za účinnosti nového zákona, a to za podmienky, že toto konanie bolo trestným činom aj podľa skoršieho zákona. Uvedené možno per analogiam aplikovať aj na účely správneho práva.
34. V prípade preskúmvanej dohody ide o trvajúci správny delikt, ktorý je nutné považovať za jeden správny delikt. V čase jeho trvania však došlo k viacerým zmenám právnej úpravy ochrany hospodárskej súťaže. Je preto nevyhnutné vykonať právnu analýzu, či počas celého trvania dohody táto dohoda predstavovala porušenie príslušného zákona a bola teda správnym deliktom.
35. Úrad v prvostupňovom rozhodnutí správne konštatoval, že keďže na území SR pred 1.3.1991 neexistovala právna úprava ochrany hospodárskej súťaže je možné posudzovať konanie účastníkov konania v tejto veci najskôr až od účinnosti zákona č. 63/1991 Zb. o ochrane hospodárskej súťaže. Od roku 1991 boli v Slovenskej republike účinné nasledovné právne predpisy. Zákon č. 63/1991 Zb. o ochrane hospodárskej súťaže, účinný od 1.3.1991, ktorý bol zrušený zákonom č. 188/1994 o ochrane hospodárskej súťaže, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1.8.1994. Zákon č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže v znení neskorších predpisov bol zrušený zákonom č. 136/2001 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť dňom 1. mája 2001. Zákon č. 136/2001 Z. z. bol následne viackrát novelizovaný.
36. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 63/1991 Zb. dohody a iné formy vzájomného dorozumenia, uzavreté medzi podnikateľmi, ktoré vedú alebo vzhľadom na svoju povahu môžu viesť ovplyvnením podmienok výroby alebo obehu na trhu tovaru a výkonov k vylúčeniu alebo obmedzeniu hospodárskej súťaže, sú kartelovými dohodami, ktoré sú nedovolené a neplatné, pokiaľ tento zákon neustanovuje inak alebo pokiaľ úrad pre hospodársku súťaž nepovolil výnimku.
37. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 188/1994 Zb. dohody a zladené postupy podnikateľov, ktoré majú za cieľ alebo môžu mať za následok obmedzovanie súťaže, sú zakázané, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 3 ods. 2 sú zakázanými najmä dohody, ktoré obsahujú priame alebo nepriame určenie cien tovaru, záväzkov obmedzenia alebo kontroly výroby, odbytu, technického rozvoja alebo investícií a rozdelenie trhu alebo zdrojov zásobovania.
38. Dohoda je v tomto konaní posudzovaná do 30.4.2004 kedy bol účinný zákon č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 465/2002 Z. z.
39. Ani po 11.5. 2004 sa následnými novelami zákonom č. 204/2004 Z. z., zákonom č. 68/2005 Z.z. ani zákonom č. 165/2009 Z.z. znenie hmotnoprávnych ustanovení aplikovaných v tomto prípade nelíšilo. Rada úradu používa aj pre hmotnoprávne ustanovenia zákona č. 136/2001 Z.z.

v znení zákona č. 465/2002 Z. z. v texte tohto odôvodnenia textovú skratku „zákon“.

40. Podľa § 4 ods. 1 zákona dohoda a zosúladený postup podnikateľov, ako aj rozhodnutie združenia podnikateľov, ktoré majú za cieľ alebo môžu mať za následok obmedzovanie súťaže, sú zakázané, ak tento zákon neustanovuje inak.

41. Na účely zákona podľa § 4 odseku 2

- a) dohoda podnikateľov je každý ústny alebo písomný súhlasný prejav vôle jej účastníkov, ako aj iný súhlasný prejav vôle vyvedený z ich konania,
- b) zosúladený postup podnikateľov je koordinácia správania podnikateľov, ktorá nenapĺňa znaky dohody podnikateľov podľa písmena a) a ktorú nemožno označiť ako prirodzené nasledovanie správania iného podnikateľa,
- c) rozhodnutie združenia podnikateľov je právny akt orgánu združenia, ako aj odporúčanie orgánu združenia.

42. Podľa § 4 ods. 3 zákona zakázaná je najmä dohoda obmedzujúca súťaž, ktorá obsahuje

- a) priame alebo nepriame určenie cien tovaru alebo iných obchodných podmienok,
- b) záväzok obmedzenia alebo kontroly výroby, odbytu, technického rozvoja alebo investícií,
- c) rozdelenie trhu alebo zdrojov zásobovania,
- d) záväzok účastníkov dohody, že voči jednotlivým podnikateľom budú pri zhodnom alebo porovnateľnom plnení uplatňovať rozdielne podmienky, ktorými sú alebo môžu byť títo podnikatelia znevýhodňovaní v súťaži,
- e) podmienenie uzatvárania zmlúv tak, aby zmluvné strany prijali ďalšie záväzky, ktoré povahou alebo podľa obchodných zvyklostí nesúvisia s predmetom týchto zmlúv, alebo
- f) znaky koluzívneho správania, v ktorého dôsledku podnikatelia koordinujú svoje správanie, najmä v procese verejného obstarávania.

43. Z vyššie uvedených relevantných zákonov je zrejmé, že konanie spočívajúce v dojednaní cien medzi podnikateľmi, rozdeľovaní trhu, vzájomnom obmedzovaní pri uzatváraní licenčných zmlúv s tretími osobami a spočívajúce tiež v koluzívnom správaní v procese verejného obstarávania bolo zakázanou dohodou obmedzujúcou súťaž počas všetkých troch právnych úprav účinných od roku 1991. Vzhľadom na uvedené je možné v tomto konaní aplikovať na celé konanie ako trvajúci správny delikt zákon.

44. Rada úradu sa teda v tejto súvislosti nestotožnila s postupom úradu keď tento aplikoval všetky právne predpisy od roku 1991.

Kompetencia úradu

Aplikácia komunitárneho a národného práva

Závery prvostupňového orgánu

45. Prvostupňový orgán vo svojom rozhodnutí uviedol, že posudzoval konanie účastníkov dohody od 1.3.1991 do 30.4.2004, teda do vstupu SR do EÚ, nakoľko po tomto dátume posudzovanie takéhoto konania patrilo do právomoci Komisie.
46. V súvislosti s porušením zásady ne bis in idem, namietanej počas konania účastníkmi dohody, prvostupňový orgán poukázal na judikatúru ESD vo veci Walt Wilhelm a ostatní vs Bundeskartellamt, z ktorého cituje relevantné časti týkajúce sa tejto otázky. Úrad poukazuje tiež na rozsudok Súdu prvého stupňa č. T-224/00 vo veci Archer Daniels Midland Co. Archer Daniels Midland Ingredients Ltd. v Komisia, (2003) ECR II – 02597 a na rozsudok vo veci SGL Carbon AG v Komisia (2006) ECR I- 05977 a cituje relevantné časti týchto rozsudkov.
47. Úrad konštatoval, že v tomto konaní sa posudzuje obdobná a nie rovnaká vec ako posudzovala Komisia, či český alebo maďarský súťažný orgán a preto otázku možnosti paralelného vedenia správneho konania Európskej komisie, ako aj národných súťažných orgánov z dôvodu porušenia súťažného práva nie je možné spochybniť.

Námietky účastníkov dohody

Námietky Mitsubishi Electric Corporation

48. Mitsubishi Electric Corporation (ďalej len „Mitsubishi“) poukazuje na ust. § 2 ods. 4 zákona, ktoré vylučuje kompetenciu úradu v tejto veci konať. Spoločnosť Mitsubishi sa rozhodla neimportovať svoje výrobky na Slovensko, pretože to nie je technicky možné ani výhodné a Mitsubishi nezamýšľa meniť technické špecifikácie svojich produktov. V tejto súvislosti poukazuje na komentár českých autorov k českému súťažnému zákonu cit.: *„Posudzujúc príklad dohody strán, ktoré v čase uzavretia nie sú prítomné na českom trhu ale iba zamýšľajú vstup na trh, takáto dohoda nespĺňa podmienky ustanovenia § 1(5), nie sú splnené, ak nie je ani prítomná hrozba narušenia súťaže na danom trhu. Dané ustanovenie sa ale iste nebude vzťahovať na situácie, kde daná strana dohody ani nemala v úmysle na daný trh vstúpiť.“* Podľa jej názoru by jej konanie malo byť posudzované výlučne podľa ustanovenia § 2 ods. 5 zákona.
49. Mitsubishi poukazuje na analógiu s trestným právom, keď trestná zodpovednosť môže byť založená len v prípadoch, keď je daná osoba, s prihliadnutím k svojmu postaveniu, k danému jednaniu podľa okolností k niečomu povinná. Mitsubishi žiadnu povinnosť vstúpiť na slovenský trh nemala, a teda ani za porušenie takejto povinnosti nemôže byť pokutovaná. Nemôže byť tiež trestaná, v tomto prípade, za opomenutie konať.
50. Ďalej namieta, že konanie a rozhodovanie úradu vo veci bolo v rozpore zo zásadou non bis in idem, tak ako je zakotvená v článku 50 Charty základných práv Európskej únie. Vstupom Slovenskej republiky do EÚ dňa 1. mája 2004

sa SR stala členom EÚ, a tým pádom úrad stratil právomoc v danom konaní a právomoc bola výlučne zverená do rúk Komisie. Poukazuje na to, že v rozhodnutí Komisie nie je nikde uvedené, že sa týka trhov 15 členských štátov EÚ. Komisia iba všeobecne uvádza, že jednanie malo vplyv na obchod medzi členskými štátmi EÚ. Pričom v roku 2007, keď Komisia vydala dané rozhodnutie, Slovensko už bolo členom EÚ.

51. Spoločnosť Mitsubishi namieta, že bola stranou dvoch paralelných konaní a bola potrestaná za tie isté skutočnosti v tom istom období – alebo do istej miery sa časovo prekrývajúce. Uvádza tiež to, že tvrdená protizákonná aktivita vo vzťahu k obdobiam medzi 1.3.1991 a 31.12.1992 už bola šetrená českým úradom, pričom počas tohto obdobia Slovenská a Česká republika predstavovali jeden štát, a preto úrad nie je oprávnený viesť konanie a následne uložiť pokutu za dané obdobie. Takýto prístup by bol opäť v rozpore so zásadou non bis in idem.
52. Mitsubishi poukazuje tiež na použitie zásady in dubio pro reo a žiada, aby Rada úradu vzala na vedomie dátum 11. máj 2004 ako pravdepodobný koniec tvrdenej protizákonnej aktivity, a následne ukončila konanie v tejto veci pre rozpor so zásadou non bis in idem a ustanovením § 44 ods. 6 zákona.
53. V prípade, že porušenie sa deje ako trvajúce počas určitého časového obdobia počas ktorého dôjde ku zmene zákonov, platí neskorší právny predpis, a to vo vzťahu k celému obdobiu, t.j. aj k obdobiu predchádzajúcemu účinnosti neskoršieho zákona.
54. Mitsubishi namieta odkaz úradu na prípad vo veci SGL Carbon v prvostupňovom rozhodnutí, vzhľadom na to, že tento riešil prípad uplatnenia zásady non bis in idem v prípade konania nečlenských štátov a Komisie, čo nie je tento prípad.

Námietky Toshiba Corporation

55. Úrad postupoval nesprávne z toho dôvodu, že v konaní primárne neaplikoval článok 3 ods. 3 nariadenia 1/2003. Pre určenie toho, či sa na dané konanie budú vzťahovať ustanovenia nariadenia nie je dôležitý dátum ukončenia údajného protiprávneho konania, ale práve deň, kedy úrad predmetné konanie začal. Keďže úrad začal konanie dňa 28. júna 2007, mal na konanie aplikovať právne normy platné v tom čase, t.j. aj nariadenie 1/2003. V súlade s touto zásadou uskutočnila Európska komisia šetrenie prípadu GIS, keď na konanie v tejto veci použila procesné normy uvedené v nariadení 1/2003, hoci v čase trvania údajného porušenia bolo v platnosti ešte stále nariadenie 17/62.
56. Podľa článku 3 ods. 1 nariadenia 1/2003 je národný súťažný orgán, uplatňujúci vnútroštátne súťažné právo na konania v zmysle článku 81 Zmluvy o ES povinný okrem príslušných noriem vnútroštátneho súťažného práva aplikovať aj článok 81 ES. Avšak, aby sa predišlo riziku dvojitého potrestania ako aj porušeniu zásady ne bis in idem, je v prípadoch, v ktorých už začala konanie podľa článku 81 ES Európska komisia, národný súťažný

orgán pozbavený právomoci aplikovať článok 81 ES, a to na základe článku 11 ods. 6 nariadenia. V takejto situácii môže národný súťažný orgán na dané konanie aplikovať vnútroštátne súťažné právo iba vtedy, ak národné súťažné normy sledujú prevažne cieľ, ktorý je iný ako cieľ sledovaný článkami 81 a 82 Zmluvy. Spoločnosť Toshiba je toho názoru, že v tomto prípade úrad nebol oprávnený aplikovať slovenské súťažné právo, a to z dôvodu, že cieľ sledovaný úradom aplikáciou slovenských súťažných noriem bol totožný s cieľom sledovaným Komisiou v konaní podľa článku 81 ES (prípád COMP/F/38.899).

57. Prvým dôkazom o zhode cieľov obidvoch konaní je skutočnosť, že tak rozhodnutie Komisie vo veci GIS ako aj rozhodnutie vydané úradom sa týkajú konaní, ku ktorým malo údajne dochádzať i v krajinách strednej a východnej Európy. To vyplýva najmä z bodov 127 a 128 rozhodnutia Komisie.
58. Totožnosť účelu sledovaného tak európskym, ako aj slovenským súťažným právom je daná aj tým, že aj predchádzajúca slovenská súťažná právna úprava vychádzala z článku 81 Zmluvy. Článok 81 Zmluvy nebol pred vstupom SR do Európskej únie priamo aplikovateľný, avšak SR sa zaviazala chrániť záujmy sledované článkom 81 ES prostredníctvom svojho vnútroštátneho práva v nadväznosti na čl. 64 ods. 1 Európskej dohody o pridružení.
59. Rozhodnutie vo veci Walt Wilhelm v. Bundeskartellamt z roku 1969 bolo vydané pred 40 rokmi, pričom od čias vydania tohto rozhodnutia sa stupeň vzájomnej závislosti a integrácie súťažného systému Spoločenstva a súťažných systémov členských štátov výrazne zvýšil, a to najmä v dôsledku decentralizácie aplikácie súťažného práva Spoločenstva, ktorá bola zavedená nariadením. V čase vydania rozsudku národné súdy ani národné súťažné orgány nemali právomoc priamo aplikovať tak článok 81 (1) ES ani článok 81(3) ES.
60. Oba prípady prešetrované Komisiou ako aj úradom sledovali ten istý cieľ, oba prípady prešetrované Komisiou ako aj úradom boli totožné v skutkovom stave prešetrovanej veci, v okruhu páchatel'ov a v chránenom právnom záujme. Práve na základe týchto kritérií posudzoval aplikáciu zásady ne bis in idem generálny advokát Colomer v prípade Aalborg Portland (Italcementi).
61. Spoločnosť poukázala na rozsudok Krajského súdu v Brne vo veci spoločnosti RWE, s ktorým sa stotožňuje. Spoločnosť tiež doložila do spisu Rozsudok Krajského súdu v Brne č. 62 Ca 22/2007-489 zo dňa 25. júna 2008, s ktorým sa tiež v plnom rozsahu stotožňuje. Predmetným rozsudkom Krajský súd v Brne zrušil Rozhodnutie predsedu Úradu pre ochranu hospodárskej súťaže, č. k. R 059-070, 075-078/2007/01-08115/2007/310 zo dňa 27.4.2007, ktorým tento rozhodoval vo veci rovnakej dohody obmedzujúcej súťaž, ktorá je aj predmetom tohto konania. Spoločnosť Toshiba poukázala na to, že ak už Európska komisia začala konanie v určitej veci, je národný orgán pre ochranu hospodárskej súťaže v zmysle článku 11 ods. 6 a článku 3 a úvodného ustanovenia 17 a 18

nariadenia 1/2003 Rady ES pozbavený právomoci aplikovať článok 81 a národné súťažné právo. V rozhodnutí Európskej komisie je uvedené, že údajný GIS kartel bol celosvetovým, teda zahŕňal aj Slovenskú republiku, pričom úrad začal konanie až po 1. máji 2004. V danom čase v Slovenskej republike priamo platil článok 81 Zmluvy a kartel údajne existoval neprerušene od roku 1988 do 11. mája 2004. V rozhodnutí Európskej komisie boli potrestaní údajní účastníci kartelu za ich celosvetové protisúťažné konanie, a teda z toho dôvodu národné súťažné orgány už nie sú oprávnené začať nové konanie proti týmto účastníkom v súvislosti s rovnakým konaním.

Námietky Siemens Aktiengesellschaft Österreich, Va Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG, Siemens Transmission and Distribution Limited a Nuova Magrini Galileo S.p.A.

62. Spoločnosti sa domnievajú, že úrad na základe zásady ne bis in idem nemal právo zahájiť správne konanie, a to z dôvodu, že v rovnakej veci a proti rovnakým účastníkom konania začala už predtým konanie Európska komisia, ktorá dňa 24.1.2007 rozhodla a zároveň uložila účastníkom dohody pokutu.
63. Úrad mal údajné protisúťažné konanie posudzovať podľa čl. 81 Zmluvy ES, keďže však v rovnakej veci už predtým zahájila konanie Komisia, zanikla príslušnosť úradu k vedeniu správneho konania podľa čl. 11 ods. 6 nariadenia (ES) č. 1/2003.

Námietky Siemens AG

64. Úrad jednoznačne nesmel začať súbežné správne konanie a uložiť účastníkom dohody sankciu, keď v rovnakej veci už predtým viedla konanie a uložila sankciu Komisia. Takýto postup je jednoznačne v rozpore so všeobecne uznávanou zásadou zákazu dvojitého trestania za rovnakú vec (zásada ne bis in idem) platnou v slovenskom ako aj v komunitárnom súťažnom práve. Zásada pritom nezakazuje len uloženie paralelnej sankcie, ale aj samotné začatie nového konania.
65. Spoločnosť poukazuje na to, že judikatúra, na ktorú sa odvoláva úrad v prvostupňovom rozhodnutí, rozsudok vo veci Walt Wilhelm, bola prekonaná neskoršou judikatúrou, a to rozsudkom vo veci Franz Fischer v. Rakúsko. Na základe tohto rozhodnutia platí zákaz dvojitého trestania už vtedy, keď skutkové stavy majú významné zhodné prvky. Podľa tohto rozhodnutia k zachovaniu zásady ne bis in idem nestačí vzájomné započítanie, resp. zohľadnenie sankcií uložených v paralelných konaniach. V zmysle tohto rozhodnutia sa druhé sankčné konanie nesmie vôbec začať. Rozhodnutie Walt Wilhelm sa tiež vzťahuje k neúčinnnej právnej úprave a toto rozhodnutie je tak nutné vykladať v kontexte platnej a účinnej právnej úpravy.
66. Zásada ne bis in idem bola ďalej rozobratá aj v rámci konania pred ESD vo veci Aalborg Portland (Italcementi). V rámci tohto konania sa ňou zaoberal najmä generálny advokát Colomer vo svojom záverečnom návrhu. Podľa generálneho advokáta Colomera platí zásada ne bis in idem vtedy, ak je v paralelnom konaní daná zhodnosť v troch aspektoch: v skutkovom stave,

páchateľoch a chránenom právnom záujme. Pre aplikáciu zásady pritom neplatí prísna požiadavka, že sa paralelné konanie musí týkať porušenia rovnakej právnej normy. Generálny advokát Colomer v tejto súvislosti uviedol najmä, že aplikácii tejto zásady na vzťah medzi Komisiou a národnými súťažnými orgánmi nebráni skutočnosť, že komunitárne súťažné prepisy chránia hospodársku súťaž v rámci celého spoločného trhu, zatiaľ čo v prípade národných súťažných orgánov ide o ochranu jednotlivých teritoriálnych častí tohto spoločného trhu. Podstata oboch právnych predpisov je však rovnaká, a to ochrana slobodnej hospodárskej súťaže. Podľa generálneho advokáta Colomera rozdiel v „*teritoriálnom rozsahu protisúťažného konania nie je podstatný, ale je druhořadý, lebo sa nedotýka podstaty tohto protiprávneho konania, ale len jeho intenzity.*“

67. Úrad posudzuje rovnaký skutkový stav ako Komisia v konaní vo veci COMP/F/38.899, zhodnosť je aj v stranách posudzovanej dohody. Rozdiel je len v aplikovaných právnych normách. Zhodnosť v aplikovaných normách však na základe rozsudku vo veci Aalborg Portland nie je nutná.
68. Protiprávny stav vyvolaný uzatvorením GQ-Zmluvy bol udržiavaný až do doby 11 dní po tom, čo vstúpila do účinnosti nová právna úprava - európske súťažné právo a preto bol úrad povinný na konanie účastníkov GQ-Zmlúv aplikovať európske súťažné právo. Toto konanie totiž tvorilo jediný skutok, ktorý nie je možné žiadnym spôsobom deliť a jeho jednotlivé časti posudzovať podľa odlišných právnych predpisov. Pri nerešpektovaní princípu ne bis in idem, resp. res iudicata, by mohlo v praxi dochádzať k paradoxným situáciám, že to isté konanie bude podľa európskeho práva posúdené ako protiprávne, zatiaľ čo podľa národného práva členského štátu EÚ bude posúdené ako v súlade s právom, či naopak.
69. Keďže úrad mal na posúdenie predmetného konania aplikovať čl. 81 Zmluvy zanikla jeho príslušnosť k vedeniu konania podľa čl. 11 ods. 6 Nariadenia 1/2003. Rovnako ako v prípade čl. 81 Zmluvy ES aj nariadenie 1/2003 sa od pristúpenia SR do EÚ stalo v SR priamo účinné. Úrad je preto povinný ho aplikovať bez ohľadu na to, kedy k posudzovanému protisúťažnému konaniu došlo. Rovnako ako v prípade čl. 81 Zmluvy ES neexistuje žiadna výnimka ani z aplikácie ustanovenia čl. 11 ods. 6 Nariadenia 1/2003.
70. Spoločnosť poukazuje na 5. časť prílohy Prístupového protokolu SR k EÚ, ktorá mení všetky komunitárne nariadenia o blokových výnimkách tak, že vo vzťahu k novo pristupujúcim členským štátom EÚ vyníma trvajúce vertikálne kartelové dohody, horizontálne špecializačné dohody a horizontálne dohody k výskumu a vývoju zasahujúce ako obdobie pred, tak aj po pristúpení nového členského štátu k EÚ z pôsobnosti čl. 81 Zmluvy ES, pokiaľ tieto dohody budú do šiestich mesiacov od pristúpenia do EÚ uvedené do súladu s príslušnou blokovou výnimkou. A contrario je z takej úpravy možné dovodiť, že všetky ostatné trvajúce (horizontálne) dohody spadajú do pôsobnosti čl. 81 Zmluvy ES.
71. Aj keď Komisia výslovne ne zahájila konanie vo vzťahu k SR vo veci COMP/F/38.899, je možné jej rozhodnutie vo veci vzťahnúť aj na Slovenskú

republiku, lebo rozhodnutia Komisie všeobecne automaticky dopadajú na dané protisúťažné konanie v celoeurópskom rozsahu.

72. Ďalej poukazuje na rozhodnutie ESD vo veci 48/72 (body 25-27), kde tento uviedol, že podľa čl. 85 Zmluvy je možné prehlásiť dohody obmedzujúce súťaž za neplatné v celom rozsahu, a to aj v časti, ktorá bola realizovaná pred účinnosťou čl. 85 Zmluvy ES.
73. Poukazuje tiež na rozsudok Krajského súdu v Brne zo dňa 22.10.2007, sp. zn. 62 Ca 8/2007-171 vo veci spoločnosti RWE Transgas a tiež na rozsudok zn. 62 Ca 4/2007-115, kde jednoznačne súd uznal zásadu ne bis in idem v súvislosti s konaním pred českým Úradom pre ochranu hospodárskej súťaže.
74. Aj keby úrad s uvedenými závermi nesúhlasil mal pri ukladaní pokút zohľadniť sankcie uložené im Komisiou (rozsudok vo veci Walt Wilhelm). Úrad mal výrazne prihliadnuť k skutočnosti, že spoločnosť a jej dcérske spoločnosti už boli za to isté konanie priamo potrestané Komisiou, poprípade, z toho istého dôvodu od potrestania upustiť.

Závery Rady úradu vo vzťahu k námietkam spoločnosti Mitsubishi

75. Podľa ustanovenia § 2 ods. 4 zákona sa zákon vzťahuje aj na činnosti a konania, ku ktorým došlo v cudzine, ak vedú alebo môžu viesť k obmedzovaniu súťaže na tuzemskom trhu.
76. Z daného ustanovenia vyplýva, že stačí potenciál obmedzenia súťaže vyjadrený v slove „môže“. Kompetencia úradu by preto bola daná už aj vtedy ak by dohoda prinajmenšom mohla viesť k obmedzeniu súťaže na slovenskom trhu. Ako však bolo preukázané počas konania SR nebola z pôsobnosti dohody vyňatá pričom predmetom preskúmvanej zakázanej dohody boli aj projekty týkajúce sa SR, a teda jej protisúťažný dopad na území SR nebol iba potenciálny. Kompetencia úradu bola preto v tomto prípade s odkazom na § 2 ods. 4 zákona daná.
77. Z vyššie uvedeného dôvodu preto nemôžu byť naplnené ani podmienky ustanovenia § 2 ods. 5 zákona, podľa ktorého sa zákon nevzťahuje na obmedzovanie súťaže, ktorého účinky sa prejavia výlučne na zahraničnom trhu, ak medzinárodná zmluva uverejnená v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, ktorou je Slovenská republika viazaná, neurčuje inak.
78. Komentár českých autorov, na ktorý poukazuje spoločnosť, sa viaže k § 1 ods. 5 českého zákona na ochranu hospodárskej súťaže č. 143/2001 Zb. v platnom znení, ktorý ustanovuje, že zákon sa vzťahuje aj na konanie súťažiteľov, ku ktorému došlo v cudzine, ktoré narušuje alebo môže narušiť hospodársku súťaž na území Českej republiky. S komentárom možno v podstate súhlasiť najmä v tom, že nie je daná kompetencia súťažného orgánu, v prípade ak k protisúťažnému konaniu došlo v cudzine, pričom neexistuje ani hrozba narušenia súťaže vo vzťahu k domácejmu územiu, čo však nie je tento prípad. Navyše český Úrad pre ochranu hospodárskej súťaže

v obdobnej veci tiež konal a dospel k záveru, že GQ- Agreement uzatvorená medzi japonskými a európskymi spoločnosťami a na ňu nadväzujúca E- Group Operation Agreement for GQ-Agreement obmedzili súťaž aj na území Českej republiky.²

79. Analógia s trestným právom, na ktorú poukazuje spoločnosť Mitsubishi, môže byť v správnom práve v určitom smere použitá, avšak účastník konania vo svojom podaní na ňu poukazuje nesprávne. Všeobecnými znakmi správneho deliktu sú konanie, protiprávnosť a sankcionovateľnosť. Inštitút správneho trestania je spojený s požiadavkou zabezpečiť riadne plnenie povinností, ktoré pre osobu, resp. povinný subjekt, vyplývajú zo zákona, iných všeobecne záväzných právnych predpisov alebo sú jej uložené na ich základe. V tomto prípade došlo k porušeniu zákazu uzatvoriť dohodu obmedzujúcu súťaž, zakotveného v zákone, a teda k nespĺneniu povinnosti, ktorá je v tomto zákaze obsiahnutá.
80. Názor, že súčasné posudzovanie dohody českým a slovenským súťažným úradom predstavuje porušenie zásady ne bis in idem, keďže Slovenská republika a Česká republika boli v období od 1.3.1991 do 31.12.1992 súčasťou jedného štátu Rada úradu neakceptuje. Každý z týchto úradov posudzoval dopady GQ- Agreement a na ňu nadväzujúcej E- Group Operation Agreement for GQ-Agreement len vo vzťahu k teritóriu vlastného štátu, kde má kompetenciu aplikovať národné súťažné pravidlá. V tomto konaní je posudzovaná zakázaná dohoda od 1.3.1991. Slovenská republika vznikla dňa 1.9.1993. Do tej doby bola počnúc dňom 23.4.1990 súčasťou Českej a Slovenskej federatívnej republiky ako zloženého štátu, ktorý sa skladal z dvoch štátnych útvarov. I keď v období daných dvoch rokov (1991-1993) bola SR súčasťou ČSFR a tvorila vtedy jeden trh nebolo by možné bez vykonania analýzy konštatovať, že na účely definície relevantného trhu tvorila ČSFR vždy jeden homogénny trh. Rozhodujúcim je však to, že slovenské štátne orgány môžu aplikovať zákon iba na svojom teritóriu a teda ako úrad, tak aj Rada úradu zohľadňovali v tomto konaní dopady dohody iba na časť daného trhu korešpondujúci územiu Slovenskej republiky. Rovnako z rozhodnutia českého súťažného orgánu v obdobnej veci nevyplýva, že by zohľadňoval za dané obdobie dvoch rokov celé územie vtedajšej ČSFR.
81. Tiež je potrebné zdôrazniť, že Rada úradu zastáva rovnaký názor ako úrad v tom, že ak dva súťažné orgány konajú o tom istom porušení, na tom istom tovarovom relevantnom trhu ale na inom priestorovom relevantnom trhu, nejde o prejednávanie tej istej veci ale iba veci podobnej.

Závery Rady úradu o námietkach spoločnosti Toshiba Corporation

82. Úrad začal konanie v čase účinnosti Nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo dňa 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy (ďalej len ako „Nariadenie 1/2003“) ako uvádza spoločnosť Toshiba Corporation. Podľa jej názoru mal preto úrad aplikovať v tomto konaní Nariadenie 1/2003. Poukazuje pri tom na to, že aj Komisia aplikovala Nariadenie 1/2003 napriek tomu, že k posudzovanému

---

² Rozhodnutie je v súčasnosti predmetom súdneho preskúmania.

konaniu došlo ešte počas účinnosti predchádzajúceho Nariadenia č. 17/62, ktoré bolo Nariadením 1/2003 nahradené. Tiež spoločnosti Hitachi a JAEPS uviedli, že Nariadenie 1/2003 sa vzťahuje aj na domnelé porušenie predpisov, ktoré bolo ukončené pred 1. májom 2004, ale proti ktorému bolo začaté konanie po 1. máji, keďže Nariadenie 1/2003 je okamžité účinné na všetky veci, ktoré nie sú rozhodnuté v čase kedy Nariadenie 1/2003 nadobudlo účinnosť.

83. V súvislosti s uvedenou námietkou ohľadne aplikácie Nariadenia 1/2003 Komisiou a úradom Rada úradu konštatuje nasledovné. Komisia začala šetrenie vo veci v máji 2004 a následne potom rozhodla dňa 20. apríla 2006 o tom, že bude vo veci konať (viď. v tejto súvislosti rozhodnutie Komisie COMP/F/38.899 zo dňa 24. januára 2007), t.j. v čase, keď Nariadenie 1/2003 bolo už účinné. Nariadenie 1/2003 je účinné od 1. mája 2004 a Komisia ho aplikovala odo dňa jeho účinnosti, a to aj na porušenia, ku ktorým došlo pred jeho účinnosťou. Prechodné ustanovenia, upravujúce situácie stretu týchto dvoch právnych predpisov, t.j. Nariadenia 1/2003 a Nariadenia 17/62, sú obsiahnuté v článku 34 Nariadenia 1/2003, podľa ktorého procesné úkony, ktoré boli vykonané podľa predchádzajúceho Nariadenia 17/62 zostávajú v účinnosti a rovnako aj podania urobené pred účinnosťou Nariadenia 1/2003 sa považujú za podania urobené podľa Nariadenia 1/2003.
84. Nariadenie neobsahuje výslovné pravidlá pre prechod zo starého na nový právny systém pokiaľ ide o ostatné aspekty najmä týkajúce sa konania pred národnými súťažnými autoritami a národnými súdmi. Vychádzajúc z uvedeného je potrebné v tejto súvislosti preto prihliadnuť na prípadové právo komunitárnych súdov. V zmysle judikatúry platí, že procesné pravidlá sú aplikované na konania, ktoré sú otvorené v čase keď takéto pravidlá vstúpili do účinnosti, zatiaľ čo hmotnoprávne pravidlá sa neaplikujú na situácie, ku ktorým došlo pred ich účinnosťou.³ Principiálne sa teda nové procesné pravidlá aplikujú okamžite na budúce efekty situácií, ktoré vznikli za starých pravidiel.⁴ To jest ide o princíp zákazu priamej retroaktivity.
85. Na základe Nariadenia 1/2003, čl. 35, bol novelou zákona (zákonom č. 204/2004 Z.z.) Protimonopolný úrad SR určený ako orgán príslušný aplikovať čl. 81 a 82 Zmluvy o založení ES (ďalej aj ako „Zmluva“) Pokiaľ úrad v konaní dospeje k záveru, že konanie môže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, je povinný na základe čl. 3 Nariadenia 1/2003 aplikovať hmotnoprávne ustanovenia čl. 81 a/alebo čl. 82 Zmluvy (v súčasnosti čl. 101 a 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie). Článok 3 rieši vzťah medzi komunitárnym súťažným právom a národným súťažným právom.
86. Cieľom ustanovenia článku 3(1) je zabezpečenie fungovania kooperačného mechanizmu zakotveného v Nariadení 1/2003. Existuje preto prepojenie medzi článkom 3(1) a článkami 11 a 15, ktoré sú svojou povahou procesnými ustanoveniami. Preto je aj v prípade čl. 3(1) Nariadenia 1/2003 potrebné

³ Napr. Spojené prípady C-121/91 a C-122/91, CT Control (Rotterdam) a JCT Benelux v Komisia [1993] ECR 3873, ods.22.

⁴ Napr. Prípady 270/84, Assunta Licata v Ekonomický a Sociálny Výbor (Economic and Social Committee), [1984] ECR 2305, ods.31.

aplikovať temporálne ustanovenia tak, ako v prípade ostatných procesných ustanovení. Z uvedeného preto vyplýva, že vo všetkých prípadoch konaní otvorených v čase, keď vstúpilo do účinnosti Nariadenie 1/2003, ako aj v prípadoch konaní otvorených neskôr po 1. máji 2004 je nevyhnutné, aby všetky národné súťažné authority ako aj národné súdy rešpektovali článok 3(1) Nariadenia 1/2003.

87. Pokiaľ ide o článok 3(2) Nariadenia 1/2003 v tomto prípade by sa mali aplikovať temporálne pravidlá platné pre hmotnoprávne ustanovenia. V súlade s tým, ak úrad rozhoduje o skutočnostiach, ku ktorým došlo v čase keď vstúpilo do účinnosti Nariadenie 1/2003, t.j. 1. mája 2004 alebo po tomto období, úrad je povinný konať v súlade s článkom 3(2). Pokiaľ však ide o skutočnosti, ku ktorým došlo pred účinnosťou Nariadenia 1/2003, t.j. pred 1. májom 2004, aplikácia článku 3(2) Nariadenia 1/2003 je odlišná. V konaniach, ktoré nevedú k uloženiu pokuty sa článok 3(2) neaplikuje na skutočnosti, ku ktorým došlo pred 1. májom 2004.
88. Aplikácia národného práva v čase, keď je toto aplikovateľné, tým však nie je dotknutá. V konaniach, ktoré vedú k uloženiu pokuty, by mal byť čl. 3(2) aplikovaný v rozsahu, keď jeho aplikácia môže viesť k priaznivejšiemu výsledku pre dotknutých podnikateľov na základe princípu *lex mitior*. V tejto súvislosti skupina Siemens uviedla, že Rada úradu tieto svoje závery prevzala zo slovenského národného práva a snaží sa ich interpretovať ako všeobecne platné pravidlá európskeho práva. V prvom rade je potrebné uviesť, že Rada úradu aplikuje naozaj všeobecne platné právne princípy, predovšetkým princíp zákazu priamej retroaktivity platný ako v slovenskom, tak v európskom práve. Závery, ktoré Rada úradu v súvislosti s aplikáciou Nariadenia č. 1/2003 prijala korešpondujú aj s praxou Európskej komisie.
89. Keďže v čase začatia konania úradu Nariadenie 1/2003 bolo už účinné, úrad naň tiež prihliadal pri posudzovaní svojej kompetencie poukazujúc na to, že konštatoval stratu svojej kompetencie v prospech Európskej komisie odo dňa 1. mája 2004.
90. Rovnako tak Rada úradu na Nariadenie 1/2003 prihliadala. Dopady GQ-Agreement a na ňu nadväzujúcej E- Group Operation Agreement for GQ-Agreement na trh Európskej únie posudzovala za obdobie od roku 1988 až do 11. mája 2004 podľa čl. 81 Zmluvy Európska komisia. Európska komisia však vzhľadom na zákaz priamej retroaktivity posudzovala dané dohody v období od roku 1988 až do 30.4.2004 iba vo vzťahu k územiu „*starých členských štátov*“⁵, t.j. nie vo vzťahu k územiu SR. Pokiaľ ide o 11 dní, t.j. obdobie od 30.4.2004 do 11. mája 2004, Rada úradu nie je kompetentná na výklad rozhodnutia Európskej komisie, odvolávajúc sa však minimálne na list Komisie zaslaný českému súťažnému orgánu Komisia z dôvodu obtiažnosti toto obdobie nepokutovala.⁶

---

⁵ Štáty, ktoré boli členmi Európskej únie ku dňu 30.4.2004.

⁶ Vid' Rozhodnutie Úradu pre ochranu hospodárskej súťaže, č.j. : S 222/06-3113/2007/710 zo dňa 9.2.2007.

91. Rada úradu aplikáciu Nariadenia č. 1/2003 odo dňa jeho účinnosti nespochybňuje. Aplikácia Nariadenia č. 1/2003 ako aj samotného článku 81 Zmluvy musí však byť v súlade so základnými právnymi princípmi, medzi ktoré patrí aj princíp zákazu priamej retroaktivity uznávaný komunitárnym právom a viackrát potvrdený európskymi súdmi. Detailnejšie sa touto otázkou zaoberá Rada úradu nižšie v tomto texte.

92. Pokiaľ ide o rozhodnutie Krajského súdu v Brne v právnej veci žalobcu RWE, č. j. 62 Ca 8/2007-171, na obsah ktorého sa spoločnosť odvoláva, toto bolo zrušené rozsudkom Najvyššieho správneho súdu zo dňa 31.10.2008, č. j. 5 Afs 9/2008-328, www.nssoud.cz.

Závery Rady úradu k námietkam Siemens a k námietkam ostatných účastníkov dohody týkajúcich sa kompetencie úradu v tejto veci konať a porušenia zásady ne bis in idem.

93. Ako vyplynulo z predložených dôkazov v tomto správnom konaní posudzované správanie účastníkov konania prebiehalo v období od roku 1988 do roku 2004.

94. Rada úradu konštatuje, že v konaní bolo preukázané, že kartel bol realizovaný do 11. mája 2004.

95. Protimonopolný úrad SR začal aplikovať komunitárne právo, t.j. čl. 81 a 82 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (teraz čl. 101 a 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie) od 1. mája 2004, kedy vstúpila do účinnosti novela zákona č. 136/2001 Z. z. pod číslom 204/2004 Z. z., ktorá na základe čl. 35 Nariadenia 1/2003 založila kompetenciu Protimonopolného úradu SR (§ 22 ods. 1 písm. b) zákona) v tejto oblasti. Protimonopolný úrad SR je kompetentný aplikovať v súlade so zásadou zákazu priamej retroaktivity čl. 81 a 82 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (teraz články 101 a 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie) iba na protisúťažné konania, ku ktorým došlo od 1. mája 2004. Úrad preto nemohol aplikovať čl. 81 Zmluvy na posudzovanú dohodu obmedzujúcu súťaž za obdobie pred 1. májom 2004, a to ani v prípade ak by podľa čl. 81 Zmluvy nerozhodovala Európska komisia vôbec.

96. Európska komisia posúdila súbor dohôd založených na GQ- Agreement a na ňu nadväzujúcej E- Group Operation Agreement for GQ-Agreement z pohľadu čl. 81 Zmluvy za obdobie od roku 1988 do 11. mája 2004. Európska komisia však mala kompetenciu posúdiť toto protisúťažné konanie, vzhľadom na zákaz priamej retroaktivity, za obdobie od ich uzatvorenia až do 30.4.2004 iba vo vzťahu k územiu Spoločenstva, t.j. tých členských krajín, ktoré boli v danom období až do 30.4.2004 členmi Európskej únie. Komisia nemohla aplikovať článok 81 Zmluvy spätne vo vzťahu ku krajinám, ktoré v danom období, t.j. do 1. mája 2004 neboli členmi Spoločenstva, vrátane SR, keďže nemala vo vzťahu k nim teritoriálnu pôsobnosť.

97. Počnúc 1. májom 2004 bola Komisia oprávnená aplikovať komunitárne právo, vrátane čl. 81 Zmluvy, na nové členské štáty, ktoré sa k tomuto dňu stali členmi Európskej únie, vrátane SR. To znamená, že Komisia mala

kompetenciu posúdiť obdobie protisúťažnej dohody podľa čl. 81 Zmluvy za 11 dní, t.j. od 30. apríla 2004 do 11. mája 2004. Ako však vyplýva z jej vyjadrenia pre český súťažný orgán⁷, Komisia aplikovala čl. 81 Zmluvy iba na staré členské štáty vzhľadom na obťažnosť posúdenia dopadu protisúťažného správania za obdobie 11 dní.

98. Komisia a úrad sa pri svojom konaní neprekrývali, keďže ich teritoriálna jurisdikcia bola odlišná a posudzovali teda iba obdobné a nie rovnaké prípady.
99. Účastníci konania zhodne poukazovali v súvislosti s princípom ne bis in idem na rozhodnutie Krajského súdu v Brne, č. 62 Ca 22/2007-489 zo dňa 25. júna 2008, ktorým súd zrušil a vrátil na nové konanie rozhodnutie predsedu Úradu pre ochranu hospodárskej súťaže a ktorým súčasne zrušil prvostupňové rozhodnutie úradu, ktoré sa týka obdobnej veci ako je prejednávaná v tomto konaní, s ktorým sa účastníci konania stotožňujú.
100. Rada úradu konštatuje, že predmetné rozhodnutie Krajského súdu v Brne bolo zrušené rozsudkom Najvyššieho správneho súdu ČR zo dňa 10. apríla 2009, č. j. 2 Afs 93/2008-920, www.nssoud.cz. Súd sa zaoberal aj otázkou porušenia zásady ne bis in idem, pričom dospel k záveru, že aplikácia českého národného práva v obdobnej veci v období do 30. apríla 2004 nebola porušením zásady ne bis in idem.
101. Odpoveďou na túto otázku sa zaoberal už aj Súdny dvor Európskej únie v odpovedi na predbežnú otázku predloženú mu českým Krajským súdom v Brne vo veci C-17/10 (rozsudok zo dňa 14.2.2012).

Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. „*Ustanovenia článku 81 ES a článku 3 ods. 1 Nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy sa majú vykladať tak, že v rámci konania začatého po 1. máji 2004 nie sú uplatniteľné na kartel, ktorý vyvolal účinky na území členského štátu, ktorý k Únii pristúpil 1. mája 2004, v obdobiach pred týmto dátumom.*
2. *Keď Komisia začne proti kartelu konanie na základe kapitoly III. Nariadenia č. 1/2003, orgán pre hospodársku súťaž dotknutého členského štátu nestráca podľa článku 11 ods. 6 Nariadenia č. 1/2003 v spojení s článkom 3 ods. 1 tohto nariadenia právomoc na základe vnútroštátneho práva hospodárskej súťaže sankcionovať protisúťažné účinky spôsobené kartelom na území tohto členského štátu počas období pred pristúpením tohto štátu k Európskej únii.*

---

⁷ Vid' Rozhodnutie Úradu pre ochranu hospodárskej súťaže, č.j. : S 222/06-3113/2007/710 zo dňa 9.2.2007.

Zásada ne bis in idem nebráni tomu, aby vnútroštátny orgán pre hospodársku súťaž dotknutého členského štátu uložil podnikom, ktoré sa zúčastnia na karteli, pokuty s cieľom sankcionovať účinky spôsobené týmto kartelom na území tohto členského štátu pred jeho pristúpením k Európskej únii, pokiaľ pokuty uložené členom tohto kartelu rozhodnutím Komisie prijatým pred vydaním rozhodnutia uvedeného vnútroštátneho orgánu pre hospodársku súťaž neboli určené na sankcionovanie tých istých účinkov.“

102. Rada úradu tiež zdôrazňuje, že aplikácia čl. 81 Zmluvy za tak krátke obdobie vo vzťahu k SR, resp. vo vzťahu k ostatným novým členským štátom, by bola obtiažna, keďže je zrejmé, že dopad kartelu na toto územie počas 11 dní by musel byť zanedbateľný. Počas obdobia od 30.4.2004 do 11.5. 2004 je preukázané, že reálne došlo iba k jednému stretnutiu, ktoré predstavovalo formálne ukončenie kartelu. Rada úradu s ohľadom na zanedbateľnosť obdobia 11 dní z pohľadu vecného a právneho posúdenia prípadu nezohľadnila obdobie 11 dní po 30.4.2004 v tomto konaní ani pri aplikácii zákona.
103. Vzhľadom na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie v odpovedi na predbežnú otázku predloženú mu českým Krajským súdom v Brne vo veci C-17/10 (rozsudok zo dňa 14.2.2012) a vzhľadom na závery krajského aj najvyššieho súdu nepovažuje Rada úradu za potrebné sa viac touto otázkou v tomto konaní detailnejšie zaoberať.
104. Rada úradu konštatuje, že vzhľadom na vyššie uvedené úrad mal kompetenciu v tomto konaní konať a rozhodovať, pričom nedošlo k porušeniu zásady ne bis in idem.

Strany dohody obmedzujúcej súťaž - zodpovednosť

105. Rada úradu vychádzajúc zo spisového materiálu a doplneného dokazovania sa stotožňuje s určením účastníkov dohody obmedzujúcej súťaž tak ako ho vykonal úrad.
106. Podľa § 25 ods. 3 písm. a) zákona sú účastníkmi konania v prípade dohody obmedzujúcej súťaž účastníci predmetnej dohody obmedzujúcej súťaž.
107. V prvom rade je potrebné zdôrazniť, že účastníkom konania má byť ten subjekt, ktorý sa dopustil porušenia súťažných pravidiel. Účastníkom konania a adresátom rozhodnutia úradu môže byť iba subjekt s právnou subjektivitou.
108. Ak subjekt s právnou subjektivitou, pôvodne zodpovedný za porušenie súťažných pravidiel, stratí právnou subjektivitu a je plne absorbovaný ďalšou spoločnosťou v dôsledku čoho prestane existovať, podnikateľ, ktorý získal aktíva takejto spoločnosti, sa stane zodpovedným za celé obdobie trvania porušovania.
109. Ak sa dcérska spoločnosť dopustila protisúťažného správania, nemôže sa zbaviť zodpovednosti len na základe toho, že konala výlučne podľa

pokynov materskej spoločnosti. Súčasne musí byť však potrestaná aj materská spoločnosť, ktorá vykonávala nad takouto dcérskou spoločnosťou rozhodujúci vplyv za to, že dcérsku spoločnosť ovplyvňovala, resp. vydávala jej pokyny vedúce k protisúťažnému správaniu.

110. V prípade T-314/01 Avebe v Komisia Súd prvej inštancie v odseku 136 uviedol, že Súdny dvor už uznal, že v prípade, keď má rodičovská spoločnosť 100% podiel v dcérskej spoločnosti, ktorá bola uznaná vinnou z nezákonného správania, existuje vyvrátiteľná domnienka, že rodičovská spoločnosť skutočne vykonávala rozhodujúci vplyv nad správaním dcérskej spoločnosti. Tento záver však nijakým spôsobom nezabavuje zodpovednosti dcérsku spoločnosť.

111. V prípade Choline Chloride Súd prvej inštancie uviedol, že je dostatočné ak Komisia v záujme záveru, že materská spoločnosť vykonáva rozhodujúci vplyv nad obchodnou politikou dcérskej spoločnosti preukáže, že celý majetok je držaný/vlastnený materskou spoločnosťou. Uvedené neplatí, ak materská spoločnosť preukáže, že dcérska spoločnosť nekoná v súlade s inštrukciami vydanými materskou spoločnosťou a ako následok toho koná autonómne na trhu. Správanie dcérskej spoločnosti na trhu je však iba jeden z posudzovaných faktorov popri ďalších relevantných organizačných, ekonomických a právnych prepojeniach medzi materskou a dcérskou spoločnosťou, ktoré musia byť tiež zohľadnené.⁸

112. Podľa ustálenej komunitárnej judikatúry⁹ teda platí, že ak materská spoločnosť vlastní priamo alebo nepriamo celkový (alebo takmer celkový) podiel aktív dcérskej spoločnosti v čase, keď táto porušila súťažné pravidlá, platí predpoklad, že dcérska spoločnosť sledovala politiku svojej materskej spoločnosti a nekonala autonómne. Nie je preto nevyhnutné aktívne zisťovať, či materská spoločnosť reálne aj vplyv uskutočňovala. Je na účastníkovi konania aby túto skutočnosť preukázal, a teda predložil dôkazy na vyvrátenie danej domnienky.

113. Dcérska spoločnosť je teda individuálne zodpovedná za protisúťažné správanie, ktorého sa dopustila. Zodpovednosť je však aj na strane rodičovskej - materskej spoločnosti. Rada úradu zohľadňuje, že komunitárne právo inak vníma pojem podnikateľa a Komisia uplatňuje spoločnú a nerozdielnu zodpovednosť spoločností patriacich do jednej ekonomickej skupiny. Rada úradu ani úrad neaplikuje spoločnú a nerozdielnu zodpovednosť a netrestá materskú a dcérsku spoločnosť patriacu do jednej ekonomickej skupiny za tie isté prekrývajúce sa úkony zabezpečujúce realizáciu kartelu. Spoločnosti – materská a dcérska, sa síce dopustili rovnakého správania v tom zmysle, že boli účastníkmi tej istej dohody obmedzujúcej súťaž, ktorú realizovali, avšak spôsob, ktorým prispievali k jej napĺňaniu, zodpovedal ich postaveniu v ekonomickej skupine, delegovaným právomociam a podobne. Nie je pritom možné a ani účelné presne

⁸ Vid'. Rozsudok ESD C-97/08 vo veci Akzo Nobel.

⁹ Napr. prípad T-223/01 Akzo Nobel NV v Komisia, rozsudok z 27. septembra 2006, ods. 82, Prípad T-203/01 Michelin v Komisia, [2003] ECR II-4371 v odseku 290, prípad T-325/01 DaimlerChrysler AG v Komisia, rozsudok z 15. septembra 2005, odsek 217-221 a ďalšie.

špecifikovať aký konkrétny úkon v súvislosti s napr. určitým projektom, ktorý bol predmetom rokovania kartelu, vykonala materská a aký dcérska spoločnosť. Obe sa podieľali na napĺňaní cieľov kartelu, mali z neho prospech a musia preto niesť zodpovednosť obe.

114. V praxi môže dochádzať k situáciám, že niekedy by spoločnosť v pozícii matky ekonomickej skupiny sama ani nedokázala zabezpečiť realizáciu kartelu napr. matka vo forme holdingovej spoločnosti. V prípade, že existuje dôkaz, že určitá spoločnosť sa zúčastnila dohody obmedzujúcej súťaž nie je potrebné a častokrát ani možné vymenovať všetky úkony, ktorými táto spoločnosť ku kartelu prispela, resp. ktorými ho realizovala. Nastavenie takéhoto štandardu by v konečnom dôsledku viedlo k nemožnosti škodlivé kartelové dohody potrestať. Takýto postup nemá oporu ani v komunitárnom práve a judikatúre európskych súdov zohľadňujúc pritom odlišnosti komunitárneho práva. Nie je preto dôvodné, aby bol iný postup aplikovaný v prípade materských a dcérskych spoločností v tomto prípade.

115. Podnikateľ, ktorý sa konajúc nezávisle dopustil protisúťažného správania, nesie zodpovednosť za svoje správanie naďalej aj v prípade, ak sa neskôr stal dcérskou spoločnosťou inej spoločnosti, za predpokladu, že pokračuje v podnikateľskej činnosti ako právne samostatná dcérska spoločnosť, t.j. nezanikol tým, že bol absorbovaný nadobúdateľom.¹⁰

116. Zodpovednosť za nezákonné správanie prechádza na nástupcu spoločnosti, ktorá sa dopustila porušenia ak táto zanikla po tom, čo bolo porušenie spáchané.¹¹ V oblasti hospodárskej súťaže je v určitých prípadoch potrebné prisúdiť ekonomickému nástupcovi zodpovednosť za protiprávne konanie jeho právneho predchodcu a uložiť mu sankciu. Ide o tzv. test ekonomickej kontinuity akceptovaný súdmi Európskej únie a potvrdený už aj slovenskými súdmi¹². Tento test možno aplikovať za predpokladu, že sú splnené dve podmienky. Prvá, že nová spoločnosť pokračuje v aktivitách subjektu, ktorý sa dopustil porušenia, t.j. existuje kontinuita ekonomických činností týchto dvoch spoločností a druhá, že pôvodný subjekt zanikol. Ak sa nástupnícka spoločnosť, ktorá nadobudne materiálne a osobné zložky podnikania a pokračuje v ekonomických aktivitách zaniknutej spoločnosti, naďalej zúčastňuje hospodárskej súťaže na trhu a v prípade protiprávneho konania predchodcu benefituje aj z prípadného protisúťažného správania, je potrebné zabezpečiť, aby protiprávne konanie nezostalo nepotrestané z dôvodu organizačných či štrukturálnych zmien na strane podnikateľov. V súlade s cieľom ochrany hospodárskej súťaže nie je ani tak podstatné nástupníctvo v právnom slova zmysle, ale vstup do ekonomických aktivít podnikateľa, t.j. nástupníctvo v ekonomickom slova zmysle. Verejný záujem je chránený, keďže existuje osoba vo vzťahu ku ktorej právomoc uložiť pokutu môže byť realizovaná. V prvom rade je to porušovateľ a v prípade jeho zániku jeho nástupca, ktorý prevzal jeho materiálne a ľudské zdroje v rámci podnikania, a ktorý pokračuje v jeho ekonomickej aktivite.

¹⁰ Prípád 279/98 P Cascades v Komisia [2000] ECR I-9693, ods. 78-80.

¹¹ Napr. Prípád C-49/92 Komisia v Anic Partecipazioni SpA.

¹² Rozsudok Krajského súdu SR sp.z. 2S 258/06-69 zo dňa 7.11.2007 potvrdený Rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp.z. 8 Sžphu 1/2008 zo dňa 14.8.2008.

117. **Rada úradu podáva v ďalšom texte opis všetkých účastníkov posudzovanej dohody, hoci títo už nie sú účastníkmi tohto druhostupňového konania, a to z dôvodu dostatočného a presného opisu dohody obmedzujúcej súťaž.**

Skupina ABB

Záver prístupného orgánu

118. Úrad určil ako účastníkov konania spoločnosti ABB Management Services Ltd., ABB Switzerland Ltd. a ABB Ltd., ako strany dohody obmedzujúcej súťaž.

Záver Rady úradu

119. Skupina ABB vznikla zlúčením švédskej spoločnosti ASEA a švajčiarskej spoločnosti BBC Brown Boveri Ltd. v roku 1988 a špecializuje sa na dve základné obchodné činnosti, a to energetické technológie a technológie automatizácie. Spoločnosti ABB Management Services Ltd. (predtým ABB Power Technologies Management Ltd.) so sídlom Affolternstrasse 44, P.O.Box 8131, CH-8050, Zürich, Švajčiarsko (ďalej len „ABB Management Services Ltd.“) a ABB Switzerland Ltd., so sídlom Brown Boveri Strasse 6, CH-5400, Baden, Švajčiarsko (ďalej len „ABB Switzerland Ltd.“) sú spoločnosti s ručením obmedzeným, založené podľa švajčiarskych právnych predpisov.
120. Obe tieto spoločnosti sú dcérskymi spoločnosťami spoločnosti ABB Asea Brown Boveri Ltd., ktorá je kontrolovaná spoločnosťou ABB Ltd., so sídlom Affolternstrasse 44, P.O.Box 8131 CH-8050, Zürich, Švajčiarsko (ďalej len „ABB Ltd.“), a ktorá stojí v čele celej skupiny ABB.
121. ABB Schweiz AG, Baden (ABB Switzerland Ltd.) bola založená v decembri 2001 ako výsledok zlúčenia ABB Industrie AG, ABB Hochspannungstechnik AG, ABB Power Automation AG a iných spoločností vo vlastníctve ABB vo Švajčiarsku. Až do 1. novembra 2004, ABB Switzerland Ltd. bola 100% dcérskou spoločnosťou ABB Schweiz Holding AG, Baden (ABB Switzerland Holding Ltd.), ktorá bola v 100% vlastníctve ABB Asea Brown Boveri Ltd.. ABB Switzerland Holding Ltd. sa zlúčila do ABB Asea Brown Boveri Ltd. 23. novembra 2004 so spätným účinkom k 1. novembru 2004. ABB Switzerland Ltd. sa tak stala 100% dcérskou spoločnosťou ABB Brown Boveri Ltd., Zürich k 1. novembru 2004.
122. S účinnosťou od 1. januára 2006 sa ABB Power Technologies Management Ltd. zlúčila s ABB Management Services Ltd. (Zürich, Švajčiarsko), švajčiarskou spoločnosťou, ktorá je 100% dcérskou spoločnosťou ABB Asea Brown Boveri Ltd.. ABB Management Services Ltd. je právnym nástupcom ABB Power Technologies Management Ltd.

ALSTOM

Závery prvostupňového orgánu

123. Prvostupňový orgán odôvodnil určenie spoločnosti ALSTOM (Société Anonyme) ako účastníka konania pred úradom v prvostupňovom konaní tým, že spoločnosť ALSTOM je priamym účastníkom dohody a teda aj jednou zo zmluvných strán GQ- Dohody, pričom členovia E-skupiny v rámci tejto dohody boli súčasne stranami EQ Dohody. Prvostupňový orgán poukázal na to, že sektor T&D až do doby krátko pred predajom spoločnosti AREVA nemal právnu subjektivitu, a preto za jeho konanie je zodpovedná v období pred 25.9.2003 materská spoločnosť ALSTOM. Prvostupňový orgán nepovažoval dokumenty predložené spoločnosťou ALSTOM v konaní za dostatočné na to, aby preukázali, že sektor konal v rozhodnom období nezávisle od materskej spoločnosti. Úrad tiež poukázal na to, že pravidelných stretnutí účastníkov dohody sa zúčastňovali priamo zamestnanci spoločnosti ALSTOM.

Námietky spoločnosti ALSTOM

124. Spoločnosť ALSTOM poukázala na Dodatok k Plánu reorganizácie zo dňa 19. decembra 2003, podľa ktorého všetky akcie, zamestnanci a záväzky (povinnosti/zodpovednosti) týkajúce sa sektora T&D spoločnosti ALSTOM Schweiz AG boli prevedené na spoločnosť ALSTOM T&D AG. Tiež s odkazom na švajčiarsky Zákoník povinností poukazuje na to, že spoločnosť AREVA T&D AG je jedinou spoločnosťou zodpovednou za zmluvné dlhy tejto spoločnosti od roku 1986 pod následnými obchodnými menami. ALSTOM tiež poukazuje na čl. 12 Zmluvy o kúpe akcií, podľa ktorého AREVA nadobudla záväzky spojené so sektorom T&D.

125. ALSTOM namieta, že nezodpovedá za činnosti divízie T&D v období rokov 1988-1992. ALSTOM uvádza, že divízia T&D nebola v období rokov 1988-1992 dcérskou spoločnosťou, keďže činnosti T&D boli umiestnené v spoločnosti ALSTHOM SA, ale divízia napriek tomu nezávisle určovala svoje správanie na trhu. Spoločnosť Kléber Eylau, ktorá bola založená 5. februára 1993, prevzala všetky aktíva a pasíva takýchto činností T&D. Celá zodpovednosť za akékoľvek porušovanie medzi rokmi 1988 a 1992 bola preto prevedená na spoločnosť Kléber Eylau, následne premenovanú na AREVA T&D SA.

126. Spoločnosť ALSTOM poukazuje na to, že v rámci skupiny ALSTOM tvorili spoločnosti následne premenované na AREVA T&D SA a AREVA T&D AG prevádzkové a riadiace strediská pre tendre/ponuky a zmluvy sektora T&D a nezávisle určovali správanie na trhu. Práve tieto subjekty teda musia niesť zodpovednosť za žalovateľné konanie, s výnimkou všetkých subjektov ALSTOM.

127. ALSTOM poukazuje na to, že až do júna roku 1988 spoločnosť ALSTOM nebola materskou spoločnosťou v rámci skupiny. K uvedenému došlo až po reštrukturalizácii skupiny GEC ALSTHOM, ktorej prvotnými

materskými spoločnosťami boli spoločnosti CEG a CGE. Spoločnosť ALSTOM, ktorá neexistovala pred júnom 1998, nemôže byť v žiadnom prípade považovaná za zodpovednú za aktivity skupiny v danom období.

128. Spoločnosť ALSTOM namieta odôvodnenie úradu v časti, kde úrad tvrdí, že sektor T&D nemal právnu subjektivitu a za konanie tohto sektora zodpovedala materská spoločnosť skupiny spoločnosť ALSTOM. Podľa názoru spoločnosti ALSTOM úrad nebral do úvahy skutočnosť, že tento sektor zahŕňal niekoľko spoločností, ktoré túto subjektivitu mali, a teda voči týmto, resp. voči ich právnym nástupcom, malo byť začaté správne konanie. Sektor T&D pôvodne nemal právnu subjektivitu, zatiaľ čo zahŕňal určitý počet dcérskych spoločností, ktoré mali právnu subjektivitu, a to najmä spoločnosť ALSTOM T&D SA (v súčasnosti AREVA T&D SA, ktorá existovala od roku 1992). Spoločnosť ALSTOM T&D SA bola tá spoločnosť, ktorá bola v konečnom dôsledku zodpovedná za riadenie dennej prevádzky činností T&D (vrátane GIS). V čase pred predajom spoločnosti AREVA však sektor T&D nadobudol právnu subjektivitu, keď všetky aktíva, práva, zamestnanci a pasíva prešli na právnickú osobu T&D Holding Etranger SA. V zmysle uvedeného, vzhľadom na to, že spoločnosť AREVA T&D SA, ktorá bola hlavnou spoločnosťou zahrnutou do fungovania sektora T&D, je v súčasnosti samostatnou právnickou osobou, ide o podnik, ktorému možno adresovať rozhodnutie o udelení pokuty v zmysle stanoviska Súdu prvej inštancie uvedeného v rozsudku PVC II v prípade, že k namietanému porušeniu došlo. V tejto súvislosti ALSTOM tiež popisuje, ako je pojem podnik vnímaný na účely komunitárneho súťažného práva.
129. ALSTOM poukazuje na prípad Industrial Bags (Prípad COMP/38354-rozhodnutie Komisie zo dňa 30. novembra 2005, OJ L 282, P.0041-0046), „v ktorom Komisia rozhodla o zodpovednosti dcérskej spoločnosti Trioplast Wittenheim za porušenie počas celej doby kartelu (1980-1998), pričom právna subjektivita bola tomuto subjektu pripísaná až v roku 1984. Získanie právnej subjektivity spoločnosťou (v zmysle čl. 81) počas doby kartelu nebráni tomu, aby takáto spoločnosť niesla zodpovednosť za konanie takéhoto právneho subjektu pred získaním právnej subjektivity. Toto je dôkazom toho, že záväzky spojené s predmetnou činnosťou boli riadne prevedené na takúto spoločnosť, ktorá takto nadobudla právnu subjektivitu.“
130. Spoločnosť ALSTOM na svoju obranu uvádza, že sektor T&D vždy konal autonómne a počas celého obdobia sa správal samostatne a nezávisle. Spoločnosť ALSTOM nemala rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku svojich dcérskych spoločností. Divíziu T&D, ktorá sa neskôr stala sektorom treba vnímať ako podnik zodpovedný za namietané porušenia súťažného práva.
131. Spoločnosť ALSTOM uvádza, že sektor T&D predstavuje mnohé obchodné činnosti, ktoré sú decentralizované a autonómne a v roku 2003 mal najmä vlastný manažement a organizáciu na reporting, vlastné obchodné oddelenie, vlastné finančné oddelenie a oddelenie kontroly rizík, vlastné predstavenstvo a pod. ALSTOM poukazuje na informačné memorandum vypracované bankami v súvislosti s odpredajom sektora P&D, kde sa uvádza:

- ALSTOM T&D pôsobí samostatne v rámci skupiny ALSTOM. Má vlastnú priemyselnú organizáciu, globálne tímy predajcov a administrácie. Od skupiny ALSTOM závisí len vo vzťahu k obmedzenému počtu zdieľaných služieb.
- Odčlenenie od skupiny ALSTOM bude mať podľa očakávania len okrajový dosah na obchodné vzťahy sektora T&D s ďalšími sektormi skupiny ALSTOM, keďže obchoduje samostatne a okrem toho, že je dodávateľom, neexistujú zásadné synergie so sektormi Elektrickej energie alebo Prepravy skupiny ALSTOM.
- ALSTOM je globálna prevádzka organizovaná ako samostatný sektor v rámci skupiny ALSTOM a pod.

132. ALSTOM ďalej uviedol, že všetky sektory v rámci skupiny ALSTOM si môžu určiť vlastné interné štruktúry. Všetky strategické podnikateľské rozhodnutia vo vzťahu k podnikaniu v oblasti T&D sa prijímali buď na úrovni sektora T&D alebo nižšej, súvisiacej úrovni prevádzky. ALSTOM poukazuje na listinné dôkazy predložené v tejto súvislosti v rámci konania, a to na informačné memorandum a kópiu interných pokynov sektora.

133. Spoločnosť ALSTOM poukazuje na to, že nemá obchodného riaditeľa ani riaditeľa pre rozvoj podnikania, ktorý by mohol určovať obchodnú politiku rozličných sektorov spoločnosti ALSTOM. Len niektoré rozhodnutia podliehajú kontrole zo strany materskej spoločnosti, a to vo vzťahu ku kontrole kvality a ochrany duševného vlastníctva. Obmedzenej kontrole materskej spoločnosti podliehajú určité kľúčové rozhodnutia v oblasti finančnej politiky dcérskych spoločností, konkrétne investícií, ktoré obsahujú prvok určitého finančného rizika pre celú skupinu, alebo predaje a nákupy subjektov, ktoré si vyžadujú schválenie materskou spoločnosťou.

134. Jedinou úlohou spoločnosti ALSTOM v prevádzke sektora T&D bolo preskúmanie určitých ponúk do výberových konaní, ktoré sektor T&D pripravil v prípadoch, keď takéto ponuky boli nad rámec určitého limitu alebo predstavovali určité významné riziká. Na výbere ani príprave výberových konaní, ktoré predložili samostatné subjekty (sektory) skupiny ALSTOM sa spoločnosť ALSTOM nezúčastňovala.

135. Strategické rozhodnutia vo vzťahu k účasti, resp. neúčasti na výberových konaniach na základe výzvy a k predloženiu ponuky sústavne prijímala príslušná jednotka a/alebo prevádzka a/alebo sektor. Podmienky výberových konaní (výška ceny, platobné podmienky a pod.) zasielaných zákazníkom definovali a finalizovali na úrovni jednotky a/alebo prevádzky a/alebo sektora manažéri na úrovni príslušnej súvisiacej jednotky, prevádzky a/alebo sektora, a to na základe prevádzkových pravidiel definovaných v sektore T&D.

136. Spoločnosť ALSTOM sa zúčastňovala len na procese schvaľovania výberových konaní na základe informačných sumárov, ktoré jej poskytol sektor, a to len za osobitných okolností. [obchodné tajomstvo Alstom].

137. Spoločnosť ALSTOM bola len informovaná sumárnym spôsobom, o hlavných finančných a právnych podmienkach, ktorými sa riadili ponuky pre zákazníkov, ak hodnota ponuky prevážila určenú hranicu. Spoločnosť ALSTOM bola pridelená jedine forma finančnej kontroly (odhadovanie príslušných finančných rizík) ale nie forma obchodnej kontroly (žiadna kontrola nad strategickým správaním sa dcérskych spoločností) nad svojimi dcérskymi spoločnosťami a medzi rokmi 1998 a 2004 žiadna požiadavka nebola doručená spoločnosti ALSTOM na schválenie GIS projektu.
138. Spoločnosť ALSTOM poukazuje aj na zápisnice zo zasadnutí výkonného výboru spoločnosti ALSTOM (z rokov 1999 až 2003), a tiež na etický kódex, ktoré potvrdzujú, že sektor konal samostatne a nezávisle od materskej spoločnosti. V etickom kódexe sa okrem iného uvádza [obchodné tajomstvo Alstom].

Záver Rady úradu

139. Rada úradu zo spisového materiálu a z doplneného dokazovania zistila, že rozhodnutie úradu v tejto časti vykazuje isté nepresnosti a nedostatočné odôvodnenie vo vzťahu k námietkam spoločnosti ALSTOM. Tieto nedostatky je však možné odstrániť v rámci druhostupňového konania, keďže nejde o získanie a vyhodnocovanie nových skutočností, ktoré by neboli známe už v konaní pred úradom.
140. Spoločnosť ALSTHOM SA, dcérska spoločnosť spoločnosti Compagnie Générale d'Electricité (CGE), v roku 1988 organizovala svoje podnikanie prostredníctvom viacerých divízií. Jedna z nich zodpovedala za činnosti vo vzťahu k prenosu a distribúcii energie vrátane GIS. V roku 1989 spoločnosť ALSTHOM SA zanikla a jej činnosti boli prevedené na skupinu GEC ALSTHOM, ktorú vytvorila spoločnosť General Electric Company (GEC) a spoločnosť CGE. Spoločnosti GEC a CGE boli jednotlivo vlastníčkmi 50% -ného podielu v spoločnosti GEC ALSTHOM NV, holdingovej spoločnosti skupiny.

Francúzsko

141. Francúzske aktivity skupiny GEC ALSTHOM riadila spoločnosť GEC ALSTHOM SA (100% dcérska spoločnosť spoločnosti GEC ALSTHOM NV). Štruktúru skupiny GEC ALSTHOM tvorili mnohé autonómne divízie. Jednou z divízií bola aj Divízia prenosu a distribúcie energie (išlo teda o subjekt bez právnej subjektivity).
142. Dňa 7. decembra 1992 spoločnosť GEC ALSTHOM SA previedla všetky svoje francúzske aktíva a pasíva v Divízii prenosu a distribúcie energie (T&D sektor) na spoločnosť Kleber Eylau (tzv. prázdnu spoločnosť, bez akejkoľvek priemyselnej činnosti), a to so spätnou účinnosťou k 1. aprílu 1992. Spoločnosť Kleber Eylau sa v júni 1993 premenovala na spoločnosť GEC ALSTHOM T&D SA (ktorá bola 100% dcérskou spoločnosťou GEC ALSTHOM SA). Uvedená spoločnosť predstavovala hlavnú spoločnosť

skupiny, ktorá sa zaoberala T&D činnosťou. V roku 1996 skupina GEC ALSTHOM odkúpila T&D aktivity spoločnosti AEG Aktiengesellschaft.

143. V júni 1998 bola skupina GEC ALSTHOM uvedená na burzu cenných papierov. Spoločnosť GEC ALSTHOM NV bola daná do likvidácie. Spoločnosť GEC ALSTHOM SA prebrala všetky činnosti spoločnosti GEC ALSTHOM NV. Vytvára sa spoločnosť ALSTOM ako hlavná materská spoločnosť skupiny (24 % podiel v nej má CGE a 24% podiel má GEC). Spoločnosť GEC ALSTHOM SA sa následne stala spoločnosťou ALSTOM France SA (neskôr ALSTOM Holding), ktorá je 100% dcérskou spoločnosťou ALSTOM.

144. Spoločnosť GEC ALSTOM T&D SA (predtým Kléber Eylau) sa premenovala na spoločnosť ALSTOM T&D SA. Spoločnosť ALSTOM T&D SA, 100% dcérska spoločnosť ALSTOM Holdings, bola naďalej hlavnou spoločnosťou skupiny v oblasti prevádzkovania T&D sektora.

Švajčiarsko

145. T&D činnosti boli vo Švajčiarsku vykonávané spoločnosťou Sprecher Energie AG, ktorá bola 100% dcérskou spoločnosťou spoločnosti ALSTHOM SA. Spoločnosti CGE a GEC založili v júni 1998, podľa holandského právneho poriadku, spoločnú dcérsku spoločnosť GEC ALSTHOM NV. V roku 1989 bola spoločnosť ALSTHOM SA rozpustená a všetky jej aktivity boli prevedené na spoločnosť GEC ALSTHOM NV, čím získala aj 100% kontrolu nad Sprecher Energie AG zaoberajúcou sa podnikaním v oblasti GIS. Dňa 24. novembra 1993 spoločnosť Sprecher Energie AG zmenila svoje obchodné meno na GEC ALSTHOM T&D AG. Dňa 29. júla 1997 spoločnosť GEC ALSTHOM T&D AG zmenila svoje obchodné meno na GEC ALSTHOM AG a 20. júna 1998 mení svoje obchodné meno na ALSTOM AG. ALSTOM AG bol 100% dcérskou spoločnosťou ALSTOM France SA (neskôr premenovaná na ALSTOM Holdings) a tá bola 100% dcérskou spoločnosťou spoločnosti ALSTOM.

146. Dňa 22. decembra 2000 bola spoločnosť ALSTOM AG (predtým Sprecher Energie AG) prevzatá spoločnosťou ALSTOM Power Schweiz AG. Nová spoločnosť bola nazvaná ALSTOM Schweiz AG. Dňa 29. decembra 2001 došlo k zlúčeniu spoločnosti ALSTOM NV so spoločnosťou ALSTOM Power NV. Spoločnosť ALSTOM Power NV zároveň prebrala obchodné meno ALSTOM NV. Spoločnosť ALSTOM NV bola 100% materskou spoločnosťou spoločnosti ALSTOM Schweiz AG.

147. Dňa 25. septembra 2003 spoločnosť ALSTOM a skupina Areva podpísali zmluvu o kúpe akcií na predaj celého sektora T&D skupine Areva. Na zabezpečenie uvedenej transakcie došlo ku globálnej reštrukturalizácii v rámci skupiny ALSTOM. Ako prvý krok spoločnosti v rámci skupiny ALSTOM na celom svete previedli svoje aktíva a pasíva vo vzťahu k T&D sektoru buď na dcérske spoločnosti spoločnosti ALSTOM, ktoré už vykonávali výhradné činnosti v oblasti T&D sektora (napr. spoločnosť ALSTOM T&D SA), alebo na prázdne spoločnosti (tzv. shell companies). Napr. 22.

decembra 2003 aktivity v oblasti T&D spoločnosti ALSTOM Schweiz AG boli prevedené na „*shell company*“ pod názvom ALSTOM Schweiz Services AG. Spoločnosť ALSTOM Schweiz Services AG bola založená už 14. novembra 2002 ale až do 22. decembra 2003 nevykonávala žiadne aktivity v oblasti T&D činností. Táto spoločnosť 22. decembra 2003 zmenila svoje obchodné meno na ALSTOM T&D AG.

148. V súlade so zmluvou o kúpe akcií väčšina z uvedených nových spoločností, ako aj spoločností existujúcich v rámci skupiny ALSTOM, ktoré vykonávali činnosť len v oblasti T&D sektora (napr. ALSTOM T&D SA), v čase od 25. septembra 2003 do 9. januára 2004 prešli na spoločnosť (shell company) T&D Holding Etranger, ktorá bola založená osobitne na účel vykonania zmluvy o kúpe akcií. Rovnako tak spoločnosť ALSTOM T&D AG bola dňa 22. decembra 2003 prevedená na spoločnosť T&D Holding Etranger.
149. V období od 9. až 12. januára 2004 spoločnosť T&D Holding Etranger spolu so všetkými svojimi dcérskymi spoločnosťami v oblasti T&D (ALSTOM T&D AG vo Švajčiarsku) prešla do skupiny AREVA. Skupina AREVA následne premenovala spoločnosti z oblasti T&D, ktoré boli na ňu prevedené, a to nasledovne: spoločnosť T&D Holding Etranger SA bola premenovaná na AREVA T&D Holding SA, spoločnosť ALSTOM T&D AG bola premenovaná na spoločnosť AREVA T&D AG a ALSTOM T&D SA bola premenovaná na AREVA T&D SA. AREVA T&D AG je 100% dcérskou spoločnosťou spoločnosti AREVA T&D Holding SA.
150. Námietka, že skupina AREVA, s odkazom na ustanovenia zmluvy o predaji sektoru T&D a tiež s odkazom na švajčiarsky Závazkový kódex, prevzala zodpovednosť za všetky záväzky spojené s týmto sektorom, nie je v súvislosti s aplikáciou súťažných pravidiel relevantná. Zmluva o predaji, na ustanovenia ktorej sa strany dohody odvolávajú, je záväzkovým vzťahom súkromno-právnej povahy, ktorý nemôže pokrývať záväzky vyplývajúce z porušenia verejného práva, v tomto prípade zákona o ochrane hospodárskej súťaže a nemôže teda riešiť deliktuálnu zodpovednosť podnikateľa.
151. Všeobecným princípom je, že trest by mal byť uložený len porušovateľovi, čím je naplnený princíp zavinenia. Deliktuálna zodpovednosť je v zásade neprenositelná, s výnimkou toho prípadu, keď je zodpovednosť v prípade zániku porušovateľa pripísaná jeho ekonomickému nástupcovi. Stáva sa totiž, že konajúc v oblasti ako je ochrana hospodárskej súťaže, je potrebné čeliť komplikovanému správaniu, prejavujúcemu sa v agilnom správaní podnikateľov cez množstvo zmien organizačných štruktúr. Táto skutočnosť a princíp efektívnosti, ktorý požaduje starostlivú ochranu súťaže na trhu tvorí aj súčasť case-law súdov Európskej únie.
152. V judikatúre súdov Európskej únie je tzv. economic continuity test (test pokračovania v ekonomických aktivitách) dostatočne rozvinutý. V zmysle tejto judikatúry nie je možný prevod deliktuálnej zodpovednosti, ak porušovateľ súťažných pravidiel naďalej existuje. Viď v tejto súvislosti napr. rozhodnutie

ESD vo veci Aalborg Portland A/S zo 7. januára 2004 (spojené prípady C-204/00 P, C-2005/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P).

153. Spoločnosť ALSTOM (Société Anonymé) sa zúčastňovala predmetnej dohody obmedzujúcej súťaž prostredníctvom viacerých právnych a ekonomických predchodcov.
154. Do 7. decembra 1992 bolo podnikanie v oblasti GIS uskutočňované priamo spoločnosťou GEC ALSTHOM SA a jej predchodcom spoločnosťou ALSTHOM SA (Francúzsko) a nie prostredníctvom dcérskych spoločností (t.j. nie prostredníctvom predchodcov súčasných dcérskych spoločností spoločnosti AREVA). Vo Švajčiarsku boli aktivity v oblasti GIS uskutočňované až do 22. decembra 2003 spoločnosťou Sprecher Energie AG, (ktorú spoločnosť ALSTHOM SA nadobudla v januári 1986), ktorá viackrát zmenila obchodné meno.
155. V apríli 1993 previedla spoločnosť GEC ALSTHOM SA aktíva a pasíva francúzskych jednotiek svojej divízie pre oblasť GIS na spoločnosť Kléber Eylau, prázdnu spoločnosť, a to so spätnou účinnosťou k 1. aprílu 1992, ktorá sa neskôr premenovala na ALSTOM T&D SA (teraz AREVA T&D SA). ALSTOM T&D SA mala od počiatku svojho vzniku právnu subjektivitu a nesie preto zodpovednosť za svoje protisúťažné konanie.
156. Spoločnosť ALSTOM T&D SA bola na účely predaja spoločnosti AREVA prevedená na spoločnosť T&D Holding Etranger (a následne na AREVA). Za protisúťažnú účasť v karteli spoločnosti ALSTOM T&D SA, od jej vzniku, teda od apríla 1992, musí niesť zodpovednosť jej ekonomický nástupca, ktorým je AREVA T&D SA.
157. Vo Švajčiarsku došlo k prevodu sektora T&D na dcérsku spoločnosť ALSTOM T&D AG dňa 22. decembra 2003, ktorá bola následne v ten istý deň prevedená na spoločnosť T&D Holding Etranger a následne na spoločnosť AREVA. Po prevode na AREVA zmenila obchodné meno na AREVA T&D AG. Keďže spoločnosť ALSTOM T&D AG bola prevedená na skupinu AREVA za jej protisúťažné správanie nesie zodpovednosť jej ekonomický nástupca, ktorým je AREVA T&D AG.
158. Spoločnosť ALSTOM nepoprela, že divízia, resp. sektor T&D, získal právnu subjektivitu až krátko pred vznikom spoločnosti T&D Holding Etranger SA (rok 2003), naopak spoločnosť to priamo uvádza aj v námietke, kde tvrdí, že „sektor T&D pôvodne nemal právnu subjektivitu, zatiaľ čo zahŕňal určitý počet dcérskych spoločností, ktoré mali právnu subjektivitu, a to najmä spoločnosť ALSTOM T&D SA (v súčasnosti AREVA T&D SA), ktorá existovala od roku 1992“. Spoločnosť sa iba snažila preukázať, že divízia, resp. sektor, fungovali samostatne bez vplyvu materskej spoločnosti, resp., že vplyv materskej spoločnosti bol limitovaný iba na finančnú kontrolu a materská spoločnosť teda nemala možnosť nijako ovplyvňovať aktivity súvisiace s protisúťažným správaním.

159. Je pravdou, že spoločnosť ALSTOM neexistovala pred rokom 1998. Dohodu uzavrela pôvodne spoločnosť ALSTHOM SA – jej predchodca.
160. Rada úradu pri posudzovaní právnej zodpovednosti spoločnosti ALSTOM zohľadnila všetky námietky, ktoré spoločnosť uviedla pokiaľ ide o obmedzený vplyv jej, resp. jej predchodcov na divíziu, resp. sektor T&D, konkrétnu námietku, že výkonný výbor spoločnosti ALSTOM nikdy neprerokúval záležitosti týkajúce sa podnikania sektorov, vrátane sektora T&D, námietku o neexistencii prostriedkov umožňujúcich ovplyvňovanie sektorov a ďalšie. Napriek tomu však Rada úradu dospela k záveru, že interné prerozdelenie, resp. presun zodpovednosti, v rámci organizačnej štruktúry podnikateľa, a to konkrétne na nižšie zložky bez právnej subjektivity, nemôže zbaviť spoločnosť ALSTOM zodpovednosti za protisúťažné správanie. Zodpovednosť môže byť pričítaná iba subjektu s právnou subjektivitou.
161. K námietke spoločnosti ALSTOM, že táto nemôže niesť zodpovednosť, keďže nemala a nemohla mať vedomosť o protisúťažných praktikách sektoru, keďže tento konal samostatne, poukazuje Rada úradu aj na judikatúru Európskeho súdneho dvora, ktorý v prípade 100-103/80, SA Musique Diffusion Française v. Komisia zo 7. júna 1983, ECR 1983 uviedol, že uloženie pokuty nie je podmienené konaním, dokonca ani vedomosťou o nejakom správaní zo strany manažérov alebo partnerov spoločnosti, ale pre uloženie pokuty je postačujúce protisúťažné konanie osoby, ktorá je oprávnená konať za spoločnosť. Naopak spoločnosť by musela preukázať, že osoby, ktoré za ňu konali, prekročili svoje právomoci. Spoločnosť ALSTOM pritom nepredložila žiadne dôkazy, že by osoby zodpovedné za riadenie sektora T&D prekročili právomoci im zverené.
162. Pokiaľ ide o prípad Industrial Bags, na ktorý poukazuje spoločnosť ALSTOM tento postup úradu neodporuje. Spoločnosti ALSTOM T&D SA a ALSTOM T&D AG boli spoločnosťami, ktoré mali od počiatku právnú subjektivitu. Ich prevodom na AREVA došlo k zmene vlastníka a k zmene obchodného mena, zanikli, a teda za ich správanie nesie zodpovednosť ich ekonomický a právny nástupca AREVA T&D SA a AREVA T&D AG.
163. V prípade spoločnosti T&D Holding Etranger, ktorá mala právnú subjektivitu od počiatku jej vzniku a konala samostatne, obdobne zodpovednosť nesie AREVA Holding T&D SA, ako jej právny a ekonomický nástupca.
164. Za konanie divízií, ktoré nemali právnú subjektivitu, ktoré boli prevedené na AREVA, musí niesť zodpovednosť spoločnosť ALSTOM, materská spoločnosť, ktorej kontrole v rozhodnom posudzovanom období podliehali, a teda nie iné subjekty - dcérske spoločnosti, ktoré mali právnú subjektivitu a zodpovedali za svoje konanie. Divízia, ktorá nemala v danom čase právnú subjektivitu, aj v prípade, že by jej internými inštrukciami bola udelená samostatnosť v rozhodovaní, nemá procesnú spôsobilosť. Udelenie samostatnosti v rozhodovaní spoločnosťou ALSTOM svojím divíziám bola výlučne jej interná záležitosť, ktorá však nemohla a nemôže vyvolávať právne

účinky vo vzťahu k tretím osobám a teda nemožno prisudzovať divízii postavenie, ktoré jej právne neprináleží.

165. Súčasne však spoločnosť ALSTOM (Société Anonymé) nesie zodpovednosť aj za ovplyvňovanie správania na trhu svojich bývalých dcérskych spoločností ALSTOM T&D SA a ALSTOM T&D AG v období, keď tieto boli jej dcérskymi spoločnosťami.
166. Spoločnosti ALSTOM T&D SA a ALSTOM T&D AG boli 100% dcérskymi spoločnosťami spoločnosti ALSTOM, čo už samotné je predpokladom toho, že svoje podnikateľské rozhodnutia na trhu tieto dcérske spoločnosti neuskutočňovali autonómne. Uvedené však potvrdzujú aj ďalšie skutočnosti. Napr. Rada úradu poukazuje na námietky samotnej spoločnosti ALSTOM, z ktorých je zrejmé, že sektor T&D, a v rámci neho aj dcérske spoločnosti, nemali plnú autonómiu v rámci podnikania v oblasti GIS, ale podliehali určitej kontrole materskej spoločnosti, čo je príznačné pre fungovanie jednej ekonomickej skupiny založenej na vzťahoch kontroly.
167. Z Výňatku z E-book: Pokyny a politiky spoločnosti ALSTOM (Alstom's corporate Instructions and policies), príloha č. 50, ktorá je súčasťou spisu vyplýva, že [obchodné tajomstvo Alstom].
168. V časti Právna funkcia: účel, zodpovednosti a organizácia (Legal Function: purpose, responsibilities and organisation), toho istého dokumentu, je uvedené, že [obchodné tajomstvo Alstom].
169. Skupina AREVA vo svojom doplnení k rozkladu zo dňa 27.11.2008, zaevidovanom pod č. 5241 uviedla, že žiadna jednotlivá dcérska spoločnosť v rámci skupiny ALSTOM nebola celkom zodpovedná za riadenie a manažment všetkých T&D aktivít. AREVA poukazuje na to, že niekoľkí vysoko postavení manažéri-členovia predstavenstva spoločnosti ALSTOM T&D SA pôsobili niekedy v tom istom čase alebo v následnom časovom období aj na úrovni materskej spoločnosti ALSTOM-u. AREVA v tejto súvislosti predložila informácie o totožnosti manažérov, ktorí pôsobili na úrovni manažmentu T&D sektora spoločnosti ALSTOM, ako aj na úrovni celkového manažmentu ALSTOM-u. Svoje tvrdenie AREVA podložila dokumentmi dostupnými z verejných zdrojov.
170. Z uvedených informácií, ktoré predložila spoločnosť AREVA vyplýva, že páni Bensussan, Mahler, Bilger, Darmon, Gounon a Soulié boli členmi predstavenstva (conseil d'administration) spoločnosti ALSTOM T&D SA a tiež boli zodpovední za riadenie iných spoločností skupiny ALSTOM ako aj materskej spoločnosti. Všetci boli v určitom čase tiež členmi výkonného výboru (COMEX) ALSTOM-u.
171. P. Mahler bol prezidentom/generálnym riaditeľom (t.j. výkonným riaditeľom (CEO) a zároveň predsedom predstavenstva) spoločnosti ALSTOM T&D SA od roku 1993 do júna 2000. V rovnakom čase (od januára 1995 do júna 1998) bol tiež členom predstavenstva spoločnosti GEC Alsthom NV. Od 1. júla 1999 do 7. júna 2002 bol členom predstavenstva spoločnosti ALSTOM France SA (neskôr nazvanej ALSTOM Holdings). Od 1. júla 1999

do 1. júla 2002 bol prezidentom/generálnym riaditeľom ALSTOM Holdings. P. Mahler bol v rokoch 1999 a 2000 členom výkonného výboru (COMEX) spoločnosti ALSTOM.

172. P. Bilger, ktorý bol členom predstavenstva spoločnosti ALSTOM T&D SA od 5. februára 1993 do 25. septembra 1995, bol tiež v rokoch 1995 až 2003 prezidentom/generálnym riaditeľom materskej spoločnosti v rámci skupiny ALSTOM (najskôr GEC Alsthom NV - od 1. januára 1995 do 22. júna 1998; potom ALSTOM SA - od 14. mája 1998 do 11. marca 2003). P. Bilger bol tiež zodpovedný za činnosti v iných dôležitých spoločnostiach skupiny ALSTOM. Od 30. septembra 1992 do 1. apríla 1996 bol prezidentom/generálnym riaditeľom spoločnosti GEC Alsthom SA.

173. P. Darmon, ktorý bol členom predstavenstva spoločnosti ALSTOM T&D SA (od 20. júna 1996 do 30. júna 2000) bol od 1. apríla 1996 do 1. júla 1999 tiež prezidentom/generálnym riaditeľom spoločnosti GEC Alsthom (neskôr - dňa 17. júna 1998 nazvanej ALSTOM France SA). Bol tiež členom predstavenstva spoločnosti GEC Alsthom NV (od 1. januára 1995 do 22. júna 1998) a potom generálnym riaditeľom (CEO) spoločnosti ALSTOM (od júna 1998 do júna 1999 a od apríla 2000 do mája 2001). V rokoch 1999 a 2000 bol členom výkonného výboru (COMEX) ALSTOM-u.

174. P. Gounon, ktorý bol členom predstavenstva spoločnosti ALSTOM T&D SA (od 20. júna 1996 do 15. septembra 2000), bol tiež členom predstavenstva spoločnosti ALSTOM France SA, materskej spoločnosti skupiny ALSTOM a materskej spoločnosti spoločnosti ALSTOM T&D SA. Od apríla 2000 do mája 2001 bol členom výkonného výboru (COMEX) ALSTOM-u.

175. P. Soulié, člen predstavenstva spoločnosti ALSTOM T&D SA (od 24. septembra 1997 do 26. septembra 2001), bol tiež členom predstavenstva spoločnosti ALSTOM Holdings v rovnakom čase, ako bol členom predstavenstva spoločnosti ALSTOM T&D SA (od 29. mája 2000 do 1. júla 2001). Okrem iných funkcií bol v roku 1999 riaditeľom pre stratégiu ALSTOM-u a v roku 2000 zástupcom generálneho riaditeľa (Deputy CEO) spoločnosti ALSTOM. Od roku 1999 do roku 2004 bol členom výkonného výboru (COMEX) ALSTOM-u.

176. Z predložených informácií vyplynulo, že tie isté osoby zastávali v určitých obdobiach vysoké funkcie, ako v dcérskej spoločnosti, tak aj v materskej spoločnosti, čo podporuje závery o tom, že materská spoločnosť ALSTOM vykonávala rozhodujúci vplyv na svoje 100% dcérske spoločnosti. Na druhej strane spoločnosť nepredložila dôkazy, ktoré by tento záver vyvrátili a preukázali, že dcérske spoločnosti konali úplne nezávisle.

177. Záver prvostupňového orgánu o zodpovednosti spoločnosti ALSTOM preto považuje Rada úradu za správny.

AREVA

Závery prvostupňového orgánu

178. Úrad za účastníkov v konaní označil spoločnosti AREVA T&D SA, AREVA T&D AG a AREVA T&D Holding SA. Úrad svoj záver odôvodnil tým,

že spoločnosti ALSTOM T&D SA a ALSTOM T&D AG boli účastníkmi dohody obmedzujúcej súťaž od jej začiatku. V priebehu trvania dohody prišlo k zmene ich vlastníka a premenovaní na AREVA T&D SA a AREVA T&D AG, pričom tieto spoločnosti následne pokračovali v protiprávnom konaní svojich predchodcov. Obdobne to bolo aj v prípade spoločnosti T&D Holding Etranger SA, keď pôvodný vlastník akcií tejto spoločnosti, spoločnosť ALSTOM, previedla svoje podiely na spoločnosť AREVA, ktorá túto spoločnosť premenovala na AREVA Holding T&D SA. Spoločnosť AREVA Holding T&D SA je teda zodpovedná aj za konanie svojho právneho predchodcu spoločnosti T&D Holding SA.

Námietky účastníkov dohody

179. Spoločnosti AREVA T&D nemôžu byť považované za zodpovedné za akékoľvek porušenie § 4 zákona, ku ktorému došlo pred 9. januárom 2004, t.j. pred dňom, kedy AREVA nadobudla sektor transmisie a distribúcie spoločnosti ALSTOM, ktorá bola 100% materskou spoločnosťou, a ktorá mala a vykonávala výlučnú kontrolu nad sektorom T&D a je teda naďalej plne zodpovedná za porušenie pred predajom spoločnosti AREVA.

180. ALSTOM T&D AG, ktorá bola predaná spoločnosti AREVA, nie je právnickou osobou zodpovednou za protisúťažné praktiky, ktoré sa konali v oblasti GIS v čase od apríla 1988 do decembra 2003, ani ekonomickým nástupcom tejto právnickej osoby. V tom čase prevádzkovala T&D podnikanie od roku 1998 do roku 2000 spoločnosť Sprecher Energie AG a následne od decembra 2000 do decembra 2003 spoločnosť ALSTOM Schweiz AG. Spoločnosť ALSTOM T&D AG nie je ani ekonomickým nástupcom spoločnosti ALSTOM Schweiz AG, keďže pred decembrom 2003 nenadobudla majetok potrebný na prevádzkovanie T&D podnikania vo Švajčiarsku. Spoločnosť AREVA nadobudla podnikanie T&D o niekoľko týždňov neskôr. Okrem toho 100% vlastníkom (či už priamym alebo nepriamym) spoločnosti Sprecher Energie AG a neskôr spoločnosti ALSTOM Schweiz AG bola vždy materská spoločnosť skupiny ALSTOM. Tieto spoločnosti teda nikdy nevlastnili spoločnosť ALSTOM T&D SA, francúzska dcérska spoločnosť, ktorá prevádzkovala T&D podnik vo Francúzsku. Taktiež zostávajúcu časť podniku vždy kontrolovali spoločnosti priamo prepojené na materskú spoločnosť skupiny ALSTOM a nie spoločnosť ALSTOM T&D SA.

181. Spoločnosť AREVA T&D AG nesúhlasí s vyjadrením ALSTOM-u, že AREVA T&D AG je spoločnosťou zodpovednou za zmluvné dlhy tejto spoločnosti od roku 1986. Dňa 22. decembra 2003 (teda menej ako 3 týždne pred predajom T&D podnikania spoločnosti AREVA), boli švajčiarske T&D aktivity spoločnosti ALSTOM (Schweiz) AG (vykonávané touto spoločnosťou skupiny ALSTOM počas niekoľkých rokov od ich prevzatia od spoločnosti Sprecher Energie AG v roku 2000) prevedené na novú, prázdnu-účelovú spoločnosť ALSTOM Schweiz Services AG, ktorá bola vytvorená z jediného dôvodu uskutočniť tento prevod ako súčasť procesu internej reorganizácie, ktorý predchádzal prevodu celého T&D podnikania skupiny ALSTOM na AREVA.

182. Spoločnosť Sprecher Energie AG a neskôr spoločnosť ALSTOM Schweiz AG boli vždy 100 % vlastnené ich príslušnou materskou spoločnosťou v skupine ALSTOM (pred rokom 1998 v GEC ALSTHOM). Od roku 1998, keď spoločnosť ALSTOM France SA (predtým spoločnosť GEC ALSTHOM SA), neskôr premenovaná na spoločnosť ALSTOM Holdings, prevzala aktivity od svojej materskej spoločnosti GEC ALSTHOM NV, sa spoločnosť ALSTOM Holdings stala jedinou materskou spoločnosťou spoločnosti AG, ktorá spoločnosť bola následne v roku 2000 prevzatá spoločnosťou ALSTOM (Schweiz) AG. Odvtedy bola spoločnosť ALSTOM (Schweiz) AG vlastnená, a teda pod výlučnou kontrolou spoločnosti ALSTOM Holdings a v konečnom dôsledku pod spoločnosťou ALSTOM. Dňa 22. decembra 2003 švajčiarske T&D podnikanie spoločnosti ALSTOM (Schweiz) AG bolo prevedené na novú, prázdnu a neaktívnu spoločnosť ALSTOM Schweiz Services AG a v tom istom čase bola spoločnosť ALSTOM Schweiz Services AG prevedená na spoločnosť T&D Holding Etranger, ktorá až do predaja 100% jej akcií spoločnosti AREVA o necelé tri týždne neskôr, bola tiež 100% vlastnená tým istým právny subjektom, a to spoločnosťou ALSTOM Holdings. Za uvedených okolností je ťažké si predstaviť, žeby švajčiarske T&D podnikanie spoločnosti ALSTOM, ktoré bolo mnoho rokov vykonávané priamo spoločnosťou Sprecher Energie AG a neskôr priamo spoločnosťou ALSTOM (Schweiz) AG (ktorá spoločnosť sa okrem toho zaoberala aj inými činnosťami nielen T&D činnosťami), by sa zrazu stalo úplne nezávislým a samostatným od spoločnosti a samostatným od spoločnosti ALSTOM (Schweiz) AG (ktorá po prevode neprestala existovať) a od jej 100% materskej spoločnosti len preto, že toto podnikanie bolo oddlenené od spoločnosti ALSTOM (Schweiz) AG do novej, prázdnej a neaktívnej spoločnosti ALSTOM Schweiz Services AG, ktorá bola v tom istom čase prevedená na inú, prázdnu a neaktívnu spoločnosť T&D Holding Etranger.

183. AREVA T&D SA ani AREVA T&D AG neboli pred 9. januárom 2004 autonómne od spoločnosti ALSTOM, ale naopak boli plne a výlučne kontrolované spoločnosťou ALSTOM. Úrad v podstate uznal tieto spoločnosti spoluzodpovedné popri spoločnosti ALSTOM za rovnaké údajné protisúťažné konanie toho istého subjektu počas toho istého obdobia. Ďalej spoločnosť uviedla, že spoločnosť AREVA T&D Holding SA ako holdingová spoločnosť, nemala a ani nikdy nevykonávala akékoľvek priame aktivity na trhu GIS.

184. Žiadnu zo súčasných spoločností AREVA T&D nemožno považovať za právneho nástupcu spoločnosti GEC ALSTHOM SA a v skutočnosti jej súčasný nástupca (t.j. v podstate tá istá právnická osoba) stále existuje úplne nezávisle od spoločnosti, resp. skupiny AREVA. AREVA nesúhlasí s tvrdením ALSTOM-u, že celá zodpovednosť za akékoľvek porušovanie medzi rokmi 1988 a 1992 bola prevedená na spoločnosť Kléber Eylau. Uvádza, že nástupca spoločnosti GEC ALSTHOM SA nezanikol a spoločnosť ALSTOM Holdings by mala zostať plne zodpovedná za porušenie, ktorého sa dopustila, resp. jej predchodcovia pred rokom 1993. Naviac Kléber Eylau nebola jedinou právnickou osobou, ktorá bola aktívna v T&D podnikaní ALSTOM-u. Táto spoločnosť neurčovala celkovú stratégiu celého sektoru.

185. Spoločnosť ALSTOM T&D SA nebola ani materskou spoločnosťou vo vzťahu k iným spoločnostiam alebo podnikom v T&D podnikaní skupiny ALSTOM ani právnickou osobou, ktorá určovala ich celkovú stratégiu. Podľa názoru AREVA T&D SA nebol predložený žiaden spoľahlivý dôkaz, ktorý by preukázal úplnú nezávislosť spoločnosti AREVA T&D SA.
186. Nie je možné uznať ktorúkoľvek zo spoločností AREVA T&D za zodpovednú popri spoločnosti ALSTOM za to isté údajné porušenie tým istým podnikateľom počas toho istého časového obdobia, t.j. počas ktoréhokoľvek časového obdobia pred tým, ako AREVA nadobudla T&D podnikanie od ALSTOM-u. Tento prístup by bol v rozpore s princípmi individualizácie role a účasti na porušení trvania a zodpovednosti za porušenie.
187. Úrad nepredložil žiadne jednoznačné a presvedčivé dôkazy preukazujúce nad akúkoľvek rozumnú pochybnosť samostatnú a vedomú účasť jednotlivých spoločností Areva, označených za účastníkov konania, na údajnom protisúťažnom konaní v SR, dobu trvania tejto účasti, teda najmä začiatok a skončenie účasti a príčinnú súvislosť medzi údajným protisúťažným konaním jednotlivých spoločností Areva a slovenskými projektmi.
188. Maďarský súťažný orgán akceptoval argumenty predložené spoločnosťami AREVA a žiadna zo spoločností AREVA nebola uznaná za zodpovednú za porušenie, ku ktorému malo dôjsť pred 9. januárom 2004.

Záver Rady úradu

189. Rada úradu zo spisového materiálu a z doplneného dokazovania zistila, že rozhodnutie úradu v tejto časti vykazuje isté nepresnosti a nedostatočné odôvodnenie vo vzťahu k predloženým námietkam, nedostatky však je možné odstrániť v rámci druhostupňového konania, keďže ide najmä o upresnenia v reakcii na námietky. Rada úradu vychádzala okrem iného z doplneného dokazovania, list zo dňa 25.9.2008, zaevidovaný pod č. 4049, v ktorom spoločnosť ALSTOM detailne, vrátane grafického prevedenia, popísala organizáciu T&D aktivít vo Francúzsku aj vo Švajčiarsku, z rozkladu spoločností za AREVA ako aj z listu zo dňa 27. novembra 2008, zaevidovaného pod č. 5241. Rada úradu zistila nasledovné skutočnosti.
190. AREVA je skupina francúzskych podnikov pôsobiacich v oblasti energetiky od roku 2001.
191. Účastník konania AREVA T&D Holding SA nadobudla podnikanie v oblasti GIS od spoločnosti ALSTOM. Spoločnosť ALSTOM vytvorila pôvodne spoločnosť T&D Holding Etranger SA za účelom realizácie prevodu podnikania v oblasti GIS na spoločnosť AREVA. Spoločnosť AREVA následne po prevode premenovala túto spoločnosť na AREVA T&D Holding SA.

192. Spoločnosť ALSTOM T&D AG prevedená na AREVA bola premenovaná po prevode na spoločnosť AREVA na AREVA T&D AG a ALSTOM T&D SA bola po prevode na AREVU premenovaná na AREVA T&D SA. Obe tieto spoločnosti sa tak stali 100% dcérskymi spoločnosťami AREVA T&D Holding SA. AREVA T&D Holding SA zastrešuje aktivity v oblasti výroby a predaja GIS v rámci skupiny AREVA.
193. Do 22. decembra 2003 vykonávala spoločnosť ALSTOM podnikanie v oblasti GIS vo Švajčiarsku prostredníctvom spoločnosti Sprecher Energie AG, ktorá viackrát zmenila svoje obchodné meno (posledné ALSTOM AG) a ktorá stále patrí do skupiny ALSTOM, a preto za obdobie protisúťažného správania do 22. decembra 2003 AREVA nemôže byť nijakým spôsobom zodpovedná.
194. Od 22. decembra 2003 však aktivity v oblasti T&D vo Švajčiarsku boli zo spoločnosti ALSTOM Schweiz AG (ktorá prevzala aktivity v tejto oblasti od ALSTOM AG) prevedené na novovytvorenú „*schell company*“ (prázdnu spoločnosť) pod názvom ALSTOM Schweiz Services AG, ktorá v ten istý deň zmenila svoje obchodné meno na ALSTOM T&D AG.
195. ALSTOM T&D AG bola od 22. decembra 2003 spoločnosť, na ktorú bolo prevedené podnikanie v oblasti výroby a predaja GIS. Spoločnosť ALSTOM T&D AG bola po prevode na AREVA premenovaná na AREVA T&D AG. Keďže spoločnosť ALSTOM T&D AG, na ktorú boli prevedené aktivity v oblasti GIS, bola prevedená na AREVA, zodpovednosť za jej protisúťažnú účasť na dohode nesie AREVA T&D AG, na ktorú prešli všetky jej aktivity.
196. Pokiaľ ide o námietku, že žiadnu zo súčasných spoločností AREVA T&D nemožno považovať za právneho nástupcu spoločnosti GEC ALSTHOM SA a v skutočnosti jej súčasný nástupca (t.j. v podstate tá istá právnická osoba) stále existuje úplne nezávisle od spoločnosti, resp. skupiny AREVA, túto skutočnosť Rada úradu nespochybňuje a žiadnu zo spoločností AREVA za právneho nástupcu GEC ALSTHOM SA, res. ALSTOM Holdings nepovažuje.
197. Rovnako taktiež Rada úradu nepovažuje ani spoločnosť AREVA T&D AG za právneho a ekonomického nástupcu spoločnosti ALSTOM Schweiz AG, ktorá nezanikla, ale za nástupcu novovytvorenej spoločnosti ALSTOM Schweiz Services AG, (ktorá následne zmenila svoje obchodné meno na ALSTOM T&D AG) a ktorá prebrala švajčiarske aktivity v sektore T&D spojené s kartelovou činnosťou a zanikla prevodom na AREVA.
198. Úrad je pritom oprávnený pokutovať podnikateľa nielen za porušenie, ktoré spáchal sám ale aj za porušenie spáchané podnikateľom, ktorého ekonomickým nástupcom sa stal.
199. Spoločnosti AREVA T&D AG a AREVA T&D SA sú právny a ekonomickými nástupcami spoločností ALSTOM T&D AG a ALSTOM T&D SA, ktorých aktíva prebrali, a ktoré následne premenovali, a sú preto zodpovedné za protiprávnu účasť na dohode za týchto ich predchodcov

v období do prevodu ich podnikania v oblasti GIS na spoločnosť AREVA. Od 9. januára 2004, t.j. od získania kontroly nad sektorom T&D, sa spoločnosti patriace do skupiny AREVA, t.j. AREVA T&D AG, AREVA T&D SA a AREVA T&D Holding SA naďalej zúčastňovali na dohode obmedzujúcej súťaž, a nesú preto právnu zodpovednosť za svoju účasť na dohode obmedzujúcej súťaži.

200. V podaní spoločnosti ABB s názvom „GIS kartel história pôsobenia“ sa uvádza, že „od septembra 1999, až dovtedy kým ABB vo februári 2004 neodišla z kartelu, pôsobila ako tajomník GIS kartelu ALSTOM (neskôr AREVA) (zastúpená p. Nakachem a p. Hugom)“ Súčasne z tabuľky s názvom „Stretnutia GIS kartelu“, ktorá je súčasťou tohto dokumentu vyplýva, že dňa 20.1.2004 sa páni Nakache a Hug zúčastnili stretnutia kartelu v hoteli SOFITEL, Zürich, pričom títo páni sa podľa predloženej tabuľky zúčastňovali stretnutí aj za ALSTOM. Z uvedeného vyplýva, že AREVA pokračovala v účasti na zakázanej dohode minimálne v období do 20. januára 2004 prostredníctvom tých istých osôb ako ALSTOM.
201. Námietka účastníkov konania, že iba ALSTOM ako spoločnosť vykonávajúca 100% kontrolu nad ALSTOM T&D SA a ALSTOM T&D AG môže byť zodpovedná za ich konanie nie je relevantná. Obe dcérske spoločnosti mali (a naďalej aj majú) právnu subjektivitu, a vystupovali teda právne samostatne, pričom (aj keď na základe pokynov materskej spoločnosti) boli účastníkmi kartelu, a preto ich zodpovednosť za účasť na protisúťažnej dohode nemôže byť vylúčená. Rovnako je tomu aj v prípade spoločnosti T&D Holding Etranger SA, ktorá bola od jej vzniku spoločnosťou s právnou subjektivitou a po prevode na AREVA nesie zodpovednosť za jej správanie už od jej vzniku spoločnosť AREVA T&D Holding SA. Nie je možné zbaviť zodpovednosti dcérsku spoločnosť na základe toho, že bola ovplyvňovaná pri jej správaní materskou spoločnosťou. Dcérske spoločnosti musia niesť zodpovednosť za svoju účasť v protisúťažnom konaní bez ohľadu na to, že o podnikaní sami nerozhodovali ani sektor T&D neriadili. Popri nich musí byť zodpovedná ich materská spoločnosť ALSTOM.
202. Z podania ABB GIS kartel história pôsobenia vyplýva, že osoby minimálne páni Nakache a Hug, ktorí sa zúčastňovali kartelových stretnutí za ALSTOM pred nadobudnutím sektoru od ALSTOM-u AREVOU pokračovali v účasti na stretnutiach aj v roku 2004 za AREVA. Minimálne v týchto osobách bola zachovaná kontinuita a spoločnosť AREVA nemôže tvrdiť, že si nebola vedomá aktivít týchto spoločností pred ich nadobudnutím.
203. Pokiaľ ide o rozhodnutie maďarského súťažného orgánu, tento zvolil iný prístup k posudzovaniu v danom prípade, avšak tento nie je pre úrad ani Radu úradu nijak záväzný. Naopak, v tejto súvislosti je potrebné poukázať na komunitárnu judikatúru. ESD vo veci Masterfoods¹³ rozhodol, že keď národný súd rozhoduje o dohode alebo praktike, ktorej kompatibilita s článkom 85(1) a 86 Zmluvy o založení ES (teraz články 101 a 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie) je už predmetom rozhodnutia Komisie, národný

---

¹³ Prípád C-344/98, Masterfoods Ltd. v. HB Ice Cream Ltd., [2000] EXCR I-II 369.

súd nemôže rozhodnúť v rozpore s rozhodnutím Komisie, dokonca ani vtedy ak takéto rozhodnutie Komisie je v rozpore s rozhodnutím národného súdu nižšieho stupňa. S poukazom na námietku skupiny Areva, že rozhodnutie Masterfoods sa týka súdov Rada úradu uvádza, že v prvom rade je potrebné uviesť, že ak sa takýto výklad vzťahuje na nezávislé súdy členských štátov o to viac ho možno aplikovať na súťažné authority, ktoré v istom rozsahu podliehajú koordinácii Komisie pri aplikácii súťažných princípov.

204. Rada úradu ako aj úrad spolupracujú s Komisiou a je im preto známy výklad tohto rozhodnutia na účely aplikácie súťažných pravidiel národnými súťažnými orgánmi, čo zohľadňujú následne vo svojej aplikačnej praxi. Opätovne je potrebné uviesť, že aj keď Komisia posudzovala iný správny delikt, keďže posudzovala dopady dohody podnikateľov vo vzťahu k inému trhu obsahovo posudzovala rovnaké dojednanie ako je posudzované v tomto konaní a v súlade s danou judikatúrou by preto nebolo možné, aby napríklad došlo k situácii, že Komisia rozhodne o danom druhu dojednání ako odporujúcom súťažným pravidlám a úrad, resp. Rada úradu, takéto dojednanie povolí ako súladné so zákonom. Nie je totiž akceptovateľné, aby cieľová dohoda takého charakteru, aká bola uzavretá medzi výrobcami GIS obmedzovala súťaž na území Spoločenstva a súčasne by bola povolená ako bezproblémová na území Slovenskej republiky. Samozrejme v prípade posudzovania súťažných vecí na jednotlivých národných trhoch sa môžu vyskytnúť určité špecifiká, ktoré je treba brať na zreteľ. Vo všeobecnosti však cieľové dohody tohto typu sú zakázané bez potreby skúmania ich konkrétnych skutočných dopadov.

205. Tiež článok 3 Nariadenia 1/2003 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy rieši situáciu stretu národného a komunitárneho práva keď ustanovuje, že uplatňovanie vnútroštátneho súťažného práva nemôže viesť k zákazu dohôd, rozhodnutí združení podnikov alebo zosúladených postupov, ktoré môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, ale ktoré neobmedzujú hospodársku súťaž v zmysle článku 81 ods. 1 Zmluvy alebo spĺňajú podmienky článku 81 ods. 3 Zmluvy, alebo ktoré sú predmetom nariadenia o uplatňovaní článku 81 ods. 3 Zmluvy. Členským štátom sa týmto nariadením nezabráňuje prijímať a uplatňovať prísnejšie vnútroštátne právne predpisy na ich území, ktoré zakazujú alebo trestajú jednostranné konanie podnikov.

206. Podnikatelia, ktorí boli určení za účastníkov konania úradom a potvrdení aj Radou úradu v jej pôvodnom rozhodnutí v tejto veci boli účastníkmi konania aj pre Európskou komisiou.

Mitsubishi Electric Corporation

Závery prvostupňového orgánu

207. Prvostupňový orgán určil spoločnosť Mitsubishi ako účastníka konania na základe toho, že bola jednou so zakladajúcich spoločností preskúmvanej dohody, pričom v období od 1.10.2002 až ukončenia dohody sa jej zúčastňovala prostredníctvom spoločného podniku TM T&D Corporation založeného so spoločnosťou Toshiba.

Záverý Rady úradu

208. Spoločnosť Mitsubishi Electric Corporation, so sídlom 2-7-3, Marunouchi, Chiyoda – Tokyo, 100-8310, Japonsko (ďalej len „Mitsubishi“), riadi skupinu spoločností pôsobiacich v širokej oblasti činností, okrem iného v oblasti výroby a dodávok zariadení pre prenos a distribúciu elektrickej energie. V oblasti výroby a predaja GIS je aktívna minimálne od roku 1988. Do roku 2002 pôsobila spoločnosť v oblasti výroby a dodávok GIS samostatne. V októbri 2002 spoločnosť Mitsubishi založila spoločný podnik TM T&D so spoločnosťou Toshiba Corporation, zameraný na oblasť prenosu a distribúcie elektrickej energie, do ktorého vložila svoju divíziu T&D pre túto oblasť podnikania. Obe spoločnosti mali v spoločnom podniku 50% podiel. Spoločný podnik ukončil svoju činnosť 30. apríla 2005. Od ukončenia činnosti spoločného podniku podnikala spoločnosť Mitsubishi v oblasti výroby a predaja GIS opäť samostatne.

209. To, že spoločnosť Mitsubishi mala 50% podiel v spoločnom podniku vylučuje pochybnosť, že by si nebola vedomá účasti spoločného podniku na dohode, zvlášť keď ona sama sa dohody zúčastňovala od jej počiatku. Navyše z podania ABB, s názvom „*GIS kartel -história pôsobenia*“ vyplýva, že na stretnutí členov dohody sa aj za spoločný podnik zúčastňovali tie isté osoby ako za spoločnosť Mitsubishi do vzniku spoločného podniku. Konkrétne v rokoch 1988-2002 sa za spoločnosť Mitsubishi valných, každoročných stretnutí zúčastňoval pán Takayasu, v roku 1999 sa každoročného stretnutia na riadiacej úrovni zúčastnili páni Takayasu a Kurosawa. V roku 2003 sa napr. zúčastňoval pracovnej úrovne za TM T&D pán Kurosawa a v roku 2004 páni Kurosawa a Takayasu.

210. Keďže spoločný podnik TM T&D zanikol, nemôže byť adresátom rozhodnutia v tejto veci. Avšak všetky aktíva v oblasti podnikania GIS, ktoré spoločnosť Mitsubishi pri jeho vzniku vložila do spoločného podniku boli po jeho zániku prevedené späť na spoločnosť Mitsubishi, ktorá musí byť preto zodpovedná za jeho správanie aj na základe toho, že môže byť považovaná za jeho ekonomického nástupcu spolu so spoločnosťou Toshiba.

Toshiba Corporation

Záverý prvostupňového orgánu

211. Prvostupňový orgán určil spoločnosť Toshiba ako účastníka konania na základe toho, že bola jednou so zakladajúcich spoločností preskúmvanej dohody, pričom v období od 01.10.2002 až do ukončenia dohody sa jej zúčastňovala prostredníctvom spoločného podniku TM T&D Corporation založeného so spoločnosťou Mitsubishi.

Záverý Rady úradu

212. Spoločnosť Toshiba Corporation, so sídlom 1-1, Shibaura 1-chrome, Minato – ku, Tokyo, 105-8001, Japonsko (ďalej len „Toshiba“) riadi skupinu

spoločností, zaoberajúcich sa činnosťou v oblasti informačných a komunikačných technológií, elektronických zariadení, zariadení pre energetiku a elektrických zariadení pre domácnosť. V októbri 2002 spoločnosť Toshiba Corporation založila so spoločnosťou Mitsubishi spoločný podnik TM T&D, zameraný na oblasť prenosu a distribúcie elektrickej energie, na ktorý spoločnosť Toshiba previedla všetky aktivity týkajúce sa výroby a dodávok zariadení GIS v rámci svojej divízie. Obe spoločnosti mali v spoločnom podniku 50% podiel. Spoločný podnik ukončil svoju činnosť 30. apríla 2005. Od ukončenia činnosti spoločného podniku podnikala spoločnosť Toshiba v oblasti výroby a predaja GIS opäť samostatne.

213. To, že spoločnosť Toshiba mala 50% podiel v spoločnom podniku vylučuje pochybnosť, že by si nebola vedomá účasti spoločného podniku na dohode, zvlášť keď ona sama sa jej zúčastňovala od jej počiatku. Navyiac z podania ABB, nazvaného „*GIS kartel-história pôsobenia*“ vyplýva, že stretnutí členov dohody sa aj za spoločný podnik zúčastňovali tie isté osoby ako za spoločnosť Toshiba do vzniku spoločného podniku. Konkrétne v rokoch 1988-2002 sa za spoločnosť Toshiba valných, každoročných stretnutí zúčastňoval pán Irisawa, v roku 1999 sa každoročného stretnutia na riadiacej úrovni zúčastnili páni Irisawa, Uebo a Okuno. V roku 2003 sa pracovnej úrovne zúčastňovali páni Kurosawa a Uebo.

214. Keďže spoločný podnik TM T&D zanikol, nemôže byť adresátom rozhodnutia v tejto veci. Avšak všetky aktíva v oblasti podnikania GIS, ktoré spoločnosť Toshiba pri jeho vzniku vložila do spoločného podniku boli po jeho zániku prevedené späť na spoločnosť Toshiba, ktorá musí byť preto zodpovedná za jeho správanie aj na základe toho, že môže byť považovaná za jeho ekonomického nástupcu spolu so spoločnosťou Mitsubishi.

Skupina Fuji Electric

Závery prvostupňového orgánu

215. Prvostupňový orgán určil za účastníkov konania spoločnosti Fuji Electric Holdings Co. Ltd. a Fuji Electric Systems Co. Ltd. ako strany preskúmvanej dohody.

Námietky strán dohody

216. Fuji Electric Holdings uviedla, že v období od 1. marca 1991 do 30. septembra 2002 Fuji Electric Systems nevedla ani neriadila nijaké činnosti v oblasti GIS a nikdy sa nezúčastňovala GIS kartelu. V uvedenom období podnikala Fuji Electric Systems v oblasti služieb týkajúcich sa energetických systémov a nijako nebola zapojená do výroby a predaja GIS.

217. V októbri 2002 Fuji Electric Co., Ltd. (teraz Fuji Electric Holdings a nie Fuji Electric Systems) previedla rozdelením spoločnosti svoje výrobné a predajné aktivity týkajúce sa prenosu a distribúcie elektrickej energie, ktoré zahŕňali aj GIS, na JAEPS a získala podiel v tejto spoločnosti. Neskôr, 1. októbra 2003, Fuji Electric Co., Ltd. (teraz Fuji Electric Holdings) previedla

rozdelením spoločnosti zvyšnú časť svojich výrobných a predajných aktivít týkajúcich sa energetických a elektrických systémov (odlišných od tých, ktoré previedla na JAEPS 1. októbra 2002, t.j. výrobné a predajné aktivity týkajúce sa prenosu a distribúcie elektrickej energie, ktoré zahŕňali aj GIS) ako aj podiel v JAEPS (30%) na svoju 100% dcérsku spoločnosť Fuji Electric Systems. Až do 30. septembra 2003, približne 9 mesiacov po tom, ako Fuji Electric Holdings podľa tvrdení úradu skončila svoju účasť v GIS karteli, sa Fuji Electric Systems nezaoberala výrobou a predajom GIS a predmetom jej činnosti boli služby zaŕňajúce energetické a elektrické systémy. Týmto spôsobom sa Fuji Electric Co., Ltd. (teraz Fuji Electric Holdings) stala absolútnym vlastníkom spoločnosti Fuji Electric Holdings a spoločnosť Fuji Electric Systems sa stala spoločnosťou, ktorá sa zaoberá výrobou a predajom energetických a elektrických systémov (odlišných od výroby a predaja prenosu a distribúcie elektrickej energie vrátane GIS). Spoločnosť tiež tvrdí, že kartelu sa nikdy nezúčastnili osoby, ktoré by boli v pracovno-právnom vzťahu so spoločnosťou Fuji Electric System. Ako dôkaz uvádzajú svedeckú výpoveď zamestnanca JAEPS (predtým zamestnanca Fuji Electric Co., Ltd)

218. Úrad nesprávne uvádza, že Fuji Electric Holdings a Fuji Electric Systems previedli svoje činnosti v oblasti výroby GIS na spoločný podnik JAEPS. Fuji Electric Systems sa stala spoločníkom v JAEPS až v októbri 2003 a podiel, ktorý novo nadobudla bol malý (30%), nemohla mať vplyv a kontrolovať JAEPS a jeho účasť v GIS karteli, ak aj nejaká existovala. Toto tvrdenie podporuje spoločnosť poukazom na dôkaz Memorandum o riadení a správe spoločnosti JAEPS, ktoré je predmetom obchodného tajomstva.

219. Fuji Electric Holdings nepopiera existenciu GIS kartelu a skutočnosť, že sa na ňom zúčastňovala v období od apríla roku 1988 približne do septembra roku 2000. Namietala iba, že jej účasť bola pasívna a jej správanie vo vzťahu k územiu SR bolo neúmyselné.

Záver Rady úradu

220. Spoločnosť Fuji Electric Holdings Co., Ltd., so sídlom Gate City Osaki, East Tower 11-2, Osaki - 1 – Chrome, Shinagawa – ku, Tokyo, 141 – 0032, Japonsko je holdingová spoločnosť skupiny Fuji Electric. Spoločnosť sa stala holdingovou formou k 1.10.2003.

221. Z výpisu z obchodného registra spoločnosti Fuji Electric Holdings Co., Ltd. (predtým Fuji Electric Co., Ltd.) vyplýva, že táto bola založená dňa 22. augusta 1923 a jej predmetom podnikania je riadenie a správa spoločností podnikajúcich, vo výpise z obchodného registra presne špecifikovaných odvetviach ako aj zahraničných spoločností podnikajúcich v obdobných odvetviach prostredníctvom vlastníctva ich akcií, či podielov v nich.

222. Spoločnosť Fuji Electric Holdings Co., Ltd. predložila na dožiadanie Rady úradu výpis z obchodného registra korporátnej histórie spoločnosti zo dňa 26.5.2003, v ktorom sa okrem iného ako predmet činnosti uvádza tiež výroba a predaj elektrických a iných strojných zariadení.

223. Spoločnosť Fuji Electric Systems Co., Ltd., so sídlom 1-11 – 2 Osaki, Shinagawa – ku, Tokyo, Japonsko je 100% dcérskou spoločnosťou spoločnosti Fuji Electric Holdings Co., Ltd..
224. Z výpisu z obchodného registra spoločnosti Fuji Electric Systems Co., Ltd. zo dňa 29. mája 2003, doloženého do spisu vyplýva, že táto bola založená 18. novembra 1965. Jej pôvodný názov bol Fuji Electric Techno Engineering Co., Ltd. a neskôr Fuji Electric Engineering Co., Ltd. K zmene obchodného mena na Fuji Electric Systems Co., Ltd. došlo k 1. júlu 2001. Ako predmet podnikania je zapísaný široký rozsah činnosti medzi inými plánovanie výstavby, dohľad nad projektovou prípravou, dohľad nad stavebnými prácami, inštalácia, testovanie, skúšobné práce a koordinácia v súvislosti s každým druhom továrne, údržba, inšpekcie, opravy a vylepšovanie elektrických a meracích zariadení a meracích kontrolných zariadení, výroba a predaj elektrických a meracích prístrojov.
225. Spoločnosti v liste zo dňa 24.11.2008, zaevidovanom pod č. 5172 namietali, že výroba a predaj GIS nie je v predmete podnikania špecifikovaná a preto záver, že Fuji Electric Systems Co., Ltd. vykonávala činnosti v oblasti GIS nie je podložený spoľahlivo zisteným skutkovým stavom.
226. Rada úradu poukazuje na to, že aj materská spoločnosť Fuji Electric Holdings Co. Ltd., má v predmete činnosti uvedenú iba výrobu a predaj elektrických zariadení a nemá špecifikované, že ide konkrétne o GIS. GIS je pritom elektrické zariadenie používané na ovládanie/rozvod toku elektrickej energie v elektrizačných sústavách. Predmet podnikania je pritom u oboch spoločností rovnaký, a to výroba a predaj elektrických zariadení.
227. Spoločnosti uviedli, že do 1. októbra 2003 Fuji Electric Systems podnikala v oblasti služieb týkajúcich sa energetických systémov a nijako nebola zapojená do výroby a predaja GIS. Naproti tomu v liste zo dňa 24.11.2008, zaevidovanom pod č. 5172, uviedli nasledovné, cit.: „...ako sa uvádza v rozklade Fuji Electric Systems Co., Ltd. vykonávala predovšetkým činnosti v oblasti údržby a servisu pred 1.10.2003 a predaj GIS bol veľmi obmedzený. Pred 1. októbrom 2003 bola Fuji Electric Systems Co., Ltd. len predajcom s funkciou porovnateľnou s obchodným domom, čo znamená, že vykonávala predaj s pridaním režijných nákladov (alebo nákladov na prepravu alebo iných výdavkov, podľa situácie) k cene stanovenej spoločnosťou Fuji Electric Co., Ltd. (teraz Fuji Electric Holdings Co., Ltd.). Fuji Electric Systems Co., Ltd. nemala žiadnu možnosť ovplyvniť cenu. Fuji Electric Holdings Co., Ltd. vykonávala vývoj, dizajn, výrobu a predaj od začiatku až do konca, mala možnosť ovplyvňovať cenu a bola zodpovedná za celé podnikanie v oblasti GIS. Výroba elektrických zariadení, vrátane GIS, nebola prevedená zo spoločnosti Fuji Electric Co., Ltd. (teraz Fuji Electric Holdings Co., Ltd.) na spoločnosť Fuji Electric Systems pred 1. októbrom 2003 a žiadni zamestnanci spoločnosti Fuji Electric Systems nikdy nevykonávali činnosti spojené s GIS kartelom. Inými slovami do 1. októbra 2003 bola Fuji Electric Systems len jedným z predajných kanálov Fuji Electric.“

228. Spoločnosti v liste zo dňa 24.11.2008, zaevidovanom pod č. 5172, poukázali tiež na listinné dôkazy ako Schvaľujúci list Fuji Electric zo dňa 27.4.2001 týkajúci sa založenia novej spoločnosti priemyselného podnikového systému, ktorý uvádza v časti I. - účel založenia, že nová spoločnosť Fuji Electric Systems Co., Ltd. nebude vykonávať výrobné funkcie. Ďalej na Dohodu o rozdelení spoločností uzatvorenú medzi Fuji Electric Co., Ltd. a Fuji Electric Systems Co., Ltd. zo dňa 22.05.2003, podľa ktorej došlo k prevodu výroby elektrických zariadení.
229. Spoločnosti Fuji predložili v konaní tiež písomnú výpoveď pána [dôverná informácia Fuji], ktorou preukazujú, že spoločnosť Fuji Electric Systems Co., Ltd. sa kartelu nezúčastnila. V tejto výpovedi pán [dôverná informácia Fuji] uvádza, že [obchodné tajomstvo Fuji].
230. Spoločnosti Fuji si, ako je z vyššie uvedeného zrejmé, vo svojich vyjadreniach čiastočne odporujú, keď uvádzajú najskôr, že do 1. októbra 2003 sa dcérska spoločnosť predaja GIS nezúčastňovala vôbec a následne uvádzajú, že dcérska spoločnosť bola jedným z predajných kanálov materskej spoločnosti. Vo vyjadrení k výzve pred vydaním pôvodného rozhodnutia Rady úradu sa spoločnosti Fuji bránili, že dcérska spoločnosť Fuji Electric Systems nebola zapojená do určovania [obchodné tajomstvo Fuji], keďže toto bolo vykonávané výlučne materskou spoločnosťou. Vo svojom vyjadrení dodali, že spoločnosť Fuji Electric Systems [obchodné tajomstvo Fuji], teda [obchodné tajomstvo Fuji] a nemala žiaden vplyv [obchodné tajomstvo Fuji]. Z uvedených citácií je nesporné, že aj keď sa dcérska spoločnosť na podnikaní v oblasti GIS možno nezúčastňovala v takom rozsahu ako jej materská spoločnosť Fuji Electric Co., Ltd., k jej účasti na podnikaní v oblasti GIS došlo. Spoločnosť Fuji Electric Systems Co., Ltd. sa podieľala na predaji GIS, pričom nie je podstatné, že predstavovala, podľa vyjadrenia spoločností Fuji, len jeden z predajných kanálov a že [obchodné tajomstvo Fuji]. Predaj predstavuje završenie dodávateľského reťazca a je z pohľadu podnikateľskej činnosti významný. Predaj predstavuje vlastne realizáciu samotného kartelu, ktorý rozdelil zákazky a dohodol ceny pričom predaj bol realizovaný zjavne oboma spoločnosťami Fuji. Každá z nich plnila úlohy prináležiace jej postaveniu a rozdeleniu kompetencií v rámci ekonomickej skupiny. Aby bolo možné považovať určité konanie za protisúťažné, nie je potrebné preukázať protisúťažný úmysel, resp. vedomosť o porušovaní zákona. V tomto prípade je preto irelevantné, že spoločnosti tvrdia, že spoločnosť Fuji Electric Systems Co., Ltd. priamo neriadila žiadne aktivity v oblasti GIS a nebola priamo zapojená do kartelu. I keby tomu tak bolo, rozhodujúce je, že kartel bol aj prostredníctvom tejto spoločnosti uvádzaný do praxe a preto nie je možné akceptovať, že sa ho vôbec nezúčastňovala. Ako 100% dcérska spoločnosť ani nemohla konať v rozpore so základnou stratégiou spoločnosti Fuji Electric Co. Ltd., ktorá ju v danom čase v plnom rozsahu ekonomicky ovládala. Ako ekonomicky ovládaná spoločnosť sa prispôbovala stratégii materskej spoločnosti, ktorej súčasťou je aj obchodná a predajná stratégia. Navyše spoločnosť Fuji Electric Systems vykonávala aj údržbu a servis predaných GIS zariadení.

231. V súvislosti s materiálom „*Rozbor hospodárskej činnosti Fuji Electric Engineering za 36. obdobie od 1. apríla 2000 do 31. marca 2001*“, na ktorý je poukazované vo výpovedi zamestnanca, Rada úradu uvádza, že tento aj sám zdôrazňuje, že je povinnosťou spoločnosti uvádzať do takejto správy hlavné oblasti podnikania. Aj napriek skutočnosti, že predaj GIS nepatrí medzi hlavné oblasti podnikania dcérskej spoločnosti Fuji Electric Engineering Co., Ltd. v danom období (ako to opakovane uvádzajú aj spoločnosti Fuji) nemožno tento dôkaz považovať za taký, ktorý vyvracia záver o účasti tejto spoločnosti na podnikaní v oblasti GIS.
232. Rada úradu tiež zohľadnila predložený popis kariérneho postupu zamestnancov za Fuji, ktorí sa zúčastnili kartelu. Rada úradu však považuje za potrebné uviesť, že i keď výpovede zamestnancov Fuji pri svojom rozhodovaní zohľadňuje, je potrebné zdôrazniť, že ide o výpovede obvinenej spoločnosti bez toho, že by tieto boli podporené iným dôkazom, resp. vyjadrením iného subjektu nezávislého na spoločnostiach Fuji. Zároveň však tieto nevyvrátili závery Rady úradu.
233. Zmluvou o založení spoločného podniku zo dňa 7.5.2001 spoločnosť Fuji Electric Co., Ltd. spolu so spoločnosťami Hitachi Ltd. a Meidensha Corporation vytvorili spoločný podnik pre oblasť prenosu a distribúcie elektrickej energie pod názvom Japan AE Power Systems (JAEPS). Fuji Electric Co., Ltd. previedla rozdelením spoločnosti svoje výrobné a predajné aktivity týkajúce sa prenosu a distribúcie elektrickej energie, ktoré zahŕňali aj GIS, na spoločný podnik ku dňu 1.10.2002. Spoločnosť Fuji Electric Co., Ltd. získala v spoločnom podniku 30%, Meidensha Corporation 20% a spoločnosť Hitachi Ltd. 50% podiel.
234. Prvostupňový orgán vo svojom rozhodnutí uviedol, že zmluvnou stranou zmluvy o založení spoločného podniku bola Fuji Electric Systems Co., Ltd. keďže vychádzal z českého prekladu japonského originálu zmluvy, doloženého do spisového materiálu, v ktorom ako zmluvná strana bola uvedená táto spoločnosť. Proti tomuto tvrdeniu spoločnosti Fuji namietali.
235. Rada úradu preto požiadala spoločnosti Fuji pred vydaním jej pôvodného rozhodnutia o dôkazom podporené vyjadrenie, kto bol za skupinu Fuji zmluvnou stranou zmluvy o založení spoločného podniku JAEPS. Účastníci konania založili do spisového materiálu čestné prehlásenie Mgr. Lídie Hubáľkovej, tlmočníčky, zo dňa 23.10.2008, v ktorom táto uviedla, že nesprávne preložila japonský názov spoločnosti uvedenej na zmluve. Podľa jej vyjadrenia na miestach, kde sa v celom preklade uvádza spoločnosť Fuji Electric Systems Co., Ltd. má byť tento preklad nahradený názvom spoločnosti Fuji Electric Co., Ltd.. Z uvedeného vyplýva, že zmluvnou stranou bola materská spoločnosť skupiny Fuji Electric Co., Ltd. a nie dcérska spoločnosť Fuji Electric Systems Co., Ltd..
236. V liste ABB zo dňa 21.11.2008, zaevidovanom pod č. 5133, táto uviedla nasledovné cit.: „*Podľa najlepšieho vedomia ABB, spoločností, ktoré sa zúčastnili na GIS karteli boli Fuji Electric Holding Co., Ltd., Fuji Electric Systems Co., Ltd. a Japan AE Power Systems Corporation (potom, čo*

podnikanie Fuji v oblasti GIS prešlo na tento spoločný podnik od 1. októbra 2002).“ To znamená, že sa podľa vyjadrenia ABB zúčastňovali dohody materská aj dcérska spoločnosť.

237. Z predloženej výpovede [dôverná informácia Fuji], zamestnanca JAEPS (predtým Fuji Electric Co., Ltd.), ktorú predložili spoločnosti Fuji vyplýva, že stretnutí kartelu sa za Fuji zúčastňovali okrem neho [dôverná informácia Fuji].
238. Spoločnosti za Fuji doplnili údaje aj o pánovi [dôverná informácia Fuji], ktorý sa zúčastňoval kartelu od apríla 1988 do júna 1996 a ktorý podľa názoru spoločností neúmyselne patril k spoločnosti Fuji Electric International Corporation (neskôr prevedenej do Fuji Electric Systems). Spoločnosti zdôraznili, že tento zamestnanec sa nikdy nezúčastnil nijakých GIS aktivít dcérskej spoločnosti. Fuji priznali tiež účasť na zakázanej dohode u materskej spoločnosti prostredníctvom pána [dôverná informácia Fuji] v období od apríla 1988 až do decembra 1990. Uvedené informácie však pre Radu úradu nevyvrátili účasť dcérskej spoločnosti Fuji na zakázanej dohode.
239. ABB v podaní s názvom „*História pôsobenia GIS kartelu*“, v liste zo dňa 21.11.2008, zaevidovanom pod č. 5133, ako aj v liste zo dňa 16.2.2009, zaevidovanom pod č. 679 uvádza, že za Fuji a neskôr za JAEPS sa zúčastňoval na kartelových stretnutiach p. Ikuo Hirano, ktorý sa zúčastňoval na každoročných stretnutiach minimálne v rokoch 1988 až 2004. Najskôr vykonával funkciu viceprezidenta pre Energy Systems Sales, Energy a Electric Systems Company, Fuji Electric Company Limited a neskôr bol generálnym manažérom oddelenia predaja, výkonného úradu spoločnosti JAEPS. Stretnutí na riadiacej úrovni sa zúčastňoval p. Takashi Nomura (Tokio) za Fuji a neskôr za JAEPS.
240. Fuji Electric Systems Co. Ltd., sa teda aj podľa Rady úradu podieľala na aktivitách v oblasti GIS ako aj na zakázanej dohode.
241. Na podporu svojich záverov Rada úradu poukazuje, že za účastníka konania bola určená spoločnosť Fuji Electric Systems Co., Ltd. aj v obdobnom konaní pred Európskou komisiou (Prípád COMP/F/38.899). Komisia vo svojom rozhodnutí v bode 32 napr. konštatuje, že aktivity skupiny Fuji v oblasti GIS boli uskutočňované inter alia Fuji Electric Holdings Co., Ltd. a Fuji Electric Systems Co., Ltd. Naviac, z rozhodnutia Komisie nevyplýva, že by dcérska spoločnosť Fuji Electric Systems Co., Ltd. namietala svoju účasť na Komisiou preskúmvanej zakázanej dohode.

Skupina Hitachi, JAEPS

Závery prvostupňového orgánu

242. Prvostupňový orgán určil za účastníkov konania spoločnosti Hitachi Ltd. a Hitachi Europe Limited ako strany dohody. Spoločný podnik JAEPS bol určený ako účastník konania na základe toho, že v určitom časovom období spoločnosti Fuji Electric Systems Co., Ltd., Hitachi Ltd. a Meidensha

Corporation realizovali svoje podnikateľské činnosti v oblasti GIS prostredníctvom tohto spoločného podniku.

Námietky strán dohody

243. Hitachi Ltd. a Hitachi Europe Limited namietajú, že úrad vôbec nevzal v prvostupňovom rozhodnutí do úvahy skutočnosť, že Hitachi Ltd. vlastní 100% akcií a vykonáva kontrolu nad Hitachi Europe Limited, a preto tvoria na účely tohto konania jednu ekonomickú entitu [dôverná informácia Hitachi].
244. Spoločnosti Hitachi Europe a AE Power nikdy neboli stranami GQ Zmluvy a ani ich nie je možné považovať za právnych nástupcov žiadnej zo strán GQ Zmluvy.
245. Spoločnosť Hitachi nemá rozhodujúci vplyv na činnosť AE Power a nemala by niesť žiadnu zodpovednosť za jeho činnosť.
246. Neexistuje žiaden dôkaz, ktorý by preukazoval, že Hitachi Europe alebo AE Power sa následne zaviazali pristúpiť ku GQ Zmluve. Pokiaľ ide o konanie týkajúce sa dohody obmedzujúcej súťaž, za účastníkov je možné považovať iba strany takejto dohody. Úrad preto nemôže začať konanie voči podnikateľovi, ktorý nebol stranou dohody obmedzujúcej súťaž a mal zastaviť konanie podľa § 32 ods. 2 písm. c) zákona, pretože ide o konanie bez právneho dôvodu.
247. Pokiaľ ide o Hitachi Europe, Hitachi vlastní 100% akcií a vykonáva kontrolu v Hitachi Europe, a preto na účely konania tvoria jednu ekonomickú entitu. Toto je potvrdené rozhodnutím Rady č. 2006/KH/R/2/116 zo dňa 16. októbra 2006, kde Rada úradu výslovne uviedla, že dcérska spoločnosť, ktorá je výlučne kontrolovaná materskou spoločnosťou, nemôže byť považovaná za účastníka dohody obmedzujúcej hospodársku súťaž. V tomto prípade to môže byť len materská spoločnosť, ktorá môže byť účastníkom konania.

Záver Rady úradu

248. Prvostupňový orgán vo vyjadrení k predloženému rozkladu, zo dňa 15.2.2008 zastáva názor, že z predložených podkladov ako aj z informácii, ktoré úrad obdržal listom č. 3202/PMÚ SR/2007 zo dňa 27.8.2007 nevyplýva, že spoločnosť Hitachi Europe Limited je 100% dcérskou spoločnosťou Hitachi Ltd. Poukazuje tiež na to, že zástupcovia Hitachi Europe Limited participovali tiež na jednotlivých stretnutiach dohody.
249. List, na ktorý úrad poukazuje je list, ktorým spoločnosť predložila výpisy z obchodného registra a údaje o obratoch za spoločnosti Hitachi Ltd., Hitachi Europe Limited a JAEPS.
250. Rada úradu zistila nasledovné.

251. Spoločnosť Hitachi Ltd, so sídlom 6-6, Marunouchi 1 – chrome, Chiyoda – ku, 100 – 8280 Tokyo, Japonsko je materskou spoločnosťou skupiny Hitachi.
252. Z čiastočného potvrdenia z obchodného registra spoločnosti Hitachi Ltd., doloženého do spisu vyplýva, že jej predmetom podnikania je výroba a predaj elektrického zariadenia a spotrebičov, výroba a predaj priemyselného zariadenia a spotrebičov, výroba a predaj dopravných prostriedkov, výroba a predaj telekomunikačného a elektronického zariadenia a spotrebičov, dodávka elektriny a ďalšie.
253. Z výpisu z registra obchodných spoločností Anglicka a Walesu zo dňa 29.7.2007, doloženého spoločnosťou do spisu vyplýva, že spoločnosť Hitachi Europe Limited bola zapísaná do registra obchodných spoločností v súlade so zákonom o spoločnostiach z roku 1985 ako spoločnosť s ručením obmedzeným dňa 13.1.1988. Jej akcionárom je spoločnosť Hitachi Ltd. Sídlo má na adrese Whitebrook Park, Lower Cookham Road, Maidenhead, Berkshire SL6 8YA, Veľká Británia. Z predložených materiálov Spoločenská zmluva a Stanovy Hitachi Europe Limited (dokumenty založené pod č. 57-prílohy č. 10 a 11, ktoré boli predložené v rámci pôvodného konania pred Radou úradu), ktoré sú predmetom obchodného tajomstva vyplýva, že táto spoločnosť bola založená za účelom širokého rozsahu činností, ktoré [dôverná informácia Hitachi].
254. V súvislosti s predmetom podnikania dcérskej spoločnosti uviedla skupina Hitachi v liste zo dňa 17.12. 2007, zaevidovaným pod č. 5598, že Hitachi Europe Limited [dôverná informácia Hitachi].
255. Spoločnosť Hitachi Ltd. uvádza, že spoločnosť Hitachi Europe Limited je jej 100% dcérska spoločnosť.
256. Z výpisov z registra oboch spoločností Rada úradu zistila, že pán Masao Hisada je jedným z riaditeľov spoločnosti Hitachi Europe Limited a zároveň je aj členom vedenia spoločnosti Hitachi Ltd. (menovaný 1.4.2007).
257. Rada úradu nemá dôvod pochybovať o vyjadrení spoločnosti Hitachi Ltd., že spoločnosť Hitachi Europe Limited je jej 100% dcérska spoločnosť. Táto skutočnosť je tiež zrejme z verejne dostupných zdrojov.
258. Pokiaľ ide o rozhodnutie Rady úradu č. 2006/KH/R/2/116 zo dňa 16. októbra 2006, na ktoré poukazujú spoločnosti, v danom prípade Rada úradu naozaj zmenila rozhodnutie prvostupňového orgánu v tom, že dcérsku spoločnosť nebolo možné považovať za účastníka konania popri materskej spoločnosti. Rada úradu v danom rozhodnutí jednak poukázala na vzťah kontroly medzi materskou a dcérskou spoločnosťou, ale v danom prípade bol záver Rady úradu založený aj na inej skutočnosti. Dcérska spoločnosť sa mala pôvodne zúčastňovať verejnej súťaže, v súvislosti s ktorou došlo k dohode obmedzujúcej súťaž, len ako subdodávateľ materskej spoločnosti, ktorá bola priamym účastníkom verejnej súťaže. Vzhľadom na

potrebu naplnenia súťažného kritéria v danej predmetnej verejnej súťaži sa dcérska spoločnosť formálne stala členom spoločného podniku, ktorý sa verejnej súťaže zúčastnil. Dcérska spoločnosť však v danom prípade preukázala, že pre svoju materskú spoločnosť iba spracovala ekonomické podklady súvisiace s výstavbou diaľničného úseku, ktorý bol predmetom verejného obstarávania, ktoré jej predložila dňa 18. júna 2004 a procesu dohodovania výslednej ponuky sa už nezúčastňovala. Až následne, dňa 25.6.2004 bola uzavretá zmluva o spoločnom podniku s ďalším účastníkom konzorcia, kde sa dohodlo predloženie spoločnej ponuky. Cenová ponuka pre verejnú súťaž za konzorcium bola až následne upravená v zmysle dohodnutého postupu. V danom prípade dcérska spoločnosť teda nemohla nijako ovplyvňovať účasť v dohode obmedzujúcej súťaž a rozhodnutia v tejto súvislosti prijímala výlučne materská spoločnosť, čo vyplývalo medziiným aj z obsahu zmluvy o spoločnom podniku, uzavretej na účely predloženia ponuky do predmetnej verejnej súťaže, a preto iba materská spoločnosť mohla byť v danom prípade určená za účastníka konania a adresáta rozhodnutia.

259. Zmluvou o spoločnom podniku (Zmluva o fúzii) zo dňa 7.5.2001 spoločnosť Hitachi Ltd., Fuji Electric Holdings Co., Ltd. a Meidensha Corporation vytvorili spoločný podnik pre oblasť prenosu a distribúcie elektrickej energie pod názvom Japan AE Power Systems Corporation, so sídlom Landic Shimbashi building, 8-3, Nisho – Shimbashi, 3 – chrome, Minato-ku, Tokyo, 105 – 0003, Japonsko. Z výpisu z registra spoločností, doloženého do spisu vyplýva, že JAEPS vznikla ku dňu 29. júna 2001. Zakladajúce spoločnosti, vrátane Hitachi Ltd., previedli na spoločný podnik svoje aktivity v oblasti GIS ku dňu 1.10.2002. Spoločnosť Fuji Electric Holdings Co., Ltd. mala v spoločnom podniku 30%, Meidensha Corporation 20% a spoločnosť Hitachi Ltd. 50% podiel.
260. Predmetom podnikania spoločnosti JAEPS je výskum a vývoj, navrhovanie, výroba, predaj, montáž, údržba a servis zariadení a systémov ako napríklad transformátory, prerušovače, spínacie zariadenia, ochranné a riadiace jednotky, rozvodové dosky s uzavretým výkonom, atď. pre príslušenstvo alebo zariadenia súvisiace s rozvodom energie a s distribučnou sieťou a ďalšie činnosti.
261. Hitachi Ltd. nie je považovaná za zodpovednú za správanie spoločnosti JAEPS. Spoločnosť JAEPS nesie zodpovednosť za svoju účasť v zakázanej dohode, a to od 1. októbra 2002, kedy na ňu boli prevedené aktivity v oblasti GIS.
262. V liste zo dňa 21.11.2008, zaevidovanom pod č. 5133, skupina ABB uviedla cit.: *„Podľa najlepšieho vedomia ABB, spoločnosti, ktoré sa zúčastnili na GIS karteli boli Hitachi Ltd. a jej 100% dcérska spoločnosť Hitachi Europe Limited a Japan AE Power Systems Corporation (potom, čo podnikanie Hitachi v oblasti GIS prešlo na tento spoločný podnik od 1. októbra 2002)“*.
263. V podaní „História pôsobenia GIS kartelu“ a v liste zo dňa 21.11.2008 skupina ABB udáva mená osôb, ktoré sa za Hitachi a neskôr za spoločnosť JAEPS zúčastňovali stretnutí na riadiacej úrovni. Pán Mine sa zúčastňoval

prípravných a inauguračných stretnutí kartelu minimálne v rokoch 1985 a 1988. Pán Manabu Shimokawa sa zúčastňoval každoročných stretnutí kartelu minimálne v rokoch 1988 až 1999 a od polovice roku 2002 do roku 2004. Pán Shimokawa pôsobil v danom období v Tokiu ako generálny marketingový manažér v spoločnosti Hitachi Ltd., Power and Industrial Systems. Pred rokom 2002 pôsobil tiež v dcérskej spoločnosti Hitachi Europe Limited v Londýne. Pán Yuichi Wakabayashi sa podľa vyjadrenia ABB zúčastňoval každoročných stretnutí kartelu minimálne v rokoch 1993/1994 až 1999 a od polovice roku 2002 do 2004. Podľa najlepšieho vedomia ABB pôsobil v tom období v Tokiu, ako úsekový manažér na oddelení obchodného plánovania v spoločnosti Hitachi Ltd., Power and Industrial Systems. Pred rokom 2002 pôsobil tiež v Londýne, kde bol zamestnaný v dcérskej spoločnosti Hitachi Europe Limited. Páni Shimokawa a Wakabayashi sa zúčastňovali aj stretnutí na pracovnej úrovni v rámci kartelu.

264. Pán Kazuyoshi Kato sa zúčastňoval stretnutí kartelu minimálne v rokoch 2003 až 2004. Na stretnutiach GIS kartelu zastupoval spoločný podnik JAEPS a v tom čase pôsobil v Londýne. Pán Tadao Kawai sa podľa vyjadrenia ABB zúčastňoval stretnutí kartelu minimálne od polovice roku 2002 do 2004 a zastával funkciu generálneho manažéra na oddelení plánovania v spoločnosti JAEPS. Rada úradu konštatuje, že uvedené je potvrdené aj výpisom z registra spoločností, spoločnosti JAEPS, doloženého do spisu, z ktorého vyplýva, že p. Tadao Kawai zastáva funkciu riaditeľa v spoločnosti JAEPS.

265. Podľa vyjadrenia ABB sa stretnutí kartelu zúčastňoval minimálne približne v rokoch 1997 až 1999 pán Atsushi Hashimoto, ktorý bol korporátnym marketingovým manažérom v IDG Power and Industrial, Hitachi Europe Ltd., Londýn, čo tiež preukazuje že kartelu sa zúčastňovala aj táto 100% dcérska spoločnosť. ABB predložila ako dôkaz aj vizitky osôb, ktoré obdržal zástupca ABB v rámci stretnutí GIS kartelu, vrátane pána Hashimoto.

266. Z vyhlásenia pána [dôverná informácia Fuji] pracovníka JAEPS (predtým Fuji Electric Co., Ltd) vyplýva, že za Hitachi sa stretnutí kartelu zúčastňovali páni [dôverná informácia Fuji, Hitachi a JAEPS].

267. V súvislosti s účasťou dcérskej spoločnosti Hitachi Europe Limited Rada úradu konštatuje, že vychádzajúc aj z tvrdenia Hitachi, uvedeným pod bodom 327, kartel bol aj prostredníctvom tejto spoločnosti uvádzaný do praxe, a preto nie je možné akceptovať, že sa ho vôbec nezúčastňovala aj keď prispievala k jeho napĺňaniu iným spôsobom ako materská spoločnosť. Ako 100% dcérska spoločnosť ani nemohla konať v rozpore so základnou stratégiou materskej spoločnosti, ktorá ju v danom čase v plnom rozsahu ekonomicky ovládala. Ako ekonomicky ovládaná spoločnosť sa prispôbovala stratégii materskej spoločnosti, ktorej súčasťou je aj obchodná a predajná stratégia.

268. Rada úradu poukazuje na to, že tieto spoločnosti boli určené za účastníkov konania aj v obdobnom konaní pred Európskou komisiou. Svoju

účasť na karteli pritom, ako vyplýva z rozhodnutia Komisie, tieto subjekty pred Komisiou nenamietali.

Schneider Electric SA

Závery prvostupňového orgánu

269. Úrad určil za účastníka konania spoločnosť Schneider Electric SA ako stranu a súčasne jedného zo zakladajúcich členov preskúmvanej dohody obmedzujúcej súťaž. Spoločnosť Schneider Electric SA mala do 1.1.2001 100% akcií v spoločnostiach pôsobiach na trhu GIS, a to v spoločnosti Schneider Electric High Voltage SA a v spoločnosti Nuova Magrini Galileo.

Námietky strany dohody

270. Pred 1.1.2001 Schneider Electric vlastnila 100% balík akcií v spoločnostiach Schneider Electric High Voltage SA (SEHV) a Nuova Magrini Galileo (Magrini), obe podnikajúce v GIS priemysle. Avšak podiely Schneider Electric v SEHV a v Nuova Magrini Galileo boli vložené dňa 13.3.2001, s účinnosťou od 1.1.2001, prostredníctvom vkladu akcií a majetku SEHV a Magrini do spoločnosti VTSHV, joint –venture VA TECH Schneider High Voltage GmbH (VTSHV) založený zmluvou uzavretou medzi VA Technologie AG a Schneider Electric. SEHV a Magrini sa tak stali 100% dcérskymi spoločnosťami VTSHV.

271. Výlučnú kontrolu nad spoločnosťou VTSHV, s podielom vo výške 60%, a navyše rozhodujúcou právomocou vo veciach obchodného vedenia joint-venture a jeho rozpočtu vykonávala VA TECH AG a prostredníctvom VTSHV aj v SEHV a Magrini. V auguste 2004 minoritný, nie kontrolný, 40% podiel Schneider Electric vo VTSHV bol prevedený na VA TECH AG.

272. Spoločnosť poukazuje na rozhodnutie Európskej komisie, ktorá vo svojom rozhodnutí dospela k rovnakému záveru pokiaľ ide o kvalitu kontroly v tom, že podiel VA TECH by mal byť považovaný za väčšinový. Súhlas spoločnosti VA Technologie AG bol potrebný na schválenie rozpočtu a obchodného plánu spoločnosti VTSHV, projekty spoločnosti VTSHV v „*rizikových krajinách*“ vyžadovali súhlas správnej rady spoločnosti VA TECH, a zmeny v systéme odmeňovania riadiacich zamestnancov spoločnosti VAS vyžadovali súhlas dozornej a správnej rady spoločnosti VA Technologie AG.

273. Spoločnosť Schneider Electric nebola uznaná v rozhodnutí Komisie za zodpovednú za účasť na porušení spôsobenom jej bývalými dcérskymi spoločnosťami SEHV a Magrini v období od 1.4.2002 do 11.5.2004. V skutočnosti Komisia uzavrela vec tak, že Schneider Electric by mohla potenciálne byť zodpovedná len z titulu svojho postavenia materskej spoločnosti svojich pôvodných dcérskych spoločností v období pred 13.12.2000.

Záverý Rady úradu

274. Spoločnosť Schneider Electric SA, so sídlom 43-45, boulevard Franklin Roosevelt, 92500 Rueil – Malmaison, Francúzsko, pôsobila prostredníctvom dcérskych spoločností v oblasti výroby zariadení na prenos a distribúciu elektrickej energie. Jej 100 % dcérska spoločnosť Schneider Electric Industrie SA založila v roku 2001 so spoločnosťou VA Technologie AG spoločný podnik s názvom VA TECH Schneider High Voltage GmbH (predtým VA TECH Transmission Holding).
275. Spoločnosť Schneider Electric SA vložila dňa 13.3.2001, s účinnosťou od 1.1.2001, do založeného spoločného podniku podiely v svojich dvoch 100% dcérskych spoločnostiach Schneider Electric High Voltage SA a Nuova Magrini Galileo S.p.A.
276. Spoločnosť VA TECH vlastnila v spoločnom podniku 60% kontrolný podiel. V roku 2004 spoločnosť VA Technologie AG odkúpila podiel spoločnosti Schneider Electric SA v spoločnom podniku, a tak získala 100% kontrolu nad týmto podnikom, čím súčasne získala aj 100% kontrolu nad spoločnosťami Schneider Electric High Voltage SA a Nuova Magrini Galileo S.p.A. a podnik bol následne premenovaný na VA Tech T&D GmbH.
277. Spoločnosť VA Tech T&D GmbH bola v roku 2005 prevedená na spoločnosť Siemens AG.

Nuova Magrini Galileo S.p.A.

Záverý prvostupňového orgánu

278. Úrad určil spoločnosť Nuova Magrini Galileo S.p.A. za účastníka konania, keďže bola zmluvnou stranou a jedným zo zakladajúcich členov preskúmvanej protisúťažnej dohody.

Námietky strany dohody

279. V súvislosti s účasťou na preskúmvanej dohode spoločnosť Nuova Magrini Galileo S.p.A uvádza, že bola celý čas súčasťou podnikateľskej skupiny Schneider Electric. Až v auguste 2004 prevzala podnikateľská skupina VA TECH v plnom rozsahu spoločný podnik VA TECH Schneider High Voltage GmbH, a tým i navrhovateľa Nuova Magrini.
280. Nuova Magrini sa podľa dostupných informácií nikdy nezúčastnila na výberových konaniach týkajúcich sa projektov GIS v Slovenskej republike.

Záverý Rady úradu

281. Spoločnosť Nuova Magrini Galileo S.p.A, so sídlom Via Circonvallazione Est, 1, 24040, Stezzano (BG), Taliansko vznikla v roku 1984. Táto spoločnosť bola 100% dcérskou spoločnosťou spoločnosti Schneider Electric Industrie SA (ktorá je 100% dcérskou spoločnosťou

spoločnosti Schneider Electric SA) a ako taká ňou bola vložená v marci 2001 do spoločného podniku VA TECH Schneider High Voltage GmbH, ktorý Schneider Electric Industrie SA založil so spoločnosťou VA Technologie AG. Spoločný podnik v auguste roku 2004 zanikol, keď výlučnú kontrolu v ňom získala spoločnosť VA Technologie AG, čím získala kontrolu aj nad spoločnosťou Nuova Magrini Galileo S.p.A. Spoločnosť Nuova Magrini Galileo S.p.A, ktorá je od roku 2005 súčasťou Siemens Aktiengesellschaft Österreich bola v roku 2006 zrušená a v súčasnej dobe je táto spoločnosť v likvidácii. Túto skutočnosť potvrdzuje list spoločností Siemens AG a ďalších zo dňa 3.11.2008, zaevidovaný pod č. 4866, ktorý je súčasťou spisového materiálu.

282. Spoločnosť Nuova Magrini Galileo sa zúčastňovala dohody obmedzujúcej súťaž za obdobie od vzniku dohody do vytvorenia spoločného podniku VA TECH High Voltage GmbH a následne počas existencie spoločného podniku. Táto spoločnosť počas celej doby trvania protisúťažného správania bola subjektom s právnou subjektivitou, prevodom na skupinu Siemens nezanikla, iba sa zmenil subjekt vykonávajúci nad ňou kontrolu, a nesie preto zodpovednosť za svoje správanie počas celej doby svojho pôsobenia v zakázanej dohode.

283. Tento záver je aj v súlade s judikatúrou súdov európskej únie¹⁴, podľa ktorej subjekt s právnou subjektivitou, ktorý sa dopustil protisúťažného správania, a nad ktorým následne získal kontrolu iný subjekt je naďalej zodpovedný za svoje protiprávne konanie pred takouto akvizíciou za predpokladu, že nebol absorbovaný nadobúdateľom, ale naďalej vykonáva svoje aktivity ako dcérska spoločnosť (subsidiary), t.j. zostáva subjektom s právnou subjektivitou. V takomto prípade môže byť nadobúdateľ zodpovedný za správanie dcérskej spoločnosti iba od okamihu nadobudnutia kontroly. Ak nadobúdateľ, ktorý nadobudol aktíva, porušil súťažné pravidlá, zodpovednosť za porušenie by mala byť delená medzi predávajúceho a nadobúdateľa aktív.

VA TECH

Závery prvostupňového orgánu

284. Úrad určil ako účastníka konania spoločnosť VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co KEG ako účastníka preskúmvanej dohody.

Námietky strany dohody

285. Spoločnosť pripustila účasť na protiprávnom konaní pokiaľ ide o niektoré členské štáty, avšak odmietla svoju účasť na dohode vo vzťahu k Slovenskej republike.

286. Spoločnosť VA Technologie AG vznikla v roku 1993 ako materská spoločnosť podnikateľskej skupiny VA TECH. Až do roku 1995, keď prevzala

---

¹⁴ Prípád 279/98 P Cascades v Komisia [2000] ECR I-9693, ods. 78-80.

holandskú spoločnosť Holec High Voltage B.V. nebola podnikateľská skupina VA TECH v oblasti GIS vôbec činná. Až do roku 1995 je preto účasť podnikateľskej skupiny VA TECH na akejkoľvek kartelovej dohode týkajúcej sa GIS projektov s účinkami v Slovenskej republike úplne vylúčená.

287. Na základe dostupných informácií účastník konania konštatuje, že spoločnosť Siemens Transmission and Distribution Limited ani Nuova Magrini Galileo S.p.A nepôsobili samostatne v SR na trhu GIS.

Záver Rady úradu

288. Rada úradu považovala za potrebné dožiadať spoločnosť v tejto súvislosti o doplnenie popisu štruktúry a histórie skupiny VA TECH, čo táto doplnila listom zo dňa 3.11.2008, zaevidovaným pod č. 4866 a listom zo dňa 2.2.2009, zaevidovaným pod č. 443.

289. Spoločnosť VA Technologie AG vznikla v roku 1993 ako materská spoločnosť rakúskej podnikateľskej skupiny VA TECH. VA TECH pôsobila v rámci svojej podnikateľskej činnosti najmä v oblasti vývoja a výroby zariadení zaisťujúcich prenos a distribúciu energie. V oblasti výroby a predaja GIS začala skupina VA TECH pôsobiť od roku 1995, keď nadobudla holandskú spoločnosť Holec High Voltage B.V., ktorá bola do tej doby súčasťou koncernu Holec International. V roku 1998 získala podnikateľská skupina VA TECH kontrolu nad britskou spoločnosťou Reyrolle Projects Ltd. (Reyrolle), ktorá bola jednou zo zakladajúcich strán preskúmanej dohody. V roku 2002 sa spoločnosť Reyrolle zmenila na VA TECH Transmission & Distribution Ltd. a neskôr v roku 2006 na Siemens Transmission and Distribution Ltd. Od roku 2005 je súčasťou Siemens Aktiengesellschaft Österreich.

290. VA Technologie AG (60%) založila so spoločnosťou Schneider Electric Industrie SA (40%) v marci roku 2001 spoločný podnik s názvom VA TECH Schneider High Voltage GmbH. Spoločný podnik vznikol 13. marca 2001. Koncern VA TECH vložil do spoločného podniku okrem iného spoločnosť Reyrolle.

291. Na základe realizácie tohto projektu sa novo založená spoločnosť VA TECH Schneider High Voltage GmbH stala spoločníkom spoločnosti Nuova Magrini Galileo Sp.A., ktorá bola do tej doby súčasťou samostatnej skupiny Schneider Electric.

292. Spoločnosť VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co KEG bola založená v roku 2000. Od svojho založenia bola súčasťou skupiny VA TECH. V roku 2005 sa stala, prevzatím skupiny VA TECH skupinou Siemens, súčasťou Siemens Aktiengesellschaft Österreich.

293. Spoločnosť VA TECH AG vlastnila prostredníctvom spoločnosti VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co KEG 100% podiel v spoločnosti VA TECH Transmission & Distribution Ltd.

294. Dcérska spoločnosť VA TECH Transmission & Distribution Ltd. (predtým Reyrolle Projects Limited) bola prevedená na spoločný podnik VA TECH Schneider High Voltage GmbH, pričom VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co KEG mal v spoločnom podniku 60% kontrolný podiel. V októbri 2004 spoločnosť VA Technologie AG odkúpila podiel spoločnosti Schneider Electric SA v spoločnom podniku a získala tak 100% kontrolu nad týmto podnikom, čím súčasne získala aj 100% kontrolu nad spoločnosťami Schneider Electric High Voltage SA a Nuova Magrini Galileo S.p.A. a podnik bol následne premenovaný na VA TECH T&D GmbH. Spoločnosť VA TECH Transmission & Distribution Ltd. sa stala 100% dcérskou spoločnosťou spoločnosti VA TECH T&D GmbH.
295. V roku 2005 Spoločnosť Siemens AG prostredníctvom svojej dcérskej spoločnosti Siemens Aktiengesellschaft Österreich nadobudla spoločnosť VA Technologie AG a následne aj jej dcérske spoločnosti, ktoré pôsobili na trhu výroby a distribúcie GIS, a to VA Tech T&D GmbH, VA Tech Transmission & Distribution Ltd. (teraz Siemens Transmission and Distribution Limited), VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG a Nuova Magrini Galileo S.p.a.
296. Spoločnosť VA TECH Transmission & Distribution Ltd. je ako právny a ekonomický nástupca spoločnosti Reyrolle zodpovedná aj za účasť na dohode tohto jej predchodcu, spoločnosti nepatriacej v období od roku 1988 do septembra 1998 do skupiny VA TECH. Spoločnosť VA TECH Transmission & Distribution Ltd. pokračovala následne v účasti na dohode aj ako dcérska spoločnosť spoločného podniku VA TECH Schneider High Voltage. V roku 2005 spoločnosť zanikla, keď bola prevedená na skupinu Siemens a došlo k zmene jej obchodného mena na Siemens Transmission & Distribution Ltd., a preto zodpovednosť za účasť na protisúťažnej dohode bola prenesená na tohto právneho a ekonomického nástupcu.
297. Spoločnosť VA Technologie AG zanikla, keď bola nadobudnutá v roku 2005 spoločnosťou Siemens Aktiengesellschaft Österreich, na ktorú tým prešla zodpovednosť za celú jej protisúťažnú účasť na preskúmvanej dohode.
298. Spoločnosť VA TECH T&D GmbH bola prevedená na Siemens Aktiengesellschaft Österreich až 22. júla 2006, kedy súčasne prestala existovať ako samostatný právny subjekt. Zodpovednosť za jej protisúťažnú účasť na dohode prešla na jej ekonomického a právneho nástupcu spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich.
299. Spoločnosť VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co KEG sa prevodom materskej spoločnosti VA TECH AG na skupinu Siemens síce tiež stala súčasťou ekonomickej skupiny Siemens ale jej právna subjektivita zostala zachovaná, nezanikla a nesie preto zodpovednosť za svoje protisúťažné správanie.

Skupina Siemens

Závery prvostupňového orgánu

300. Úrad určil za účastníkov konania spoločnosť Siemens AG a jej dcérske spoločnosti Siemens Aktiengesellschaft Österreich a Siemens Transmission & Distribution Limited (právny predchodca bol VA Tech Transmission & Distribution Ltd.). Spoločnosť Siemens AG bola jedným zo zakladajúcich účastníkov dohody. VA Tech Transmission & Distribution Ltd., získala v roku 1998 kontrolu nad britskou spoločnosťou Reyrolle Projects Ltd., ktorá takisto patrila medzi zakladajúce strany dohody. Spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich nesie zodpovednosť ako právny a ekonomický nástupca svojich právnych predchodcov spoločností VA Technologie AG a VA Tech T&D GmbH. Zástupcovia spoločnosti Siemens sa stretnutí dohody pravidelne zúčastňovali.

Závery Rady úradu

301. Spoločnosť Siemens AG, Wittelsbacherplatz 2, D-80333, Mníchov, SRN je nadnárodný koncern, ktorý sa zaoberá výrobou systémov a zariadení v oblasti elektrotechniky a elektroniky prostredníctvom dcérskych spoločností aj prostredníctvom majetkovej účasti v iných spoločnostiach. Výrobou a distribúciou sa zaoberá divízia pre prenos a distribúciu energie. Táto spoločnosť bola jedným zo zakladajúcich členov dohody. Istý čas pôsobila aj ako tajomník kartelu.

302. Spoločnosť Siemens AG v roku 2005 prostredníctvom svojej dcérskej spoločnosti Siemens Aktiengesellschaft Österreich, so sídlom Siemensstrasse 92, A – 1210 Viedeň, Rakúsko, nadobudla spoločnosť VA Technologie AG a tým aj jej dcérske spoločnosti, ktoré pôsobili na trhu výroby a distribúcie GIS, a to: VA Tech T&D GmbH, VA Tech Transmission & Distribution Ltd. (teraz Siemens Transmission and Distribution Limited), VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG a Nuova Magrini Galileo S.p.a.

303. Spoločnosť Siemens Transmission & Distribution Ltd. ako právny a ekonomický nástupca zaniknutej spoločnosti VA TECH Transmission & Distribution Ltd. nesie zodpovednosť za jej protiprávnu účasť na dohode.

304. Spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich nadobudla v roku 2005 spoločnosť VA Technologie AG, ktorá tým zanikla a zodpovednosť za jej protisúťažné správanie prešla na spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich ako jej právneho a ekonomického nástupcu.

305. Spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich v júli 2006 nadobudla spoločnosť VA Tech T&D GmbH, ktorá tým zanikla a zodpovednosť za jej protisúťažné správanie prešla na jej ekonomického a právneho nástupcu spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich.

Relevantný trh

Závery prvostupňového orgánu

306. Prvostupňový orgán vymedzil relevantný tovarový trh ako trh výroby a predaja zapúzdrených plynom izolovaných spínacích zariadení pre aplikácie 72 kV a vyššie.
307. Priestorový relevantný trh je na účely tohto konania vymedzený územím Slovenskej republiky, pretože sa jedná o prerokovanie projektov na území Slovenskej republiky, kde sú podmienky súťaže homogénne.

Námietky spoločnosti Toshiba

308. Úrad mal primárne vykonať vlastnú nezávislú analýzu za účelom určenia relevantného tovarového a priestorového trhu, pričom sa nemal spoliehať na analýzy vykonané inými súťažnými orgánmi. Úrad v žiadnom prípade nemal použiť zistenia uvedené v rozhodnutí Komisie ako náhradu za vlastné zisťovanie.
309. Úrad v rozhodnutí nevysvetľuje ani to, prečo bol tovarový trh určený ako trh výroby a predaja GIS pre aplikácie nad 72 kV a nie nad 72,5 kV (čo by bolo v súlade s príslušnou prílohou GQ Dohody).

Záver Rady úradu

310. Rada úradu sa stotožňuje s vymedzením relevantného trhu úradom z hľadiska tovarového aj priestorového.
311. Úrad sa vo svojom rozhodnutí zaoberal zastupiteľnosťou GIS so zariadením AIS (air insulated switchgear) pričom zistil, že toto nie je zastupiteľné s GIS.
312. GIS sú hlavnou súčasťou transformovní (predstavujú cca 30-60% celkovej ceny) a používajú sa na reguláciu toku elektrickej energie v elektrických rozvodných staniciach. Rozvodná stanica je časťou elektrického prenosového a distribučného systému, kde sa napätie transformuje z nízkeho na vysoké a naopak, s použitím transformátorov. Transformácia sa môže uskutočniť v niekoľkých stupňoch a na niekoľkých rozvodných staniciach po sebe počínajúc od rozvodnej stanice elektrárne, kde je napätie zvýšené na účely prenosu a potom sa postupne znižuje na napätie požadované pre priemyselné použitie alebo pre domácnosti. Rozvodné stanice na báze GIS vždy obsahujú zariadenie GIS.
313. GIS sa skladá z piatich modulov, ktoré sú súčasťou celku a nemôžu sa inštalovať samostatne: kontrola a ochrana, prerušovače, úsekové odpojovače a zemniace spínače, transformátory prúdu a napätia a spojovacie prvky. Zariadenia GIS (s výnimkou kontrolnej a ochrannej zložky) sú naplnené plynom hexafluorid síry (SF₆), aby sa dosiahla vysoká úroveň izolácie. Puzdro obvodu je naplnené vysokotlakovým plynom SF₆, ktorý umožňuje, aby prerušovač zhasil oblúk. Výrobok má dlhú životnosť približne 60-70 rokov. Použitá technológia je veľmi vyspelá a existuje posledných 30 rokov.

Hlavní zákazníci sú štátne verejnoprospešné podniky (cca 60%), súkromné spoločnosti (20-30%), obce (10%) a ďalší.

314. Zariadenie AIS nie je plnohodnotnou alternatívou ku GIS. Ide o rozvodne so vzduchovou izoláciou, ktoré sú technicky menej náročné a aj lacnejšie, keďže náklady na systém AIS predstavujú približne iba 30% nákladov na systém GIS. Systémy GIS zaberajú iba 20% priestoru v porovnaní s priestorom, ktorý zaberá AIS, a preto sú výhodnejšie hlavne v mestských oblastiach. Systémy GIS sú zapúzdrené, čím odolávajú piesku, čo je tiež ich významnou výhodou hlavne v krajinách Stredného východu.
315. Rada úradu súhlasí so záverom prvostupňového orgánu, že GIS a AIS nie sú zastupiteľné, čo v konečnom dôsledku nebolo spochybnené ani účastníkmi konania, keďže nikto nepredložil dôkaz o opaku. Uvedený záver potvrdil aj zástupca podnikateľa Elektrovod Holding, a.s. Bratislava na ústnom rokovaní na úrade dňa 26.6.2007 keď uviedol, že AIS a GIS nie sú vzájomne zastupiteľné, pričom rozhodujúcimi faktormi sú cena a nároky na priestor (viď zápis z rokovania založený v spise 5/13 pod č. 22).
316. Na svete existuje cca 15 výrobcov vysokonapäťových GIS (nad 72 kV). Podľa odhadu ABB [dôverná informácia ABB].
317. V texte GQ - Dohody sa v úvode uvádza „*Skupinová operácia medzi E- a J- skupinou (má sa na ňu odkázať v prílohe č. 1, prílohe č. 2, prílohe č. 3)*“. Príloha č. 3 následne definuje na účely dohody plynové izolované spínacie zariadenie/rozvodňu ako kompletnú zostavu spínacieho zariadenia/rozvodne s vonkajším kovovým uzáverom, ktorý má byť uzemnený. Zostava pozostáva z jednotlivých prvkov, vrátane prípojnic, ktoré majú byť priamo spoločne poprepávané, a ktoré sú schopné byť takýmto spôsobom prevádzkované pri menovitom napätí 72,5 kV a vyššom.
318. Úrad vychádzajúc z predmetu písomnej GQ- Dohody správne vymedzil tovarový relevantný trh.
319. Kartelová dohoda sa vzťahovala na Slovenskú republiku, a to na celé jej územie, ktoré možno považovať za územie, kde sú súťažné podmienky homogénne.
320. Zistenia úradu ohľadom relevantného trhu, na účely tohto konania, považuje Rada úradu za dostačujúce a správne, keďže zariadenia GIS a AIS nie sú zastupiteľné, pričom ale poukazuje na to, že pri takomto type protisúťažnej horizontálnej dohody (tzv. ťažký kartel) by ani iná definícia relevantného trhu neviedla k odlišným vecným a právnym záverom. Rada úradu však poukazuje na to, že v tomto prípade bol definovaný relevantný trh, hoci presná definícia relevantného trhu nie je nevyhnutná pri dohodách obmedzujúcich súťaž, ktoré možno považovať za cieľové.

Dohoda obmedzujúca súťaž

Závery prvostupňového orgánu

321. Prvostupňový orgán uviedol, že skupinou ABB predložené dohody, t.j. GQ- Agreement a E-Group Agreement for GQ – Agreement uzatvorené dňa 15.4.1988 vo Viedni, ktoré upravujú dohodu na trhu výroby a dodávok GIS sú kľúčovým a nespochybniteľným písomným dôkazom o existencii dohody, ktorej hlavným cieľom bolo udržanie trhových podielov jej členov, ako aj dosiahnutie určitej cenovej hladiny na trhu. Úrad dospel súčasne k záveru, že v odôvodnení rozhodnutia nie je potrebný detailný popis činnosti dohody, nakoľko nie je nevyhnutný pre preukázanie jeho existencie. Úrad sa preto vo svojom rozhodnutí sústredil len na popis štruktúry a základných mechanizmov fungovania dohody.
322. Úrad vo svojom rozhodnutí popísal štruktúru a organizáciu fungovania dohody, e-mailovú korešpondenciu medzi účastníkmi dohody, pôsobenie účastníkov dohody, t.j. na základe čoho a ako im boli pridelené kvóty, popis určovania cien v rámci dohody, vyťažovací systém, penalizáciu, úlohu kontrolovaných a nekontrolovaných nadobúdateľov licencie ako aj geografickú pôsobnosť dohody.
323. Prvostupňový orgán vo svojom rozhodnutí uviedol, že z textu GQ - Dohody vyplýva, že dochádzalo k prideleniu projektov, k určovaniu cien a rozdeleniu trhov medzi jej európskymi a japonskými účastníkmi. Už týmto konaním došlo k obmedzeniu hospodárskej súťaže aj na území SR.
324. Úrad tiež uviedol, že to, že GQ - Dohoda a EQ - Dohoda sa týkali trhu SR, bolo preukázané tým, že účastníci dohody na svojich stretnutiach rokovali aj o projektoch dodávok GIS do SR.
325. Podľa úradu vstupu na slovenský trh nebránili technické a ekonomické prekážky. Japonské spoločnosti mali možnosť prispôbiť parametre dodávaných výrobkov parametrom požadovaným pre európsky, resp. slovenský trh tak, ako to robia japonskí výrobcovia v iných oblastiach. Predložené znalecké posudky, podľa názoru úradu, túto potenciálnu možnosť nepopierajú, ale poukazujú len na požiadavku realizácie väčších investícií.
326. Úrad zastáva názor, že napr. keby spoločnosť Mitsubishi nebola viazaná obsahom dohody, mohla by hľadať riešenia, ktorými by prekonala svoju nevýhodnejšiu pozíciu voči európskym spoločnostiam, čím by mohla oživiť európsky trh GIS.
327. Podľa úradu, pokiaľ by boli trhy na základe technických, či ekonomických bariér skutočne rozdelené, nebola by tu motivácia takéto zmluvy o rozdelení trhov uzavrieť.
328. Voči záverom úradu vzniesli účastníci dohody viacero nasledovných námietok.

Areva T&D Holding SA, Areva T&D SA a Areva T&D AG

329. V spise úradu nie sú žiadne relevantné podklady ani dôkazy, ktoré by preukazovali existenciu akýchkoľvek GIS projektov, ktoré by sa po 9.1.2004 (kedy by mohli byť spoločnosti za Areva zodpovedné) realizovali, mali realizovať, alebo čo i len boli vyhlásené v SR, a ktoré by teda mali byť alebo čo i len mohli byť predmetom akejkoľvek protisúťažnej dohody.

Alstom

330. Úrad svoje závery takmer výlučne opieral o dokumenty a podklady, ktoré boli predložené spoločnosťou ABB. Z dokumentov, ktoré vyžiadal úrad od podnikateľov, odberateľov produktu GIS, nie je možné preukázať účasť jednotlivých obvinených, podnikateľov a rovnako ani účasť spoločnosti ALSTOM na kartelovom konaní. Z dokumentov môže nanajvýš vyplývať, že sa spoločnosti patriace do skupiny ALSTOM zúčastnili ponukových jednaní na Slovensku, avšak nie je preukázané, že účasť na ponukových konaniach a uskutočnené dodávky na slovenský trh boli dôsledkom kartelového konania.

331. Úrad nepreukázal a neposkytol žiaden dôkaz, že ALSTOM vykonávala úlohu údajného tajomníka kartelu vo vzťahu k slovenským projektom.

332. Úrad nepredložil žiaden dôkaz vo vzťahu k namietanej praktike vzájomného obmedzovania pri uzatváraní licenčných zmlúv s tretími osobami vo vzťahu k slovenskému trhu.

333. Z tab. č. 3 nevyplýva, ktoré spoločnosti boli účastníkmi tam uvedených rokovaní o slovenských projektoch a ktoré boli úspešnými uchádzačmi, resp. ktoré v konečnom dôsledku projekt realizovali.

334. Len samotná existencia GQ Agreement, resp. E-Group Operation Agreement for GQ Agreement a poznanie, že niektoré projekty boli na území SR realizované, nemôže byť dostatočným dôkazom, že úradom určení účastníci konania konali v rozpore s platným slovenským súťažným právom, bez vykonania ďalšieho dokazovania.

335. Spoločnosť ALSTOM ďalej poukazuje na skutočnosť, že rozhodnutie úradu obsahuje faktické nezrovnalosti vo vzťahu k posudzovaným projektom.

336. Tabuľka č. 3 obsahuje údaj o projekte ref. číslo 1174 - Čuňovo PP, s dátumom prerokovania projektu 16.3.1999, pričom ako výsledok dohody bola uvedená objednávka u ALSTOM/AREVA/AEG. Napriek tejto skutočnosti v opise projektu na str. 27 rozhodnutia úrad uvádza, že objednávka bola uskutočnená u spoločnosti AEG (v zátvorke nesprávne uvedené, že v súčasnosti ide o spoločnosť AREVA). Navyše však z predloženého „*Zoznamu slovenských GIS projektov*“ predloženého spoločnosťou ABB (ktorého dôveryhodnosť spoločnosť ALSTOM spochybňuje, nakoľko údaje v ňom uvedené neboli preverené) vyplýva, že „*Podľa kartelového zoznamu projektov AEG (dnes: Areva) mal v úmysle predložiť ponuku. Podľa kartelového*

zoznamu projektov zákazník objednal projekt u Alstomu (dnes: Areva) 28. februára.“

337. Pri Projekte Košice - Západ úrad uviedol, že zmluva bola uzatvorená so spoločnosťou AEG (nesprávne uvedené, že v súčasnosti ide o spoločnosť Areva) dňa 3.3.1994, ktorá je dnes spoločnosťou AREVA. Nie je možné zistiť, z akého podkladu vo vzťahu k tomuto tvrdeniu úrad vychádzal, keďže zo „Zoznamu slovenských GIS projektov“ predloženého ABB vyplýva, že projekt zákazník objednal od ALSTOMU 3.3. 1994.
338. Úrad v prehľade projektov (str. 28 rozhodnutia) uvádza Projekt Slovnaft a skutočnosť, že tento bol realizovaný spoločnosťou ABB EJJ, a.s. Brno. Zároveň však na str. 40 rozhodnutia tvrdí, že informácie, ktoré boli spoločnosťou Slovnaft, a.s. označené ako predmet obchodného tajomstva úrad nepoužil a nie sú relevantné pre predmetné správne konanie. V súvislosti s týmto vyvstáva otázka, na základe akých ďalších podkladov úrad dospel k záveru, že projekt bol realizovaný práve spoločnosťou ABB EJJ, a.s. Brno, ak podklady poskytnuté spoločnosťou Slovnaft, a.s. neboli pre predmetné konanie relevantné.
339. Vo vzťahu k uvedenému je rozhodnutie nepreskúmateľné s ohľadom na zmätočnosť záverov uvedených v rozhodnutí a rovnako tieto nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a v spisovom materiáli.

Mitsubishi Electric Corporation

340. Úrad nesprávne posúdil skutočnosť, že spoločnosť Melco nikdy nemala možnosť predaja na slovenskom trhu, z dôvodu technických a hospodárskych prekážok vstupu a že existencia technických a hospodárskych prekážok na slovenskom trhu je dostatočným dôkazom pre záver, že jednanie spoločnosti Melco nemalo a nemohlo mať žiaden účinok na slovenskom trhu.
341. Úrad vôbec nebral do úvahy skutočnosť, že z obchodného hľadiska je slovenský trh natoľko malý, že spoločnosť Melco neuvažovala o vstupe na trh, keď takýto vstup nie je odôvodnený významnými očakávaniami prospechu, ktorý by spoločnosti takúto investíciu na Slovensku vrátil.
342. GQ Zmluva sa netýkala slovenského trhu.
343. Úrad sa dopustil podstatnej chyby, keď vôbec nevzal do úvahy skutočnosť, že GQ Zmluva bola v roku 1988 v súlade s vtedy platnými zákonmi, a preto pokiaľ táto dohoda nie je podporená ďalšími dôkazmi o akomkoľvek následnom jednaní spoločnosti Melco na Slovensku počas obdobia od roku 1991 do 2004, úrad nemôže GQ- Dohode pričítať žiadnu dôkaznú hodnotu. Jej samotná existencia nie je postačujúcim dôkazom nezákonného jednania.
344. Úrad celkom ignoroval argument spoločnosti Melco, že úrad sa mohol spýtať zákazníkov GIS, akí výrobcovia mohli dovážať na slovenský trh GIS ako aj žiadosť spoločnosti Melco, aby úrad doplnil vyšetrovanie o dotazy

na zákazníkov GIS ohľadne toho, či napríklad japonskí výrobcovia GIS, takí ako spoločnosť Melco, majú podľa ich názoru možnosť dovážať GIS na slovenský trh. Úrad tento návrh bez ďalšieho a bez akéhokoľvek odôvodnenia zamietol.

345. Dôkazy poskytnuté ABB sú príliš všeobecné, nejasné a predovšetkým nesvedčia o účasti spoločnosti Melco na tvrdenom zakázanom karteli na slovenskom trhu. Keďže sú predložené žiadateľom o leniency, nemôžu byť považované za nezávislý a nestranný zdroj informácií.

346. Úrad bez riadneho a dostatočného vysvetlenia odmietol vziať do úvahy dôkazy o technických a hospodárskych prekážkach vstupu na slovenský trh, presnejšie CRA a JRM expertné správy ako aj expertný názor prof. Vostrackého.

Siemens AG, Siemens Aktiengesellschaft Österreich, VA TECH T&D GmbH & Co KEG, Siemens T&D limited, Nuova Magrini Galileo S.p.A.

347. Rozhodnutie je nepreskúmateľné pokiaľ ide o závery týkajúce sa GQE-Zmluvy. S výnimkou niektorých bodov časti 4. odôvodnenia rozhodnutia, popisujúcich údajný vznik a fungovanie GQE-Zmluvy, sa však už rozhodnutie GQE – Zmluvou nezaobera a neuvádza pre závery v bode 2. výrokovej časti rozhodnutia žiadne dôkazy.

348. Spoločnosti na trhu v SR v oblasti GIS vôbec nepôsobili a v rozhodnom období nedocielili v tejto oblasti žiaden obrat. Neúčasť na trhu GIS v SR nebola daná kartelovou dohodou, ale objektívnymi technickými dôvodmi. Do určitej doby niektorí z nich v oblasti GIS vôbec ned podnikali.

349. Spoločnosti nevylučujú, že sa mohli zúčastniť na určitom protisúťažnom konaní popísanom v rozhodnutí, pokiaľ ide o niektoré členské štáty EÚ. Jednoznačne však odmietajú, že by sa zúčastnili na takomto protisúťažnom konaní vo vzťahu k SR. Spoločnosti neboli v SR v oblasti GIS v rozhodnom období vôbec činné.

350. Pokiaľ ide o objektívne technické dôvody, ako vyplýva z technických informácií o trhu GIS v SR, sú v SR primárne žiadané GIS pre aplikácie 123/145 kV. Niektoré zo spoločností takéto GIS vôbec nevyrábajú alebo ich vyrábajú v modifikáciách, ktoré sa v SR v zásade nepoužívajú. Spoločnosť Siemens T&D (pôvodne VA Tech Transmission & Distribution Ltd.) napr. vyrába GIS iba pre napätie nad 300 kV. Výberových konaní v SR sa tak nemohol zúčastniť vzhľadom k svojmu výrobovému portfóliu. Pokiaľ ide o právnych predchodcov Siemens Österreich, spoločnosti VA Technologie AG a VA Tech T&D GmbH, aj v ich prípade boli dané technické dôvody pre neúčasť na výberových konaniach v SR. Dôvodom bola predovšetkým skutočnosť, že zatiaľ čo tieto spoločnosti vyrábali puzdrá pre GIS z ocele, v SR sa spravidla požadujú takéto puzdrá z hliníka.

351. Úrad sa mal v rozhodnutí výslovne zaoberať tým, či a od kedy patrila SR do systému založeného GQ-Zmluvou a GQE-Zmluvou. V čase

uzatvorenia týchto zmlúv totiž Slovenská republika (vtedy ČSSR) nebola a ani nemohla byť zahrnutá do GQ-systému. Bolo to dané tým, že ČSSR bola súčasťou socialistického hospodárskeho systému, pre ktorý platili zvlášť, netrhové pravidlá a výrobcovia GIS mali veľmi zložitý prístup na trh socialistických krajín. Podmienky v socialistických krajinách v porovnaní s ostatnými krajinami s trhovým hospodárstvom, ktorých sa zmluvy mali týkať, boli natoľko odlišné, že si len ťažko možno predstaviť, že by spoločnosti chceli alebo mohli upraviť tieto krajiny v rovnakej dohode.

352. Z prílohy 2 GQ-Zmluvy vyplýva, že zo zmluvy boli vyňaté všetky vtedajšie členské štáty EÚ a EFTA. Logicky je preto možné odvodiť, že GQ-zmluva platila výlučne pre oblasť mimo Európu a nevzťahovala sa preto ani na SR. Úrad nepreukázal tiež začlenenie ČSSR do dohody po politických zmenách koncom roku 1989, pričom v celom spise nie je jediný dôkaz svedčiaci o existencii GQ-systému v SR.

353. Proti účasti spoločností na možnom protisúťažnom konaní vo vzťahu k SR svedčí aj skutočnosť, že v prípade spoločností Siemens T&D, právnych predchodcov navrhovateľa Siemens Österreich a Nuova Magrini sa jednalo o regionálne spoločnosti činné takmer výlučne na svojich národných trhoch GIS. V prípade týchto spoločností si je tak veľmi ťažko možné predstaviť, že by mali záujem na akejkoľvek protiprávnej kartelovej dohode vo vzťahu ku krajinám, v ktorých nepôsobia, historicky nikdy nepôsobili a vzhľadom k svojej geografickej činnosti ani pôsobiť nemôžu.

354. Spoločnosť Siemens AG poukazuje na tvrdenie ABB, že nemá kompletne informácie o skutočnom udelení jednotlivých projektov a že členovia kartelu nemuseli nevyhnutne konať v súlade s dohodami, ku ktorým dospeli. Účasť spoločnosti na výberovom konaní preto v žiadnom prípade nedokazuje jeho účasť na akejkoľvek kartelovej dohode. Úrad si iba overil správnosť zoznamu slovenských projektov GIS. Potvrdenie, že nejaký projekt bol realizovaný však nemá žiadnu výpovednú hodnotu o možnom protisúťažnom konaní. Nie je pravda, že ABB vedel o týchto projektoch práve vďaka údajnej kartelovej dohode. Tieto projekty boli známe každému, kto bol činný na trhu GIS v SR. Tento trh je transparentný, a tak informácie o vypísaných a realizovaných projektoch sú bežne dostupné. Úrad zoznam GIS projektov týkajúcich sa SR v podstate iba prevzal z oznámení ABB o porušení § 4 zákona a bez ďalšieho vychádza z toho, že tento zoznam je pravdivý a správny. Tento zoznam preukazuje iba to, že v SR prebehlo 17 tendrov na dodávky GIS, pričom 6 dodávok GIS potom bolo realizovaných.

355. Úrad vo svojom rozhodnutí automaticky preberal závery a zistenia Komisie z jej rozhodnutia, a to bez preverenia, či je možné ich uplatniť aj pre SR. Tento postup nie je prípustný. Úrad iba opisuje informácie, ktoré mu boli poskytnuté spoločnosťou ABB v rámci oznámení o porušení § 4 zákona. Úrad však vôbec neuvádza, o aké konkrétne dôkazy svoje závery opiera.

Hitachi Ltd., Hitachi Europe Limited, JAEPS

356. Vo výzve, v rozhodnutí a ani v spise úradu nie sú žiadne dôkazy o tom, že by sa spoločnosti Hitachi zúčastňovali rokovaní alebo prideľovania projektov uvedených vo Výzve pred vydaním rozhodnutia alebo by realizovali alebo sa dohodli nerealizovať projekty v SR.
357. Neexistujú žiadne dôkazy o tom, že by sa spoločnosti Hitachi Ltd., Hitachi Europe a AE Power kedykoľvek zaviazali pôsobiť mimo Európy alebo Slovenskej republiky. Rozhodne odmietajú obvinenie, že sa zaviazali pôsobiť mimo Európy alebo SR, a zdôrazňujú, že GIS nikdy nedodávali do Európy alebo SR, nakoľko nikdy nemali komerčný záujem vstúpiť na európsky alebo slovenský GIS trh. Kvôli prekážkam vstupu na trh neboli ani potenciálnymi dodávateľmi zariadení GIS do Európy a na Slovensko zo strany spoločnosti Hitachia/alebo AE Power (predtým alebo po tom, ako sa mali angažovať v akýchkoľvek kartelových GIS aktivitách).
358. Úrad nepreukázal, že konanie účastníkov konania malo za cieľ alebo prípadný následok obmedzenie súťaže na trhu GIS v SR po 25. marci 2002, kedy už nedošlo k žiadnym rokovaniam alebo prideľovaniu projektov. Absencia akýchkoľvek takýchto rokovaní alebo alokovania už sama o sebe odporuje existencii cieľa alebo potenciálneho následku obmedzenia súťaže. Európske súdy považovali práve účinnú implementáciu kartelu za predpoklad toho, že sa v určitej jurisdikcii bude posudzovať skutočný dopad (CFI, prípad T-329/01 Archer Daniels Midland Co v Komisia z 27.9.2006, ods.180).
359. Úrad sám priznáva, že mnohé subjekty v rámci SR, ktoré by mohli používať zariadenia GIS, nemali dostatok informácií a dokumentov súvisiacich s projektmi GIS, o ktorých sa údajne rokovalo v karteli. Navyše, ABB uviedlo, že výzva pred vydaním rozhodnutia obsahovala nejaké nepresnosti ohľadom GQ Zmluvy, jej predmetu, organizácie a GIS projektov týkajúcich sa SR a rozhodnutie iba opakuje zistenia z výzvy.
360. Úrad vo výzve napríklad uvádza, že existuje viacero projektov týkajúcich sa dodania GIS na slovenský trh, ktoré strany GQ Zmluvy prerokovali alebo, ktoré prideliť, pričom uvádza údaje o 12 projektoch. Úrad tvrdí, že k svojim záverom dospel na základe informácií, ktoré získal od slovenských zákazníkov. V rozhodnutí sa počet projektov znížil na 6. Informácie v spise iba naznačujú, že takéto projekty existovali a uvádzajú, že zariadenie dodal výrobca GIS alebo iný podnikateľ. Tieto odpovede však samé o sebe neposkytujú podklad pre vznesenie obvinení, že účastníci viedli o 6 projektoch uvedených v rozhodnutí rokovania alebo že ich prideľovali. Úrad neuvádza žiadne podrobnosti ani dôkazy o komunikácii, v ktorej by sa o projektoch rokovalo (miesto, termín, program, výsledok), ani neidentifikuje účastníkov týchto stretnutí alebo komunikácie. Úrad navyše neuvádza žiadne kauzálne spojenie medzi údajnými rozhovormi a 6 projektmi uvedenými v rozhodnutí. ABB iba uvádza, že kartel k určitým dátumom diskutoval o určitých slovenských projektoch, vrátane projektov uvedených v rozhodnutí, ABB však neidentifikuje účastníkov týchto rokovaní.

V niektorých prípadoch spoločnosť ABB uvádza informácie o dodávateľoch, ktorí prejavili svoj úmysel predložiť ponuku alebo zúčastniť sa obchodnej súťaže. Spoločnosti sa však nenachádzajú medzi dodávateľmi, ktorých identifikovala spoločnosť ABB. ABB poskytuje iba všeobecné informácie o fungovaní kartelu, ktoré nemôžu byť považované za dostatočný dôkaz porušenia slovenských súťažných právnych predpisov.

361. GQ Zmluva ani EQ Zmluva neobsahuje žiaden odkaz na dohodu o rozdelení geografického trhu a ani požiadavku, aby japonskí dodávatelia nedodávali svoje výrobky, alebo aby im neboli pridelené projekty na určitých územiach. Úrad sa na podporu svojich tvrdení o nevstupovaní na trh úplne spoliehal na vyhlásenia spoločností ABB, ktoré sú však neurčité a nie sú podložené žiadnymi dokumentárnymi dôkazmi v spise.

362. Úrad tvrdí, že európski dodávatelia nepredávali do Japonska, nakoľko prakticky neboli schopní vstúpiť na tento trh. Úrad nehovorí o recipročnej dohode, na základe ktorej by sa európski výrobcovia tiež zaviazali nevstupovať do Japonska. Takáto dohoda ak by bola jednostranná by bola nezmyselná. Japonskí dodávatelia by nemali dôvod a ani nemali žiaden záujem o uzavretie takejto dohody, pretože nemali dôvod chrániť japonský trh s GIS formou kolúzneho konania. Japonskí zákazníci jednoznačne uprednostňujú japonských dodávateľov, a teda pre európskych dodávateľov nie je možné predávať svoje produkty GIS v Japonsku a spoločnosti by preto nemali žiaden dôvod uzavierať takúto dohodu o rozdelení trhu.

363. Hitachi a AE Power si uvedomovali neprekonateľné prekážky, ktoré bránili dodávaniu zariadení GIS do Európy, a nemali žiaden dôvod očakávať, že prekážky vstupu na trh SR by boli iné. Okrem toho malý počet projektov, ktoré sa uskutočňovali na území SR a jasná preferencia slovenských zákazníkov v prospech európskych dodávateľov mali za následok, že ekonomicky nebolo možné vstúpiť na slovenský trh. Odhliadnúc od toho, že slovenskí zákazníci uprednostňujú nákup zariadení GIS od európskych výrobcov, čo potvrdzujú odpovede slovenských zákazníkov v dotazníku úradu, hospodárske a komerčné prekážky by celkovo účinne zabránili Hitachi a AE Power zúčastňovať sa súťaží na dodanie zariadení GIS v SR. Hitachi a EA Power neboli skutoční konkurenti a nebolo ich možné považovať ani za možných konkurentov etablovaných výrobcov zariadení GIS v SR. Túto skutočnosť úrad pripustil v súvislosti s neschopnosťou európskych dodávateľov predávať v Japonsku.

364. Na účely pochopenia podmienok vstupu na slovenský trh s GIS mal úrad vykonať svoj vlastný nezávislý výskum. Napríklad mal zhromaždiť informácie a vykonať analýzu pravdepodobnosti vstupu v zmysle štruktúry nákladov (pracovné náklady, vstupné náklady, prepravné náklady, náklady na zriadenie miestnych marketingových a distribučných zariadení), či ide o utopené náklady, zásobovacie podmienky, ako napr. existencia prebytočnej kapacity, hrozba, že etablovaní výrobcovia zvýšia ceny, aby odradili vstup nového hráča, preferencie zákazníkov a možnosť zákazníkov vymeniť dodávateľov po tom, ako už nainštalovali určité zariadenia GIS. Ak by takúto

analýzu úrad vykonal musel by dospieť k alternatívnemu vysvetleniu určitých udalostí, ktoré úrad zjavne považuje za dôkaz porušenia.

365. Existujú dôvody domnievať sa, že pri opise skutkovej podstaty môže byť ABB zaujatá. Spoločnosť ABB môže byť motivovaná snahou získať imunitu a vyhnúť sa pokute, a nie snahou zistiť objektívnu pravdu. Najmä z tohto dôvodu má úrad povinnosť zhromaždiť priame a nepriame dôkazy, ktoré by potvrdili alebo vyvrátili tvrdenia ABB. Úrad by mal vždy zvažovať spoľahlivosť dôkazov a dôveryhodnosť svedkov a tvrdení účastníkov, vrátane tvrdení žiadateľov o neuloženie pokuty.

Toshiba

366. Úrad nezískal ani jediný dôkaz o tom, že by konanie spoločnosti Toshiba bolo akýmkoľvek spôsobom cielené na slovenský trh s GIS a mohlo mať negatívny dopad na hospodársku súťaž na tomto trhu. V rozhodnutí nie je vysvetlené ako materiály poskytnuté spoločnosťou ABB dokazujú protiprávne konanie spoločnosti Toshiba na území SR. Úrad sa opiera o GQ - Dohodu, avšak jej účelom nikdy nebolo regulovať pridelovanie projektov v SR a ani sa na pridelovanie projektov nikdy nevzťahovala. To znamená, že akékoľvek prípadné udržiavanie stabilnej úrovne trhových podielov, ktoré sa na jej základe mohlo prípadne vyskytnúť, nebolo vo vzťahu k SR relevantné. Na druhej strane založil úrad svoje tvrdenie na ničím nepodloženej žiadosti spoločnosti ABB o neuloženie pokuty, pričom však ako vyplýva z ustálenej judikatúry európskych súdov „*nemožno vyhlásenie podniku obvineného z toho, že sa zúčastnil na dohode porušujúcej hospodársku súťaž, ktorej správnosť je napadnutá niekoľkými ostatnými obvinenými podnikmi, považovať za postačujúci dôkaz existencie porušenia, ktorého sa dopustili tieto podniky, bez toho, aby bolo podporené iným dôkazom*“ (viď spojené prípady T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00 JFE Engineering and Others v Komsii [2004] ECR IL-2501, bod 219.

367. Spoločnosť Toshiba uvádza, že aj keď niet pochýb o pomerne dlhej existencii celosvetového kartelu, ktorý na základe dohody GQ prideloval spoločné globálne kvóty japonským a európskym dodávateľom GIS, je zároveň potrebné uviesť aj to, že dohoda GQ sa na pridelovanie projektov v SR nikdy nevzťahovala. Rovnako ako v prípade dohody GQ niet pochýb ani o tom, že existovala dohoda EG, na základe ktorej európske spoločnosti organizovali pridelovanie projektov GIS v Európe. Účastníkom dohody EG však Toshiba, ako uznáva samotný úrad, nikdy nebola. Tieto skutočnosti však úrad v rozhodnutí zámerne znejasňuje a dôkaz existencie kartelovej dohody majúcej vplyv na obchod na Slovensku zamieňa za dôkaz účasti spoločnosti Toshiba na údajnom karteli. Napriek tomu, že sa rozhodnutie týka obdivoch dohôd, existencia ani jednej z nich nemôže založiť zodpovednosť spoločnosti Toshiba za porušenie slovenského súťažného práva, a to preto, že dohoda GQ sa na Slovensko nikdy nevzťahovala a spoločnosť Toshiba nebola niky účastníkom dohody EG, pokrývajúcej pridelovanie projektov v Európe.

368. Úrad sa zmieňuje o stratégii určovania cien v rámci údajného kartelu a o vyťažovacom systéme na základe Dohody GQ iba všeobecne, no

žiadnym spôsobom nevysvetľuje, ako existencia týchto mechanizmov dokazuje, že na základe GQ Dohody spoločnosť Toshiba spolu s ostatnými spoločnosťami koordinovala svoje správanie.

369. Rozhodnutie neobsahuje žiadne dôkazy na podporu tvrdení úradu o tom, že sa spoločnosť Toshiba a iné spoločnosti dohodli na vzájomnom obmedzovaní pri uzatváraní licenčných zmlúv s tretími osobami.

370. Úrad nedokázal, že by sa spoločnosť Toshiba podieľala na akomkoľvek koluzívnom správaní v procese verejného obstarávania, týkajúceho sa 17 slovenských projektov uvedených v podaní spoločnosti ABB, ani akéhokoľvek iného verejného obstarávania. O nedostatku hodnoverných a spoľahlivých dôkazov svedčí aj to, že v rozhodnutí úrad uvádza len obchodné meno európskej spoločnosti, ktorej bol daný tender pridelený, avšak rozhodnutie neuvádza žiadne ďalšie podrobnosti o údajnej kolúzii medzi spoločnosťami pred „*pridelením*“ konkrétnej zákazky konkrétnej spoločnosti.

371. Samotný zoznam 17 tendrov spoločnosti ABB nemá vo vzťahu k preukázaniu údajného protiprávneho konania spoločnosti Toshiba žiadnu dôkaznú hodnotu, nakoľko jej obchodné meno nie je uvedené v žiadnom zozname účastníkov stretnutí, na ktorých sa tieto projekty mali prejednávať. Zoznam takisto nebol pripravený v geografickom, ale skôr v chronologickom poradí, čo naznačuje, že zoznam bol pripravený dlho po tom, ako sa údajná kolúzia vo verejných obstarávaníach udiala, a bol pripravený výlučne na účely podpory žiadosti spoločnosti ABB o neuloženie pokuty. Dokumenty a dôkazy vypracované následne po konaní výlučne na účely žiadosti o neuloženie pokuty majú menšiu dôkaznú hodnotu, ako dokumenty pochádzajúce z toho istého obdobia, v ktorom sa predmetná udalosť udiala. Tento záver vyplýva z ustálenej judikatúry.

372. Zástupcovia spoločností ABB si taktiež nemohli spomenúť, ktoré spoločnosti sa zúčastňovali údajných stretnutí vo vzťahu k slovenským projektom. Rovnako ani ABB ani spoločnosť Toshiba nemôže identifikovať alebo si spomenúť na akýkoľvek záznam o obdržaní výzvy na predloženie ponuky pre niektorý zo 17 tendrov alebo akýchkoľvek iných tendrov, týkajúcich sa GIS v SR v období od 1.3.1991 do 30.4.2004.

373. Skutočným dôvodom, pre ktorý spoločnosť Toshiba nevstúpila na slovenský trh boli veľmi vysoké vstupné náklady pre spoločnosti, ktoré ešte nepôsobili na slovenskom trhu.

374. Úrad nepreukázal, že cieľom alebo následkom uzatvorenia akejkoľvek dohody spoločnosťou Toshiba bolo obmedzenie hospodárskej súťaže na slovenskom trhu s GIS. Úrad uviedol, že ABB nebude uložená pokuta, čím fakticky akceptoval, že správanie ABB od 1.3.1991 do 3.3.2004 nemalo za následok obmedzenie hospodárskej súťaže na slovenskom trhu s GIS a spoločnosť nenadobudla v dôsledku porušenia zákona majetkový prospech, čo je jednou z podmienok pre odpustenie pokuty, ku ktorému došlo v tomto prípade na strane ABB. V dôsledku toho ani konanie ďalších účastníkov nemohlo mať za následok obmedzenie hospodárskej súťaže

na slovenskom trhu, keďže ani oni v dôsledku svojho konania nemohli nadobudnúť žiadny majetkový prospech. Akákoľvek iná interpretácia by znamenala diskrimináciu ostatných spoločností, ktoré sa mali údajne podieľať na karteli.

375. Tvrdenie úradu, že keby spoločnosť Toshiba neuzatvorila dohodu, potom by mohla hľadať riešenia, ktorými by prekonala svoju nevýhodnejšiu pozíciu voči európskym spoločnostiam úplne opomína skutočnosť, že spoločnosť nevstúpila na slovenský trh, pretože bolo veľmi ťažké na daný trh preniknúť, pričom vstup na tento trh nebol pre ňu z obchodného hľadiska atraktívny najmä vzhľadom na vysoké vstupné prekážky.

376. Pokiaľ mal úrad pochybnosti o pravdivosti tvrdení spoločnosti Toshiba, mal si zabezpečiť vyhotovenie nezávislého stanoviska znalca alebo iným spôsobom vyvrátiť tvrdenia spoločnosti alebo inak odôvodniť, prečo sú tvrdenia spoločnosti Toshiba irelevantné.

377. Úrad pokutuje, podľa výroku, spoločnosť za konanie, pričom v skutočnosti ide o nekonanie. Podľa zásad slovenského trestného práva však nie je možné brať niekoho na zodpovednosť za to, že nekonal, ak mu povinnosť konať v danej situácii neukladá právny predpis.

Fuji Electric Holdings a Fuji Electric Systems

378. Pozícia Fuji Electric Holdings bola celkom pasívna pokiaľ ide o činnosť GIS kartelu a správanie Fuji Electric Holdings pri zúčastňovaní sa na GIS karteli bolo neúmyselné vo vzťahu k územiu SR.

379. Pre spoločnosť Fuji, ako aj pre iné japonské spoločnosti, bolo dodávanie produktov GIS na európske trhy neproduktívne a ekonomicky nevýhodné. Pri predaji produktov (predovšetkým produktov, ktoré sú určené tak na ďalšie spracovanie ako aj na konečnú spotrebu) je v bežnom marketingovom prostredí nevyhnutné poskytovať aj súbor služieb, ktoré možno pomenovať spoločným názvom – zákaznícky servis. Ide najmä o zabezpečenie informačnej podpory predaja a používania produktov a ďalšieho servisu zahŕňajúceho opravy, vybavenie reklamácii a pod. Pri odbere produktu očakáva zákazník úroveň servisu na čo najvyššej úrovni a v prípade, ak dôjde k poruche, je nutné minimalizovať dobu výpadku a nemožnosť použitia. Spoločnosť Fuji Electric Holdings ani Fuji Electric Systems nemali v Európe svoje sídlo, z ktorého by mohli služby tohto druhu poskytovať a poskytovanie takých služieb pre európskych odberateľov z Japonska nie je reálne.

380. Výraznú prekážku pre dodávanie GIS na slovenský trh predstavovali aj národné štandardy a normy platné v európskych krajinách a špecifické požiadavky sieťových spoločností pôsobiacich na miestnych trhoch. Fuji by musela uskutočniť zmeny na svojom GIS zariadení a revidovať a zmeniť dokumentáciu s tým súvisiacu, čo by pre Fuji znamenalo výrazné náklady a časové straty. Skutočnosť, že Fuji Electric Holdings a Fuji Electric Systems boli v porovnaní so svojimi hlavnými japonskými a európskymi konkurentmi

v nevýhode, predovšetkým čo sa týka malého trhového podielu, by k nereálnosti samotného vstupu týchto spoločností na európsky trh GIS tiež prispela.

381. Ponuka popredných japonských a európskych výrobcov GIS bola v porovnaní s ponukou Fuji Electric Holdings značne širšia. Títo výrobcovia produkujú a dodávajú GIS v rozmedzí od 66/72,5 kV do 500 kV. V predmetnom období spoločnosť Fuji Electric Holdings vyrábala zariadenia GIS len v rozsahu od 66/72,5 kV do 200 kV, čo ju značne obmedzovalo a vopred vylučovalo z účasti na množstve projektov. Takéto obmedzenie produktovej ponuky GIS nemalo v skutočnosti vplyv na európsky trh.
382. V trvaní väčšej časti relevantného obdobia bola výrobná kapacita GIS spoločnosti FUJI sústredená v Japonsku a v Číne, a to prostredníctvom závodu v Chiba, Japonsko a spoločného podniku Shandong Luneng Fuji Electric Co., Ltd. Tieto boli neskôr prevedené na JAEPS. Dopravné náklady, colné poplatky a časové zdržanie spojené s prepravou GIS zariadenia z východnej Ázie do Európy znevýhodňovali spoločnosti Fuji voči iným európskym výrobcom a dodávateľom GIS.
383. Fuji Electric Holdings ani spoločnosť Fuji Electric Systems nikdy nerealizovali predaj GIS na území SR. Podľa vedomostí Fuji, nebola Fuji Electric Holdings ani Fuji Electric Systems nikdy vyzvaná na účasť vo výberových konaniach týkajúcich sa GIS slovenskými zákazníkmi. Slovenskí odberatelia nikdy nekomunikovali s Fuji ani nepožiadali o ponuku na dodávku.
384. Na území SR, ako aj v ostatných európskych krajinách, sú preferovaní európski výrobcovia, predovšetkým ABB, Siemens a Areva. Vzhľadom na ich dlhodobé pôsobenie na európskych trhoch a väčší objem výroby sú schopní vyrábať lacnejšie produkty GIS, jednoduchšie a v dostupnejšej miere poskytovať služby zákazníkom. Slovenský trh sa teda nikdy nejavil ako dostupný ani zaujímavý pre japonských dodávateľov GIS. Fuji nemôže byť považovaná za potenciálneho dodávateľa na Slovensko.
385. Spoločnosti Fuji odmietli tvrdenie úradu, že japonské spoločnosti mali možnosť prispôbiť parametre dodávaných výrobkov parametrom požadovaným pre európsky, resp. slovenský trh tak, ako to robia japonskí výrobcovia v iných oblastiach. Spoločnosti Fuji rozhodujú o svojej činnosti a jej vykonávaní na základe reálnej situácie na trhu, ekonomických výhod vyplývajúcich z vykonávania obchodných aktivít a výlučne na základe svojej vôle. Úrad sa s týmito skutočnosťami v napadnutom rozhodnutí žiadnym spôsobom nevysporiadal.
386. Úrad nevzal na vedomie, že kým Fuji neobdržala Výhrady ku konaniu od Európskej komisie, nemala Fuji žiadne vedomosti o GQE- Agreement alebo EQ-Agreement.

387. Rozhodnutie obsahuje zoznam projektov, ktorých sa žiadna zo spoločností Fuji nezúčastnila a ani neboli prizvané na rokovania alebo predloženie ponuky.
388. Účastníci konania žiadajú, aby bolo prihladené na nasledovné skutočnosti: Fuji Electric Holdings bola málo významným dodávateľom GIS a preto bolo jej postavenie v GIS karteli celkom obmedzené. Fuji Electric Holdings nebola členom J-výboru a nezúčastnila sa žiadneho rokovania medzi výborov, J-výboru alebo E-výboru. Tieto výbory mali kľúčové postavenie v riadení kartelu a predovšetkým v jadre režimu kartelu pri prideľovaní projektov jednotlivým členom kartelu. Fuji mala tiež bezvýznamnú úlohu aj pri založení GIS kartelu. Návrhy tzv. GQ –Agreement boli realizované najmä spoločnosťami Siemens a ABB. Návrh tzv. GQ-Agreement bol príležitostne posielaný do Japonska na pripomienkovanie. Fuji Electric Holdings obdržalo kópie návrhu zmluvy od vtedajšieho J-sekterára, spoločnosti Hitachi. Všeobecná revízia a dodatky k návrhu tzv. GQ-Agreement boli robené spoločnosťami Hitachi, Toshiba a Mitsubishi Electric. Aj keď sa Fuji Electric Holdings dva alebo trikrát zúčastnila na niektorých rokovaníach týkajúcich sa návrhu tzv. GQ-Agreement, jej postavenie pri zakladaní kartelu bolo veľmi obmedzené a nevyžadovala, aby boli urobené akékoľvek dodatky k návrhu.
389. Úrad v napadnutom rozhodnutí zjavne trestá spoločnosti Fuji Electric Holdings a Fuji Electric Systems len kvôli tomu, že mali byť účastníkmi GIS kartelu, úrad ale žiadnym spôsobom nevzal do úvahy tie skutočnosti, že ani Fuji Electric Holdings, ako ani Fuji Electric Systems nemali nikdy v úmysle protiprávne ovplyvňovať súťažné prostredie na území SR, naviac nebolo úradom preukázané, že by Fuji Electric Systems bola vôbec účastníkom nedovoleného kartelu.
390. Fuji Electric Holdings od 1. mája 2001 do septembra 2002 (ani potom) neobdržala požiadavku na projekt GIS na Slovensku a nikdy nevydala cenový odhad. Dôvodom pre to aby Fuji Electric Holdings neuskutočňovala predaj na Slovensku nebolo nič iné, ako skutočné prinútenie objektívnymi prekážkami pre vstup na trh.
391. Fuji Electric Holdings súhlasí s tvrdením úradu, že trh je charakterizovaný prebytkom kapacít a vysokými vstupnými nákladmi na testovacie zariadenia. Rast trhu ako aj vstup nových spoločností na trh sa neočakáva.

Záver Rady úradu

392. Podľa § 4 ods.1 zákona dohoda a zosúladený postup podnikateľov, ako aj rozhodnutie združenia podnikateľov, ktoré majú za cieľ alebo môžu mať za následok obmedzovanie súťaže, sú zakázané, ak zákon neustanovuje inak.
393. Podľa § 4 ods. 2 zákona
- a) dohoda podnikateľov je každý ústny alebo písomný súhlasný prejav vôle

jej účastníkov, ako aj iný súhlasný prejav vôle vyvodený z ich konania, b) zosúladený postup podnikateľov je koordinácia správania podnikateľov, ktorá nenapĺňa znaky dohody podnikateľov podľa písmena a) a ktorú nemožno označiť ako prirodzené nasledovanie správania iného podnikateľa, c) rozhodnutie združenia podnikateľov je právny akt orgánu združenia, ako aj odporúčanie orgánu združenia.

394. Zakázaná je najmä dohoda obmedzujúca súťaž, ktorá obsahuje :

- a) priame alebo nepriame určenie cien tovaru alebo iných obchodných podmienok,
- b) záväzok obmedzenia alebo kontroly výroby, odbytu, technického rozvoja alebo investícií,
- c) rozdelenie trhu alebo zdrojov zásobovania,
- d) záväzok účastníkov dohody, že voči jednotlivým podnikateľom budú pri zhodnom alebo porovnateľnom plnení uplatňovať rozdielne podmienky, ktorými sú alebo môžu byť títo podnikatelia znevýhodňovaní v súťaži,
- e) podmienenie uzatvárania zmlúv tak, aby zmluvné strany prijali ďalšie záväzky, ktoré povahou alebo podľa obchodných zvyklostí nesúvisia s predmetom týchto zmlúv, alebo
- f) znaky koluzívneho správania, v ktorého dôsledku podnikatelia koordinujú svoje správanie, najmä v procese verejného obstarávania.

395. Predpokladom fungovania hospodárskej súťaže je, že každý podnikateľ si určuje svoju obchodnú politiku na trhu nezávisle. Požiadavka nezávislého správania však nezabavuje podnikateľa práva prispôbiť sa existujúcemu alebo očakávanému správaniu jeho konkurentov. To však striktne vylučuje akékoľvek priame alebo nepriame kontakty medzi podnikateľmi, ktorých cieľom alebo účinkom je alebo ovplyvniť správanie skutočného alebo potenciálneho konkurenta na trhu alebo odhaliť takému konkurentovi priebeh správania, ktoré sa podnikateľ rozhodol prijať alebo zamýšľa prijať na trhu.

396. Dohoda existuje vtedy, keď sa účastníci pridriavajú spoločného plánu, ktorý obmedzuje alebo môže obmedziť ich individuálne obchodné správanie určením hraníc ich vzájomného konania alebo zdržania sa konania na trhu. Súd prvej inštancie v prípade PVC II tiež uviedol, že je postačujúce pre preukázanie dohody obmedzujúcej súťaž v zmysle č. 81 Zmluvy ak dotknutí podnikatelia vyjadria ich spoločný zámer správať sa na trhu určitým spôsobom.¹⁵ Zákon nepožaduje písomnú formu dohody. Existencia dohody obmedzujúcej súťaž tiež nie je podmienená ani žiadnymi zmluvnými sankciami alebo vynucovacími opatreniami. Nie je tiež potrebné, aby si podnikatelia existenciu takejto dohody dohodli vopred na základe nejakého podrobného plánu.

397. Konanie môže byť považované za zosúladený postup aj v prípade, keď strany výslovne nepodporili spoločný plán, ktorý určuje ich konanie na trhu, ale vedome dodržiavali alebo sa prispôbili zámerom, ktoré uľahčovali koordináciu ich spoločného obchodného správania. Taktiež proces

---

¹⁵ Pozri tiež prípad T-7/89, SA Hercules Chemicals VN v Komisia [1991] ECR II-01711.

vyjednávania a prípravy kulminujúci efektívne v prijatí celkového plánu regulovať trh môže (v závislosti na okolnostiach) byť považovaný za zosúladený postup. Dohoda obmedzujúca súťaž vo forme zosúladeného postupu je teda forma koordinácie medzi podnikateľmi, ktorá bez dosiahnutia štádia uzavretia dohody, vedome nahrádza praktickú spoluprácu medzi nimi s rizikom pre súťaž.¹⁶

398. Pojem zosúladený postup vyžaduje nielen zosúladenie, ale aj správanie sa na trhu, ktoré je následkom zosúladenia a ktoré má príčinný vzťah s ním. Pokiaľ nie je preukázaný opak, možno predpokladať, že podnikateľ, ktorý sa zúčastnil takého zosúladenia a pokračuje v aktivitách na trhu zohľadní pri určovaní jeho vlastného správania na trhu informácie získané výmenou s jeho konkurentmi a o to viac, keď k zosúladovaniu dochádza na pravidelnej a dlhodobej báze. Takáto praktika je považovaná za porušujúcu § 4 zákona. Výmena informácií, pri vykonávaní dohody obmedzujúcej súťaž medzi podnikateľmi, týkajúca sa ich dodávok už realizovaných, ktorá však zamýšľa uľahčiť stály monitoring súčasných dodávok v záujme zabezpečiť, aby bol kartel dostatočne efektívny predstavuje tiež zosúladený postup podľa § 4 zákona.

399. Pojem dohoda v zmysle zákona nevyžaduje rovnaký stupeň právnej určitosti ako je vnímaný na účely občianskeho alebo obchodného práva. V prípade dohody dlhodobého trvania sa pod pojmom dohoda vníma nielen celkový plán alebo podmienky výslovne dojednané, ale tiež implementácia toho, čo bolo dohodnuté na báze rovnakého mechanizmu a v súlade s rovnakým spoločným účelom.

400. Dohoda môže pozostávať nielen z jediného uceleného správania, ale aj zo série konaní alebo spôsobov správania.¹⁷

401. Obsah pojmov dohoda a zosúladený postup sa pritom môže prelínať. Nie je vždy nevyhnutné, najmä v prípadoch komplexu porušení dlhodobého trvania, charakterizovať správanie výlučne ako dohodu alebo zosúladený postup. Niekedy to dokonca ani nemusí byť možné, keď porušenie môže vykazovať súčasne charakteristiky oboch týchto foriem. Kartel môže byť preto súčasne dohodou aj zosúladeným postupom, čo je aj tento prípad.

Dôkazná hodnota

402. V prípade, že úrad obviní podnikateľa z porušenia zákona, je na úrade dôkazné bremeno, aby svoje tvrdenie preukázal. Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania (§ 32 správneho poriadku).

---

¹⁶ Prípad 48/69 Imperial Chemical Industries v Komisia [1972], odsek 64.

¹⁷ Rozhodnutie ESD prípad C-49/92P Anic Participazioni SpA v Komisia [1999] ECR, I - 4235, ods. 81.

403. Téza splnenia dôkazného štandardu „nad rozumnú pochybnosť“ bola v súťažnom práve európskym súdom odmietnutá v prípade T-53/03, BPB plc v Komisia, bod 64, v ktorom súd uviedol: „...Z uvedenej judikatúry¹⁸ vyplýva, že tvrdenie žalobcu, podľa ktorého musí Komisia predložiť dôkaz „nad rozumnú pochybnosť“ (beyond reasonable doubt) o existencii porušenia v prípade, že ukladá prísne pokuty, musí byť zamietnutý.“
404. V tejto súvislosti možno tiež poukázať na prax a judikatúru vo Veľkej Británii, z ktorej pre prípady súťažných vecí vyplynulo, že je dostatočným dôkazným štandardom tzv. „rovnováha pravdepodobností“. Rozsudky v týchto veciach vychádzajú zo špecifik súťažno-právnych sporov a jednoznačne odmietajú koncipovanie dôkazného štandardu „nad rozumnú pochybnosť“ vyplývajúceho z trestného práva.¹⁹
405. Na druhej strane je aj účastník konania povinný na podporu svojich tvrdení navrhnuť dôkazy, ktoré sú mu známe (§ 34 ods. 3 správneho poriadku). V prípade, že účastník konania chce vyvrátiť tvrdenia správneho orgánu podporené dôkazmi, nestačí ich len bez dôkazov spochybniť nepodloženými tvrdeniami, ale účastník konania je povinný preukázať konkrétne, prečo je istá informácia alebo tvrdenie správneho orgánu nesprávne, nepravdivé, resp. prečo nemá dostatočnú dôkaznú hodnotu a predložiť na podporu svojich tvrdení dôkazy.
406. Dôkazom v správnom konaní je najmä výsluch svedkov, znalecké posudky, listiny a ohliadka (§ 34 ods. 2 správneho poriadku). Vykonávanie dôkazov patrí správnomu orgánu (§ 34 ods. 4 správneho poriadku). Správny orgán hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti.
407. V súťažných prípadoch je častokrát existencia protisúťažného správania vo forme dohody obmedzujúcej súťaž vyvedená zo súhrnu viacerých okolností a indícií, ktoré v súhrne, posudzované vo vzájomnej súvislosti, pri neexistencii ďalších prijateľných vysvetlení, predstavujú dôkaz porušenia.²⁰
408. Tzv. leniency program – program zhovievavosti je významný a efektívny nástroj na odhaľovanie dohôd obmedzujúcich súťaž. Práve obmedzenie hospodárskej súťaže vo forme dohody obmedzujúcej súťaž je náročné odhaliť, keďže jej aktéri využívajú sofistikované spôsoby zahľadania stôp svojho správania v snahe vyhnúť sa odhaleniu a následnému potrestaniu. Spolupráca samotného účastníka dohody s úradom prostredníctvom tzv. programu zhovievavosti sa tak častokrát stáva jediným

¹⁸Rozsudok vo veci C-49/92 P Anic Partecipazioni v Komisia, bod 86, Rozsudok vo veci Anic Partecipazioni v Komisia, bod 87 a Rozsudok vo veci Aalborg Portland a i. v Komisia, body 55 až 57.

¹⁹Pozri napr. JJB Sports plc a Allsports Limited v Office of Fair Traing [2004], CAT 24, JJB Sports plc a Allsports Limited v Office of Fair Traing [2004], CAT 17, NAPP Pharmaceutical Holding Limited v Office of Fair Traing [2002].

²⁰Vid' napr. Spojené prípady C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Aalborg a ďalší v Komisia, [2004] ECR I-123, ods. 53-57.

možným spôsobom ako tajnú protisúťažnú dohodu na trhu odhaliť a potrestať.

409. Dôkazná hodnota predloženého dôkazu nemôže byť spochybnená len na základe samotného faktu, že bola predložená žiadateľom o neuloženie pokuty (leniency), keďže takýto účastník dohody uvádza tvrdenia a predkladá dôkazy aj proti sebe samému, ktoré ho usvedčujú z porušenia zákona. V takom prípade je takýto dôkaz považovaný za vierohodný pokiaľ nebol rovnako silným dôkazom vyvrátený. V tejto súvislosti Rada úradu poukazuje aj na rozhodnutie v spojených prípadoch T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, bod 211 z 8. júla 2004, v ktorom Súd prvej inštancie uviedol, že Komisia vo svojom rozhodnutí správne uviedla, že vyjadrenia smerujúce proti záujmom žiadateľa musia v princípe byť považované ako zvlášť hodnoverný dôkaz.

410. Za účelom preukázania existencie porušenia súťažných pravidiel je pritom možné odôvodniť rozhodnutie aj iba na základe jednej písomnosti, pokiaľ jej dôkazná hodnota nevyvoláva žiadne pochybnosti a s istotou potvrdzuje existenciu porušenia. Možno v tejto súvislosti poukázať napr. Rozhodnutie T-25/95, Cement, ods. 1838, v ktorom súd uviedol, že v komunitárnom práve neexistuje princíp, ktorý by Komisii bránil, aby sa spoliehala iba na jediný dôkaz s cieľom preukázať porušenie čl. 81 Zmluvy. V tomto prípade však nešlo o preukázanie porušenia výlučne na základe jedného dôkazu. Preto ani nie je relevantný odkaz účastníka konania Toshiba na rozsudok Súdu prvej inštancie v spojených prípadoch T-67/00, T-68/00, T-71-00 a T-78/00 zo dňa 8.7. 2004, vo veci JFE Engineering Corp. a ďalší, ktorý sa zaoberal práve možnosťou preukázať zakázanú dohodu obmedzujúcu súťaž na základe jediného dôkazu. Je pravdou, že v danom prípade vyjadrenie predstaviteľa jedného z účastníkov konania, uskutočnené počas inšpekcie Európskej komisie, na ktoré sa táto v značnom rozsahu vo svojom rozhodnutí odvolávala, súd v danom konkrétnom prípade neuznal ako postačujúce. Súd v tejto súvislosti v bode 219 predmetného rozhodnutia konštatoval, že podľa prípadového práva Súdu prvej inštancie priznanie jedného podnikateľa obvineného z účasti na karteli, správnosť ktorého je napadnutá niekoľkými podnikateľmi, nemôže byť považované za dostačujúci dôkaz porušenia pokiaľ nie je podporené ďalším dôkazom. Rada úradu v tejto súvislosti poukazuje na to, že v danom prípade strany sporu napadli fakty týkajúce sa samotnej dohody obmedzujúcej súťaž obsiahnuté vo vyjadrení predstaviteľa jedného z účastníkov konania, čo však nie je prípad tohto konania. Ostatní účastníci dohody nijako nespochybnili ani nepreukázovali, že popis fungovania kartelu daný ABB bol nesprávny, resp. že ku kartelu vôbec nedošlo. Spochybňovali predovšetkým jeho dopad na územie SR. V predmetnom rozsudku však nakoniec Súd prvej inštancie dospel k záveru, že vyjadrenie predstaviteľa jedného z účastníkov konania bolo podporené ďalšími dôkazmi, ktorými v danom prípade boli najmä interné dokumenty daného účastníka konania a dohoda obmedzujúca súťaž bola preto podľa súdu dostatočne preukázaná.

411. Spoločnosť ABB predložila písomnú dohodu pozostávajúcu z Dohody GQ a GQE a Dohody o všeobecných pravidlách pre GE, ktorých

obmedzujúci, protisúťažný charakter je nepochybný zo samotného obsahu. Existenciu dohody žiaden z podnikateľov nepoprel a tento dôkaz ako taký teda ani nespochybnil. Námietky sa týkali iba dopadu dohody na územie SR a dĺžku ich účasti na nej. Rada úradu sa preto stotožňuje s názorom úradu v prvostupňovom rozhodnutí, že písomná dohoda je priamym dôkazom účasti jej účastníkov na protisúťažnom správaní.

412. Spoločnosť ABB súčasne predložila detailný popis mechanizmu dohody v dokumente „*História pôsobenia GIS kartelu*“. Ako dôkaz bol predložený aj príklad emailovej korešpondencie členov kartelu (príloha 3), tabuľka kvót pridelených členom GIS kartelu poskytnutá pánom Ericom Mayrom (príloha 4), súpis dátumov stretnutí kartelu za obdobie od 18.5. 2000 do 17.5. 2001, ktoré pripravil tajomník kartelu Alstom (príloha 5), projektový zoznam GIS kartelu z 25.3. 2002, ktorý bol vytvorený a aktualizovaný tajomníkom kartelu spoločnosťou Alstom a bol distribuovaný členom kartelu prostredníctvom faxu 25.3. 2002 (príloha 6), výňatok z projektových zoznamov GIS kartelu týkajúci sa slovenských projektov, ktorý vytvoril tajomník kartelu Siemens v období medzi aprílom 1988 a septembrom 1999 (príloha 7), výňatok z projektových zoznamov GIS kartelu, ktoré sa našli na CD–rom poskytnutom p. Mayrom, ktoré vytvoril, aktualizoval a distribuoval Siemens ako tajomník kartelu v období medzi aprílom 1988 a septembrom 1999 (prílohy k listu ABB zo dňa 23.2.2006, zaevidovaný pod č. 872/ODOS). Excelova tabuľka bola spracovaná externým poradcom ABB a je súborom odkazov na slovenské projekty, ktoré sa podarilo ABB odhaliť na CD–rom (súbory ARCHIV_GQDATA.DBF a ARCHIV_SIKO1_ARCHIV.DBF), pričom záznamy ABB neupravovala.
413. Spoločnosť ABB predložila tiež zoznam jednotlivcov, ktorí boli zapojení do kartelu v mene jednotlivých účastníkov kartelu a tiež presný popis úlohy pána Erika Mayra, Matsa Perssona, Michaela Velte- Andréeho a Leonharda Widenhorna, osoby zastupujúce ABB, pri realizácii kartelovej dohody.
414. Na základe vyhlásení jej svedkov ABB zostavila zoznam stretnutí kartelu s uvedením dátumu, miesta a mien účastníkov stretnutia. Súčasne však zdôraznila, že tento zoznam odzrkadľuje len malé množstvo stretnutí, ktoré sa skutočne konali medzi aprílom 1988 a februárom 2004.
415. Spoločnosť ABB tiež detailne, najmä v dokumente GIS kartel história pôsobenia, popísala používanie kódov a značiek v rámci komunikácie kartelu. Tieto sú súčasťou napr. zoznamu projektov predložených spoločnosťou ABB v konaní (napr. príloha 7 a 8).
416. Ďalšími dôkazmi sú nasledovné listinné materiály:
417. List zo dňa 13.11.2006, zaevidovaný pod č. 4402/ODOS. E-mail od spoločnosti Alstom pre spoločnosť ABB a Siemens zo dňa 28.7.2003 a e-mail od ABB pre spoločnosť Alstom/Areva zo dňa 6.2.2004 (príloha 1), navrhované programy stretnutí kartelu dňa 20. a 21.1. 2004 (príloha 6).

418. Dokument – Project List confidential (dole na strane označené ako A-M 29.12.2006, strana 1), (príloha č.18 k listu ABB zo dňa 8.1.2007, zaevidovanom pod č. 43/ODOS). Ide o dokument vygenerovaný z internej databázy spoločnosti ABB obsahujúcej projekty z celého sveta, vrátane projektov prerokovávaných v rámci GIS kartelu. V dokumente je uvedených 11 projektov pre SR. V kolónke s názvom „Fact“ sú uvedené podľa vyjadrenia ABB faktory cenovej úpravy dohodnuté kartelom.
419. ABB predložilo interný dokument, ktorý uvádza objem GIS objednávok na svetovom trhu a ktorý obsahuje rozdelenie trhov v rokoch 1991 až 1996 na dostupné medzinárodné trhy, nedostupné medzinárodné trhy, USA a Kanadu, domáci trh Európa a domáci trh Japonsko (viď príloha 12 k listu ABB zo dňa 8.1. 2007, zaevidovanom pod č. 43/ODOS).
420. Dokument z obdobia medzi rokmi 1997-1998 týkajúci sa projektov, o ktoré sa uchádzali členovia kartelu v súťaži na základe dohodnutej ceny (príloha 11 k listu ABB zo dňa 8.1. 2007, zaevidovanom pod č. 43/ODOS).
421. Dokument Rozhodnutia o pridelení projektov, na ktorom je graf zobrazujúci počty projektov, ktoré kartel prideliť jeho príslušným členom v období roku 1997 (príloha č. 9 k listu ABB zo dňa 8.1. 2007, zaevidovanom pod č. 43/ODOS).
422. Dokument Objednávky GIS na medzinárodnom trhu (E.B.) – základné rozhodnutia 1996-1997 vyjadruje výšku GIS objednávok v ekvivalentných úsekoch, ktoré výrobcovia GIS obdržali vo vzťahu k tým GIS projektom, pre ktoré sa kartel dohodol podať súťažnú ponuku na základe dohodnutej ceny v období rokov 1996 a 1997 (príloha č.8 k listu ABB zo dňa 8.1. 2007, zaevidovanom pod č. 43/ODOS).
423. Dokument Miera úspešnosti Japonska/Európy. Diagramy na tomto dokumente vyjadrujú koľko projektov, ktoré už boli medzi jednotlivých členov kartelu prerozdelené, ešte nebolo vybavených a koľko z nich bolo v čase zostavenia diagramov aj skutočne objednaných (príloha 7 k listu ABB zo dňa 8.1. 2007, zaevidovanom pod č. 43/ODOS).
424. Dokument Rozdiel v E.B. Európanov oproti Japoncom (1994/1995-1996/1996-1997), ktorý odkazuje na GQ -Dohodu a znázorňuje rozdiel v miere účasti európskej skupiny a japonskej skupiny GIS kartelu na prerozdelení projektov vyjadrený v ekvivalentných úsekoch (príloha 6 k listu ABB zo dňa 8.1. 2007, zaevidovanom pod č. 43/ODOS).
425. Dokument Miera účasti Japonska a Európy na prerozdelení GIS projektov (1991/92/93) / podiel na medzinárodnom trhu GIS (1993/1994). Dokument odkazuje na GQ - Dohodu a znázorňuje podiely európskej skupiny a japonskej skupiny GIS kartelu na trhu. V zmysle GQ - Dohody bolo dohodnuté, že japonskí členovia kartelu majú získať celkový podiel na trhu 37,5%, zatiaľ čo európski členovia majú nadobudnúť celkovo 62,5%. Tieto kvóty sú vyznačené v danom dokumente (príloha č. 5 k listu ABB zo dňa 8.1. 2007, zaevidovanom pod č. 43/ODOS).

426. Dokument Miera účasti všetkých európskych konkurentov na prerozdelení GIS projektov. Diagramy zobrazujú mieru účasti spoločnosti ABB a niektorých ďalších súťažiteľov podľa GQ - Dohody na prerozdelených projektoch, ako aj odchýlku od kvót podielov na trhu dohodnutých medzi nimi v rámci kartelu (príloha č. 4 k listu ABB zo dňa 8.1. 2007, zaevidovanom pod č. 43/ODOS).
427. Dokument Miera úspešnosti európskych konkurentov obsahuje grafy vytvorené 4.11. 1997 a 13.10 1998, ktoré vyjadrujú koľko projektov, ktoré už boli medzi jednotlivých členov kartelu prerozdelené ešte nebolo vybavených a koľko z nich bolo včase zostavenia diagramov aj skutočne objednaných (príloha č. 3 k listu ABB zo dňa 8. januára 2007, zaevidovanom pod č. 43/ODOS).
428. Dokument Priebeh miery účasti Európanov na prerozdelení projektov (1997/1998/1999) EB znázorňuje odchýlku skutočnej miery účasti európskych členov GIS kartelu na prerozdelení projektov odzrkadľujúcej dohodnuté kvóty podielov na trhu GQ Dohody v roku 1997 a v prvých jedenástich mesiacoch roka 1998 (príloha 2 k listu ABB zo dňa 8.1. 2007, zaevidovanom pod č. 43/ODOS).
429. Dokument GIS prerozdelenie všetkých európskych súťažiteľov v rámci E.B. sa týka miery účasti európskych členov kartelu podľa GQ Dohody na prerozdelených projektoch. Jeden z diagramov bol vytvorený dňa 24.9. 1997 a druhý 24.8. 1998 (príloha 1 k listu ABB zo dňa 8.1. 2007, zaevidovanom pod č. 43/ODOS).
430. Ostatní účastníci dohody existenciu kartelovej dohody popísanej v tomto rozhodnutí nepopreli.
431. Spoločnosti Hitachi Ltd., Hitachi Europe Limited a JAEPS v liste zo dňa 23.10.2008, zaevidovanom pod číslom 4542 popisujú priebeh stretnutia dňa 11.5.2004 v Amsterdame a uvádzajú, že sa ho zúčastnili páni Kato a Wakabayashi (JAEPS). V liste ďalej uvádzajú, že stretnutia sa zúčastnili spoločnosti ALSTOM/AREVA, Siemens, VA TECH a TM&TD. Prílohou listu sú viaceré dôkazy, a to poznámky zo stretnutia p. Wakabayashi, interná emailová korešpondencia medzi p. Kato a Wakabayashi, žiadosť o vycestovanie p. Kato, žiadosť o ubytovanie, potvrdenie ubytovania, účtenky a email potvrdzujúci letenky. Rovnako tak spoločnosť Areva predložila písomný dôkaz viažúci sa k stretnutiu kartelu dňa 11.5.2004 v Amsterdame.
432. Všetky predložené dôkazy predstavujú súbor najmä písomných dôkazov, ktoré preukazujú existenciu zakázanej dohody a ktoré neboli žiadnym z účastníkov dohody vyvrátené. Najmä písomná dohoda, ktorej existencia nebola žiadnym z účastníkov dohody spochybnená predstavuje podľa Rady úradu významný dôkaz. Ďalšie predložené písomné dôkazy sú v súlade s touto písomnou dohodou a detailnejšie preukazujú jej plnenie v praxi. Predložené listinné dôkazy sú pritom vo väčšine prípadov dôkazy

vytvorené v čase trvania kartelu, ktoré majú väčšiu dôkaznú hodnotu ako dôkazy, ktoré vznikli po ukončení porušovania. Zároveň tiež Rada úradu prihliadala na to, že vyjadrenia spoločnosti ABB, predložené počas konania, boli spracované na základe vyjadrení priameho účastníka kartelu za ABB p. Erica Mayra. Pričom ako vyplýva z listu ABB zo dňa 21.5.2004, zaedvidovaným pod č. 2820, predložený zoznam projektov obsahuje značku „Y“, ktorá znamenala, že sa ABB zúčastňovala na diskusii na prideľovaní projektu, aj pri slovenských projektoch. Zástupca ABB sa teda zúčastnil rokovaní kartelu o slovenských projektoch. Rada úradu má za to, že neboli predložené zo strany ostatných účastníkov dohody žiadne dôkazy, ktoré by priniesli pochybnosti o existencii samotnej preskúmvanej dohody a jej realizácii.

433. Pokiaľ ide o námietky spoločnosti Mitsubishi, že úrad nevykonával ďalšie ním navrhované dokazovanie Rada úradu uvádza, že úrad nie je povinný vykonať každý dôkaz navrhnutý účastníkom konania. Je však potrebné v rozhodnutí uviesť, prečo vykonanie takéhoto dôkazu, resp. doplnenie dokazovania nevykoná. Konkrétne sa spoločnosť Mitsubishi domáhala vykonania dokazovania dotazom na odberateľov, či napríklad japonskí výrobcovia GIS, takí ako spoločnosť Mitsubishi, majú podľa ich názoru možnosť dovážať GIS na slovenský trh. Je pravdou, že úrad priamo takúto otázku odberateľom GIS nepoložil, avšak obrátil sa na viacerých odberateľov GIS s otázkou, koho považujú za dodávateľov GIS. Rada úradu nepovažuje za potrebné opätovne zasielať takto modifikovanú otázku. Z oslovených odberateľov spoločnosť Paroplynový cyklus, a. s. v liste zo dňa 16.3.2007 (spisový materiál 3/13) okrem iného uviedla ako možných dodávateľov aj spoločnosti Toshiba, Hitachi a Mitsubishi Electric.

434. V tejto súvislosti je však potrebné zdôrazniť, ako uvádza aj ABB v dokumente GIS kartel história pôsobenia, že členovia kartelu mali záujem vytvoriť čo najmenej dôkazov o existencii kartelu. Z uvedeného dôvodu ani neexistuje ucelený dokumentárny dôkaz ohľadne všetkých podrobností týkajúcich sa kartelu. Tiež počet jednotlivcov, ktorí o ňom vedeli sa udržiaval čo najnižší.

435. Námietku, že Rada úradu sa v značnom rozsahu spolieha a odvoláva na skutkové zistenia a závery vyslovené Komisiou v jej rozhodnutí bez toho, aby tieto závery a zistenia mali v každom ohľade jednoznačnú oporu vo vlastnom dokazovaní Rada úradu odmieta. Rada úradu v niekoľkých málo prípadoch odkazuje na rozhodnutie Komisie, a to iba podporne v tom zmysle, že Komisia dospela k rovnakému alebo obdobnému záveru ako Rada úradu v období prípadu, ktorý posudzovala. V dvoch prípadoch, týkajúcich sa dĺžky trvania protisúťažného správania sa Rada úradu oprela aj o rozhodnutie Komisie avšak v oboch prípadoch v porovnaní s rozhodnutím prvostupňového orgánu dobu trvania protisúťažného správania skrátila v prospech daného účastníka dohody. Išlo pritom len o posun v dňoch, čo nie je pri tak dlhotrvajúcom konaní významná zmena. Nie je pritom pravdou, že by Rada úradu v týchto prípadoch nedisponovala žiadnym dôkazom a vychádzala výlučne z rozhodnutia Komisie. Rada úradu vychádzala z vyjadrení a podaní ABB, pričom z tých bolo zrejmé v akom mesiaci došlo k ukončeniu účasti na

karteli daných podnikateľov a odkaz na rozhodnutie Komisie využila iba v záujme spresnenia konkrétneho dňa v danom mesiaci. Rada úradu si takýto postup dovolila práve z toho dôvodu, že prípadná odchýlka v niekoľkých dňoch, pokiaľ ide o dĺžku trvania, by nemala za následok zmenu posúdenia veci v prípade niekoľkoročného porušovania zákona. Pokiaľ Rada úradu nemala dôkaz o konkrétnom dni v danom mesiaci, nebolo by v rozpore so zákonom uviesť iba mesiac.

436. Je pravdou, že Komisia rozhodovala o inom správnom delikte, keďže posudzovala dopad kartelu na iný trh (na územie členských štátov). Na druhej strane však samotný obsah dohody, pokiaľ ide o to na čom sa jej strany dohodli bol rovnaký v oboch prípadoch, keďže išlo o to isté dojednanie a z tohto pohľadu posudzovala Komisia rovnaký obsah dohody. Nebolo preukázané, že by pre niektoré štáty (napr. Slovensko) mali účastníci kartelu ešte osobitné, odlišné dojednania. Neexistoval samostatný kartel pre Slovenskú republiku a preto údaje napr. o prerušení účasti v ňom alebo o návrate do kartelu sú rovnaké na účely posudzovania Komisiou aj Radou úradu. Väčšina skutkových zistení a z toho vyvedených záverov týkajúcich sa dohody je preto u oboch orgánov rovnaká alebo veľmi podobná –napr. organizácia kartelu, jeho štruktúra, funkcia tajomníka, doba trvania dohody a pod. Svoje závery Rada úradu však neopiera výlučne, resp. v značnom rozsahu o rozhodnutie Komisie ako to tvrdia niektorí účastníci dohody.

Slovenská republika

437. Pokiaľ ide o námietky vo vzťahu k skutočnosti, či sa dohoda vzťahovala aj na Slovenskú republiku Rada úradu dospela k záveru, že tomu tak je.
438. ABB, na str. 25 dokumentu GIS kartel história pôsobenia uvádza, že hoci znenie Prílohy 2 dohody naznačuje, že kartel nepôsobil v krajinách Európskeho spoločenstva, európske GIS projekty sa objavovali na zoznamoch projektov a boli predmetom rokovania kartelu. Podľa vyjadrenia ABB krajiny Európskeho spoločenstva boli vylúčené z písomnej GQ - Dohody iba z historických dôvodov a tiež preto, že členovia kartelu sa chceli právne chrániť tým, že otvorene nepriznali v samotnej kartelovej dohode, že aj Európa bola zahrnutá do protisúťažných dojednaní. Európa však nebola vylúčená a v jej rámci existovali tzv. miestne kluby a domáce trhy.
439. ABB predložila prehľad GIS projektov na Slovensku, ktoré boli nájdené v dvoch súboroch na CD-rom, ktorý poskytol bývalý zamestnanec ABB p. Erik Mayr. Projekty sú usporiadané podľa referenčného čísla používaného v GIS karteli. Zoznam projektov tvorí prílohu 1 k listu ABB zo dňa 7.3. 2005, zaevidovaným pod č. 1269/ODOS. V dokumente Projects review list (exhibit 6), NR. 3168, s. 13 zo dňa 23.3. 2002 sa tiež uvádza projekt 1422 Slovenské elektrárne NPP Jaslovské Bohunice. Opakovanie toho istého čísla projektu v zozname ABB vysvetlilo tým, že pravdepodobne viackrát uvedené projekty boli zmenené. Rada úradu nezohľadnila tie projekty, kde sa preukázalo, že ide o ten istý projekt, resp. sa opakovali.

440. ABB uviedla, že má vedomosť o niekoľkých projektoch, ktoré boli prerokované kartelom v období od októbra 1991 do marca 2002. Podľa vyjadrenia ABB (str. 50 dokumentu GIS kartel história pôsobenia) sa všetci členovia GIS kartelu zúčastnili rokovaní o slovenských projektoch. Napr. v prílohe 8 sú uvedené pod kódmi spoločnosti, ktoré sa ich zúčastnili. ABB predložila aj s popisom zoznam nasledovných projektov, ktoré sa týkali SR.

ELEKTROVOD BRATISLAVA via PP DIV.: Projekt PPC-TP II Vajnorská - č. 1079

441. Projekt PPC-TP II Vajnorská (referenčné číslo 1079) sa týkal obstarania GIS s úrovňou napätia 145 kV a 9 prerušovačov pre zákazníka Elektrovod Bratislava prostredníctvom PP Div. Prvý dátum odovzdania tendrovej ponuky bol 29. marec 1996. Projekt prerokoval kartel na stretnutiach 14. marca 1996 a 18. júla 1996. Kartel prideliť projekt Siemensu a súhlasil, že Siemens sa zúčastní tendra. ABB nemala v úmysle predložiť ponuku. Podrobnosti ponuky boli prerokované na zákazkovom stretnutí, ktoré inicioval Siemens 14. marca 1996. Podľa najlepšieho vedomia ABB, zákazník objednal projekt u Siemensu 6. decembra 1996.

ELEKTROVOD BRATISLAVA: Projekt Harmanecké papierne - Č. 1158

442. Projekt Harmanecké papierne (referenčné číslo 1158) sa týkal obstarania GIS s úrovňou napätia 145 kV a 5 prerušovačmi pre zákazníka Elektrovod Bratislava. Tender bol vyhlásený vo februári 1994, prvý dátum odovzdania tendrovej ponuky bol 25. februára 1994. Projekt prerokoval kartel na stretnutí 22. januára 1998. Podľa kartelového zoznamu projektov projekt zrušil zákazník.

PEZ: Projekt Kavalirka - Č. 1036

443. Projekt Kavalirka (referenčné číslo 1036) sa týkal obstarania GIS s úrovňou napätia 145 kV a 5 prerušovačmi pre zákazníka PEZ. Projekt prerokoval kartel na stretnutí 19. februára 1998.

RUŽOMBEROK: Projekt Ružomberok S/S - Č. 1383

444. Projekt Ružomberok S/S (referenčné číslo 1383) sa týkal obstarania GIS s úrovňou napätia 145 kV a 6 prerušovačmi pre zákazníka Ružomberok. Dátum vyhlásenia tendra bol 28. júl 1999, dátum odovzdania tendrovej ponuky bol *"čo najskôr, ako je to možné"*. Projekt prerokoval kartel na stretnutí 12. augusta 1999.

SLOVENSKÉ ELEKTRÁRNE: Projekt NPP Jaslovske - Č. 1422

445. Projekt NPP Jaslovske Bohunice (referenčné číslo 1422) sa týkal obstarania GIS s úrovňou napätia 145 kV a 2 prerušovačmi pre zákazníka Slovenské elektrárne. Dátum odovzdania tendrovej ponuky bol 28. marec 2002. Projekt prerokoval kartel 25. marca 2002. Podľa kartelového zoznamu projektov mal záujem o projekt Alstom.

SLOVNAFT BRATISLAVA: Projekt Slovnaft- Č. 1221

446. Projekt Slovnafť (referenčné číslo 1221) sa týkal obstarania GIS s úrovňou napätia 145 kV a 18 prerušovačmi pre zákazníka Slovnafť Bratislava. Dátum vyhlásenia tendra bol 1. apríl 1996, prvý termín odovzdania tendrovej ponuky bol 30. apríl 1996. Projekt prerokoval kartel na stretnutiach 4. apríla 1996 a 19. septembra 1996. Na prvom stretnutí kartel nepridelil projekt, ale rozhodol, že členovia kartelu by mali predložiť ponuku naň vychádzajúc z dohodnutej rovnej ceny. ABB, AEG, Alstom, Schneider a Siemens mali v úmysle zúčastniť sa tendra. Títo členovia kartelu prerokovali podrobnosti ponuky na tzv. zákazkovom stretnutí, na ktoré dal podnet Siemens a ktoré sa konalo prostredníctvom faxu 19. apríla 1996. Podľa kartelového zoznamu projektov zákazník objednal projekt od ABB 20. augusta 1996.

SSE ŽILINA: Projekt Žilina Rajčianka - Č. 1081

447. Projekt Žilina Rajčianka (referenčné číslo 1081) sa týkal obstarania GIS s úrovňou napätia 145 kV a 4 prerušovačmi pre zákazníka SSE Žilina. Tender bol vyhlásený 11. júna 1997, prvý termín odovzdania tendrovej ponuky bol 27. jún 1997. Projekt prerokoval kartel na stretnutiach 26. júna 1997 a 25. júna 1998. Na prvom stretnutí kartel nepridelil projekt, ale rozhodol, že členovia kartelu by mali predložiť ponuku naň vychádzajúc z dohodnutej rovnej ceny. ABB, AEG, Alstom, Schneider a Siemens mali v úmysle zúčastniť sa tendra. Títo členovia kartelu prerokovali podrobnosti ponuky na tzv. zákazkovom stretnutí, na ktoré dal podnet Alstom a ktoré sa konalo 19. júna 1997. Mitsubishi nemala v úmysle predložiť ponuku. Podľa kartelového zoznamu projektov, zákazník objednal projekt od ABB 15. apríla 1998.

VET TRENČÍN via CKD Blanska: Projekt Ipeľ - Č. 1185

448. Projekt Ipeľ (referenčné číslo 1185) sa týkal obstarania GIS s úrovňou napätia 420 kV a 7 prerušovačmi pre zákazníka VET Trenčín prostredníctvom generálneho dodávateľa Blanska. Projekt prerokoval kartel na stretnutiach 21. novembra 1996 a 19. novembra 1998.

via P.P. DIVISION: Projekt Čuňovo P.P. - Č. 1174

449. Projekt Čuňovo P.P. (referenčné číslo 1174) sa týkal obstarania GIS s úrovňou napätia 145 kV a 3 prerušovačmi pre zákazníka prostredníctvom P.P. Division. Tender bol vyhlásený v júni 1994, prvý termín odovzdania tendrovej ponuky bol 15. júl 1994. Projekt prerokoval kartel na stretnutí 16. marca 1995. Podľa kartelového zoznamu projektov spoločnosť AEG mala v úmysle predložiť ponuku. Podľa kartelového zoznamu projektov zákazník objednal projekt u Alstomu 28. februára 1995.

via VSE KOŠICE: Projekt Košice Centrum - Č. 1346

450. Projekt Košice Centrum (referenčné číslo 1346) sa týkal obstarania GIS s úrovňou napätia 145 kV a 4 prerušovačmi pre zákazníka prostredníctvom generálneho dodávateľa VSE Košice. Projekt prerokoval kartel na stretnutiach 25. júna 1998 a 17. júna 1999.

VODNE DIELO ŽILINA via ELEKTR.: Projekt Žilina HPP (alt. AIS) - Č. 1081

451. Projekt Žilina HPP (referenčné číslo 1081) sa týkal obstarania GIS s úrovňou napätia 145 kV a 4 prerušovačmi pre zákazníka Vodné dielo Žilina. Tender bol vyhlásený 1. marca 1994, prvý termín odovzdania tendrovej ponuky bol 31. marec 1994. Projekt prerokoval kartel na stretnutí 17. marca 1994. Kartel nepridelil projekt, ale rozhodol, že členovia kartelu by mali predložiť ponuku naň vychádzajúc z dohodnutej rovnej ceny. ABB, AEG, Alstom, Schneider a Siemens mali v úmysle zúčastniť sa tendra. Podľa kartelového zoznamu projektov títo členovia kartelu, prerokovali podrobnosti ponuky na tzv. zákazkovom stretnutí, na ktoré dal podnet Siemens a ktoré sa konalo prostredníctvom faxu 3. marca 1994.

VSE KOŠICE: Projekt Západ (West) - Č. 1057

452. Projekt Západ (referenčné číslo 1057) sa týkal obstarania GIS s úrovňou napätia 145 kV a 4 prerušovačmi pre zákazníka VSE Košice. Tender bol vyhlásený 17. júna 1991, prvý termín odovzdania tendrovej ponuky bol 25. október 1991. Projekt prerokoval kartel na stretnutiach 10. októbra 1991 a 7. apríla 1994. Kartel nepridelil projekt, ale rozhodol, že členovia kartelu by mali predložiť ponuku naň vychádzajúc z dohodnutej rovnej ceny. ABB, AEG a Siemens mali v úmysle zúčastniť sa tendra. Podľa kartelového zoznamu projektov títo členovia kartelu prerokovali podrobnosti ponuky na tzv. zákazkovom stretnutí, na ktoré dala podnet ABB a ktoré sa konalo prostredníctvom faxu 2. októbra 1991. Podľa kartelového zoznamu projektov zákazník objednal projekt od Alstomu 3. marca 1994.

ZSE BRATISLAVA: Projekt Lamač S/S - Č. 1153

453. Projekt Lamač S/S (referenčné číslo 1153) sa týkal obstarania GIS s úrovňou napätia 145 kV a 11 prerušovačmi pre zákazníka ZSE Bratislava. Tender bol vyhlásený 2. februára 1994, prvý dátum odovzdania tendrovej ponuky bol 15. február 1994. Projekt prerokoval kartel na stretnutí 19. februára 1998. Podľa kartelového zoznamu projektov zákazník projekt zrušil.

VSŽ KOŠICE: Projekt R 110 kV - TOZ - Č. 1237

454. Projekt R 110 kV - TOZ (referenčné číslo 1237) sa týkal obstarania GIS s úrovňou napätia 145 kV a 20 prerušovačmi pre zákazníka VSŽ Košice. Tender bol vyhlásený 13. novembra 1995, dátum odovzdania tendrovej ponuky bol *"čo najskôr, ako je to možné"*. Projekt prerokoval kartel na stretnutiach 20. novembra 1997 a 19. novembra 1998.

455. Úrad počas prvostupňového konania vykonal dokazovanie ohľadne realizácie projektov uvedených v podaní ABB. Úrad zistil, že sa z vyššie uvedených projektov skutočne realizovali v SR nasledovné projekty: Projekt PPC - TP Vajnorská (1079), Projekt Košice Západ (1057), Projekt NPP Jaslovské Bohunice (1422), Projekt Žilina Rajčianka (1081), Projekt Čuňovo PP (1174) a Projekt Slovnaft (1221), čo bližšie popisuje v prvostupňovom rozhodnutí.

456. Spoločnosti za skupinu Siemens predložili vo vyjadrení k výzve pred vydaním rozhodnutia námietky vo vzťahu k jednotlivým projektom.

Vo vzťahu k projektu PPC-TP II Vajnorská – č. 1079 namietali, že sa nedopustili protisúťažného konania, pretože dodávku v rámci tohto projektu realizovali v rámci svojho vlastného koncernu. Úrad ako aj Rada úradu poukázali na tento projekt v súvislosti s tým, že bol predmetom rokovania kartelu a následne bolo preukázané, že sa v SR aj realizoval. Uvedená skutočnosť má iba preukázať, že predmetom rokovania kartelu boli skutočne aj projekty realizované v SR. Ako účastníci v podstate vo svojom vyjadrení aj potvrdili na projekte sa naozaj podieľali. Objednávateľom pritom nebola spoločnosť patriaca do ekonomickej skupiny Siemens ale Slovenské elektrárne, a.s. To, že GIS Siemens v danom prípade dodal spoločnosti Kraftwerk Union AG (v tom čase spoločný podnik skupín Siemens a AEG), ktorá realizovala stavbu elektrárne, a tým sa dotýkala trhu dodávky elektrární, ako tvrdia účastníci konania na záveroch Rady úradu nič nemení. To, že bol v danom projekte dodávateľom Siemens vyplýva aj z vyjadrenia zástupcu spoločnosti Elektrovod Holding, a.s. Bratislava do zápisnice na úrade dňa 26.6.2007 (viď zápisnica založená pod č. 22 v spise 5/13).

457. Siemens namieta aj ďalšie projekty a uvádza, že projekt NPP Jaslovské Bohunice – č. 1422, projekt Harmanecké papierne – č. 1158, projekt Ipeľ – č. 1185, projekt Žilina HPP – č. 1081, projekt R 110 kV – TOZ – č. 1237 a projekt Lamač S/S – č. 1153 sa týkal AIS a nie GIS.

458. K týmto projektom sa vyjadroval zástupca spoločnosti Elektrovod Holding, a.s. Bratislava do zápisnice na úrade dňa 26.6.2007 (viď zápisnica založená pod č. 22 v spise 5/13), a to konkrétne keď uvádza k projektu NPP Jaslovské Bohunice, že ide o dodávku GIS (typ PASS – MO). K projektom Ipeľ a Lamač sa vyjadril, že tieto neboli realizované, neuvádza však, že by sa netýkali GIS. Takisto sa vyjadril k projektu 1272 (1237), že tieto v danom čase ešte neboli realizované, nie však, že sa netýkajú dodávok GIS. V súvislosti s projektom Harmanecké papierne sa vyjadril, že ich spoločnosť nebola požiadaná o nákup a realizáciu daného projektu. Z vykonaného dokazovania, list pod č. 3 v spise 3/13, však vyplynulo, že SHP Harmanec, a.s. nepoužívali GIS zariadenie. Vzhľadom na spornosť tohto projektu Rada úradu na tento projekt pri rozhodovaní neprihliadala.

459. V tomto prípade je rozhodujúce, že uvedené projekty boli predmetom rokovania výrobcov GIS a ak by aj v určitom prípade došlo teoreticky k zmene názoru odberateľa a rozhodol by sa pre inú alternatívu, resp. by vôbec nedošlo k realizácii projektu nemení to nič na záveroch, ku ktorým došiel úrad ako aj Rada úradu. Zo spisového materiálu však vyplýva, že predmetné projekty sa týkali zariadenia GIS. Pod č. 25 je v spisovom materiáli (spis 6/13) dokumentácia týkajúca sa projektu NPP Jaslovské Bohunice. V súťažných podkladoch je vymedzený predmet obstarávania, pričom sa tam uvádza: „*v projekte sa uvažuje s využitím najnovšej techniky pre rekonštrukciu rozvodne, zapúzdrené prístrojové prvky, izolované plynom SF6 v kompaktných jednotkách...*“, z čoho vyplýva, že projekt sa týkal zariadenia GIS. Slovenské elektrárne, a.s. sa listom zo dňa 6.7.2007 (list pod č. 15, spis 4/13) tiež vyjadrovali k projektu NPP Jaslovské Bohunice, kde nespochybnili, že by išlo o dodávky GIS. Čo sa týka napr. projektu Ipeľ ten, ako vyplýva z listu Slovenských elektrární, a.s. zo dňa 9.7.2007 (list pod č. 14, spis 4/13), nebol k danému dňu realizovaný.

460. Spoločnosti za skupinu Siemens tiež namietali, že nemohlo dôjsť k 6 projektom, keďže niektoré boli zarátané dvakrát. Konkrétne uviedli, že projekt

SSE Žilina: Projekt Žilina Rajčianka – č. 1081 sa týkal tej istej dodávky ako projekt Stredosl. energ. závody via GC : Projekt Žilina Rajčianka – č. 1081, čo Rada úradu akceptuje (uvedené potvrdila aj ABB). Tieto projekty však nepatria, ako nesprávne uvádzajú účastníci, medzi 6 projektov, ktoré úrad uviedol medzi projektami, ktoré boli aj skutočne v SR realizované.

461. Ďalej uviedli, že projekt VSŽ (STEEL COMPANY): Projekt VSŽ – č. 1272 sa týkal tej istej dodávky ako projekt VSŽ Košice: Projekt R 110 kV – TOZ – č.1237. V tomto prípade však z popisu, ktorý predložila ABB a je uvedený vyššie nevyplyva, že by išlo o tie isté projekty a vzhľadom na to, že účastníci v tejto súvislosti svoje tvrdenie ničím nepreukázali Rada úradu námietku neakceptuje. Tvrdenie, že projekt – č. 1085 sa týkal tej istej dodávky ako projekt Vajnorská Rada úradu akceptuje.

462. Ak by tomu aj tak bolo ako uvádza Siemens zníženie počtu projektov nemá za následok iný záver Rady úradu, keďže počet projektov môže len indikovať aký skutočný dopad mal kartel na území SR.

463. Spoločnosť Toshiba namietala, že jej nie je jasné akú relevanciu má pre posúdenie veci uvedených 17 projektov. Uvedené projekty považuje Rada úradu za dôkaz o tom, že kartel rokoval aj o predaji GIS na územie SR, a teda dôkaz o tom, že sa vzťahoval aj na Slovenskú republiku. V tejto súvislosti pritom nie je relevantné, či resp. koľko z projektov sa reálne aj uskutočnilo. Podstatné je to, že tieto projekty týkajúce sa SR boli predmetom rokovania konkurentov, ktorí sa mali o ne uchádzať nezávisle.

464. Spoločnosť Toshiba tiež uviedla, že ak aj k prideľovaniu projektov v SR došlo, tak k nemu mohlo dôjsť na základe GQE Dohody. Táto dohoda však bola na GQ- Dohode úplne nezávislá, pričom spoločnosť Toshiba nikdy nebola jej zmluvnou stranou a ani o jej existencii nemala nikdy vedomosť. Rada úradu poukazuje na to, že japonské spoločnosti nepredstavovali konkurenciu pre európskych výrobcov a predajcov GIS práve na základe uzavretia a plnenia GQ - Dohody. Na základe tejto dohody sa japonské spoločnosti vzdali akéhokoľvek obchodovania s GIS v Európe, a tým aj v Slovenskej republike. Európsky trh si následne ešte prerozdělili, resp. rešpektovali už existujúce prerozdelenie trhov európske spoločnosti, ktoré boli účastníkmi kartelu. Rada úradu preto námietku spoločnosti Toshiba odmieta.

465. V súvislosti s námietkou, že spoločnosti Toshiba nie je zrejme aký typ tendra má Rada úradu na mysli, Rada úradu uvádza, že prvostupňové rozhodnutie uviedlo kolúziu v procese verejného obstarávania iba ako jednu z viacerých foriem protisúťažného správania, ktorého sa účastníci konania dopustili, s čím sa stotožnila aj Rada úradu. Účastníci však realizovali dohodu obmedzujúcu súťaž tiež v súvislosti so súkromnoprávnymi obstarávaniami realizovanými odberateľmi GIS.

466. Námietka spoločnosti Toshiba, že Rada úradu nevykonala analýzu, či údajné protizákonné konanie vo vzťahu k vtedy platným právnym predpisom, regulujúcim verejné obstarávanie predstavovalo protizákonnú kolúziu počas celého trvania údajného kartelu je irelevantná. Úrad, ani Rada úradu ako odvolací orgán, neposudzujú súlad s predpismi upravujúcimi verejné obstarávanie ale súlad so súťažnými predpismi.

467. Rada úradu však v tejto súvislosti uvádza, že ešte pred účinnosťou prvého zákona o verejnom obstarávaní bola v zmysle Uznesenia vlády SR č. 640 zo dňa 1.11.1991 všetkým ministrom uložená úloha zadávania zákaziek podľa Postupu obstarávania verejných dodávok a spolupráce so Slovenským protimonopolným úradom (SPÚ) pri vypracovaní zoznamov organizácií podliehajúcich pravidlám verejného obstarávania dodávok. Tiež bola predsedovi SPÚ uložená úloha vytvoriť odbor pre verejné zákazky za účelom organizačného a vecného zabezpečenia Postupu obstarávania verejných dodávok a postupného prispôsobovania platných noriem legislatíve Európskych spoločenstiev. Následne, v roku 1992, vláda Slovenskej republiky pre sprehľadnenie situácie pri vynakladaní prostriedkov na štátnu výstavbu prijala nariadenie vlády č. 219/1992 Zb. Zákon č. 263 o verejnom obstarávaní tovarov, služieb a verejných prác potom nadobudol účinnosť od 1. januára 1994.
468. Spoločnosť Mitsubishi uviedla, že aj keď GQ - Dohoda naozaj obsahovala poznámku, že táto dohoda sa vzťahuje na všetky krajiny sveta s tam uvedenými výnimkami, pričom Slovenská republika nebola výslovne zaradená medzi výnimky, uvedené nemôže byť vyložené tak, že sa bude vzťahovať na každú jednotlivú krajinu sveta, ktorá nie je zaradená medzi teritoriálne výnimky. Ako príklad takého výkladu potom uvádza, že predmetný kartel by sa potom musel vzťahovať aj na také krajiny ako napr. Vatikán, či Nauru. K tejto námietke je potrebné uviesť, že ak v určitej krajine pôsobia potenciálni odberatelia GIS a táto krajina súčasne nebola vyčlenená z pôsobnosti dohody (všetky krajiny sveta), potom sa na ňu dohoda vzťahuje. Keďže napríklad na území štátu Vatikán zrejme neprichádza do úvahy dopyt po zariadeniach GIS, je potom prirodzené, že sa naň kartelové dojednanie účastníkov dohody ani nemohlo uplatňovať a nebolo ho preto potrebné ani špeciálne uvádzať vo výnimkách. Rada úradu sa domnieva, že uvádzať určité krajiny ako vyňaté z dohody má význam iba vtedy, ak reálne prichádzajú do úvahy ako krajiny, na ktoré by sa mohla dohoda aplikovať.
469. Námietka spoločnosti Mitsubishi, že nie je možné použiť ako dôkaz GQ -Dohodu uzatvorenú v roku 1988, keďže jej uzatvorenie bolo na území Slovenskej republiky v danom období v súlade so zákonom nie je možné akceptovať. Od roku 1991 sa dohoda dostala do rozporu s novo prijatým zákonom o ochrane hospodárskej súťaže a úrad preto správne posudzoval protisúťažné správanie účastníkov dohody od okamihu nadobudnutia účinnosti prvého zákona o ochrane hospodárskej súťaže č. 63/1991 Zb.
470. Námietka, že GQ ani EQ Dohoda neobsahujú odkaz na dohodu o rozdelení geografického trhu ani požiadavku, aby japonskí dodávatelia nedodávali svoje výrobky alebo im neboli pridelené projekty na určitých územiach nie je akceptovateľná. Na základe čl. 12 GQ - Dohody bola európskej skupine členov kartelu pridelená kvóta 62,5 % a japonskej skupine členov kartelu 37,5%. Takéto rozdelenie kvót ako aj celá dohoda nemohli mať iný cieľ ako rozdelenie si územia, v danom prípade celého sveta, s určitými v dohode vymedzenými výnimkami.

471. Rada úradu len na podporu svojich záverov uvádza, že aj Komisia vo svojom rozhodnutí COMP/F/38.899 v bode 116 uviedla, že existovalo tzv. dojednanie (common understanding) medzi skupinou európskych a skupinou japonských výrobcov GIS, že japonské spoločnosti sa nebudú zúčastňovať tendrov v Európe. Komisia uvádza, že odkaz na „Európu“ musí byť vnímaný tak, že v počiatočnom štádiu kartelu išlo o západnú Európu, zatiaľ čo v neskoršom štádiu musí byť chápaný tento odkaz ako pokrývajúci tiež ďalšie európske krajiny zo strednej a východnej Európy ako sa tieto postupne otvárali trhovej ekonomike. Rada úradu zastáva rovnaký názor. V bode 128 rozhodnutia tiež Komisia uvádza, že v spise Komisie sa nachádza dôkaz, že európski členovia kartelu alokovali medzi nimi európske projekty vrátane projektov vo východnej Európe.

Organizácia a štruktúra kartelu

472. Počas prvostupňového konania úrad správne zistil skutkový stav. Z dokazovania vyplynulo nasledovné.

473. Niekoľko najväčších japonských a európskych výrobcov zapuzdrených rozvodní s plynovou izoláciou uzatvorili dohodu obmedzujúcu súťaž. Tvorila ju Dohoda- GQ (GQ- Agreement) a Operačná dohoda skupiny E pre Dohodu GQ (E-Group Operation Agreement for the Agreement) (Dohoda GQE alebo EQ Dohoda). Treťou dohodou bola Dohoda o všeobecných pravidlách pre GE.

474. GQ - Dohoda predstavuje skratku Q-kvóta a G-rozvodňa, pričom G bola skratka pre rozvodňu v rámci Medzinárodnej elektrickej asociácie. Dohoda GQ nebola nikdy podpísaná, keďže bola považovaná za džentlmenskú dohodu, ktorá mala byť záväzná aj bez jej podpisu a tiež s ohľadom na všeobecný konsenzus nepodpisovania kartelových dohôd.

475. V rámci Operačnej dohody skupiny E pre Dohodu GQ skupina E predstavovala európsku skupinu členov kartelu. Táto dohoda bola základom aktivít a operácií európskych členov kartelu a bola doplnkovou dohodou k Dohode - GQ, ktorá bola dohodou medzi všetkými členmi kartelu na celom svete.

476. Dohoda o všeobecných pravidlách pre GE dohodu sa týkala vysokonapäťových GIS čo je 72,5 kV a viac. GE je skratka pre Elektrizačnú sústavu Európa. Táto dohoda vstúpila do účinnosti 17.3. 1987 a platila podľa vyjadrenia ABB minimálne do jeho odchodu z kartelu v marci 2004.

477. Členovia kartelu GIS boli rozdelení na dve skupiny, a to skupinu E pozostávajúcu z európskych spoločností a skupinu J pozostávajúcu z japonských spoločností.

478. Vychádzajúc z listu ABB zo dňa 20.11.2007, zaevidovaným pod č. 4232, GQ-Dohoda, ktorá sa stala účinnou 15.4. 1988, bola uzatvorená medzi nasledovnými výrobcami GIS: AEG, ABB, GEC, Siemens, Northern Engineering Industries (NIE)/Reyrolle (neskôr VA TECH, teraz Siemens),

Schneider, Nuova Magrini, Sprecher Energie, Hitachi, Mitsubishi, Toshiba, Fuji a Nissin.

479. Účastníci kartelu sa v rámci praktickej realizácie kartelu označovali pridelenými kódmi, ktoré sa v priebehu trvania kartelu aj menili.

Tabuľka č. 1

Kód	Spoločnosť
1	AEG
2/3 alebo KT	ABB
4	GEC
8	Siemens
13	NIE (neskôr VA TECH a následne Siemens)
16/17	Alstom
26	Schneider
32	Nuova Magrini Galileo
33	Sprecher Energie
A	Hitachi
B	Mitsubishi
C	Toshiba
F	Fuji
N	Nissin

Produkt, na ktorý sa kartel vzťahoval

480. V rámci podnikania v oblasti prenosu a distribúcie elektrickej energie sú rozdiely v kategóriách výrobkov na základe troch úrovní napätia, a to nízke napätie (LV) pod 1 kV, stredné napätie (MV) od 1 do 72 kV a vysoké napätie (HV) nad 72 kV. Pre každú z týchto troch rôznych kategórií sú aplikácie, konštrukcia, koncoví užívatelia, predajné kanály, objemy a ceny podstatne odlišné, rovnako ako aj ich rozmery a konštrukcia. Kartel sa nevzťahoval na produkty pre nízke napätie. Pokiaľ ide o produkty pre stredné napätie, kartel sa nerozšíril na strednonapäťové rozvodne ako voľný výrobok. Kartel sa však vzťahoval na rozvodné stanice so strednonapäťovou rozvodňou, pretože strednonapäťové prerušovače sú komponenty používané v rozvodných staniciach. Produkty pre vysoké napätie boli predmetom kartelu.

Organizácia kartelu

481. Kartel bol realizovaný prostredníctvom dvoch orgánov, a to pracovnej skupiny a riadiaceho výboru.
482. Riadiaci výbor zasadal len raz alebo dvakrát do roka s cieľom stanoviť všeobecnú stratégiu a vyriešiť spory v rámci pracovnej skupiny. Stretnutia

riadiaceho výboru sa nazývali valné zhromaždenia (časť 3 Dohody - GQ) a v ich organizovaní sa striedali japonský a európsky výbor.

483. Pracovná skupina sa stretávala približne raz do mesiaca v rôznych hoteloch a v konferenčných strediskách letísk. Tieto stretnutia sa nazývali schôdzky výboru (časť 5 Dohody - GQ). Zvyčajne bývali dve stretnutia v dvoch po sebe nasledujúcich dňoch. V prvý deň sa všetci európski členovia kartelu stretli na predvýborovej schôdzke nazývanej aj európska pracovná schôdzka. V nasledujúci deň sa európsky výbor stretol s japonským výborom na schôdzke výboru. Podľa časti 4 a prílohy 4 Dohody- GQ európsky výbor tvorili ABB, Alstom, Siemens AEG alebo Schneider, ktorí sa striedali v ročných intervaloch. Japonský výbor pozostával z Hitachi, Mitsubishi a Toshiba.

484. Pracovná skupina sa ďalej delila na pracovnú úroveň a riadiacu úroveň. Riadiaca úroveň sa stretávala menej pravidelne ako pracovná úroveň a bola hlavne orgánom, ktorý riešil spory a rozhodoval o dôležitejších otázkach. Podľa časti 5 d Dohody - GQ rozhodnutia prijaté na schôdzkach výboru boli záväzné pre skupinu E a skupinu J. Podľa časti 6.2 Dohody GQE tieto rozhodnutia boli tiež záväzné pre jednotlivých členov skupiny E.

485. Členovia kartelu, ktorým bol pridelený nejaký projekt organizovali tzv. „*zákazkové stretnutia*“ (viď časť 16 Dohody -GQ, časť 5 Dohody - GQE). Keďže väčšina zákazníkov vyžadovala na každý tender 3 až 4 ponuky, zvyčajne sa tendra zúčastnilo viac členov kartelu aj v prípade, keď už bola zákazka pridelená niektorému z nich. Takýto postup tiež minimalizoval podozrenie na manipuláciu tendra. Člen, ktorému bola zákazka pridelená oznámil na zákazkovom stretnutí svoju cenu ostatným členom kartelu. Následne sa rozhodlo, o koľko by mala byť vyššia ponuka ostatných členov kartelu alebo sa dohodli na presných cenách, ktoré budú ponúkať. Vychádzajúc z časti 16 c Dohody GQ boli rozhodnutia prijaté na zákazkových stretnutiach pre všetkých členov záväzné.

486. Od polovice roku 2002 už nedochádzalo k zákazkovým stretnutiam, avšak členovia kartelu pokračovali v prerokovávaní detailov ponúk pridelených zákaziek ako dovtedy. Takéto rokovania sa potom uskutočňovali v rámci obvyklých stretnutí pracovnej úrovne a tiež prostredníctvom sms a emailom. Od polovice roku 2002 už neboli používané ani pojmy E-Group a J-Group, činnosť kartelu sa však nezmenila.

Tajomník kartelu

487. Kartel mal svojho tajomníka (časť 2 Dohody - GQ). Od apríla 1988 do septembra 1999 ním bola pre európskych členov kartelu spoločnosť Siemens. Tajomník kartelu zabezpečoval administratívny chod kartelu. Konkrétne pripravoval zoznamy kartelových projektov, určoval vyťažovaciu hodnotu každého člena kartelu, organizoval stretnutia a pod. Na tento účel mala spoločnosť Siemens osobitnú kanceláriu. Siemens plnil funkciu tajomníka aj vo vzťahu k Dohode GE.

488. Za služby spojené s výkonom funkcie tajomníka dostával Siemens ročne od každého člena kartelu ročný poplatok, ktorý bol uhrádzaný na účet v banke v Lichtenštajnsku. Prijemca platieb sa zvyčajne označoval Miselva alebo Miselva Establishment alebo Miselva Etablissement. ABB v tejto súvislosti predložila tri písomné dokumenty preukazujúce platby ABB z 31. marca 1994, z 30. januára 1995 a z 13. decembra 1996 (príloha 2, 3 a 4). ABB tiež predložila sprievodný list a faktúru zo dňa 21. novembra 2000 od spoločnosti Alstom pre ABB Hochspannungstechnik. Výška poplatku odzrkadľovala príslušné kvóty dohodnuté v karteli. Raz ročne odovzdával tajomník kartelu ručne písanú nótu, v ktorej bol uvedený ročný poplatok za služby a výdavky ako aj výška poplatku, ktorú mal zaplatiť každý člen kartelu. Neboli poskytované ďalšie dokumenty, aby sa vyhlo vytváraniu dôkazov, pričom ručne písané nóty boli zničené. ABB zaplatila prvý poplatok Siemensu v roku 1989 a posledný v roku 1998. Keď Siemens opustil kartel v roku 1999 nevyfaktoval poplatok za predchádzajúci rok.

489. Od septembra 1999 minimálne do februára 2004 pôsobila ako tajomník kartelu spoločnosť Alstom. Prvý poplatok pre Alstom zo strany ABB bol vyfaktovaný a zaplatený v roku 2000. Alstom vo faktúrach neuvádzala skutočné účely platieb, ale používala rôzne spôsoby na ich zakrytie. V jednom roku sa ako prostriedok na zakrytie použila štúdia o plyne SF6 používanom v GIS. V inom roku bol poplatok za služby tajomníka pripočítaný k faktúre za spoločný projekt ABB a Alstomu. Ako dôkaz predložila ABB listinný dôkaz - sprievodný list Astom zo dňa 7. novembra 2000 a faktúru zo dňa 21. novembra 2000, v ktorej požadovala, aby ABB Hochspannungstechnik AG zaplatila za „spoločný výskum vplyvu plynu SF6 na životné prostredie“ (príloha č.5 k listu ABB zo dňa 13. novembra 2006, zaevidovanom pod č. 4402/ODOS). ABB súčasne v liste vyhlásila, že zaplatená suma sa v skutočnosti netýkala výskumu plynu SF6.

Kontakty

490. Členovia kartelu komunikovali spolu aj prostredníctvom emailu cez Yahoo a Hotmail. Adresy boli vytvorené pod krycími menami Robert Noireau alebo Boulevard Rosa. Adresy a krycie mená sa často menili. K emailom boli pripojené dokumenty v programe Word, ktoré obsahovali správy ostatným členom kartelu. Prílohy boli chránené šifrovacím softwarom Bluefish. V emailovej korešpondencii boli použité kódy. V záhlaví každého emailu tieto kódy označovali, ktorá spoločnosť posielala email komu. Napr. ABB používala kód 1, Alstom 2, Siemens 3 a VA Tech 4.

491. Členovia kartelu komunikovali prostredníctvom špeciálnych mobilných telefónov so šifrovacou funkciou, ktoré dodala spoločnosť Siemens. Využívali sa tiež súkromné faxy.

Činnosť kartelu

492. Kartel viedol kmeňové zoznamy všetkých dostupných projektov. Pracovná skupina prideľovala voľné projekty spoločnostiam, ktoré mali o konkrétne projekty záujem. Vychádzalo sa z toho, že všetci účastníci kartelu

by mali mať približne rovnaký podiel na trhu. Každý člen kartelu vypočítal svoj priemerný podiel na trhu v rokoch od 1980 do 1985 a tieto priemery potom boli základom pre pridelenie kvót podielu na trhu v rámci kartelu a odzrkadľovali jeden z cieľov kartelu – zachovanie stabilných podielov na trhu. Projekty boli pridelené na základe kreditného systému, ktorý bol navrhnutý tak, aby bolo zabezpečené, že všetci členovia klubu dostanú projekty približne v rovnakom objeme. Ak o konkrétny projekt neprejavili záujem všetci členovia klubu, ostatní členovia, ktorí mali záujem, vytvorili oddelenú skupinu, v rámci ktorej bol projekt pridelený. Víťazný člen kartelu určil svoju cenu a oznámil výšku svojej ponuky ostatným členom kartelu.

493. Podľa časti 12 Dohody - GQ bola európskej skupine členov kartelu pridelená kvóta 62,5 % a japonskej skupine členov kartelu 37,5%. Neskôr boli tieto kvóty upravené podľa rokovaní o podieloch na trhu v rámci kartelu. Posledné rozdelenie podielov na trhu, o ktorom ABB vedela v rámci konania poskytnúť informácie uviedla v prílohe č. 4 k dokumentu GIS kartel história pôsobenia. Kvóta 65,84 % bola pridelená európskej skupine členov kartelu a kvóta 34,16 % bola pridelená japonskej skupine členov kartelu.

494. Podľa kartelovej dohody všetky dostupné projekty vhodné na pridelenie mali byť pridelené členovi kartelu (časť 8 Dohody - GQ a časť 7 Dohody - GQE). Projekty nevhodné na pridelenie boli projekty pre tepelné, vodné alebo jadrové elektrárne a priemyselné závody (pokiaľ neboli poskytované súčasne s hlavným zariadením), projekty, o ktorých pridelenie nemal záujem ani jeden člen kartelu (časť 9 Dohody GQ a časť 7a až 7c dohody GQE).

495. Zoznamy projektov viedol tajomník kartelu. Informácie o nových dostupných projektoch dodávali zástupcovia členov kartelu, ktorí zbierali informácie od svojich príslušných miestnych predajcov a obchodníkov a oznamovali ich kartelu (časť 6 Dohody - GQ). Príloha č. 5 k Dohode GQ a Príloha č. 1 k Dohode GQE obsahovali oznamovací formulár na tento účel.

496. Ak mal o konkrétny projekt záujem iba jeden člen kartelu, projekt bol pridelený tomuto záujemcovi. Ak malo záujem viac členov kartelu, o pridelení sa rokovalo. Dôležitú úlohu v pridelení zohrávalo „vyťaženie“ každého člena kartelu, ale aj technické aspekty a kontakty spoločnosti. Ak členovia kartelu nemohli rozhodnúť o pridelení, museli urobiť ponuku na základe dohodnutej cenovej úrovne, aby zachovali určitú cenovú úroveň. Išlo o tzv. projekty s rovnou cenou. Cenová súťaž bola zakázaná (časti 9 a 22 Dohody - GQ a časť 7 Dohody - GQE).

497. V prípade, že zákazník žiadal predloženie rozpočtovaných cien a cenových indexov, od členov kartelu sa žiadalo aby uvádzali ceny podľa cenníkov uvedených ako príloha 9 k Dohode - GQ, tzv. Cenová príloha (časť 23 Dohody GQ). Tento zoznam rozpočtovaných cien sa mal použiť, keď kartel nepridelil projekt, ale rozhodol, že členovia kartelu sa majú oň uchádzať voľne na základe dohodnutej cenovej úrovne.

498. Členovia kartelu sa dohodli, že kartel nebude dodávať systémy GIS samostatne dodávateľom, ktorí nevyrábajú GIS. Členovia kartelu, ktorí prijali

objednávky od externých dodávateľov boli penalizovaní bez ohľadu na dôvody, ktoré viedli k tejto objednávke (časť 8 odsek 2 Dohody - GQ a časť 7 odsek 3 Dohody -GQE).

Vyťažovací systém

499. Vyťažovacia hodnota každého oznámeného projektu sa počítala podľa vzorca stanoveného v časti 12 Dohody - GQ a to tak, že počet prerušovačov sa vynásobil kalkulačným faktorom, ako je definovaný v prílohe 6 Dohody - GQ. Výsledok tohto násobenia sa nazýval výrobné jednotky (VJ). Čím vyššia bola VJ hodnota projektu tým bol atraktívnejší.
500. Po určení výrobnej jednotky hodnoty projektu sa táto vynásobila skupinovým faktorom (0,625 pre európskych členov a 0,375 pre japonských členov). Skupinový faktor mal slúžiť ako kompenzácia pre japonské firmy, ktoré mali v tom čase iba relatívne malý podiel na celosvetovom trhu. Skupinový faktor mal ten účinok, že japonské spoločnosti boli vyťažované s menšou hodnotou pre daný projekt než európske spoločnosti.
501. Vyťažovacia hodnota projektu bola zaznamenaná na konto člena kartelu, ktorému bol projekt pridelený. V neskorších rokoch kartelu bolo vždy niekoľko projektov spojených do tzv. balíčkov. Projekty v takomto balíčku boli rozdelené rôznym členom kartelu podľa kvót podielov na trhu každého člena. Ak bolo konto niektorého člena kartelu vyťažené priveľa VJ v porovnaní s jeho kvótou podielu na trhu, tento člen kartelu nemal právo na pridelenie nových projektov, až kým ostatní členovia kartelu neboli vyťažení podľa svojich príslušných kvót podielu na trhu. Keď bolo vyťaženie za niekoľko projektov (zvyčajne až 12, niekedy až 20 projektov) vyvážené medzi členmi kartelu, balíček bol zabalený a vyvažovali sa nové projekty v rámci nového balíčka.
502. Ak bol projekt vyhradený pre konkrétneho člena kartelu, konto tejto spoločnosti bolo vyťažené s 50% vyťažovacou hodnotou. Keď bol projekt pridelený, vyťaženie sa zvýšilo na 100%. Aby sa vzali do úvahy možné zmeny v rozsahu projektu, úroveň vyťaženia sa mohla opravovať v čase predkladania cenovej ponuky alebo keď vstúpila do platnosti zmluva so zákazníkom.
503. Ak projekt nebol predložený na prerokovanie a pridelenie, úspešná spoločnosť bola aj tak zaťažená 100% vyťažovacou hodnotou. Ak si spoločnosť vzala projekt v rozpore s predchádzajúcimi plánmi, bola zaťažená 300% vyťažovacou hodnotou. Spoločnosť, ktorú kartel pôvodne určil, bola následne odťažená, pretože projekt si vzala iná spoločnosť. Spoločnosti, ktoré boli penalizačne zaťažené, boli vynechané z prideľovania pomerne dlhý čas, pretože ich konto bolo privysoké.

Sankcie

504. Členovia kartelu boli trestaní za nepodrobenie sa rozhodnutiam kartelu penalizačným zaťažením 300% vyťažovacej hodnoty príslušného projektu.

Nerozlišovalo sa medzi rôznymi príčinami nesplnenia kartelových dohôd, rozlišovalo sa však medzi nesplnením toho, komu bol projekt pridelený a nesplnením ostatných členov kartelu, ktorým projekt pridelený nebol. Ak sa tomu, komu bol projekt pridelený nepodarilo vyhrať tender z dôvodov ako oneskorené podanie ponuky alebo neskoré predloženie záruky, táto spoločnosť nedostala nijakú pokutu a od pokutového zaťaženia pre člena kartelu, ktorý vyhral projekt sa upustilo. Ak však ostatní členovia kartelu nekonali v súlade s rozhodnutím kartelu, nerozlišovalo sa medzi rôznymi príčinami tohto správania.

505. Z Dohody – GQ, časť 25 tiež vyplývajú ďalšie sankcie. Čl. 25 b hovorí o cenových dohodách členov a kontrolovaných nadobúdateľov licencie pre nepridelené projekty. V prípade porušenia dohovoru a prevzatia objednávky došlo k trojnásobnému zaťaženiu (300% VH) a k pokute podľa dohovoru. Podľa časti 25 c objednávky z nepridelených projektov, ktoré neboli hlásené E/J výboru štyri týždne po tom, ako zmluva pre člena skupiny vstúpila do platnosti boli zaťažené dvojnásobkom (200% VH) normálneho vyťaženia.

506. Dohoda - GQE neobsahovala zodpovedajúce ustanovenie o pokutách, avšak keďže bola doplnkovou dohodou k Dohode GQ ustanovenia o pokutách sa vzťahovali aj na porušovanie Dohody GQE.

507. Členovia kartelu, ktorí prevzali objednávky od externých dodávateľov boli tiež penalizovaní. Pokuta bola udelená bez ohľadu na príčiny, ktoré k objednávke viedli a slúžila na vylúčenie tretích strán, čo nevyrábali GIS.

Kontrolovaní a nekontrolovaní nadobúdatelia licencie

508. Členovia kartelu udelili licencie rôznym podnikateľom, čím im umožnili súťažiť s členmi kartelu o projekty. Keď kontrolovaný nadobúdateľ licencie člena kartelu realizoval nejaký projekt s takýmto členom kartelu sa zaobchádzalo ako keby ten projekt realizoval sám, pričom mu bolo priradené 100% vyťažovacej hodnoty v súlade s časťou 13 h a časťou 14 b Dohody - GQ. Príloha 7 k Dohode - GQ obsahovala zoznam týchto kontrolovaných nadobúdateľov licencie. Akákoľvek zmena existujúcej licencie musela byť hlásená na prerokovanie kartelu.

509. Ak nekontrolovaný nadobúdateľ licencie člena kartelu realizoval projekt, príslušný člen kartelu dostal 85% vyťažovacej hodnoty tohto projektu podľa časti 13 g a časti 14 b Dohody - GQ. Príloha 8 obsahovala zoznam nekontrolovaných nadobúdateľov licencie.

510. V zmysle časti 21 Dohody - GQ členovia kartelu nemali uzatvárať nové nekontrolované licenčné dohody, aby sa nezvýšil počet potenciálnych konkurentov.

Doba trvania dohody

511. Čl. 26 GQ – Dohody a čl. 10 GQE - Dohody upravovali trvanie a skončenie dohody. Účastníci dohody ňou boli viazaní po dobu piatich rokov a ich členstvo sa po uplynutí tejto doby automaticky predlžovalo na obdobie jedného roku ak nebola daná výpoveď z tejto zmluvy 12 mesiacov vopred.

Geografický rozsah

512. Kartel mal medzinárodný charakter a vzťahoval sa na všetky krajiny na celom svete. Kartel sa vzťahoval na Európu a Stredozemie s výnimkou Rakúska, Francúzska, Západného Nemecka, Talianska, Spojeného kráľovstva, Švédska, Švajčiarska, Holandska, Belgicka, Luxemburska, Írskej republiky, Dánska, Grécka, Portugalska, Španielska, Fínska a Nórska.
513. Na Áziu sa vzťahoval s výnimkou Japonska, na Afriku a Oceániu bez výnimky. Takisto sa vzťahoval na Ameriku a Západnú Indiu s výnimkou USA a Kanady. Kanadu a USA považovali členovia kartelu za rizikové krajiny z dôvodu ich prísnych zákonov na ochranu hospodárskej súťaže. Približne v júli 2002 boli z kartelu vylúčené aj Rusko a Čína.
514. V Európe a v Severnej Afrike pôsobili len európski členovia klubu. Japonskí členovia nevstupovali do EÚ vzhľadom na ústnu dohodu o pridelení trhov medzi európskymi a japonskými členmi. V Japonsku mali spoločnosti Mitsubishi a Toshiba zvláštnu dohodu. Európski výrobcovia naopak nevstupovali do Japonska. V ostatných krajinách (s výnimkou niektorých krajín, napr. USA a Kanada) boli projekty predmetom diskusií európskych a japonských členov kartelu.
515. Podľa vyjadrenia ABB, na str. 25 dokumentu GIS kartel história pôsobenia, hoci znenie prílohy 2 Dohody naznačuje, že kartel nepôsobil v krajinách Európskeho spoločenstva, európske GIS projekty sa objavovali na zoznamoch projektov a boli predmetom rokovania kartelu. Podľa vyjadrenia ABB krajiny Európskeho spoločenstva boli vylúčené z písomnej Dohody- GQ iba z historických dôvodov a tiež preto, že členovia kartelu sa chceli právne chrániť tým, že otvorene nepriznali v samotnej kartelovej dohode, že aj Európa bola zahrnutá do protisúťažných dojednaní. Európa však nebola vylúčená a v jej rámci existovali tzv. miestne kluby a domáce trhy.

Miestne kluby

516. Vo viacerých európskych krajinách existovali miestne protisúťažné dohody, tzv. miestne kluby, ktoré vznikli pred tým ako bol uzatvorený GIS kartel. Existovali napr. v Rakúsku, Fínsku, Portugalsku alebo v Španielsku. Pri vzniku GIS kartelu bolo dojednané zachovanie týchto miestnych klubov. Miestne kluby preto naďalej prideliť projekty bez zasahovania centrálnemu GIS kartelu. Miestne kluby však oznamovali výsledky svojich rokovaní centrálnemu GIS kartelu. GIS kartel následne vzal do úvahy miestne pridelenia projektov pri vypočítavaní vyťaženia každého člena kartelu.

Domáce trhy

517. Niekoľko európskych krajín bolo považovaných za domáce trhy určitých členov kartelu, pretože tam vyrábali GIS. Takýmito krajinami boli Nemecko, Francúzsko, Švédsko, Švajčiarsko, Taliansko, Rakúsko, Veľká Británia a tieto krajiny boli vylúčené z GIS kartelu. Projekty uskutočnené v týchto krajinách sa nebrali do úvahy pri vyťažovaní členov kartelu. Existovala ústna, džentlmenská dohoda, podľa ktorej žiaden konkurent nevzal projekt na domácom trhu inej spoločnosti. Ak bola určitá krajina domácim trhom niekoľkých konkurentov, uskutočňovali sa v súvislosti s prideľovaním projektov lokálne kartelové rokovania medzi týmito konkurentmi. Existoval tzv. duálny systém kartelovej tolerancie.
518. Podľa znenia prílohy 2 Dohody - GQ Japonsko bolo vylúčené z kartelových aktivít. ABB však potvrdila, že v skutočnosti išlo o džentlmenskú dohodu o tom, že domáce trhy sú chránené a európski členovia kartelu nebudú dávať cenové ponuky pre japonské projekty a japonskí členovia kartelu nebudú dávať cenové ponuky v Európe.
519. Tretia dohoda GE sa týkala určitých európskych krajín, ktoré boli vyňaté z geografického rozsahu Dohody - GQ. Išlo o nasledovné krajiny: Belgicko, Dánsko, Fínsko, Grécko, Írsko, Luxembursko, Holandsko, Nórsko, Rakúsko, Portugalsko a Španielsko. Stranami dohody boli rovnaké strany ako v prípade Dohody - GQ, čo vyplýva z bodu 3 tejto dohody v spojení s vysvetlivkou k nej.

Bariéry vstupu na trh pre japonských podnikateľov

520. Dohodu obmedzujúcu súťaž nie je možné ospravedniť tým, že táto by nebola v ekonomickom alebo obchodnom záujme niektorého z jej účastníkov ak jej existencia bola preukázaná. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že dohody obmedzujúce súťaž prinášajú výhody výlučne jej účastníkom a poškodzujú konkurenciu a následne konečného spotrebiteľa. Japonskí účastníci konania pritom nespochybnili uzavretie dohody a jej realizáciu. Spoločnosť Mitsubishi iba uviedla, že GQ - Dohoda sa netýkala slovenského trhu. Spoločnosť Fuji Electric Holdings nepopiera existenciu GIS kartelu a skutočnosť, že sa na ňom zúčastňovala v období od apríla roku 1988 približne do septembra roku 2000. Namietla iba, že jej účasť bola pasívna a jej správanie vo vzťahu k územiu SR bolo neúmyselné. Spoločnosti Hitachi odmietajú obvinenie, že sa zaviazali pôsobiť mimo Európy alebo SR, a zdôrazňujú, že GIS nikdy nedodávali do Európy alebo SR, nakoľko nikdy nemali komerčný záujem vstúpiť na európsky alebo slovenský GIS trh. Kvôli prekážkam vstupu na trh neboli ani potenciálnymi dodávateľmi zariadení GIS do Európy a na Slovensko. Existenciu kartelovej dohody a participáciu jej zástupcov na nej však nespochybnili. Namietali iba územia, na ktoré sa vzťahovala.
521. Skutočnosť, že japonské spoločnosti neboli prítomné na trhu SR zdôvodňovali japonské spoločnosti inými dôvodmi ako v dôsledku uzatvorenia dohody obmedzujúcej súťaž. Japonské spoločnosti sa však obmedzili iba na tvrdenia bez predloženia dôkazov podporujúcich ich vyjadrenie. Spoločnosť

Mitsubishi predložila materiál – „*Zhodnotenie potenciálu vývozu spoločností Melco do Európy*“, spracovanú medzinárodnou spoločnosťou, ďalej materiál „*Technické šetrenie pre prieskum GIS na európskych trhoch*“, spracované medzinárodnou spoločnosťou ako aj vyjadrenie prof. Ing. Zdeňka Vostrackého DrSc. z 24.6.2007.

522. Pokiaľ ide o analýzy predložené spoločnosťou Mitsubishi [obchodné tajomstvo Mitsubishi].

523. Rada úradu má za to, že Európa nebola a nie je taký malý a bezvýznamný trh, aby návratnosť vložených investícií nebola zabezpečená vychádzajúc aj z toho, že Európa a Ázia sú hlavné regióny, kde sa zariadenie GIS používa, pričom napr. v roku 1993 mali podobnú veľkosť energetickej kapacity (viď. materiál predložený spoločnosťou Mitsubishi). Žiaden z účastníkov konania nepredložil analýzy, ktoré by takýto záver vyvrátili. Stanovisko prof. Vostrackého sa v podstate zameriavalo iba na návratnosť takto vynaložených investícií vo vzťahu k Českej republike. V prípade európskeho trhu by však situácia bola iná, keďže aj výška nákladov a ich návratnosť by bola iná ako iba v prípade jedného štátu.

524. Vo vzťahu k analýzám predloženým spoločnosťou Mitsubishi je tiež potrebné zdôrazniť, že ide o analýzy vypracované na účely obhajoby spoločnosti v konaní a nie o ekonomické analýzy, ktoré by boli predstavovali v relevantnom posudzovanom čase podklad, na základe ktorého by bola spoločnosť robila ekonomické rozhodnutia o vstupe na trh.

525. Rada úradu neakceptuje námietku vo vzťahu k dodávkam na európsky trh spočívajúcu v tvrdení o existencii väčších nákladov pre japonských výrobcov v porovnaní s európskymi výrobcami v podobe nákladov na clo, námornú dopravu, poistenie a pod. Keďže ak by takéto náklady mali predstavovať bariéru obchodu, japonskí výrobcovia by zásobovali iba japonský trh a nie ako tomu bolo v skutočnosti aj zvyšok sveta s výnimkou krajín vylúčených z obchodovania na základe kartelovej dohody.

526. Spoločnosti Fuji namietali, že nedisponovali v Európe zákazníckym servisom, keďže angažovanosť na predaji GIS produktov nebola dostatočná, aby k jeho zriadeniu došlo. Z uvedeného tvrdenia nevyplýva, že by bolo nejakým spôsobom problémové zriadenie takéhoto zákazníckeho servisu aj v Európe. Je však logické, že spoločnosti k jeho zriadeniu nepristúpili, keďže na európskom trhu v dôsledku kartelovej dohody nepôsobili, resp. pôsobili len vo výnimočných prípadoch. Neexistencia zákazníckeho servisu v Európe však nemôže byť považovaná za bariéru podnikania v Európe, resp. v SR.

527. Spoločnosti Fuji iba všeobecnými vyjadreniami tiež poukazovali na existenciu národných štandardov a noriem platných v európskych krajinách ako aj na špecifické požiadavky sieťových spoločností pôsobiacich na miestnych trhoch. Tieto však nekonkretizovali a už vôbec nie pre územie SR. Súčasne ani neuviedli tieto skutočnosti ako neprekonateľnú bariéru vstupu na trh, ale iba poukázali na to, že by to vyžadovalo uskutočnenie zmien na ich GIS zariadení, potrebu revidovania a zmeny dokumentácie

s tým súvisiacu, čo by znamenalo výrazné náklady a časové znevýhodnenia. Vstup na nový trh vždy so sebou prináša náklady a potrebu prispôsobenia sa novým podmienkam ako aj isté riziká. Spoločnosti neuviedli nemožnosť prispôsobenia sa európskemu trhu, pričom potreba investícií a istého časového obdobia potrebného na prípravu na vstup nemôže byť akceptovaná ako absolútna bariéra vstupu na trh. Ako bariéra vstupu na trh už vôbec nemôže byť Radou úradu akceptovaná skutočnosť tvrdená spoločnosťami Fuji, že Fuji nemá dostatok kapacít na zabezpečenie prekladov potrebnej dokumentácie do iného jazyka ako do anglického. Rada úradu nepochybuje o tom, že taká svetovo známa spoločnosť ako je spoločnosť Fuji by bola schopná zabezpečiť si prekladateľské služby, rovnako ako si vie zabezpečiť napr. zastupovanie v slovenskom jazyku v konaní pred úradom.

528. Ak by neexistovala kartelová dohoda, trh by sa vyvíjal prirodzene a ak by to bolo pre spoločnosti dlhodobo efektívne vynaložili by aj potrebné náklady na vstup na trh, avšak kvôli kartelu konkurencia medzi európskymi a japonskými výrobcami GIS bola dlhodobo obmedzená.

529. Námietky spoločnosti Mitsubishi, že trh SR je malý a neumožňoval by vytvárať zisk Rada úradu tiež neakceptuje. Úrad a následne Rada úradu sú oprávnené preskúmať dopad kartelu výlučne vo vzťahu k územiu Slovenskej republiky, napriek tomu je však potrebné uviesť, že Rada úradu nevychádza pri svojich záveroch z toho, že ak by japonské spoločnosti vstúpili na európsky trh, vstupovali by sem iba preto, aby dodávali GIS odberateľom výlučne na území SR. Je samozrejmé, že dopad kartelu na územie SR sa odvodzuje od dohody nevstupovať na európske trhy ako také s tým, že je posudzovaný dopad takéhoto rozhodnutia výlučne vo vzťahu k SR. Preto ak by sa japonské spoločnosti nevzdali na základe zakázanej GQ - Dohody vstupu na európsky trh aj kalkulácie ich investícií a nákladov a možného zisku by vyzerali inak a tieto by rozhodne nerobili iba vo vzťahu k SR, keďže rovnaké produkty ako v SR by mohli umiestňovať aj na iných európskych trhoch.

530. V jednom z materiálov predloženom spoločnosťou Mitsubishi v konaní jeho spracovateľ navyiac pripustil, reagujúc tak na rozhodnutie Európskej komisie vo veci obdobnej dohody, že [obchodné tajomstvo Mitsubishi], čo považuje tiež za dôkaz nekonkurencie schopnosti japonských výrobcov v Európe. Rada úradu však toto vyjadrenie vidí naopak ako podporujúce závery, ku ktorým dospela vzhľadom na to, že hovorí o istom záujme japonských spoločností o európsky trh. Rovnako tak ako vyjadrenie v tom istom materiáli, kde jeho spracovateľ tiež uvádza, že v sledovanom období [obchodné tajomstvo Mitsubishi].

531. Spoločnosť ABB tiež napr. uviedla spoločnosť Mitsubishi v súvislosti s projektom SSE Žilina, projekt Žilina Rajčianka - Č. 1081, a to že táto nemala v úmysle predložiť ponuku.

532. Napriek tomu, že v prípade dodávky zariadenia GIS v roku 1993 spoločnosťou Fuji do Českej republiky možno pripustiť, že išlo o prípad

neštandardný a ojedinelý, predsa len preukazuje, že dodávka japonského výrobcu na európsky trh, pri existencii úplne odlišnej napäťovej rady nebola úplne vylúčená, i keď Rada úradu tejto skutočnosti neprikladala pri jej rozhodovaní väčší význam hlavne s ohľadom na okolnosti danej dodávky.

533. V rámci prvostupňového správneho konania sa úrad obrátil na viacerých odberateľov GIS s otázkou, koho považujú za dodávateľa GIS. Spoločnosť Paroplynový cyklus, a. s. v liste zo dňa 16.3.2007 (spisový materiál 3/13) okrem iného uviedla aj spoločnosti Toshiba, Hitachi a Mitsubishi Electric.

534. V druhej polovici 90. rokov ustupovali necolné bariéry, a to najmä na základe konsolidácie výrobcov rozvodní v EÚ so vstupom do platnosti predpisov pre verejné zákazky pre EÚ a so zblížovaním štandardov a ďalších technických špecifikácií. Trh európskych krajín začínal byť viac otvorený. Úrad a Rada úradu posudzovali protiprávne konanie od roku 1991, keď už nemožno hovoriť o SR ako súčasti sovietskeho bloku, ktorého existencia mohla sťažovať vstup na trh GIS.

535. Samotné vyjadrenia účastníkov dohody nevyvrátili súbor dôkazov preukazujúcich uzavretie kartelovej dohody medzi európskymi a japonskými výrobcami GIS a jej realizáciu. V prvom rade je potrebné uviesť, že posudzovaná dohoda je dohodou obmedzujúcou súťaž už prostredníctvom svojho cieľa a je už v dôsledku toho zakázaná. Dohoda bola preukázaná, jej existencia jej účastníkmi nebola spochybnená, a preto nie je nevyhnutné preukazovať aj jej skutočné účinky na trh.

536. Naviac, ak by sa dokonca preukázalo, že obchodné bariéry pre export na slovenský trh uvádzané japonskými spoločnosťami naozaj existovali, nezbavuje to účastníkov konania zodpovednosti za uzatvorenie dohody obmedzujúcej súťaž, keďže svojím konaním vylúčili aj tú zvyškovú súťaž, ktorá na takom trhu ešte mohla existovať.

537. Je nepochybné, že medzi účastníkmi kartelovej dohody došlo k rozdeleniu trhu medzi japonské a európske firmy (čo nespochybňujú ani samotní účastníci kartelu). Ak by pre japonské firmy vstup na európske trhy nebol možný vôbec, potom by nemalo zmysel si takéto delenie trhov dohodnúť. Argumenty o existencii bariér vstupu japonských spoločností na slovenský trh, ktoré uvádzajú japonskí účastníci konania, nemôžu účastníkov konania zbaviť zodpovednosti.

538. Ekonomická analýza, ktorá má demonštrovať existenciu objektívnych obchodných bariér, vrátane napr. zlej informovanosti o prebiehajúcich verejných zákazkách v období pred rokom 2003, nemôže spochybníť jednoznačný súbor dôkazov dokumentárneho charakteru o dohode obmedzujúcej súťaž. Naopak, takéto argumenty môžu zvýšiť závažnosť porušenia zákona, pretože uzatvorením dohody sa jej účastníci pokúsili eliminovať aj tú zvyškovú a potenciálnu súťaž, ktorá na trhu ešte mohla existovať, keďže existencia bariér by vstup na trh iba sťažovala a nie úplne vylúčila. V tejto súvislosti poukazuje Rada úradu na rozhodnutie SPI vo veci

Cement, spojené případy T-25/95, T-26/95, T-30/95, T-32/95 a ďalšie [2000] ECR II-491, v ktorom súd tiež konštatoval, že porušenie je obzvlášť závažné ak pozostáva z uzavretia dohody s cieľom eliminovať súťaž na trhu, na ktorom je už súťaž slabá.

539. Z uvedeného dôvodu preto ani Rada úradu nepovažuje za účelné a hospodárne vykonávať navrhované znalecké posudky. Aj keby znalecké posudky plne podporili tvrdenia o existencii technických a ekonomických bariér vstupu na európske trhy, táto skutočnosť nezbavuje spoločnosti zodpovednosti za uzavretie zakázanej dohody obmedzujúcej súťaž, ktorá bola preukázaná. To, že sa dohoda vzťahovala aj na územie SR, bolo tiež preukázané.

540. Spoločnosť Mitsubishi nesprávne pochopila vyjadrenie Rady úradu týkajúce sa štúdie OECD o odhadovanom zvýšení cien v dôsledku kartelu. Mitsubishi poukazuje, že také mimoriadne zisky by mali predsa predstavovať obrovskú príležitosť pre kórejských a čínskych výrobcov GIS a motivovať ich teda vstúpiť na trh SR, keďže marže v tomto odvetví sú veľmi nízke. Predmetná štúdia OECD však hovorí o ziskoch z kartelu, a teda, keďže čínski a kórejskí výrobcovia sa GQ - Dohody nezúčastnili, nemohli by dosahovať zisky priradené ziskom z kartelového dojednania. Účastníci kartelu pritom patrili medzi najvýznamnejších výrobcov GIS v celosvetovom meradle, pričom ostatné ázijské spoločnosti nie je možné považovať za porovnateľne také významné spoločnosti na tomto trhu, a preto aj ich možnosti prieniku na európsky trh museli byť ich pozíciou sťažené.

541. Spoločnosti Fuji uviedli, že v európskych krajinách sú u odberateľov GIS preferovaní európski výrobcovia. Avšak ak by japonskí výrobcovia neboli vnímaní európskymi konkurentmi ako ich potenciálni konkurenti vo väčšine Európy, nie je zrejmé, prečo by sa potom európski výrobcovia GIS vzdali dobrovoľne projektov mimo Európy započítavajúc európske projekty (mimo domovských krajín) do ich celkových kvót ako výmenu za to, že budú môcť kontrolovať cenovú úroveň v Európe. Európski výrobcovia GIS tak uznali, že japonské spoločnosti pre nich predstavujú v Európe prinajmenšom potenciálnu konkurenciu, a preto sa rozhodli vzdať sa možnosti získať viac zákaziek vo zvyšku sveta ako výmenu za to, že japonské spoločnosti sa nebudú uchádzať o projekty v Európe. Je tiež preukázané, že japonské spoločnosti len výnimočne vstúpili na európsky trh počas dlhej doby korešpondujúcej dobe trvania dohody obmedzujúcej súťaž. Japonské spoločnosti nepredložili žiadne analýzy vypracované v relevantnom období, t.j. pred rokom 2004, ktoré by svedčili o ekonomickej nevýhodnosti ich vstupu na takýto významný trh. Neprítomnosť japonských spoločností v SR preto možno považovať za dôkaz plnenia protisúťažnej dohody.

542. V tejto súvislosti tiež Rada úradu poukazuje na vyjadrenie spoločnosti ALSTOM, ktorá v časti, kde odkazuje na rozhodnutie Komisie spresňuje, že aj dôverná verzia rozhodnutia Komisie, ktorú Rada úradu nemá k dispozícii, sa vzťahuje na európske projekty v mnohých krajinách strednej a východnej Európy, ktoré tam tento kartel riadil. To podporuje záver Rady úradu, že kartel

sa vzťahoval aj na krajiny Európy, konkrétne strednej a východnej Európy, vrátane SR.

Dopad kartelovej dohody

543. Dohody medzi podnikateľmi sú zakázané bez ohľadu na ich účinky ak majú protisúťažný cieľ²¹. Dohoda bola v tomto prípade aj realizovaná, a to po veľmi dlhú dobu, o čom svedčia pravidelné stretnutia jej účastníkov. Z toho je zrejmé, že účinky na trh musela mať. Ak má dohoda cieľ obmedziť súťaž, nemôže byť odôvodnená, resp. ospravedlnená, analýzou ekonomického kontextu, v ktorom je realizovaná²².

544. Účastníci dohody dojednali dohodu, ktorá obmedzovala ich nezávislé správanie sa na trhu v záujme dosiahnuť spoločný ekonomický cieľ, ktorý prinášal prospech výlučne stranám dohody a obmedzoval hospodársku súťaž. Účastníci sa dohodli na koordinácii alokácie GIS projektov a koordinácii cenovej úrovne podľa spoločných pravidiel. Koordinovali tiež svoje správanie voči konkurentom ako aj politiku udeľovania licencií, a to všetko na báze pravidelných stretnutí pri súčasnej výmene trhovo citlivých informácií. Japonské a európske spoločnosti participovali na kartelových aktivitách na celosvetovej úrovni, pričom európski výrobcovia GIS mali navyše dojednania medzi sebou aplikované v Európe, vrátane Slovenska. V rámci tzv. nepísanej dohody „*common understanding*“ sa dohodli, že japonské spoločnosti nebudú predávať v Európe a európske spoločnosti v Japonsku. Komisia taktiež vo svojom rozhodnutí v bode 255 odkazuje na dôkazy v jej spisovom materiáli o existencii „*common understanding*“ medzi japonskými a európskymi výrobcami GIS.

545. Súčasne bolo dojednané, že projekty získané v európskych domovských krajinách (home countries- Francúzsko, Nemecko, Rakúsko, Švajčiarsko, Švédsko, Taliansko, Veľká Británia), ktoré boli pridelené konkrétnemu výrobcovi na danom konkrétnom domovskom trhu, nebudú započítavané do európskej spoločnej kvóty ani do individuálnych kvót, či už svetových alebo európskych projektov v rámci aplikácie Dohody GQ a GQE, rovnako ako projekty v Japonsku (ďalšia domovská krajina), ktoré nebolo započítavané do japonskej spoločnej kvóty. Japonské spoločnosti súhlasili, že ďalšie európske projekty budú alokované medzi európskymi kartelovými členmi, keď budú započítavané do európskej globálnej spoločnej kvóty. Projekty v iných európskych krajinách ako domovských, kde neboli národní hráči so silnou pozíciou, ktorým by bol projekt pridelený boli rozdeľované tiež výlučne medzi európskymi výrobcami GIS, ale tieto boli započítavané do európskej celkovej kvóty ako aj do individuálnych kvót pre svetové aj európske projekty.

546. Z pohľadu európskych hráčov japonské spoločnosti boli oprávnené na 100% kvóty v Japonsku. Akceptácia Japonska ako „*domovskej krajiny*“ (home country) môže byť vysvetlená ako uznanie relatívnej sily japonských a európskych spoločností v Japonsku výmenou za zodpovedajúce uznanie

²¹ Vid' napr. rozhodnutie v prípade C-49/92 P Komisia v Anic Partecipazioni [1999] ECR I-4125.

²² Vid' napr. prípad C-49/92 P, Komisia v. Anic Partecipazioni [1999] ECR I-4125, ods. 123.

ich relatívnej sily v európskych „domovských krajinách“. Pre európanov ako aj pre japoncov tento mechanizmus nevyžadoval nijaké spoločné implementačné pravidlá alebo ich špecifický monitoring. Cieľ bol dosiahnutý tým, že GQ - Dohoda jednoducho vylúčila Japonsko z aplikácie z GQ notifikačného a alokačného mechanizmu pre projekty v Japonsku.

547. Účastníci dohody obmedzili hospodársku súťaž tým, že koordinovali svoje správanie na relevantnom trhu výroby a predaja zapúzdrených plynom izolovaných spínacích zariadení pre aplikácie 72 kV a vyššie v Slovenskej republike, a to určovaním cien, rozdelením trhu, udržiavaním stabilnej úrovne trhových podielov na základe vopred odsúhlasených kvót, vzájomným obmedzovaním pri uzatváraní licenčných zmlúv s tretími osobami a koluzívnym správaním v procese verejného obstarávania.

548. Za účelom vyššie uvedeného správania dochádzalo tiež k pravidelnej výmene trhovo citlivých informácií predovšetkým o budúcich cenách.

549. Dohoda mala za cieľ obmedzenie hospodárskej súťaže na území Slovenskej republiky, čo už samo osebe stačí na porušenie § 4 ods. 1 zákona. Z podkladov v spisovom materiáli je však nesporné, že účastníci dohody zakázanú dohodu aj realizovali v praxi, keď sa pravidelne stretávali, vymieňali si informácie a pod.

550. Spôsob porušenia zákona zo strany účastníkov dohody je považovaný za obzvlášť závažný svojou povahou, pretože vedie k významnému obmedzeniu súťaže výlučne v prospech porušovateľov a na úkor ich zákazníkov, resp. konečných spotrebiteľov. Závažnosti svojho konania si účastníci dohody boli s najväčšou pravdepodobnosťou vedomí aj vzhľadom na opatrenia, ktoré prijímali s cieľom utajiť ich správanie (kódy pre jednotlivé spoločnosti, fiktívne mená, na ktoré boli zasielané e-mailové správy, kódované telefóny a pod.).

551. Skutočný dopad na trh v tomto prípade vzhľadom na dĺžku trvania a absenciu presných údajov, najmä pokiaľ ide o cenu GIS projektov, ktoré by existovali pri absencii kartelového správania účastníkov dohody, nie je možné presne určiť. Avšak vychádzajúc zo skutočnosti, že dohoda popísaná v tomto rozhodnutí bola implementovaná počas obdobia viac ako 16 rokov (i keď v konaní možno posudzovať iba obdobie od roku 1991-2004, t.j. 13 rokov), pričom jej implementácia prinášala pre jej strany náklady a tiež riziko potrestania zo strany viacerých súťažných autorít, musela prinášať jej stranám výhody v podobe zisku. Dlhodobé obmedzenie konkurenčného tlaku v dôsledku kartelu znamená možnosť výrazného zvýšenia cien.²³ Navyše ako uviedol aj prvostupňový orgán a výslovný súhlas s tým uviedli napr. aj obe spoločnosti Fuji, trh na ktorom ku kartelu došlo je charakterizovaný prebytkom kapacít a vysokými vstupnými nákladmi na testovacie zariadenia. Rast trhu ako aj vstup nových spoločností na trh sa neočakával, a preto dopady kartelovej dohody na taký trh boli ešte závažnejšie.

---

²³ Zdroj: štúdia OECD : Hard core kartely, 2000.

552. Rada úradu konštatuje, že existencia preskúmanej dohody bola jednoznačne preukázaná, pričom minimálne od roku 1991 táto mala vplyv aj na strednú a východnú Európu, a tým aj na trh v Slovenskej republike, keďže táto z jej aplikácie nebola vylúčená. V tejto súvislosti Rada úradu uvádza, že napriek tomu, že účastníci dohody tvrdili aj v konaní pred Európskou komisiou, že dohoda sa nevzťahovala na Európu, resp. členské štáty únie, Európska komisia GQ- Agreement uzatvorenú medzi japonskými a európskymi spoločnosťami a na ňu nadväzujúcu E- Group Operation Agreement for GQ- Agreement, ktorej členmi boli európske spoločnosti tiež posudzovala a neuznala argumenty spoločností, ktoré boli účastníkmi konania aj pred úradom. Rada úradu zdôrazňuje, že v súlade s judikatúrou európskych súdov nie je možné akceptovať dohodu obmedzujúcu súťaž ani v prípade, že by strany dohody preukázali ekonomické a technické bariéry vstupu na trh, na ktorý sa takáto dohoda vzťahovala alebo mala vzťahovať. Preukázanie takýchto bariér nezabavuje spoločnosti zodpovednosti za uzatvorenie dohody obmedzujúcej súťaže.

Dĺžka trvania protisúťažného konania

553. Prvostupňový orgán dospel k záveru, že dohoda trvala od 15.4.1998 do 30.4.2004. Konanie účastníkov dohody však úrad mohol posudzovať len od 1.3.1991, nakoľko pred týmto dátumom na území bývalej Československej republiky neexistovala právna úprava týkajúca sa hospodárskej súťaže a takéto konanie účastníkov dohody nebolo protiprávne. Úrad posudzoval konanie účastníkov dohody iba do 30.4.2004, t.j. do vstupu SR do EÚ.

554. Úrad v prvostupňovom rozhodnutí posudzoval konanie účastníkov dohody podľa zákona 63/1991 Zb. o ochrane hospodárskej súťaže, podľa zákona č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže v znení neskorších predpisov a podľa zákona č. 136/2001 Z. z. v znení pred účinnosťou zákona č. 465/2002 Z. z. a v znení po účinnosti zákona č. 465/2002 Z. z., t.j. za obdobie od 1.3.1991 až do 30.4.2004.

Závery Rady úradu všeobecne k dĺžke trvania

555. Rada úradu za účelom správneho zistenia skutkového stavu doplnila dokazovanie a zhromaždila dôkazy o stretnutí účastníkov dohody aj po 30.4.2004, konkrétne o stretnutí, na ktoré poukazuje aj Európska komisia vo svojom rozhodnutí a ktoré sa uskutočnilo dňa 11.5. 2004 v Amsterdame.

556. V tejto súvislosti spoločnosti za skupinu Areva predložili listom zo dňa 23.10.2008, zaevidovaným pod číslom 4544, dokument – výňatok z programu jednej z osôb, ktorá sa za AREVA zúčastňovala stretnutí účastníkov dohody.

557. Uvedený dokument nepovažuje Rada úradu síce za jednoznačný dôkaz o danom stretnutí, keďže ako uvádza aj samotný účastník dohody v sprievodnom liste, nie je z neho zrejmé miesto a účel stretnutia, ktorého sa daná osoba zúčastnila. Ako však zistila Rada úradu dátumovo tento dokument korešponduje s dňom posledného stretnutia účastníkov dohody.

Dôkaznú hodnotu tohto dokumentu Rada úradu vidí najmä v tom, že ho samotne spoločnosti za AREVA predložili ako možný dôkaz, ktorý z ich pohľadu podporuje uskutočnenie stretnutia členov dohody dňa 11.5. 2004.

558. Na druhej strane za jednoznačný dôkaz o uskutočnení tohto stretnutia považuje Rada úradu vyjadrenie účastníkov konania Hitachi Ltd., Hitachi Europe Limited a JAEPS listom zo dňa 23.10.2008, zaevidovaným pod číslom 4542, v ktorom popisujú priebeh stretnutia dňa 11.5.2004 v Amsterdame a uvádzajú, že sa ho zúčastnili páni Kato a Wakabayashi (JAEPS). V liste ďalej uvádzajú, že stretnutia sa zúčastnili spoločnosti ALSTOM/AREVA, Siemens, VA TECH a TM&TD. Prílohou listu sú viaceré dôkazy, a to poznámky zo stretnutia p. Wakabayashi, interná emailová korešpondencia medzi p. Kato a Wakabayashi, žiadosť o vycestovanie p. Kato, žiadosť o ubytovanie, potvrdenie ubytovania, účtenky a email potvrdzujúci letenky.

559. Rada úradu považuje preskúmané protisúťažné konanie za ukončené dňa 11.5. 2004, posúdila ho však, ako už bolo uvedené, iba do 30.4. 2004.

Dĺžka protisúťažného správania jednotlivých účastníkov dohody

Skupina ABB

Záver prístupného orgánu

560. Prístupný orgán dospel k záveru, že spoločnosti skupiny ABB patrili k zakladajúcim členom zakázanej dohody obmedzujúcej súťaž a zúčastňovali sa jej v nasledovnom období:

- ABB Management Services Ltd. v čase od 1.3.1991 do 30.4.2004
- ABB Switzerland Ltd. v čase od 1.3.1991 do 30.4.2004
- ABB Ltd. v čase od 1.3.1991 do 30.4.2004.

561. V odôvodnení rozhodnutia v časti pokuty však úrad uvádza, že spoločnosti patriace do skupiny ABB ukončili svoju účasť na dohode pred 3.3.2004.

Záver Rady úradu

562. Úrad uvádza iný deň ukončenia porušovania vo výroku rozhodnutia ako v jeho odôvodnení. Rada úradu za rozhodujúci považuje dátum uvedený vo výroku rozhodnutia, t.j. 30. apríl 2004, keďže iba táto časť rozhodnutia je záväzná.

563. Konanie vo veci začalo na podnet skupiny ABB, zaevid. pod č. 2820, ktorá predložila úradu v rámci žiadosti o neuloženie pokuty všetky dostupné dôkazy o existencii zakázanej dohody. ABB počas konania uviedla (napr. v podaní nazvanom GIS Kartel, história pôsobenia), že protisúťažné konanie

začalo 15. apríla 1988, pričom ABB ukončila svoju účasť v karteli vo februári 2004.

564. ABB bola jedným zo zakladajúcich členov GQ- Dohody a EQ – Dohody, čo sama aj uviedla. ABB sa teda zúčastňovala dohody od jej uzatvorenia dňa 15.4. 1988.

565. Z rozhodnutia Európskej komisie COMP/F/38.899 vyplýva, že ABB bola žiadateľom o neuloženie pokuty (tzv. leniency program) aj v konaní pred Komisiou. Európska komisia v súlade s jej Oznámením o odpustení a znížení pokút v kartelových prípadoch (č. 2006/C 298/11) udelila ABB podmienenú imunitu v súvislosti s prejednávanou dohodou dňa 25.4. 2004. Jednou z podmienok udelenia podmiennej imunity pritom je, že podnikateľ ukončil svoju účasť na protisúťažnom konaní najneskôr ku dňu podania žiadosti o neuloženie pokuty. Komisia vo svojom rozhodnutí konštatovala, že ABB ukončila účasť na zakázanej dohode dňa 2.3. 2004. Komisia v tejto súvislosti v bode 88 svojho rozhodnutia uvádza, že právny zástupca ABB sa stretol so zástupcami Európskej komisie dňa 3.3. 2004, aby ich informoval o existencii protisúťažných praktík v sektore GIS a predložil ústnu žiadosť o neuloženie pokuty.

566. Z uvedeného je zrejmé, že ABB neparticipovala po 2.3. 2004 na zakázanej dohode ako takej, t.j. ani vo vzťahu k územiu Slovenskej republiky. Záver úradu o tom, že k ukončeniu konania zo strany ABB došlo 30.4. 2004 preto nie je správny.

567. Rada úradu poukazuje tiež na list spoločností Hitachi Ltd., Hitachi Europe Ltd. a JAEPS zo dňa 23.10.2008, zaevid. pod č. 4542, kde sa uvádza, že na stretnutí účastníkov dohody dňa 11.5.2004 v Amsterdame, ktoré bolo posledným preukázaným stretnutím členov dohody, sa okrem iného hovorilo o tom, že ABB neprišla na stretnutie. Aj uvedená skutočnosť potvrdzuje, že ABB sa po 2.3. 2004 nezúčastňovala stretnutí účastníkov dohody.

568. Rada úradu dospela v zmysle vyššie uvedeného k záveru, že ABB ukončila svoju účasť na zakázanej dohode ku dňu 3.3. 2004, kedy oznámila existenciu zakázanej dohody Európskej komisii a nesie teda zodpovednosť za protiprávne konanie za obdobie od 1.3. 1991 do 2.3. 2004.

569. Vzhľadom na uvedené je potrebné zmeniť výrokovú časť rozhodnutia.

ALSTOM

Závery prvostupňového orgánu

570. Prvostupňový orgán dospel k záveru, že spoločnosť ALSTOM sa zúčastňovala na zakázanej dohode obmedzujúcej súťaž od 1.3.1991 do 9.1.2004. Úrad uviedol, že činnosť v oblasti GIS v rámci Švajčiarska začala spoločnosť ALSTOM v súvislosti s nadobudnutím spoločnosti Sprecher Energie AG dňa 1.1.1986. Činnosť švajčiarskej časti T&D bola dňa 14. 11. 2002 prevedená na novú spoločnosť ALSTOM Services AG (neskôr

ALSTOM T&D AG). Dňom 25.9.2003 bola divízia prenosu a distribúcie elektrickej energie spoločnosti ALSTOM vložená do spoločnosti T&D Holding Etranger SA, ktorá bola následne 9.1.2004 prevedená na spoločnosť AREVA.

Námietky účastníka dohody

571. Úrad nedostatočne zistil skutkový stav vo vzťahu k dĺžke trvania namietaného porušenia na slovenskom trhu, pričom navyše trvanie porušenia na slovenskom trhu žiadnym spôsobom nezdôvodnil. Z informácii a podkladov, ktoré mala spoločnosť ALSTOM k dispozícii vyplýva, že domnelé posledné stretnutie ohľadom slovenského trhu sa uskutočnilo v roku 2002.

572. Podľa prípadového práva Súdu prvej inštancie „požiadavka právnej istoty, na ktorú sú oprávnení ekonomickí operátori sa spoliehať znamená, že ak neexistujú dôkazy, ktoré sú spôsobilé priamo preukázať dĺžku trvania porušenia, Komisia musí uviesť aspoň dôkazy, ktoré sa vzťahujú na skutočnosti, ktoré sú dostatočne časovo blízke, aby tak bolo možné dôvodne pripustiť, že toto porušenie trvalo nepretržite medzi dvoma stanovenými dátumami.“ Ak by projekty identifikované úradom tvorili súčasť akéhokoľvek koluzívneho správania, tieto projekty nie sú dostatočne bezprostredné v čase pre to, aby bolo možné jednoznačne a odôvodnene usúdiť, že namietané porušenie pokračovalo nepretržite na slovenskom trhu medzi obdobím 15.4.1998 a aprílom 2004.

Záver Rady úradu

573. Popis organizačnej štruktúry v spoločnosti ALSTOM v súvislosti s podnikaním v oblasti GIS Rada úradu bližšie uviedla v časti účastníci konania.

574. Prvostupňový orgán v rozpore s výrokom svojho rozhodnutia, v ktorom uvádza obdobie porušovania spoločnosti ALSTOM od 1.3.1991 do 9.1.2004, v odôvodnení svojho rozhodnutia v časti pokuta uvádza, že spoločnosť ALSTOM sa dopúšťala protiprávneho konania od 1.3.1991 do 25.9.2003. Rada úradu v tejto súvislosti za rozhodné berie obdobie uvedené vo výroku prvostupňového rozhodnutia, ktorý je záväznou časťou rozhodnutia.

575. Účasť spoločnosti ALSTOM na dohode od jej počiatku vyplýva z podaní účastníkov konania za ABB, napr. z podania GIS kartel história pôsobenia.

576. Do 7.12. 1992 bolo podnikanie v oblasti GIS uskutočňované priamo iba spoločnosťou GEC ALSTHOM SA a jej predchodcom spoločnosťou ALSTHOM SA (Francúzsko) a nie prostredníctvom dcérskych spoločností (t.j. nie prostredníctvom predchodcov súčasných dcérskych spoločností spoločnosti AREVA), ktoré v danom období neexistovali. Za toto obdobie od 1.3. 1991 do 7.12. 1992 musí byť preto zodpovedná iba spoločnosť ALSTOM.

577. Dcérske spoločnosti ALSTOM T&D SA a ALSTOM T&D AG (v súčasnosti AREVA T&D SA a AREVA T&D AG) musia niesť zodpovednosť

ako subjekty s právnou subjektivitou za svoje protisúťažné správanie od svojho vzniku.

578. Dcérska spoločnosť ALSTOM T&D SA (pôvodne pod názvom Kléber Eylau) sa zúčastňovala zakázanej dohody od svojho vzniku, keď ku dňu 7.12. 1992 spoločnosť GEC ALSTHOM SA previedla všetky svoje francúzske aktíva a pasíva v oblasti T&D na spoločnosť Kléber Eylau. Spoločnosť ALSTOM T&D SA (v súčasnosti AREVA T&D SA) musí byť zodpovedná za svoju účasť na dohode od 7.12. 1992 až do jej prevodu na AREVA, t.j. do 8.1.2004 a nie do 9.1.2004, ako uviedol prvostupňový orgán, keďže odo dňa 9. 1. 2004 sektor T&D prevzala už skupina AREVA.

579. Dcérska spoločnosť ALSTOM T&D AG sa zúčastňovala na zakázanej dohode odo dňa 22.12. 2003, kedy boli aktivity spoločnosti ALSTOM Schweiz AG v oblasti T&D prevedené na „*schell company*“ pod názvom ALSTOM Schweiz Services AG. Spoločnosť ALSTOM Schweiz Services AG bola založená už 14.11. 2002 ale až do 22.12. 2003 nevykonávala žiadne aktivity v oblasti T&D činností. Spoločnosť ALSTOM Schweiz Services AG 22.12. 2003 zmenila svoje obchodné meno na ALSTOM T&D AG. ALSTOM T&D AG (v súčasnosti AREVA T&D AG) sa zúčastňovala zakázanej dohody a nesie preto zodpovednosť za protiprávne konanie od 22.12.2003 až do jej prevodu na AREVA, t.j. do 8.1.2004, a teda nie až do 9.1. 2004, keďže v tom čase už bol sektor T&D prevedený na AREVA. Spoločnosť ALSTOM sa zúčastňovala protisúťažného konania priamo alebo prostredníctvom dcérskych spoločností od uzavretia dohody, t.j. od 15.4.1988 až do prevodu sektoru T&D na skupinu AREVA. Zodpovednosť za protiprávne konanie nesie od 1.3.1991 do 8.1.2004. Nie je správne uvádzať ako dátum ukončenia zodpovednosti za ALSTOM deň 9.1.2004, keďže, ako už bolo vyššie uvedené, od tohto dňa už bola spoločnosť T&D Holding Etranger SA prevedená na skupinu AREVA.

580. Od 1.3.1991 do 7.12.1992 zodpovedá spoločnosť ALSTOM iba za svoje konanie a od 8.12.1992 do 8.1.2004 zodpovedá aj za konanie svojich dcérskych spoločností, ktoré ovplyvňovala a rozhodovala o ich správaní na trhu.

581. Za dcérske spoločnosti ALSTOM T&D SA a ALSTOM T&D AG, ktoré boli prevedené na skupinu AREVA však nesú zodpovednosť aj právni a ekonomickí nástupcovia týchto spoločností AREVA T&D SA a AREVA T&D AG, keďže dcérske spoločnosti sa nemôžu zbaviť zodpovednosti iba preto, že je zodpovedná aj materská spoločnosť. Dcérske spoločnosti sú zodpovedné za realizovanie celej ich obchodnej politiky aj keď táto bola ovplyvňovaná rozhodovaním ich materskej spoločnosti.

Skupina AREVA

Závery prvostupňového orgánu

582. Prvostupňový orgán dospel k záveru, že AREVA T&D SA, ako právny nástupca ALSTOM T&D SA, zodpovedá za konanie tejto spoločnosti

od 7.12.1992 a zároveň zodpovedá za svoje konanie od 9.1.2004 do 30.4.2004.

583. AREVA T&D AG sa zúčastňovala dohody od 22.12.2003 do 30.4.2004. V odôvodnení rozhodnutia v časti pokuta však úrad uvádza, že zodpovednosť tejto spoločnosti posudzoval od 14.11.2002 do 30.4.2004, keďže táto spoločnosť je právnym nástupcom spoločnosti ALSTOM T&D AG od 14.12.2002 a zároveň je zodpovedná aj za svoje správanie od 9.1.2004 do 30.4.2004.

584. AREVA T&D Holding SA, ako právny nástupca T&D Holding Etranger SA, sa zúčastňovala dohody od 9.1.2004 do 30.4.2004. V odôvodnení rozhodnutia však úrad uvádza, že u tejto spoločnosti posudzoval jej zodpovednosť za obdobie od 25.9.2003 do 30.4.2004.

Námietky účastníkov dohody

585. Spoločnosti patriace do skupiny AREVA nemôžu byť zodpovedné za akékoľvek porušenie zákona na slovenskom trhu v období od 9.1.2004 do 30.4.2004, keďže v danom období neboli na slovenskom trhu realizované žiadne GIS projekty.

Záver Rady úradu

586. V súvislosti so spoločnosťami AREVA T&D Holding SA a AREVA T&D AG úrad zmätočne uvádza odlišné obdobia, za ktoré posudzoval ich zodpovednosť vo výroku rozhodnutia a v odôvodnení rozhodnutia. Rada úradu v tomto prípade vychádzala z výroku rozhodnutia, ktorá je jeho záväznou časťou.

587. Spoločnosti AREVA T&D SA a AREVA T&D AG, ako právni a ekonomickí nástupcovia spoločností ALSTOM T&D SA a ALSTOM T&D AG, zodpovedajú za ich protiprávnu účasť na zakázanej dohode, a to od začiatku ich účasti na nej, t.j. od vzniku týchto ich právnych predchodcov až do ich prevodu na AREVA dňa 9.1.2004.

588. Spoločnosť AREVA T&D Holding SA je právnym a ekonomickým nástupcom spoločnosti T&D Holding Etranger SA, ktorá bola vytvorená spoločnosťou ALSTOM iba za účelom prevodu podnikania v oblasti GIS na AREVA. K prevodu došlo ku dňu 9.1.2004.

589. Všetky tri spoločnosti pokračovali v účasti na dohode aj po prevzatí podnikania v oblasti GIS od spoločnosti ALSTOM, a to až do jej ukončenia.

590. Spoločnosť AREVA T&D SA nesie zodpovednosť od 7.12.1992 do 30.4.2004.

591. Spoločnosť AREVA T&D AG nesie zodpovednosť od 22.12.2003 do 30.4.2004. Rada úradu nesúhlasí so záverom prvostupňového orgánu, že začiatok jej protiprávneho konania by mal byť daný už ku dňu 14.11.2002,

keďže ako už Rada úradu vyššie uviedla, spoločnosť ALSTOM Schweiz Services AG (premenovaná na ALSTOM T&D AG) bola síce založená už 14.11.2002, ale až do 22.12.2003 nevykonávala žiadne aktivity v oblasti T&D činností, tie vykonávala spoločnosť Sprecher Energie AS.

592. Spoločnosť AREVA T&D Holding SA je zodpovedná od 9.1.2004 do 30.4.2004.

593. Po prevzatí sektoru T&D sa spoločnosti za skupinu AREVA zúčastňovali kartelovej činnosti a nesú preto zodpovednosť do 30.4.2004.

Mitsubishi Electric Corporation

Závery prvostupňového orgánu

594. Prvostupňový orgán dospel k záveru, že spoločnosť Mitsubishi sa zúčastňovala dohody v čase od 1.3.1991 do 30.4.2004, t.j. za celé obdobie trvania zmluvy. Spoločnosť dňa 1.10.2002 vytvorila so spoločnosťou Toshiba spoločný podnik TM T&D, na ktorý previedla aktivity v oblasti GIS. Tento podnik však ku dňu 23.3.2005 zanikol a spoločnosť pokračovala vo svojich podnikateľských aktivitách v tejto oblasti samostatne.

Závery Rady úradu

595. Spoločnosť Mitsubishi sa zúčastňovala dohody od jej vzniku dňa 15.4. 1988 do 1.10. 2002, kedy jej podnikanie v oblasti GIS bolo prevedené na spoločný podnik TM T&D založený so spoločnosťou Toshiba. Spoločný podnik pokračoval v účasti na dohode až do jej ukončenia.

596. Účasť spoločnosti Mitsubishi na stretnutiach členov dohody od jej vzniku je zrejmá z podaní účastníkov konania za ABB, napr. z podania s názvom GIS kartel história pôsobenia.

597. Zodpovednosť môže byť spoločnosti Mitsubishi za účasť na GQ – Dohode pričítaná od 1.3. 1991 do 30.9. 2002, kedy sa zúčastňovala dohody samostatne. A následne od 1.10. 2002 do 30.4. 2004 za jej účasť na dohode prostredníctvom spoločného podniku TM T&D, v ktorom mala podiel 50%.

Toshiba Corporation

Závery prvostupňového orgánu

598. Prvostupňový orgán dospel k záveru, že Toshiba Corporation sa zúčastňovala dohody v čase od 1.3.1991 do 30.4.2004. Zodpovednosť spoločnosti Toshiba posudzoval úrad za celé obdobie trvania zmluvy, t.j. od 1.3.1991 do 30.4.2004, t.j. aj počas existencie spoločného podniku TM T&D vytvoreného so spoločnosťou Mitsubishi.

Námietky účastníka dohody

599. Spoločnosť poukazuje na rozklad spoločností patriacich do skupiny Siemens, ktorý podľa nej potvrdzuje, že údajný kartel prestal existovať k 22.4.1999, cit.: „...po vystúpení spoločnosti Siemens z údajného kartelu sa totiž na stretnutiach neuskutočnili žiadne relevantné rokovania.“
600. Ďalej uvádza, že úrad iba bez poskytnutia dôkazu tvrdí, že účastníci na základe GQ - Dohody konali kontinuálne počas celého obdobia od 1.3.1991 do 30.4.2004.

Záver Rady úradu

601. Spoločnosť Toshiba sa zúčastňovala dohody od jej vzniku dňa 15.4.1988 do 1.10.2002, kedy jej podnikanie v oblasti GIS bolo prevedené na spoločný podnik TM T&D založený so spoločnosťou Mitsubishi. Spoločný podnik pokračoval v účasti na dohode až do jej ukončenia, t.j. do 11.5.2004.
602. Spoločnosť síce v rozklade tvrdí, že kartel prestal existovať ku dňu 22.4.1999, ale na druhej strane toto svoje vyjadrenie popiera následným vyjadrením, že po vystúpení spoločnosti Siemens z kartelu, k čomu malo dôjsť 22.4.1999, sa na stretnutiach neuskutočnili žiadne relevantné rozhodnutia. Uvedené vyjadrenie nevyvracia existenciu dohody a pokračovanie aj po 22.4.2004, avšak Toshiba obsah týchto stretnutí nehodnotí ako relevantný.
603. Spoločnosť Toshiba bola zakladajúcim členom dohody o čom svedčí skutočnosť, že jej zástupca pán Takabatake sa zúčastňoval už prípravných stretnutí v rokoch 1985-1988 ako aj inauguračného stretnutia v roku 1988, čo vyplýva z podania spoločnosti ABB GIS kartel história pôsobenia.
604. Rada úradu tiež poukazuje na vyjadrenie účastníkov konania Hitachi Ltd., Hitachi Europe Limited a JAEPS, listom zo dňa 23.10.2008, zaevidovaným pod číslom 4542, v ktorom popisujú priebeh posledného preukázaného stretnutia členov dohody dňa 11.5.2004 v Amsterdame a uvádzajú, že sa ho zúčastnila okrem iných aj spoločnosť TM T&D, v ktorej mala 50% účasť Toshiba.
605. Z uvedeného vyplýva, že spoločnosť Toshiba sa zúčastňovala dohody od jej začiatku až do konca, pričom spoločnosť Toshiba nevyvrátila nijakým dôkazom tento záver, ku ktorému dospel prvostupňový orgán. Pokiaľ ide o námietku vo vzťahu ku kontinuálnej účasti spoločnosti Toshiba na dohode, Rada úradu ešte dodáva, že Európsky súdny dvor v prípade Cascades²⁴ uviedol, že podnikateľ, ktorý napriek kolúzii s jeho konkurentmi sleduje viac alebo menej nezávislú politiku na trhu sa môže jednoducho snažiť využiť kartel vo svoj prospech. Z uvedeného vyplýva, že aj keby sa dočasne účastník dohody odklonil od dohody, ktorá trvala od roku 1988 do roku 2004, nezbavuje ho to zodpovednosti. V tomto prípade však na strane Toshiba nič také nebolo preukázané. Naopak jej zástupcovia sa pravidelne zúčastňovali stretnutí na základe dohody.

---

²⁴ Prípady T-308/94, [1998] ECR II – 925, ods.230.

606. Zodpovednosť môže byť teda spoločnosti Toshiba pričítaná za účasť na GQ- Dohode od 1.3.1991 do 31.9.2002, kedy sa zúčastňovala dohody samostatne. A následne od 1.10. 2002 do 30.4. 2004 za jej účasť na dohode prostredníctvom spoločného podniku TM T&D, v ktorom mala 50% podiel a spolurozhodovala o ňom.

Skupina Fuji Electric

Závery prvostupňového orgánu

607. Prvostupňový orgán dospel k záveru, že spoločnosť Fuji Electric Holdings Co., Ltd. sa zúčastňovala dohody od 1.3.1991 do 30.9.2002 a Fuji Electric Systems Co., Ltd. rovnako od 1.3.1991 do 30.9.2002. Úrad posudzoval protiprávnu účasť týchto spoločností do 30.9.2002, keďže k tomuto dňu boli prevedené ich aktivity v oblasti GIS na spoločný podnik JAEPS.

Námietky účastníkov dohody

608. Spoločnosť Fuji v rozklade uvádza, že Fuji Electric nepopiera existenciu GIS kartelu a skutočnosť, že sa na ňom zúčastňovala v období od apríla roku 1988 približne do septembra roku 2000. Súčasne táto spoločnosť uvádza, že Fuji Electric Holdings nikdy nevyjadrila výslovný súhlas s existenciou kartelu.
609. Zánik GIS kartelu začal v septembri roku 1999 na základe odstúpenia spoločnosti Siemens z kartelu. Od tohto dátumu (alebo presnejšie od apríla roku 1999, keď sa uskutočnilo stretnutie strán GIS kartelu v Sydney) sa Fuji Electric Holdings nezúčastnila na žiadnom rokovaní súvisiacom s GIS kartelom, na ktorom by sa zúčastnili aj európski výrobcovia.
610. V období od septembra 1999 približne do septembra 2000 sa uskutočnilo niekoľko stretnutí japonských podnikateľov, ktorých sa zúčastnila Fuji Electric Holdings. Počas tohto obdobia bola spoločnosť Fuji Electric Holdings v nepretržitom kontakte so sekretárom japonskej skupiny. Avšak aj kontakt so sekretárom japonskej skupiny bol ukončený spoločnosťou Fuji Electric Holdings približne v septembri 2000, keď bola spoločnosť Fuji Electric Holdings informovaná iným japonským členom o tom, že kartel prestal existovať.
611. Svoje tvrdenia účastník konania podložil dôkazmi, a to výpovede svedkov a kópie komunikácie ohľadom tendrov, ktoré tvoria predmet obchodného tajomstva.
612. Zoznam projektov GIS kartelu zo dňa 25.3. 2002 bol súčasťou jedného z podaní spoločností ABB. Tento zoznam projektov dokazuje, že projekty boli pridelené jednotlivým spoločnostiam, ktoré boli účastníkmi zmluvy. Z tohto dôkazu je zrejmé, že Fuji Electric Co., Ltd. (teraz Fuji Electric Holdings), ktoré bolo označované ako „F“ sa v ňom vôbec nespomína.

613. Skutočnosť, že spoločnosť Fuji Electric Holdings skončila svoju činnosť spojenú s dohodou približne v septembri 2000 je preukázaná aj tým, že cenový odhad vydaný po skončení tejto účasti bol nižší ako cenové úrovne dohodnuté v GQ-Dohode. Tento odhad dokazuje, že Fuji Electric Holdings bola presvedčená o skutočnosti, že kartel prestal existovať, pretože nedodržiavala cenové úrovne, čo by znamenalo porušenie dohody v prípade, ak by spoločnosť Fuji bola presvedčená o jej existencii.
614. GQ-Dohoda nebola nikdy podpísaná. Z toho vyplýva, že aj odstúpenie od tejto zmluvy nebolo potrebné robiť písomne. Pre Fuji Holdings nebolo potrebné a nevyhnutné, aby oznámila ostatným účastníkom dohody, že sa viac nezúčastňuje GQ - Dohody, keďže títo účastníci výslovne informovali spoločnosť Fuji Electric Holdings, že kartel prestal existovať.
615. Spoločnosti namietajú, že úrad sa odvoláva v súvislosti s ich účasťou na dohode po septembri 2000 iba na vyjadrenie ABB, že *„ostatní účastníci pokračovali v účasti na porušovaní zákona aj po odchode spoločnosti Siemens.“* Spoločnosti namietajú, že takéto stanovisko nemá oporu v žiadnych skutočnostiach a v spojení s Fuji sa tam neuvádza žiaden špecifický odkaz alebo dôkaz.

Záver Rady úradu

616. V prvom rade Rada úradu konštatuje, že spoločnosť Fuji Electric Holdings si odporuje, keď uvádza, že s existenciou kartelu nikdy nevyjadrila výslovný súhlas a súčasne uvádza, že nepopiera jeho existenciu a účasť na ňom. Fuji Electric sa kartelu zúčastňovala čo sama nepoprela, a tým vyjadrila aj súhlas s jeho existenciou. Fuji Electric tiež nepredložila nijaký dôkaz, z ktorého by vyplynul jej jednoznačný nesúhlas s kartelom a jej nespochybniteľný prejav vôle nezúčastňovať sa na ňom urobený voči ostatným stranám kartelovej dohody.
617. Pokiaľ ide o domnienku Fuji, že v septembri 2000 bola dohoda ukončená, Rada úradu túto nepovažuje za preukázanú. Domnienka mala vzniknúť na základe toho, že po predchádzajúcom súhlase ABB ďalší členovia dohody ALSTOM, Mitsubishi a Toshiba oznámili na stretnutí v septembri (alebo v októbri), že zamýšľajú zrušiť kartel. Následne došlo ešte k dvom alebo trom stretnutiam a uskutočnila sa rozlúčková oslava, na ktorej podľa vyjadrenia ABB v liste zo dňa 13.11.2006 (evid. pod č. 4402) zástupca Fuji nebol prítomný. Išlo však iba o trik, ktorého cieľom malo byť vylúčenie spoločnosti VA TECH, aby kartel mohol pokračovať bez jeho prítomnosti. Zo žiadneho dôkazu nevyplýva, že by v tomto období mala ukončiť svoju účasť v dohode aj Fuji.
618. To, že dohoda existovala aj po odchode Siemens v roku 1999 je nepochybné a preukázané viacerými dôkazmi nielen podaniami ABB. Svedčí o tom aj už spomenuté vyjadrenie účastníkov konania Hitachi Ltd., Hitachi Europe Limited a J AEPS ohľadom posledného preukázaného stretnutia členov dohody dňa 11.5.2004 v Amsterdame. Po prevode podnikania v oblasti GIS na JAEPS spoločnosť JAEPS pokračovala v účasti na dohode.

V tejto súvislosti opätovne Rada úradu poukazuje na list účastníkov konania Hitachi Ltd., Hitachi Europe Limited a JAEPS zo dňa 23.10.2008, zaevidovaný pod číslom 4542, v ktorom títo účastníci uvádzajú, že stretnutia sa zúčastnili p. Kato a Wakabayashi, čo boli zamestnanci JAEPS. Táto kontinuita účasti spoločného podniku na dohode podporuje fakt, že Fuji samostatne sa dohody zúčastňovala až do vzniku JAEPS, ktorý potom na dohode ďalej participoval až do jej ukončenia.

619. Z podania ABB GIS kartel história pôsobenia vyplýva, že sa od roku 1988 až do roku 2002 (do prevedenia podnikania v oblasti GIS na JAEPS) každoročného valného zhromaždenia kartelu zúčastňoval zástupca za Fuji p. Hirano.

620. Pokiaľ ide o výpoveď pána [dôverná informácia Fuji], zamestnanca JAEPS, predtým zamestnanca Fuji Electric Co., Ltd., ktorý sa v rokoch 1995 až 2000 zúčastňoval stretnutí kartelu GQ - Dohody, tento uviedol nasledovne cit.: [obchodné tajomstvo Fuji].

621. Uvedená výpoveď je výpoveď zamestnanca obchodnej divízie, ktorý ukončenie účasti Fuji na dohode iba predpokladá (viď slovo „verím“), pretože už osobne neparticipoval na záležitostiach týkajúcich sa dohody. Uvedené však nevylučuje, že jeho agenda nebola prevedená na inú osobu. Vzhľadom na to, že ide o dôkaz predložený spoločnosťou Fuji a jej bývalého zamestnanca, Rada úradu síce na toto vyjadrenie prihliada, nemôže ho však bez ďalšieho vyhodnotiť ako jednoznačný a nespochybniteľný dôkaz o ukončení účasti Fuji na dohode už v septembri v roku 2000. A to s ohľadom na to, že tento fakt nie je podporený aj vyjadreniami ostatných účastníkov dohody ako to bolo v prípade ukončenia účasti iných účastníkov.

622. Rada úradu sa oboznámila aj s ďalším dôkazom, ktorý na podporu tvrdení predložili spoločnosti za Fuji, ktoré podľa nich preukazujú, že v tendroch, ktorých sa zúčastnili po septembri 2000 neboli dodržané ceny aké boli pre tieto tendre dohodnuté účastníkmi kartelu, a to práve z dôvodu, že sa Fuji domnievala, že dohoda už bola v danom období (t.j. po septembri 2000) ukončená.²⁵

623. Aj v prípade, že by došlo k odklonu od dohodnutej ceny účastníkmi dohody v konkrétnom prípade tak, ako to tvrdia spoločnosti Fuji, uvedené nepovažuje Rada úradu bez ďalšieho za dôkaz o tom, že Fuji kartel aj reálne opustila. Za dôkaz opustenia kartelu by Rada úradu považovala iba jednoznačný dôkaz o tom, že Fuji sa jednoznačne a nespochybniteľne vyjadrila vo vzťahu k ostatným účastníkom kartelu, že sa kartelu nechce ďalej zúčastňovať čo by bolo aj v súlade s pravidlami dohody. V rozhodnutí PVC II Súd prvej inštalácie potvrdil závery Komisie, že podnikateľ môže byť zodpovedný za celkový kartel, dokonca ak sa zúčastnil iba na jednom alebo niekoľkých stretnutiach (alebo častiach) kartelu, a to za predpokladu, že vedel alebo musel vedieť, že kolúzia, ktorej sa zúčastnil bola súčasťou väčšieho celkového plánu, ktorý mal obmedziť súťaž a celkový plán zahŕňal všetky

---

²⁵ Dokumenty sú prílohou listu zo dňa 15.11.2007, zaevidovaným pod číslom 4204/2007 a tvoria predmet obchodného tajomstva.

základné zložky kartelu. Súdy Európskej únie tiež viackrát potvrdili záver, že skutočnosť, že podnikateľ nekonal v súlade s výsledkom určitého stretnutia, ktoré malo výslovne protisúťažný cieľ ho nezbavuje plnej zodpovednosti za jeho účasť na karteli ak sa verejne nedištancoval od toho, čo bolo na danom stretnutí dohodnuté.²⁶

624. V tejto súvislosti Rada úradu opätovne poukazuje na podanie ABB označené ako GIS kartel história pôsobenia, kde ABB uvádza: „...členovia kartelu sa permanentne pokúšali podvádzať. Členovia kartelu nemuseli nevyhnutne konať v súlade s dohodami, ku ktorým dospeli. V karteli bola ustavične nespokojnosť s realizáciou projektových pridelení.“

625. Pokiaľ ide o zoznam projektov GIS kartelu zo dňa 25.3.2002, na ktorý poukazujú účastníci konania Fuji v tej súvislosti, že sa tam nenachádza skratka F pridelená Fuji čo tiež, podľa ich názoru, preukazuje neúčasť Fuji na dohode po septembri 2000, Rada úradu poukazuje na to, že ide iba o výňatok z projektových zoznamov (viď. podanie ABB GIS kartel história pôsobenia, časť zoznam príloh-príloha č. 6), t.j. tento nie je úplný. Konkrétne pán Eric Mayr (ABB) uviedol, že ide o jediný zoznam projektov, ktorý si ponechal počas obdobia, keď Alstom pôsobil ako tajomník kartelu so začiatkom približne od konca septembra 1999. Upozornil tiež, že tento zoznam obsahuje len projekty, o ktorých sa malo diskutovať na ďalšom stretnutí kartelu, a preto ide len o záznam zachytávajúci stav rokovania kartelu o určitej otázke v tom čase.

626. Vystúpenie Fuji z dohody v septembri 2000 nebolo nikým potvrdené pričom ho možno považovať za nepravdepodobné aj z toho dôvodu, že v kartelovej dohode následne pokračoval od roku 2002 aj JAEPS, na ktorého Fuji previedla svoje aktivity v oblasti GIS. V tejto súvislosti pritom nie je rozhodujúce, či malo alebo nemalo Fuji kontrolný podiel v JAEPS, keďže poukaz na uvedenú kontinuitu má slúžiť iba na podporu záveru Rady úradu o tom, že Fuji neukončila svoju účasť v dohode už v roku 2000.

627. Argumentácia účastníkov konania, že pre Fuji nebolo potrebné a nevyhnutné, aby oznámila ostatným účastníkom dohody, že sa viac nezúčastňuje GQ - Dohody, keďže títo účastníci výslovne informovali spoločnosť Fuji Electric Holdings, že kartel prestal existovať je spochybiteľná. Rada úradu neakceptuje tvrdenia Fuji o tom, že o existencii kartelu po septembri 2000 nevedela. Dohoda mohla síce byť uzatvorená konkludentne, ale vychádzajúc z jej mechanizmu Rada úradu neakceptuje, že účastník, ktorý bol jej zakladajúcou stranou a zúčastňoval sa jej od roku 1988 by bez akéhokoľvek vyjadrenia mohol od nej odstúpiť. Ako vyplynulo z predložených dôkazov, najmä samotného obsahu dohody, (Čl. 26 GQ Zmluvy a čl. 10 GQE Zmluvy – 12 mesačná výpovedná lehota) strany dohody ukončenie v karteli ostatným účastníkom dohody formálne oznamovali a navzájom sa o takýchto skutočnostiach informovali. V tejto súvislosti za relevantné Rada úradu považuje aj vyjadrenie účastníka konania Siemens AG, v liste zo dňa 19.11.2008, zaevidovanom pod č. 5101, v ktorom uviedol

²⁶ Napr. prípad T-311/94 [1998] ECR II/1129, ods. 203, prípad T-25/95 a ďalšie Cimenteries CBR SA v Komisia [2000] ECR II/491, [2000] 5 CMLR 204, ods. 1353, 1389 a 3199.

cit: „...*pokiaľ by bol navrhovateľ skutočne zmluvnou stranou GQ-Zmlúv, nebolo pre neho ani ostatné zmluvné strany jednoduché tieto zmluvy vypovedať, pretože boli viazané na pomerne dlhé výpovedné doby (12 mesiacov).*“ Rada úradu tiež poukazuje na text EQ a GQ- Dohody v tom, že v prípade ak niektorý z členov podal výpoveď bez zbytočného odkladu bolo zvolané valné zhromaždenie v prípade GQ - Dohody, resp. tzv. hlavné stretnutie v prípade EQ - Dohody, ktoré rozhodovali o ďalšom postupe.

628. Tvrdenia spoločností Fuji vyvracajú aj spoločnosti za ABB v podaní GIS kartel história pôsobenia, kde doslovne uvádzajú cit.: „Hitachi odišla z kartelu približne o pol roka neskôr ako Siemens, t.j. niekedy na jar 2000 a opäť sa pripojila ku kartelu pred Siemensom, t.j. na začiatku r. 2001. Ostatní členovia kartelu (ABB, ALSTOM/AREVA, VA TECH, Schneider, Mitsubishi, Toshiba a Fuji) pokračovali v aktivitách kartelu aj počas neprítomnosti Siemensu a Hitachi.“ Argumentáciu Fuji teda nie je možné prijať, keďže nikto z ostatných účastníkov kartelu nepotvrdil, že by sa Fuji verejne dištancovala od ďalšieho pôsobenia v karteli po septembri 2000.

629. Na podporu svojich zistení Rada úradu poukazuje na rozhodnutie Európskej komisie v obdobnej veci, že obaja účastníci za Fuji sa zúčastňovali dohody aj po septembri 2000. Komisia konkrétne uviedla obdobie od 15. apríla 1988 až do 11. mája 2004.

630. Účasť oboch spoločností na karteli potvrdila spoločnosť ABB.

631. Fuji Electric Holdings Co. Ltd. a Fuji Electric Systems Co. Ltd. sa zúčastňovali zakázanej GQ - Dohody od 1. marca 1991 do 30. septembra 2002 a nesú za toto obdobie obe zodpovednosť.

Skupina Hitachi a JAEPS

632. Prvostupňový orgán dospel k záveru, že spoločnosť Hitachi Ltd., sa zúčastňovala zakázanej dohody od 1.3.1991 do 31.12.1999 a následne od 2.7.2002 do 30.9.2002. Spoločnosť Hitachi Europe Limited sa zúčastňovala dohody rovnako od 1.3.1991 do 31.12.1999 a od 2.7.2002 do 30.9.2002.

633. Úrad v prvostupňovom rozhodnutí ďalej uvádza, že od 1.10.2002 pokračovala spoločnosť Hitachi v účasti na dohode prostredníctvom JAEPS. Zástupcovia JAEPS sa zúčastnili stretnutia v hoteli Sofitel v Zürichu dňa 21.1.2004, čo potvrdzuje skutočnosť, že účasť spoločnosti Hitachi prostredníctvom JAEPS na dohode trvala aj v roku 2004.

Námietky účastníkov dohody

634. Ako bolo uvedené v rozhodnutí spoločnosť Hitachi odstúpila od GQ –Dohody v roku 1999. V rozhodnutí ani v spise nie sú žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali, že by sa ktorákoľvek so spoločností po roku 1999 zúčastňovala akéhokoľvek konania súvisiaceho s GIS, ktoré by mohlo mať akýkoľvek dopad na území Slovenskej republiky. V rozhodnutí a ani v spise

tiež nie sú žiadne dôkazy, ktoré by potvrdzovali závery úradu a ktoré by preukazovali, že od 25.3.2002 došlo medzi ktorýmkoľvek účastníkmi k rokovaniam alebo k alokovaniu projektov v Slovenskej republike.

635. AE Power začal vykonávať činnosť až 1.10.2002 a v spise nie sú žiadne dôkazy o koluzívnom konaní vo vzťahu k projektom GIS na Slovensku po 25.3. 2002.

Záver Rady úradu

636. Spoločnosti pripúšťajú svoju účasť na zakázanej dohode do roku 1999, ale popierajú akúkoľvek účasť na dohode po tomto období, ktorá by mohla mať za následok dopad obmedzenia súťaže v Slovenskej republike.

637. Pokiaľ ide o dopad na územie Slovenskej republiky, tým sa Rada úradu bližšie zaoberá v inej časti tohto rozhodnutia. Dohoda obmedzovala súťaž na území Slovenskej republiky aj po roku 1999 a spoločnosti Hitachi Ltd., Hitachi Europe Limited a JAEPS v čase, keď boli jej účastníkmi porušovali zákon.

638. Do roku 1999 tieto spoločnosti nepopierajú svoju účasť na dohode. Z vykonaného dokazovania, z vyjadrení ABB vyplynulo, že Hitachi Ltd. a Hitachi Europe Limited dočasne opustili dohodu. ABB v liste zo dňa 13.11.2006, zaevidovanom pod č. 4402, uvádza cit.: „...po tom, čo Siemens dočasne opustil kartel, GIS kartel fungoval ako dovtedy, len bez Siemensu a neskôr tiež bez Hitachi a VA TECH. Všetci títo traja členovia sa neskôr znovu pripojili ku GIS kartelu.“ V podaní nazvanom GIS kartel história pôsobenia ABB uvádza cit.: „Siemens aj Hitachi dočasne opustili kartel počas obdobia od konca roka 1999 až do jari 2001 ...Siemens kartel opustil... v septembri 1999. Hitachi odišla z kartelu približne o pol roka neskôr ako Siemens, t.j. niekedy na jar 2000 a opäť sa pripojila ku kartelu pred Siemensom, t.j. na začiatku r. 2001.“ V prehľade stretnutí kartelu, ktorý je súčasťou toho istého materiálu je uvedené, že v rokoch 1988 až 2002 sa pravidelných každoročných valných zhromaždení (vrcholový manažment kartelu) zúčastňoval za Hitachi p. Shimokawa.

639. Uvedené nebolo spochybnené žiadnym ďalším účastníkom dohody. Presný dátum odchodu spoločnosti Hitachi však nie je preukázaný. Hitachi uvádza koniec roka 1999 a ABB uvádza vo svojich vyjadreniach obdobie niekedy na jar roku 2000. Keďže takýto časový rozdiel nie je pre posúdenie prípadu nejak významný Rada úradu sa v tejto veci prikláňa k názoru prvostupňového orgánu, a teda v prospech účastníka, že Hitachi dočasne opustila kartel ku dňu 31.12.1999.

640. ABB uviedla, že Hitachi sa ku kartelu pripojila opätovne na začiatku roku 2001. Z uvedeného je zrejmé to, že spoločnosti za Hitachi sa k účasti na dohode vrátili ešte pred vznikom spoločného podniku JAEPS. Rada úradu však z rozhodnutia Európskej komisie zistila, že táto získala konkrétne dôkazy o tom, že Hitachi sa účastnila kartelu opätovne dňa 2.7.2002, pričom tento dátum aj Komisia určila ako dátum opätovného pripojenia spoločností za Hitachi k dohode. Rada úradu v tomto prípade považuje za správne, tak

ako to určil aj prvostupňový orgán, že Hitachi Ltd. a Hitachi Europe Limited sa opätovne vrátili k účasti na dohode od 2.7. 2002. Tento záver v konečnom dôsledku potvrdzuje aj vyjadrenie ABB, ktoré doplnila listom zo dňa 21.11.2008, zaevidovaným pod č. 5133, v ktorom uvádza, že zástupca Hitachi sa zúčastňoval kartelu od roku 1988 až 1999 a od polovice roka 2002 do 2004.

641. Účastníci konania za Hitachi nespochybnili následnú účasť JAEPS na stretnutiach kartelu ako takú, keďže sami predložili dôkazy o účasti zástupcov JAEPS na poslednom stretnutí dňa 11. mája 2004. Spochybňovali iba účasť na karteli, ktorá by mohla mať akýkoľvek dopad na územie Slovenskej republiky. Podnikanie v oblasti GIS Hitachi previedla na JAEPS ku dňu 1.10.2002.
642. Hitachi Ltd. sa zúčastňovala zakázanej GQ-Dohody od 1.3.1991 do 31.12.1999 a od 2.7.2002 do 30.9.2002.
643. Hitachi Europe Limited sa zúčastňovala zakázanej GQ-Dohody od 1.3.1991 do 31.12.1999 a od 2.7.2002 do 30.9.2002.
644. Spoločnosť JAEPS je zodpovedná za účasť na zakázanej GQ-Dohode od 1.10.2002 do 30.4.2004.

Schneider Electric SA, Nuova Magrini Galileo S.p.A

Závery prvostupňového orgánu

645. Prvostupňový orgán dospel k záveru, že Schneider Electric SA sa zúčastňoval zakázanej dohody obmedzujúcej súťaž od 1.3.1991 do 13.3.2001. Úrad uviedol, že spoločnosť Schneider Electric SA patrila k zakladajúcim členom dohody. Dňa 13.3.2001 vytvorila so spoločnosťou VA Technologie AG spoločný podnik, do ktorého vložila svoje dcérske spoločnosti Schneider Electric High Voltage SA a Nuova Magrini Galileo S.p.A., ktoré sa zaoberali podnikaním v oblasti GIS. Schneider Electric SA nemôže byť preto, podľa názoru úradu, zodpovedná po 13.3.2001.
646. Prvostupňový orgán dospel k záveru, že spoločnosť Nuova Magrini Galileo S.p.A. sa zúčastňovala zakázanej dohody od 1.3.1991 do 13.03.2001 a od 1.4.2002 do 30.4.2004. Úrad uviedol, že spoločnosť Nuova Magrini Galileo S.p.A. bola jedným zo zakladajúcich členov dohody. Dňom 13.3.2001 bola spoločnosťou Schneider Electric SA vložená do spoločného podniku VA TECH Schneider High Voltage SA čo bolo v období, keď sa skupina VA TECH na činnosti dohody nezúčastňovala. Do činnosti dohody sa Nuova Magrini Galileo S.p.A zapojila dňom 1.4.2002, kedy sa do tejto činnosti zapojila skupina VA TECH. Za svoje protisúťažné konanie zodpovedá do obdobia, kedy bola vložená do spoločného podniku Va Tech Schneider High Voltage GmbH založeného spoločnosťami Schneider Electric Industrie SA a VA Technologie AG a následne v čase, kedy sa tento spoločný podnik zúčastňoval na dohode.

Námietky účastníkov dohody

647. Nuova Magrini Galileo S.p.A. uviedla, že úrad nesprávne určil okamih údajného opätovného zahájenia protisúťažného konania k 1.4.2002. Pokiaľ vôbec k nejakej opätovnej účasti na protisúťažnom konaní došlo začala až v dňoch 4.12., resp. 5.12.2002. Ako konštatovala aj Komisia v rozhodnutí zo dňa 24.1.2007 (str. 59, bod 202), konala sa prvá schôdzka o údajnom znovuzahájení protisúťažného konania v roku 2002 dňa 26.3.2002. Došlo k nej na letisku v Zurichu. Na tejto schôdzke sa však spoločnosti nezúčastnili. Tento záver vyplýva aj zo záverov Komisie. Ďalšia schôdzka sa konala v dňoch 9.7 a 10.7.2002. Na tejto schôdzke sa zástupcovia spoločností takisto nezúčastnili. O tom svedčí poznámka účastníka Hitachi zo dňa 15.7.2002 obsiahnutá v spise Komisie, že cit.: „39 (VA TECH) oznámil 17 (ALSTOM), že VA TECH má záujem účasti na systéme“, čo znamená, že v okamihu zmienenej schôdzky sa spoločnosti na údajnom protisúťažnom konaní ešte nemohli zúčastniť. Prvá schôdzka, na ktorej sa zástupcovia navrhovateľov zúčastnili sa konala až dňa 22.10.2002. Predmetom tejto schôdzky však neboli žiadne európske projekty. Podľa najlepšieho vedomia spoločností sa prvý európsky projekt diskutoval na stretnutí v dňoch 4.12. a 5.12.2002 v Zurichu. Tento projekt sa však netýkal Slovenskej republiky.

Závery Rady úradu

648. Spoločnosť Schneider Electric SA vo svojom vyjadrení zo dňa 11.2.2008, zaevidovanom pod č. 510, uviedla cit.: „...*Schneider Electric nemôže byť zodpovedná za žiadne údajné nekalosúťažné konanie ku ktorému mohlo dôjsť na vymedzenom relevantnom trhu na území Slovenskej republiky definovanom Úradom v Rozhodnutí pre obdobie počínajúc od 01.01.2001, alebo eventuálne, 13.03.2001, vzhľadom k tomu, že nikdy nemala kontrolu nad VTSHV, ktorá bola pod výlučnou kontrolou VA TECH AG.*“

649. Rada úradu nemá k dispozícii dôkazy, ktoré by preukazovali účasť spoločnosti Schneider Electric SA na zakázanej dohode aj po dočasnom odchode spoločnosti VA TECH z nej.

650. Rada úradu sa preto, vychádzajúc z dostupných dôkazov, nestotožňuje so záverom prvostupňového orgánu v tom, že bola preukázaná účasť spoločnosti Schneider Electric SA na zakázanej dohode až ku dňu 13.3.2001, ale Rada úradu má za to, že posledná preukázaná účasť tohto účastníka konania na zakázanej dohode je v decembri 2000. Vzhľadom na to, že Rada úradu v tejto súvislosti nemá k dispozícii dôkaz o konkrétnom dátume priklonila sa k dátumu 13.12.2000, ktorý ako deň ukončenia účasti na dohode vo vzťahu k tejto spoločnosti uviedla aj Európska komisia vo svojom rozhodnutí, čo nespochybnil žiaden účastník dohody. Rada úradu súhlasí s určením začiatku protisúťažnej činnosti tak ako ju určil prvostupňový orgán. Schneider Electric SA sa zúčastňoval na protisúťažnom konaní od 1.3.1991 do 13.12.2000.

651. Spoločnosť Nuova Magrini Galileo S.p.A. bola jednou zo zakladajúcich spoločností zakázanej dohody a zúčastňovala sa jej od jej začiatku, t.j. od 15.4.1988. 100% kontrolu nad touto spoločnosťou vykonávala v tomto období spoločnosť Schneider Electric SA (ktorá nemôže byť pokutovaná), ktorá ju ku dňu 13.3.2001 vložila do spoločného podniku založeného so spoločnosťou VA Technologie AG. V súvislosti s dĺžkou protisúťažného konania v prípade tejto spoločnosti platí to isté čo bolo uvedené v súvislosti s jej materskou spoločnosťou Schneider Electric SA. Spoločnosť Nuova Magrini S.p.A. sa zúčastňovala na protisúťažnom konaní od 1.3.1991 do 13.12.2000, kedy svoju účasť v dohode prerušila.
652. Dňa 13.3.2001 sa spoločnosť Nuova Magrini Galileo S.p.A. a spoločnosť Schneider Electric High Voltage SA stali súčasťou skupiny VA TECH ako 100% dcérske spoločnosti spoločného podniku VA TECH Schneider High Voltage GmbH. V tomto období sa spoločnosť VA TECH zakázanej dohody nezúčastňovala a opätovne sa k nej pripojila až ku dňu 1.4.2002. Súčasne sa tým k dohode pripojila aj Nuova Magrini Galileo S.p.A..
653. Spoločnosť ABB v podaní zo dňa 13.11.2006 uviedla, že VA TECH na základe zinscenovaného ukončenia kartelu skutočne opustil kartel od konca roku 2000. VA TECH sa potom opätovne ku kartelu pripojil až v roku 2002. Konkrétne ABB v tomto liste uvádza, že VA TECH sa vrátil na stretnutia GIS kartelu najneskôr vtedy, keď Leonard Widenhorn prebral zastupovanie ABB v GIS karteli v polovici roku 2002 a ďalej upresňuje, že to bolo niekedy počas prvých troch mesiacov v roku 2002. Rada úradu sa stotožňuje so záverom prvostupňového orgánu v tom, že, keďže ABB neuviedla presný dátum návratu VA TECH, a tým aj spoločnosti Nuova Magrini Galileo S.p.A. ku kartelu počas prvých troch mesiacov roku 2002 je týmto dátumom 1.4.2002, ktorý mohol byť v súvislosti s vyššie uvedeným najneskorším dňom návratu ku kartelu.
654. Spoločnosť Nuova Magrini Galileo S.p.A. je zodpovedná za účasť na dohode od 1.3.1991 až do 30.4. 2004.

VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co KEG

Závery prvostupňového orgánu

655. Prvostupňový orgán dospel k záveru, že spoločnosť VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co KEG sa dopúšťala protisúťažného správania od 1.1.2000 do 13.12.2000 a od 1.4.2002 do 30.4.2004.

Námietky účastníka dohody

656. Rozhodnutie je pokiaľ ide o vymedzenie dĺžky údajného protisúťažného konania navrhovateľov a ostatných účastníkov konania nejasné, a preto nepreskúmateľné.
657. Úrad nesprávne určil okamih údajného opätovného zahájenia protisúťažného konania k 1.4.2002. Pokiaľ vôbec k nejakej opätovnej účasti

spoločnosti na protisúťažnom konaní došlo začala až v dňoch 4., resp. 5.12.2002. Ako konštatovala aj Komisia v rozhodnutí zo dňa 24.1.2007 (str. 59, bod 202), konala sa prvá schôdzka o údajnom znovuzahájení protisúťažného konania v roku 2002 dňa 26.3.2002. Došlo k nej na letisku v Zürichu. Na tejto schôdzke sa však spoločnosť nezúčastnila. Tento záver vyplýva aj zo záverov Komisie. Ďalšia schôdzka sa konala v dňoch 9.7. a 10.7.2002. Na tejto schôdzke sa zástupcovia spoločností takisto nezúčastnili. O tom svedčí poznámka účastníka Hitachi zo dňa 15.7.2002, obsiahnutá v spise Komisie, že cit.: „39 (VA TECH) oznámil 17 (ALSTOM), že VA TECH má záujem účasti na systéme“ čo znamená, že v okamihu zmienenej schôdzky sa spoločnosti na údajnom protisúťažnom konaní ešte nemohli zúčastniť. Prvá schôdzka, na ktorej sa zástupcovia spoločností zúčastnili sa konala až dňa 22.10.2002. Predmetom tejto schôdzky však neboli žiadne európske projekty. Podľa najlepšieho vedomia sa prvý európsky projekt diskutoval na stretnutí v dňoch 4.12. a 5.12.2002 v Zürichu. Tento projekt sa však netýkal Slovenskej republiky.

Závery Rady úradu

658. Pokiaľ ide o namietanú nejasnosť dĺžky trvania Rada úradu konštatuje, že prvostupňový orgán uviedol dĺžku konania, túto však dostatočne neodôvodnil, a preto Rada úradu považuje za potrebné odôvodnenie v tejto časti doplniť.

659. Účastník konania VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG, ktorý bol založený v roku 2000 priamo vlastnil (100%) spoločnosť VA TECH Transmission & Distribution Ltd. (v súčasnosti Siemens Transmission & Distribution Ltd.), ktorá sa podieľala na podnikaní v oblasti GIS od 20.9. 1998 do 13.3. 2001, kedy bola táto prevedená na spoločný podnik VA TECH Schneider High Voltage GmbH a stala sa jeho 100% dcérskou spoločnosťou. V spoločnom podniku mal VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co KEG priamy podiel vo výške 60%, a to až do 1.10.2004, kedy VA TECH získal nad spoločným podnikom 100% kontrolu, a tým aj nad VA TECH Transmission & Distribution Ltd. Spoločnosť VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co KEG ako 100% materská spoločnosť VA TECH Transmission & Distribution Ltd. ovplyvňovala jeho správanie vrátane jeho protiprávnej účasti na zakázanej dohode, a preto musí niesť zodpovednosť popri zodpovednosti VA TECH Transmission & Distribution Ltd. (v súčasnosti Siemens Transmission & Distribution Ltd.). Túto zodpovednosť nesie odo dňa svojho vzniku 1.1.2000 až do dočasného prerušenia skupiny VA TECH v karteli dňa 13.12.2000.

660. ABB v podaní zo dňa 13.11.2006 uviedla, že VA TECH na základe zinscenovaného ukončenia kartelu skutočne opustil kartel od konca roku 2000. VA TECH sa potom opätovne ku kartelu pripojil až v roku 2002. Konkrétne ABB v tomto liste uvádza, že VA TECH sa vrátil na stretnutia GIS kartelu najneskôr vtedy, keď Leonard Widenhorn prebral zastupovanie ABB v GIS karteli v polovici roku 2002 a ďalej upresňuje, že to bolo niekedy počas prvých troch mesiacov v roku 2002. Rada úradu sa stotožňuje so záverom prvostupňového orgánu v tom, že keďže ABB neuviedlo presný

dátum návratu VA TECH ku kartelu počas prvých troch mesiacov roka 2002 je týmto dátumom 1.4.2002, ktorý mohol byť v súvislosti s vyššie uvedeným najneskorším dňom návratu ku kartelu.

661. Súčasne ABB v tomto liste uvádza cit.: „ABB sa teraz dozvedela od svedkov Leonarda Widenhorna a Matsa Perssona, že aj potom, ako sa VA TECH znovu pripojil ku kartelu počas prvých troch mesiacov v roku 2002, ABB, Alstom a Siemens mali zoznam GIS projektov, ktoré prejednávali a rozdeľovali bez vedomia VA TECH. Tento zoznam sa nazýval „EPO“. Prostredníctvom tohto zoznamu ABB, Alstom a Siemens zamýšľali zredukovať kvótu podielu na trhu VA TECH-u bez jeho vedomia a súhlasu.“ V tejto súvislosti ABB poukazuje na e-mail od ALSTOM pre ABB a Siemens zo dňa 28.7.2003 a e-mail od ABB pre ALSTOM/AREVA zo dňa 6.2. 2004, ktoré tvoria prílohu č. 1 listu zo dňa 13.11.2006. V tomto dôkaze sa uvádza, že EPO je kódom pre projekty bez 4, pričom číslo 4 v danom čase predstavovalo označenie pre VA TECH.

662. Táto skutočnosť potom mohla spôsobiť aj to, že VA TECH sa aktívne nezúčastňoval stretnutí kartelu v čase od apríla minimálne do júla 2003. Navyše dôkaz, ktorý sa má v tejto súvislosti nachádzať v spise Komisie a na ktorý účastníci konania poukazujú nie je súčasťou spisového materiálu v tomto konaní a Rada úradu ho preto nemôže posúdiť.

663. Rada úradu preto dospela k záveru, rovnako ako prvostupňový orgán, že účastník konania VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG sa opätovne pripojil ku kartelu od 1.4.2002. Zodpovednosť za protiprávne konanie preto nesie od 1.1.2000 až do 30.4.2004.

Siemens AG

Závery Prvostupňového orgánu

664. Prvostupňový orgán dospel k záveru, že Siemens AG sa dopustil protisúťažného konania v čase od 1.3.1991 do 31.8.1999 a od 27.3.2002 do 30.4.2004. Spoločnosť Siemens bola jedným zo zakladajúcich členov dohody a zohrávala významnú úlohu v činnosti kartelu.

Námietky účastníka dohody

665. Účastník dohody uviedol, že úrad nesprávne stanovil dĺžku účasti na údajnom protisúťažnom konaní. Úrad dĺžku protisúťažného konania v rozhodnutí presne nešpecifikuje a navyše údaje o dĺžke protisúťažného konania a stanovení sankcie sú nepresné a vzájomne odporujúce. Úrad v celom rozhodnutí nikde neuvádza, kedy malo údajné protisúťažné konanie vo vzťahu k Slovenskej republike začať a kedy skončilo a akým spôsobom k týmto záverom o dĺžke protisúťažného konania dospel.

666. Úrad uviedol, že protiprávne konanie vo vzťahu k Slovenskej republike malo začať už 15.4.1988, teda uzatvorením GQ- Zmluvy a GQE-Zmluvy. Je

úplne vylúčené, aby sa GQ-Zmluva a GQE-Zmluva hneď od svojho uzatvorenia vzťahovali na územie Slovenskej republiky (vtedy ČSSR).

667. Úrad sa nezaoberá ani okamihom skutočného ukončenia protisúťažného konania. Úrad nemôže zamieňať otázku vymedzenia skutočnej dĺžky údajného protisúťažného konania s dĺžkou protisúťažného konania, ktorá môže byť sankcionovaná. Bez ohľadu na to akú časť protisúťažného konania môže úrad sankcionovať je úrad povinný v rozhodnutí jednoznačne preukázať, kedy sa protisúťažné konanie, ktoré je predmetom správneho konania vedeného úradom začalo a kedy skončilo. Úrad si v rozhodnutí odporuje, keď vo výrokovej časti 1. (bod 16) a výrokovej časti 2 (bod 9) uvádza, že sa Siemens mal po prerušení účasti na údajnom protisúťažnom konaní opäť zúčastniť na tomto konaní od 27.3.2002 a na str. 53 rozhodnutia uvádza, že sa mal zúčastniť na tomto protisúťažnom konaní od 27.2.2002. Rozhodnutie je vo vzťahu k vymedzeniu dĺžky údajného protisúťažného konania spoločnosti a ostatných účastníkov dohody nejasné, a preto nepreskúmateľné.
668. Záver úradu, že Siemens AG prechodne ukončil účasť na protisúťažnom konaní 31.8.1999 je nesprávny. Svoju účasť ukončil už 22.4.1999. Svedčí o tom zoznam stretnutí v rámci GQ-systému, na ktorých sa zúčastnili zástupcovia spoločnosti, páni Schröder a/alebo Zellman. Títo sa zúčastnili na tzv. hlavnej schôdzke (general meeting) v rámci GQ-systému dňa 22.4.1999 v Sydney. Zo zoznamu vyplýva, že v roku 1999 sa uvedení zástupcovia nezúčastnili na žiadnych ďalších stretnutiach v rámci GQ – systému.
669. Úrad nepredložil žiadny preukázateľný dôkaz, z ktorého by vyplývalo, že by sa spoločnosť zúčastnila akéhokoľvek ďalšieho stretnutia na základe GQ-alebo GQE –Zmluvy po 22.4.1999. Takéto dôkazy sa nenachádzajú ani v spise Komisie.
670. Pokiaľ ide o pána Zellmana ani Komisia nebola schopná identifikovať žiadne cestovné doklady alebo záznamy v diároch, ktoré by preukazovali jeho účasť na akýchkoľvek stretnutiach v rámci GQ-systému. V prípade pána Schrödera existujú vyúčtovania jeho ciest pre druhú polovicu roku 1999. Tieto preukazujú, že sa nezúčastnil na žiadnych stretnutiach v rámci GQ-systému. Komisia má tieto podklady k dispozícii. Z nich vyplýva, že sa zúčastnil po apríli iba služobných ciest v rámci realizácie konkrétnych projektov GIS, a to do Singapuru, Berlína a Izraela, pričom je preukázané, že sa v týchto dátumoch a na týchto miestach nekonali žiadne stretnutia v rámci GQ systému. Rovnako Komisia nemá dôkaz, žeby cestovné podklady pána Schrödera boli neúplné.
671. Pokiaľ by Siemens AG bol skutočne zmluvnou stranou GQ-Zmlúv, nebolo pre neho ani ostatné zmluvné strany jednoduché tieto vypovedať, pretože boli viazané na pomerne dlhé výpovedné doby (12 mesiacov). Pretože úrad nemal jediný dôkaz o ukončení alebo vypovedaní GQ- Zmlúv k skoršiemu dátumu mal mať za preukázané, že tieto zmluvy boli účinné

a plnené až do 11.5.2004, kedy došlo k ukončeniu týchto zmlúv na základe zásahu Komisie.

Záver Rady úradu

672. Prvostupňový orgán vo výroku prvostupňového rozhodnutia uviedol, že spoločnosť Siemens AG po dočasnom prerušení účasti v dohode opätovne k nemu pristúpila dňa 27.3.2002, pričom v odôvodnení rozhodnutia v bode 8.1. uvádza, že tomu tak bolo ku dňu 27.2.2002. Keďže záväzný je iba výrok rozhodnutia Rada úradu bude vychádzať pri preskúmvaní rozhodnutia z údaju uvedenom vo výrokovej časti.
673. Účastník konania v rozklade uviedol, že nevylučuje, že sa mohol zúčastniť na protisúťažnom konaní popísanom v prvostupňovom rozhodnutí, pokiaľ ide o niektoré členské štáty EÚ jednoznačne však odmieta, že by sa zúčastnil na tomto konaní vo vzťahu k Slovenskej republike.
674. Úrad u Siemens AG konkretizoval v prvostupňovom rozhodnutí dĺžku protisúťažného konania. Spoločnosť však požaduje, aby bola daná konkretizácia dĺžky trvania konkrétne vo vzťahu k Slovenskej republike. Rada úradu konštatuje, že dĺžka porušovania, tak ako ju konkretizoval prvostupňový orgán, je dĺžkou porušovania aj vo vzťahu k SR. Rada úradu, rovnako ako prvostupňový orgán, považuje preskúmvanú dohodu za obmedzujúcu súťaž na území Slovenskej republiky počas celého obdobia jej trvania, resp. od okamihu účinnosti súťažnej právnej úpravy na území Slovenskej republiky od 1.3.1991, keďže pred týmto dátumom nie je možné obmedzenie súťaže vzhľadom na absenciu zákona posudzovať.
675. Podľa vyjadrenia ABB v liste zo dňa 13.11. 2006, zaevidovanom pod číslom 4402, dve spoločnosti, ktoré boli predchodcami ABB (Asea a Brown Boveri), Alstom a Siemens boli prvými účastníkmi diskusií, ktoré začali okolo roku 1985 a viedli k založeniu kartelu. V tom čase za Siemens diskutovali o zriadení GIS páni Börschlein a Troger. ABB v tomto liste ďalej uviedla, že Siemens neoznámil jeho zámer opustiť kartel na stretnutí v Sydney. Toto bolo opätovne potvrdené pánmi Erikom Mayrom a Michaleom Velte-Andréom. Namiesto toho sa Siemens naďalej zúčastňoval na stretnutiach kartelu, diskusiách a rozdeľovaniach v období medzi aprílom a septembrom 1999. Podľa ABB si Erik Mayr spomína na štyri ďalšie stretnutia, na ktorých sa Siemens zúčastnil po stretnutí v Sydney. Podľa vyjadrenia ABB pán Theiss zo Siemensu oznámil zámer Siemensu opustiť kartel na stretnutí v auguste alebo v septembri 1999. Krátko po oznámení sa uskutočnilo odovzdávacie stretnutie, na ktorom Siemens odovzdal software, atď. Alstomu, ktorý mal nahradiť Siemens vo funkcii tajomníka GIS kartelu. Toto stretnutie sa uskutočnilo na Beatengasse blízko hlavnej stanice v Zürichu. Fakt, že k prerušeniu účasti Siemens AG v dohode došlo v septembri 1999 je napr. potvrdený aj v rozhodnutí Komisie v bode 186, v ktorom sa Komisia odvoláva na dokument nájdený v priestoroch spoločnosti VA TECH preukazujúci túto skutočnosť. Daný dokument obsahuje text: „Stop 3 = = > 09/99“, pričom číslo 3 prináležalo v rámci kartelu spoločnosti Siemens.

676. Podľa vyjadrenia ABB v podaní nazvanom GIS kartel história pôsobenia k opätovnému pripojeniu Siemens ku kartelu došlo zhruba na jar 2001. V rozhodnutí Komisie v bode 199 sa uvádza, že Komisia získala dôkaz preukazujúci návrat Siemensu do kartelu odo dňa 26.3. 2002.

677. Ďalej ABB uvádza, že 20. a 21. januára 2004, sa členovia GIS kartelu zhromaždili na stretnutí v Hoteli Sofitel v Zürichu. Tieto stretnutia GIS kartelu boli organizované Siemensom. Účastníci dohody Hitachi Ltd., Hitachi Europe Limited a JAEPS v liste zo dňa 23.10.2008, zaevidovaným pod číslom 4542 uviedli, že posledného stretnutia GIS kartelu dňa 11.5.2004 v Amsterdame sa zúčastnili spoločnosti ALSTOM/AREVA, Siemens, VA TECH a TM&TD.

678. Rada úradu preto dospela k záveru, že účastník konania Siemens AG nesie zodpovednosť za obdobie od 1.3.1991 do 1.9.1999 a následne od 26.3.2002 do 30.4.2004.

Siemens Transmission & Distribution Ltd. a Siemens Aktiengesellschaft Österreich

Závery prvostupňového orgánu

679. Prvostupňový orgán dospel k záveru, že Siemens Transmission & Distribution Ltd. sa dopustil protisúťažného konania v čase od 1.3.1991 do 13.12.2000 a od 1.4.2002 do 30.4.2004.

680. Siemens Aktiengesellschaft Österreich prevzala v roku 2005 spoločnosť VA Technologie AG, a tým aj jej dcérske spoločnosti VA TECH T&D GmbH, VA TECH Transmission & Distribution Ltd. (v súčasnosti Siemens Transmission & Distribution Ltd.), VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG a Nuova Magrini Galileo S.p.A., čím prevzala všetky aktivity týchto spoločností v oblasti GIS. Úrad preto zodpovednosť tejto spoločnosti ako právneho a ekonomického nástupcu uvedených spoločností stanovil na obdobie od roku 1995 do 13.12.2000 a od 1.4.2002 do 30.4.2004.

Námietky účastníkov dohody

681. Úrad v rozhodnutí vôbec nestanovil dĺžku protisúťažného konania, takže rozhodnutie je nepreskúmateľné. Úrad nesprávne stanovil dĺžku účasti spoločnosti na údajnom protisúťažnom konaní. Dĺžku konania musí úrad preukázať.

682. Úrad nesprávne určil okamih údajného opätovného zahájenia protisúťažného konania na deň 1.4.2002. Pokiaľ vôbec k nejakej opätovnej účasti na protisúťažnom konaní došlo začala až v dňoch 4., resp. 5.12.2002. Ako konštatovala aj Komisia v rozhodnutí zo dňa 24.1.2007 (str. 59, bod 202), konala sa prvá schôdzka o údajnom znovuzahájení protisúťažného konania v roku 2002 dňa 26.3.2002. Došlo k nej na letisku v Zürichu. Na tejto schôdzke sa však spoločnosti nezúčastnili. Tento záver vyplýva aj zo záverov Komisie. Ďalšia schôdzka sa konala v dňoch 9.7. a 10.7.2002. Na tejto

schôdzke sa zástupcovia spoločností takisto nezúčastnili. O tom svedčí poznámka účastníka Hitachi zo dňa 15.7.2002 obsiahnutá v spise Komisie, že cit: „39 (VA TECH) oznámil 17 (ALSTOM), že VA TECH má záujem účasti na systéme“ čo znamená, že v okamihu zmienenej schôdzky sa spoločnosti na údajnom protisúťažnom konaní ešte nemohli zúčastniť. Prvá schôdzka, na ktorej sa zúčastnili sa konala až dňa 22.10.2002. Predmetom tejto schôdzky však neboli žiadne európske projekty. Podľa najlepšieho vedomia sa prvý európsky projekt diskutoval na stretnutí v dňoch 4.12. a 5.12.2002 v Zürichu. Tento projekt sa však netýkal Slovenskej republiky.

Záver Rady úradu

683. Prvostupňový orgán uviedol, že spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich nesie zodpovednosť aj za spoločnosť VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG, ktorej je právnym a ekonomickým nástupcom. Táto spoločnosť však nezanikla a aj samotný prvostupňový orgán s ňou konal a rozhodoval o nej ako o samostatnom účastníkovi konania, preto toto tvrdenie uvedené v odôvodnení rozhodnutia nie je správne.
684. Spoločnosť Siemens Transmission & Distribution Ltd., ako právny a ekonomický nástupca zaniknutej spoločnosti VA TECH Transmission & Distribution Ltd. nesie zodpovednosť za jej protiprávnu účasť na dohode. Spoločnosť VA TECH Transmission & Distribution Ltd. sa zúčastňovala kartelu najskôr samostatne od 15.4.1988, keď Reyrolle (jej predchodca) vstúpil do kartelu ako zakladajúca spoločnosť až do 20.9.1998, keď bol nadobudnutý spoločnosťou VA TECH. Neskôr pokračovala ako dcérska spoločnosť spoločnosti VA TECH AG (ktorá vykonávala nad ňou kontrolu prostredníctvom VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG). Začiatok protisúťažného konania je preto správne určený prvostupňovým orgánom na 1.3.1991, ktoré pokračovalo do 13.12.2000, kedy došlo k prerušeniu účasti skupiny VA TECH na karteli. Vzhľadom na to, že Rada úradu v tejto súvislosti nemá k dispozícii dôkaz o konkrétnom dátume, prikláňa sa k dátumu 13.12.2000, ktorý ako deň prerušenia účasti na karteli vo vzťahu k skupine VA TECH a konkrétne aj k tejto spoločnosti uviedla aj Európska komisia vo svojom rozhodnutí a ktorý nebol spochybnený iným účastníkom dohody.
685. V tomto prípade platí to isté čo Rada úradu uviedla v prípade spoločnosti VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG. ABB v podaní zo dňa 13.11.2006 uviedla, že VA TECH na základe zinscenovaného ukončenia kartelu skutočne opustil kartel od konca roku 2000. VA TECH sa potom opätovne ku kartelu pripojil až v roku 2002. Konkrétne ABB v tomto liste uvádza, že VA TECH sa vrátil na stretnutia GIS kartelu najneskôr vtedy, keď Leonard Widenhorn prebral zastupovanie ABB v GIS karteli v polovici roku 2002 a ďalej upresňuje, že to bolo niekedy počas prvých troch mesiacov v roku 2002. Rada úradu sa stotožňuje so záverom prvostupňového orgánu, že keďže ABB neuviedla presný dátum návratu VA TECH ku kartelu počas prvých troch mesiacov roka 2002 je týmto dátumom 1.4.2002, ktorý mohol byť v súvislosti s vyššie uvedeným

najneskorším dňom návratu ku kartelu. Spoločnosť Siemens Transmission & Distribution Ltd. nesie zodpovednosť od 1.3.1991 do 13.12.2000 a od 1.4.2002 do 30.4.2004

686. Spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich nadobudla v roku 2005 spoločnosť VA Technologie AG, ktorá tým zanikla a zodpovednosť za jej protisúťažné správanie prešla na spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich ako jej právneho a ekonomického nástupcu.

687. Spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich v júli 2006 nadobudla spoločnosť VA Tech T&D GmbH, ktorá tým zanikla a zodpovednosť za jej protisúťažné správanie prešla na jej ekonomického a právneho nástupcu spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich.

688. Spoločnosť VA Technologie AG do roku 1995 nepodnikala v oblasti výroby a predaja GIS. Tento rok uviedol prvostupňový orgán vo svojom rozhodnutí ako rok začatia protisúťažnej činnosti, od kedy by mala niesť zodpovednosť spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich. Rada úradu však dospela k záveru, že spisový materiál neobsahuje dôkazy o účasti spoločnosti VA TECH AG na dohode v čase do roku 1998. Z dôkazov predložených účastníkom konania ABB síce vyplýva, že stretnutí kartelu pred rokom 1998 sa zúčastňoval VA TECH alebo predchodcovia (t.j. Reyrolle), avšak nie je nimi preukázané, že pred rokom 1998 sa zúčastňoval kartelu aj VA TECH popri spoločnosti Reyrolle, ktorú v roku 1998 nadobudol. Rada úradu má za to, že Siemens Aktiengesellschaft Österreich môže niesť zodpovednosť za protisúťažné správanie VA TECH AG iba od 20. septembra 1998, kedy nadobudla táto spoločnosť Reyrolle. Spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich nesie zodpovednosť za účasť na kartelových aktivitách od 20.9.1998 do 13.12.2000 a od 1.4.2002 do 30.4.2004. Vzhľadom na uvedené, je preto potrebné zmeniť prvostupňové rozhodnutie v tomto smere.

689. Spoločný podnik VA TECH Schneider High Voltage GmbH, ktorý sa neskôr stal VA Tech T&D GmbH, vznikol 13.3. 2001. Ku kartelu sa pripojil v rámci skupiny VA TECH ku dňu 1.4. 2002 a v rámci VA TECH v ňom následne pôsobil až do jeho skončenia a nesie zodpovednosť do 30.4.2004. Za toto obdobie nesie teda zodpovednosť spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich ako jeho právny a ekonomický nástupca.

690. Pokiaľ ide o námietky účastníkov dohody títo poukazujú na dôkaz v spise Komisie, poznámka účastníka konania Hitachi zo dňa 15.7.2002, z ktorej vyplýva, že na stretnutí kartelu v dňoch 9.-10.7.2002 sa nezúčastnili. Rada úradu tento dôkaz nemá k dispozícii a poukazuje na to, že Komisia vo svojom rozhodnutí rovnako tak rozhodla, že obe spoločnosti Siemens Transmission & Distribution Ltd. a Siemens Aktiengesellschaft Österreich, resp. ich predchodcovia, sa pripojili po dočasnom prerušení ku kartelu opätovne od 1.4. 2002. V tejto súvislosti Rada úradu poukazuje na svoje odôvodnenie vyššie, ktoré je uvedené v závere Rady úradu k dĺžke účasti u spoločnosti VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG, keďže tieto námietky sú rovnaké.

Tabuľka č. 2

Sumár dĺžky protiprávneho konania

Názov spoločnosti	trvanie porušovania zákona	
	od	do
ABB	01.03.1991	02.03.2004
Alstom	01.03.1991	08.01.2004
Areva T&D SA	07.12.1992	30.04.2004
Areva T&D Holding SA	09.01.2004	30.04.2004
Areva T&D AG	22.12.2003	30.04.2004
Fuji Electric Hold.	01.03.1991	30.09.2002
Fuji Electric Systems	01.03.1991	30.09.2002
Hitachi Ltd.	01.03.1991	31.12.1999
	02.07.2002	30.09.2002
Hitachi Europe Ltd.	01.03.1991	31.12.1999
	02.07.2002	30.09.2002
JAEPS	01.10.2002	30.04.2004
Mitsubishi	01.03.1991	30.04.2004
Toshiba	01.03.1991	30.04.2004
Schneider	01.03.1991	13.12.2000
Siemens AG	01.03.1991	01.09.1999
	26.03.2002	30.04.2004
SAO	20.09.1998	13.12.2000
	01.04.2002	30.04.2004
Siemens T&D Ltd.	01.03.1991	13.12.2000
	01.04.2002	30.04.2004
Va Tech T&D GmbH & Co KEG	01.01.2000	13.12.2000
	01.04.2002	30.04.2004
Nuova Magrini	01.03.1991	13.12.2000
	01.04.2002	30.04.2004

Závery Rady úradu k procesným námietkam

691. Rada úradu má za to, že prvostupňový orgán dostatočne zistil skutkový stav veci. Vychádzal predovšetkým z podaní žiadateľa o leniency, a to najmä písomných dohôd, z ďalších dokumentov pochádzajúcich z čias trvania kartelovej dohody, ako aj vytvorených po jej ukončení a z vyjadrení ostatných účastníkov dohody. Zistený skutkový stav pritom korešponduje s obsahom spisového materiálu. Žiaden z účastníkov dohody existenciu kartelovej dohody a účasť na nej ako takú nespochybnil. Spoločnosti namietali predovšetkým jej dopad na územie Slovenskej republiky.

692. Rada úradu zo spisového materiálu zistila, že všetky relevantné dôkazy, na ktorých prvostupňový úrad založil svoje rozhodnutie mali účastníci dohody k dispozícii.
693. Spoločnosti Siemens Aktiengesellschaft Österreich, VA TECH T&D, Siemens T&D Limited, Nuova Magrini Galileo S.p.A, Siemens AG namietali, že úrad v oznámení o začatí konania ani v priebehu správneho konania dostatočným spôsobom neobjasnil predmet správneho konania. V oznámení o začatí konania úrad identifikoval účastníkov konania, ustanovenie zákona, ktoré malo byť porušené a protiprávne konanie. Konanie, ktoré malo byť predmetom konania nezameniteľne identifikoval tak, že ide o uzatvorenie a plnenie dohody, ktorá je predmetom tzv. GQ-Agreement zo dňa 15.4. 1988, na základe ktorej v oznámení identifikovaní podnikatelia koordinovali svoje správanie na relevantnom trhu výroby zapúzdrených plynom izolovaných spínacích zariadení – tzv. Gas insulated switchgear pre aplikácie 72 kV a vyššie dodávaných samostatne alebo ako súčasť GIS na území Slovenskej republiky. Podľa Rady úradu je toto dostatočná identifikácia skutku v oznámení o začatí konania. Následne vo výzve pred vydaním rozhodnutia úrad uviedol závery, ku ktorým predbežne dospel. Rada úradu považuje postup úradu v tomto smere za dostatočný.
694. Rada úradu súhlasí s ďalšou námietkou spoločnosti Siemens a spol., že je potrebné upresniť výrokovú časť doplnením na akom priestorovom trhu k praktike dochádzalo.
695. Siemens a spol. namietali, že úrad mal závažné dôkazy svedčiace proti záveru o údajnom protisúťažnom konaní s účinkami v SR. Ku všetkým tvrdeniam a predloženým dôkazom sa Rada úradu v tomto zdôvodnení vyjadрила.
696. Tvrdenie Siemens a spol., že Komisia neberie do úvahy dôkazy poskytnuté v rámci leniency programu, ak sa jej nepodariť nezávisle potvrdiť správnosť týchto dôkazov je zavádzajúce. V rozhodnutí Komisie, v ktorom sa zaoberala obdobnou dohodou, ktorá je aj predmetom tohto konania, konkrétne napr. v bode 263, sa okrem iného uvádza, že spoločnosť ABB mala záujem na plnej kooperácii s Komisiou a na poskytovaní iba pravdivých informácií v záujme neohroziť si imunitu na udelenie pokuty, ktorá jej bola podmiennečne udelená. Pokiaľ ide o jej vyhlásenia urobené pred udelením podmiennečnej imunity tieto už tým, že majú charakter sebaobvinenia môžu byť v princípe považované za zvlášť hodnoverné. Komisia tiež zdôraznila, že podania urobené ABB majú zvlášť vysokú dôkaznú hodnotu, keďže boli urobené na základe vyjadrení priameho svedka kartelu a boli urobené v mene spoločnosti čo predstavuje vždy vyššiu dôkaznú hodnotu, ako keď sú urobené iba v mene jej zamestnanca. Rozhodnutie Enso-Gutzeit, na ktoré skupina Siemens poukazuje uvádza, že vyhlásenie spoločnosti, ktorá bola obvinená z účasti na kartelových aktivitách a správnosť ktorého bola napadnutá vyjadreniami ďalších účastníkov kartelu nemôže byť považované za dostatočný dôkaz porušenia, ak nie je podporené ďalšími dôkazmi. V konaní účastníci dohody nespochybnili existenciu kartelovej dohody ako takú, napadali iba jej dopad na územie SR. Navyše ABB predložilo dôkazy, ktoré

neboli žiadnym z účastníkov dohody spochybnené iným, rovnako silným, dôkazom.

Námietky účastníka konania SAO k výzve pred vydaním tohto rozhodnutia

697. Účastník konania vzniesol nasledovné námietky voči výzve pred vydaním tohto rozhodnutia:

Vydanie nového rozhodnutia Radou úradu by predstavovalo porušenie zásady dvojínštančnosti

698. Najvyšší súd SR konštatoval, že úrad a Rada úradu nedostatočne posúdili skutočný dopad údajného protisúťažného konania podnikateľa SAO na území SR.

699. SAO poukazuje na to, že Najvyšší súd SR pokiaľ ide o posúdenie skutočných dopadov na trh nemal na mysli, aby tak Rada úradu urobila iba na základe skutočností, ktoré už sú obsiahnuté v administratívnom spise, keďže sa stotožnil s názorom Krajského súdu BA, že v administratívnom spise sa nenachádzajú také podklady, z ktorých by bolo možné tento dopad určiť. Najvyšší súd SR vyslovil záväzný právny názor, že je potrebné doplniť dokazovanie ohľadom toho akým spôsobom sa údajné protisúťažné konanie SAO malo prejavíť na dotknutom relevantnom trhu. Najvyšší súd SR tak uložil povinnosť vykonať v ďalšom konaní veľmi rozsiahle dokazovanie.

700. Na dokazovanie v takomto rozsahu je jednoznačne určený a vybavený prvý stupeň. Rada úradu je preto povinná prvostupňové rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť prvému stupňu. V tejto súvislosti odkazuje účastník konania na rozsudok Krajského súdu v Brne vo veci sp.zn. 62 Ca 41/2009, v zmysle ktorého má sankcia nadväzovať na dokazovanie, u ktorého možno dôvodne predpokladať značnú rozsiahlosť. Ťažisko dokazovania pritom má byť podľa Krajského súdu v Brne v prvom stupni, pretože inak by sa popieral zmysel dvojínštančnosti a účastník konania by strácal jednu inštanciu.

701. Rada úradu vôbec nepreverila a nepreukázala skutočné dopady údajného protisúťažného konania SAO na trh, keďže na takúto úlohu ani nie je dostatočne dobre vybavená.

V prípade došlo k márnemu uplynutiu lehoty pre uloženie pokuty

702. Úrad mal k dispozícii dostatočne jasné podklady na začatie správneho konania už dňa 21.5.2004. Konanie začal úrad dňa 28.6.2007, t.j. viac ako tri roky po predložení leniency žiadosti. V dôsledku neskorého začatia došlo k porušeniu ústavných práv účastníka konania na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Najvyšší súd SR vo veci ŠEVT (sp.zn. 3Sžs1/2011 zo dňa 5.4.2011) dospel k záveru, že pravidlá a zásady, ktoré sa uplatňujú v správnom konaní je nutné uplatňovať aj počas neformálneho procesu. Účastník konania poukazuje na to, že došlo

k zbytočným preťahom a v tejto súvislosti analyzuje súvisiacu judikatúru z pohľadu zložitosti veci, správania účastníka konania a postupu správneho orgánu.

703. Účastník konania uvádza, že dlhé váhanie úradu so začatím správneho konania a vznik zbytočných preťahov vo veci sú jednou z hlavných príčin, že od ukončenia údajného protisúťažného konania uplynulo takmer 13 rokov. Pokuta uložená po tak dlhom období už jednoznačne neplní svoj základný účel a zmysel.
704. Zákon spája plynutie lehôt len s možnosťou uložiť pokutu. Úradu tak nič nebráni v tom, aby aj po uplynutí lehoty pre uloženie pokuty konštatoval vinu jednotlivých účastníkov konania. Zatiaľ čo po uplynutí lehoty pre zánik zodpovednosti nie je viac možné konštatovať vinu účastníka správneho konania a toto konanie je tak potrebné zastaviť, v prípade uplynutia lehoty pre uloženie pokuty podľa § 38 ods.8 zákona tomu tak nie je. V tejto súvislosti účastník konania odkazuje na rozhodnutie Rady úradu vo veci č. 2012/KH/R/014 zo dňa 13.4.2012, body 36 až 39. Rada úradu má v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania, právnej istoty a zásadou legitímnych očakávaní postupovať rovnako aj v tomto konaní.
705. § 246d OSP nie je prekážkou plynutia lehoty na uloženie pokuty. Podľa podnikateľa SAO existujú taxatívne vymedzené situácie, na ktoré sa toto ustanovenie uplatňuje. Aby vôbec mohlo dôjsť počas preskúmania určitej veci v správnom súdnictve k prerušeniu lehoty, musí dotknutý zákon v oblasti správneho práva stanoviť lehotu pre zánik zodpovednosti, prípadne pre výkon rozhodnutia. Zákon však žiadnu takúto lehotu nestanovuje. Naopak z § 38 ods. 8 zákona je zrejmé, že úrad je viazaný iba lehotou na uloženie pokuty. Lehoty pre výkon rozhodnutia sú všeobecne stanovené v piatej časti zákona č. 71/1967 Zb. správny poriadok. Už len z jednoduchého gramatického výkladu a za využitia argumentum per eliminationem možno jednoznačne dovodiť, že § 246d OSP na správne konanie podľa zákona vôbec nie je aplikovateľný.
706. Lehota na uloženie pokuty podľa § 38 ods. 8 zákona tak v priebehu preskúmania veci v správnom súdnictve nespočívala. Vzhľadom na uvedené márne uplynula subjektívna 4-ročná lehota pre uloženie pokuty, keďže k začatiu správneho konania došlo dňa 28.6.2007, ako aj objektívna osemročná lehota pre uloženie pokuty, keďže k ukončeniu údajného protisúťažného konania podnikateľa SAO došlo dňa 30.4.2004.
707. Z dôvodu uplynutia prekluzívnej lehoty Rada úradu nie je oprávnená uložiť novú pokutu, ale môže nanajvýš iba konštatovať porušenie zákona a predmetné údajné protisúťažné konanie zakázať.
708. Odstránenie či neudržovanie protiprávneho stavu v období od 14.2.2000 do 1.4.2002, teda takmer rok a pol, nemôže byť posúdené inak ako ukončenie údajného trvajúceho správneho deliktu. Opätovný vstup podnikateľa SAO do protisúťažného konania je potom z logiky veci nutné posúdiť jedine ako nové vyvolanie protiprávneho stavu a jeho nasledovné

udržovanie. Údajné protisúťažné konanie podnikateľa SAO je potrebné rozdeliť na dve samostatné konania, a to od 20.9.1998 do 13.12.2000 a od 1.4.2002 do 30.4.2004. Objektívna lehota pre uloženie pokuty teda začala vo vzťahu k údajnému protisúťažnému konaniu v období od 20.9.1998 do 13.12.2000 plynúť už dňa 14.12.2000, v dôsledku čoho už jednoznačne uplynula. Rada úradu minimálne v tomto rozsahu nie je oprávnená podnikateľovi SAO uložiť novú pokutu. Účastník konania v tejto súvislosti poukazuje na rozsudok vo veci Marine hoses (Rozsudok Všeobecného súdu EÚ v spojených veciach T-147/09 a T-148/09, ods. 68 a 70), v ktorom Všeobecný súd dospel k záveru, že Komisia nemohla oprávnene rozhodnúť, že porušenie, ktorého sa žalobkyne dopustili, bolo jediným a pokračujúcim porušením.

Porušenie princípu uplatnenia priaznivejšej právnej úpravy

709. Účastník konania poukazuje na to, že ak je v dobe rozhodovania o správnom delikte účinná sankcia, ktorá je pre páchatel'a miernejšia, je nutné pristúpiť k uplatneniu miernejšej sankcie. Pravidlo pre určenie výšky sankcie sú aj metodické postupy pri ukladaní sankcií, teda metodický predpis 2008 a metodický predpis 2014.
710. Rada úradu je z hľadiska základných právnych zásad, predovšetkým zásady právnej istoty, ochrany legitímnych očakávaní a rovnakého zaobchádzania, povinná interné pravidlá úradu dodržiavať, o to viac, ak ich vo všeobecnosti vo svojej rozhodovacej praxi bežne uplatňuje. V opačnom prípade by Rada úradu konala v rozpore s právom (viď napr. rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci T-7/89 Hercules Chemical v Commission, ods. 53, prípadne tiež v spojených veciach C-189/02 Dansk Rorindustri, ods. 211).
711. Vo svetle zásady rovnakého zaobchádzania ak Rada úradu bežne uplatňuje ňou stanovené pravidlá ukladania pokút v metodickom predpise 2014 v iných prípadoch je tak povinná urobiť aj tomto prípade.
712. Povinnosť uplatniť metodický predpis 2014 vyplýva Rade úradu aj z trestnoprávnej zásady použitia priaznivejšieho sankčného predpisu, ktorá je jednou zo základných zásad trestného práva. Z rozsiahlej judikatúry slovenských súdov vyplýva, že súťažné právo má vzhľadom k svojmu sankčnému charakteru „kvazitrestný charakter“. Trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie. Pod zákonom je pritom nutné rozumieť aj metodický predpis 2014.
713. Účastník konania uvádza, že predmetom jeho námietky ohľadom neuplatnenia priaznivejšej právnej úpravy pri stanovení pokuty nie je otázka, či Rada úradu pri stanovení základu pokuty vychádzala z obratu s alebo bez DPH. Podnikateľ uplatňuje námietku, s ktorou sa stotožnil Krajský súd BA, ako aj Najvyšší súd SR, že Rada úradu v rozhodnutí vôbec neprihliadla k tomu, že podľa interného metodického predpisu úradu z roku 2008 sa pri stanovení základnej sumy pre výpočet pokuty vychádza z obratu dosiahnutého dotknutým podnikateľom z predaja tovarov a služieb, ktorých sa

narušenie alebo obmedzenie hospodárskej súťaže priamo alebo nepriamo dotýka, a to na vymedzenom priestorovom relevantnom trhu. Neberie sa teda do úvahy celkový obrat podnikateľa v zmysle predchádzajúceho interného metodického predpisu z roku 2003 ako nesprávne urobila Rada úradu v rozhodnutí, ale iba obrat dosiahnutý relevantnou činnosťou, v rámci ktorej sa pokutovaný podnikateľ údajne dopustil protisúťažného konania.

714. Rada úradu neprihliada na v súčasnosti účinný interný metodický predpis z roku 2014, ktorý je pre SAO jednoznačne priaznivejší.

715. Rada úradu na str. 22 výzvy pred vydaním rozhodnutia konštatovala, že pri stanovení výšky novej pokuty údajne vychádzala z predaja tovarov a služieb, ktorých sa údajné narušenie dotýka. Rada úradu však nesprávne a nezákonne vychádzala z celkového obratu podnikateľa SAO, čo jednoznačne potvrdil aj Krajský súd BA a Najvyšší súd SR. SAO preto vôbec nerozumie, ako môže byť výška novej pokuty stanovenej vo výzve pred vydaním rozhodnutia pri zohľadnení obratu vyplývajúceho iba z predaja tovarov a služieb, ktorých sa údajné porušenie týka takmer totožná s pokutou nesprávne stanovenou Radou úradu v pôvodnom rozhodnutí na základe jeho celkového obratu.

Rada úradu nerešpektuje záväzný právny názor Najvyššieho súdu SR, keďže vôbec nepreverila skutočné dopady údajného protisúťažného konania podnikateľa SAO

716. Najvyšší súd SR Radu, prípadne úrad, zaviazal, aby za účelom posúdenia skutočných dopadov domnelého protisúťažného konania podnikateľa SAO vykonalí veľmi rozsiahle dokazovanie. Rada úradu sa nepokúsila došetriť a preveriť potrebné skutočnosti, nevykonala žiadne dokazovanie, ani došetrenie, a ani v tejto súvislosti nedožiadala prvý stupeň. Rada úradu iba obširne polemizovala s právnym názorom Najvyššieho súdu SR.

717. Rada úradu polemiku pritom založila na únijnej rozhodovacej praxi, aj keď v predmetnom prípade šetrí protisúťažné konanie, ku ktorému malo dôjsť pred pristúpením SR k EÚ.

718. V rozpore s názorom Najvyššieho súdu SR konštatuje, že v predmetnom konaní údajne boli predložené dôkazy aj o dopade predmetného konania na území SR. Je tak zrejmé, že Rada úradu opätovne opiera svoje závery o vyjadrenia podnikateľa ABB uvedené v leniency a iné skutočnosti, ktoré považoval Najvyšší súd SR za nedostatočné preverené.

719. Nová pokuta je podľa účastníka konania opätovne nedostatočne odôvodnená a aj z tohto dôvodu nezákonná.

720. Účastník konania záverom uvádza, že sa nezúčastnil žiadnych projektov, ktoré by sa týkali územia SR. Rada úradu v tejto súvislosti nevykonala žiadne dôkazy, ktoré by nasvedčovali opaku. V administratívnom

spise tak neexistuje žiaden hmatateľný dôkaz, ktorým by Rada úradu mohla podporiť čo i len hypotetický dopad konania podnikateľa SAO na území SR.

721. Rada úradu sa nezákonne a v rozpore so záväzným právnym názorom Najvyššieho súdu SR snaží preniesť zodpovednosť za preukázanie dopadu konania na podnikateľa SAO, keď uviedla, že tento nepreukázal, že sa „*dištancoval od kartelu*“ a ani že by nerešpektoval pravidlá kartelu. Pre účely stanovenia pokuty je to však Rada úradu, ktorá musí preukázať presnú mieru a intenzitu, akou sa konanie podnikateľa SAO skutočne prejavilo na slovenskom trhu.

722. Rada úradu sa nielen opomenula riadiť právnym názorom Najvyššieho súdu SR, ale tým, že ignorovala preveriť skutočný dopad na slovenský trh, konala aj v rozpore s § 38 ods. 10 zákona, a teda nedostatočne zistila skutkový stav.

Pokuta, ktorá má byť uložená je nesprávna a nezákonná

723. Rada úradu vo výzve pred vydaním rozhodnutia odôvodňuje výšku sankcie, ktorú plánuje uložiť vo vzťahu k „*Dohode*“ alebo „*kartelovému konaniu*“, pričom v rámci vyhodnotenia výšky sankcie žiadnym spôsobom nerozlišuje relevantné kritéria samostatne vo vzťahu ku každému protisúťažnému konaniu, teda ku konaniu v podobe uzatvorenia GQ dohody a GQE dohody. Z vyjadrení Rady úradu nevyplýva, či Rada úradu posudzovala okolnosti vo vzťahu k GQ dohode alebo vo vzťahu k GQE dohode. Rada úradu nepristúpila k vyhodnoteniu jednotlivých kritérií stanovenia sankcie samostatne. Toto vyhodnotenie si zjednodušila tým, že u oboch protisúťažných konaní pre účely stanovenia výšky sankcie hovorí ako o „*dohode*“, či „*karteli*“. Uvedené zjednodušenie popiera záver Rady úradu, podľa ktorého sa mal podnikateľ SAO dopustiť dvoch samostatných protisúťažných konaní, i keď v rovnakom období.

724. Takéto zjednodušenie Rady úradu ďalej porušuje princíp uplatnenia absorpčnej zásady. Správne konanie pred úradom a Radou úradu má kvázitrestnú povahu. Rada úradu by sa preto v predmetnom prípade mala pri ukladaní pokuty riadiť zásadami trestného práva a správne aplikovať absorpčnú zásadu. Rada úradu opomenula stanoviť závažnosť a preveriť všetky okolnosti podľa § 38 ods. 10 zákona vo vzťahu ku každému údajnému protisúťažnému konaniu zvlášť, v dôsledku čoho nemohla uplatniť správne absorpčnú zásadu. V prípade, že Rada úradu od uplatnenia absorpčnej zásady upustila zámerne, bola povinná tento krok dôkladne odôvodniť.

725. Pokuta je neprimerane vysoká. Rada úradu nezohľadnila ustálené princípy deliktuálneho trestania ohľadom primeranosti sankcie a neuplatnenia prílišnej tvrdosti pri sankcionovaní účastníka konania.

726. Zohľadnením toho, že účastník konania patrí so silnej ekonomickej skupiny Siemens dochádza podľa účastníka konania k dvojitému sankcionovaniu spoločnosti v rámci skupiny Siemens. Za protisúťažné konanie v podobe GQ dohody a GQE dohody už boli sankcionované ďalšie tri

spoločnosti skupiny Siemens, ktoré boli sankcionované aj zo strany Komisie. Takýto postup je diskriminujúci. Umožňuje, aby podnikateľom, ktorí sa dopustia rovnakého správneho deliktu, boli uložené rozdielne vysoké sankcie, čo môže viesť k absurdnej situácii, kedy podnikateľ, ktorého konanie má v skutočnosti závažnejší dopad na trh, ale nie je členom silnej ekonomickej skupiny, je potrestaný nižšou pokutou ako podnikateľ, ktorého konanie má menší dopad na trh, avšak je členom takejto skupiny. Takýto prístup je v rozpore s princípom prirodzenej spravodlivosti.

Vyjadrenie Rady úradu

Porušenie zásady dvojínštančnosti

727. Vo všeobecnosti sa Rada úradu stotožňuje s námietkou účastníka konania SAO, že zistenie skutkového stavu a následne uloženie pokuty musí mať oporu v dokazovaní. Jeho rozsiahlosť pritom vždy záleží od konkrétnej posudzovanej veci. Nemožno tiež polemizovať ani s názorom, že ťažisko dokazovania má prebiehať v prvostupňovom konaní.
728. V posudzovanej veci ťažisko dokazovania aj prebiehalo v prvostupňovom konaní, v ktorom úrad posúdil predovšetkým predloženú leniency žiadosť spoločnosti ABB.
729. Krajský súd BA ako aj Najvyšší súd SR pritom považovali zistenie skutkového stavu oboma stupňami za dostatočné a úradu, resp. Rade úradu, ako žalovanému vytkli pochybenie iba v súvislosti s odôvodnením výšky pokuty.
730. Krajský súd BA konštatoval, že napadnuté rozhodnutie nie je dostatočne preskúmateľné v časti odôvodnenia konkrétnej zodpovednosti žalobcu v súvislosti s jeho trestaním a určením výšky pokuty. K zrušeniu prechádzajúceho prvostupňového rozhodnutia pritom nezistil dôvody.
731. Najvyšší súd uviedol cit: *„V preskúmvanej veci nebolo sporné, že došlo k vzniku zakázanej dohody obmedzujúcej hospodársku súťaž, ktorej sa zúčastnil aj žalobca, nakoľko tieto skutočnosti boli preukázané v niekoľkých konaniach pred EK, ako aj v rozsudkoch Všeobecného súdu EÚ...Napokon samotný krajský súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že skutok popísaný vo výroku napadnutého rozhodnutia sa stal, a že tento skutok je kartelovou dohodou, ktorá má protisúťažné účinky aj na slovenskom území.“*
732. Z uvedeného je zrejmé, že Najvyšší súd SR, ako ani Krajský súd BA nespochybnili zistenie skutkového stavu úradom a Radou úradu.
733. Najvyšší súd sa zaoberal otázkou skutočného dopadu posudzovaného konania, ktorý však je jedným z faktorov, ktorý súťažná autorita vyhodnocuje pri ukladaní pokuty.
734. Výklad rozsudku Najvyššieho súdu SR, ktorý podáva účastník konania je zavádzajúci a nemá oporu v odôvodnení rozsudku. Účastník konania pre Radu úradu nepochopiteľne podáva výklad, že Najvyšší súd SR zaviazal

Radu úradu, resp. dokonca úrad, na nové podľa neho „*veľmi rozsiahle dokazovanie*“, s čím rozhodne nemožno súhlasiť. Nijako tiež nevyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu SR, čo uvádza účastník konania, t.j. že cit.: „*v administratívnom spise sa nenachádzajú také podklady, z ktorých by bolo možné tento dopad určiť*“ ani z neho nevyplýva záväzný právny názor, že je „*potrebné doplniť dokazovanie*“.

735. V situácii, keď súdy považovali za dostatočné skutkové zistenie veci a jej právne posúdenie nie je odôvodnené po vrátení veci súdom očakávať „*veľmi rozsiahle dokazovanie*“, ktoré by vedel a mal vykonať výlučne prvostupňový orgán, keď bola vec vrátená na opätovné konanie iba v súvislosti s dôslednejším odôvodnením pokuty.

736. Najvyšší súd konštatoval cit. „*Z rozhodnutia žalovaného vo vzťahu k zníženiu pokuty nie je možné zistiť jeho úvahu ako hodnotil porušenia zákona žalobcom a ich skutočný dopad na trh, preto je nutné posudzovať výšku uloženej pokuty za nedostatočne zdôvodnenú, čo činí rozhodnutie o uložení sankcie v časti pokiaľ ide o jej výšku nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a v konaní došlo k podstatnej vade konania, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia.*“

737. Z vyjadrení Najvyššieho súdu SR ako „*...nedostatočne zdôvodnené...*“, „*...mal sa žalovaný v rozhodnutí dostatočne presvedčivým spôsobom vysporiadať...*“ alebo „*...takto všeobecne vymedzené pôsobenie kartelových dohôd na území SR nie je dostatočné pre posúdenie skutočného dopadu na trh...*“, prípadne „*...bez zhodnotenia skutočného dopadu na trh...*“, „*...nie je možné zistiť jeho úvahu, ako hodnotil porušenia zákona žalobcom a ich skutočný dopad na trh, preto je nutné posudzovať výšku uloženej pokuty za nedostatočne zdôvodnenú...*“ možno vyvodiť iba to, že Najvyšší súd SR vo vymedzenej časti odôvodnenie Rady úradu nepovažoval za dostatočné a presvedčivé. Nijako však z týchto formulácií nevyplýva povinnosť uskutočniť ďalšie dokazovanie a už vôbec nie veľmi rozsiahleho charakteru.

738. Jednoznačným je najmä záver rozsudku Najvyššieho súdu SR, keď tento uviedol, že cit.: „*V ďalšom konaní bude potrebné, aby žalovaný postupoval v intenciách rozhodnutia krajského ako aj Najvyššieho súdu SR, vo veci opätovne rozhodol a svoje rozhodnutie v naznačenom smere aj riadne odôvodnil.*“

739. Navyše už z postupu súdov, ktoré pristúpili iba k zrušeniu druhostupňového rozhodnutia, čo však nie je pravidlo, je zrejmé, že súdy predpokladali možnosť nápravy už samotným druhostupňovým orgánom, t.j. Radou úradu.

740. **Rada úradu preto odmieta námietku účastníka konania, že dochádza k porušeniu zásady dvojínštančnosti a považuje svoj postup vo veci, keď vydá nové rozhodnutie v časti týkajúcej sa pokuty v súlade so zákonom a rozhodnutím súdu.**

Plynutie lehoty na uloženie pokuty

741. Rada úradu považuje za potrebné prv než pristúpi k otázke ukladania pokuty posúdiť, či nedošlo k uplynutiu zákonom stanovených lehôt pre jej uloženie.
742. Podľa § 38 ods. 8 zákona aplikovaného v čase prijatia pôvodného rozhodnutia Rady úradu zrušeného Najvyšším súdom SR bolo možné uložiť pokutu do štyroch rokov od začatia konania. Úrad, resp. Rada úradu však mohli túto pokutu uložiť najneskôr do ôsmich rokov odo dňa, keď došlo k porušeniu ustanovení zákona. V prípade pokračovacieho správneho deliktu alebo trvajúceho správneho deliktu začne lehota plynúť odo dňa, keď došlo poslednýkrát k porušeniu.
743. Podľa § 38c zákona v znení účinnom v čase prijatia tohto rozhodnutia pokuty podľa § 38 ods. 1 (§38 ods. 1a sa vzťahuje na dohody obmedzujúce súťaž) a 2, § 38a a 38b môže úrad uložiť do štyroch rokov od začatia konania, najneskôr do ôsmich rokov odo dňa, keď došlo k porušeniu ustanovení tohto zákona, porušeniu ustanovení osobitného predpisu, nesplneniu podmienky alebo k porušeniu povinnosti alebo záväzku uloženého rozhodnutím úradu.
744. Rada úradu konštatuje, že právna úprava lehôt na uloženie pokuty sa nezmenila, t.j. účinná právna úprava nie je pre účastníka konania priaznivejšia v porovnaní s predošlou.
745. Posudzovaná dohoda obmedzujúca súťaž, ktorej stranou bol aj účastník konania SAO predstavuje trvajúci správny delikt.
746. Úrad ako aj Rada úradu posudzovali dohodu obmedzujúcu súťaž ako trvajúci správny delikt do 30.4. 2004. Vzhľadom na to, že na základe dôkazov vyplynulo, že dohoda existovala ešte ku dňu 11.5.2004 je potrebné zdôrazniť, že či už by ako posledný deň porušenia bol považovaný 30.4.2004 alebo 11.5. 2004 na posúdení plynutia lehôt tento nevýznamný rozdiel nič nemení.
747. V prípade účastníka dohody Siemens Aktiengesellschaft Osterreich posúdila Rada úradu jeho konanie, t.j. účasť na dohode obmedzujúcej súťaž za obdobie od 20.9.1998 do 13.12.2000 a od 1.4.2002 do 30.4.2004.
748. Za jednu dohodu obmedzujúcu súťaž môže byť považovaný aj súhrn viacerých konaní v určitom časovom rámci prijatých viacerými podnikateľmi s cieľom dosiahnuť jeden protisúťažný ekonomický cieľ. Samotná dohoda sa v priebehu času môže meniť a jej mechanizmus sa môže vyvíjať zohľadňujúc napr. vývoj v danej oblasti. Uvedené sa aplikuje aj za predpokladu, že by došlo ku krátkemu prerušeniu takéhoto porušovania počas určitého obdobia, ak došlo následne k jeho obnoveniu²⁷. Rovnako tak v prípade ak počas takéhoto porušovania dôjde k zníženiu intenzity kontaktov, ako napr. výmeny informácií alebo úsilia koordinovať správanie medzi účastníkmi za predpokladu, že je zrejmé, že nedošlo k ukončeniu kartelu, ale iba k zmene jeho zvyčajnej formy. Takéto poňatie dohody obmedzujúcej súťaž nemôže

---

²⁷ Rozsudok v prípade T-279/02 Degussa v Komisia [2006] ECR II-897, odsek 178.

byť spochybnené ani možnosťou, že jedna alebo viacero praktík v rámci takéhoto komplexu vytvárajúceho dohodu obmedzujúcu súťaž by mohli predstavovať porušenie zákona aj samé o sebe. Nie je však vhodné, aby sa takéto jedno trvajúce správanie charakterizované jedným cieľom umelo rozdeľovalo na viacero dohôd obmedzujúcich súťaž.

749. Ak došlo k prerušeniu účasti zo strany niektorého podnikateľa možno napriek tomu hovoriť na účely súťažného práva o jednom porušení. Uvedené platí ak dotknutý účastník obnoví po prerušení rovnaký kartel. Keďže účastník pokračuje v rovnakom porušení ide o jedno porušenie a rovnako tak je ukladaná jedna pokuta za celé obdobie s výnimkou preukázaného prerušenia.

750. V prípade dohody obmedzujúcej súťaž môže každý jej účastník v nej plniť vlastnú úlohu. Jeden alebo viacerí účastníci kartelu môžu mať rolu iniciátora alebo lídra. Môžu sa tiež objaviť vnútorné konflikty a rivalita, resp. podvádžanie, čo však nemôže vylúčiť posúdenie porušovania ako jedného deliktu. Skutočnosť, že každý účastník v karteli môže zohrávať vlastnú úlohu zodpovedajúcu jeho vlastným špecifickým okolnostiam, či podmienkam nevylučuje jeho zodpovednosť za porušenie ako celku, vrátane konaní uskutočnených ostatnými účastníkmi kartelu ak vedel, že tieto majú rovnaký cieľ, a tým aj rovnaký protisúťažný efekt. Podnikateľ, ktorý sa zúčastňuje spoločného protisúťažného konania viacerých účastníkov správaním, ktoré prispieva k realizácii spoločného cieľa je rovnocenne zodpovedný počas celého obdobia jeho účasti na porušení aj za konanie ostatných účastníkov sledujúcich ten istý cieľ. Ide o prípad, keď si bol dotknutý podnikateľ vedomý nezákonného správania ostatných účastníkov, resp. to mohol rozumne predpokladať a bol tak pripravený vziať na seba riziko.²⁸ V európskom súťažnom práve existuje konštantné prípadové právo, podľa ktorého podnikateľ môže byť zodpovedný za celkový kartel hoci bolo preukázané, že sa zúčastnil priamo iba jedného alebo niekoľkých elementov tvoriacich kartel, ak je preukázané, že vedel alebo musel vedieť, že koordinácia, ktorej sa zúčastnil bola súčasťou celkového plánu zahŕňajúceho všetky základné elementy kartelu.²⁹ Skutočnosť, že sa podnikateľ nezúčastnil všetkých súčastí celkového kartelu ho nemôže zbaviť zodpovednosti. Takáto okolnosť sa však môže zohľadniť pri hodnotení závažnosti porušenia jeho konania.

751. Lehota pre uloženie pokuty v prípade trvajúceho alebo pokračujúceho deliktu začína plynúť odo dňa, keď došlo poslednýkrát k porušeniu, t.j. v tomto prípade od 1.mája 2004.

752. Rada úradu v tejto súvislosti zohľadnila neplynutie lehôt počas súdneho prieskumu (§ 246d O.s.p.).

753. Správne konanie vo veci začalo dňa 26.6.2007. Žaloba spoločnosti Siemens Aktiengesellschaft Österreich bola podaná dňa 24.11.2009, kedy prestala lehota pre uloženie pokuty plynúť. Rozsudok Najvyššieho súdu SR

---

²⁸ Vid' napr. Rozsudok vo veci C-49/92P Komisia v Anic Partecipazioni SpA, [1999] ECR I-4125, ods. 83.

²⁹ Rozsudok vo veci T-147/89, T-259/94, T-304/94, T-310/94, T-311/94, T-334/94, T-348/94, Buchmann a ďalší [1995] ECR II-01057, ods. 121,76,140,237,169,223.

č.k. 5Sžhu/1/2014 zo dňa 28.4.2016 sa stal právoplatným dňa 13.6.2016. Lehota pre uloženie pokuty začala opätovne plynúť dňa 14.6.2016. Zo 4-ročnej subjektívnej lehoty do podania žaloby uplynuli teda iba 2 roky, 4 mesiace a 24 dní. Subjektívna lehota pre uloženie pokuty preto uplynie až dňa 20.1. 2018.

754. Pokiaľ ide o objektívnu lehotu pre uloženie pokuty rozhodujúcim je určenie momentu ukončenia porušovania. Rada úradu posudzovala dohodu do 30.4.2004. Žaloba bola podaná dňa 24.11.2009. Z 8-ročnej objektívnej lehoty teda uplynulo do podania žaloby, kedy táto lehota prestala plynúť 5 rokov, 6 mesiacov a 24 dní. Objektívna lehota uplynie dňa 20.11. 2018.

755. Účastník konania namieta podľa neho neskoré začatie konania pred úradom čím došlo, podľa jeho názoru, k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci v primeranej lehote.

756. Orgán prvého stupňa začal konanie v júni 2006, pričom ako uvádza sám účastník konania toto trvalo iba pol roka. V roku 2009 nadobudlo právoplatnosť druhostupňové pôvodné rozhodnutie Rady úradu.

757. Zákon v rozhodnom čase a ani v aktuálnom znení neupravoval ani neupravuje lehotu, do ktorej by mal úrad začať správne konanie v prípade, že mu predchádzalo šetrenie, resp. ak obdrží leniency žiadosť. Takéto rozhodnutie je plne v dispozícii úradu, ktorý k začatiu konania pristúpi vtedy, keď vzhľadom na všetky relevantné okolnosti posudzovanej veci, prioritizácie svojej činnosti, s ohľadom aj na dostupné kapacity, dôjde k záveru, že je daný dôvod na začatie správneho konania. Rada úradu však súhlasí, že tento čas by nemal byť neprimerane dlhý.

758. Ako uvádza aj účastníkom konania citovaná judikatúra primeranosť trvania konania podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru sa v každom prípade musí posudzovať podľa okolností prípadu.

759. Vzhľadom však na obtiažnosť tohto prípadu a množstvo nastolených skutkových a právnych otázok v súvislosti s ním, vrátane paralelného riešenia veci aj Európskou komisiou, nepovažuje Rada úradu čas, ktorý do začatia správneho konania v tomto prípade uplynul za zvlášť neprimeraný. Účastník konania tiež takýmto postupom úradu nijako neutrpel na svojich právach, keďže začatím správneho konania mohol plne využívať svoje právo na obhajobu, čo aj urobil. Do začatia konania úrad nevykonával šetrenia, či úkony, o ktorých by bolo možné uviesť, že ich vykonanie patrí výlučne do správneho konania. Preto je v tejto súvislosti aj irelevantný rozsudok českého súdu vo veci *Telefónica - nezákonný zásah*, sp.zn. 8 Afs 16/2007-705 zo dňa 30.7.2009, ktorý cituje účastník konania. V danej veci český súd primárne riešil to, že predbežné šetrenie nemôže slúžiť k tomu, aby v jeho priebehu úvodné podozrenie, ktoré sťažný orgán má už bolo aj potvrdzované, a tým sa následné správne konanie stávalo čiste formálnym. To znamená, aby sa ťažisko veci neprenášalo do štádia prešetrovania, kedy účastník konania nemá príslušné procesné práva, čo rozhodne nie je tento prípad, kedy všetky relevantné úkony boli vykonávané práve až v štádiu po začatí správneho

konania. Aj samotný účastník konania pritom uvádza, že úrad mal dôkazy v podobe leniency žiadosti a správne konanie nezačal, t.j. nenamieta vykonávanie rozsiahleho prešetrovania, ale iba nečinnosť úradu. Úrad dokazovanie, ktorého ťažisko predstavovalo hodnotenie leniency žiadosti a dôkazov predložených leniency žiadateľom uskutočnil až v štádiu správneho konania. Rada úradu preto nevidí nijaký súvis tohto konania s prípadom vo veci *Telefónica*, kde prebiehalo rozsiahle prešetrovanie práve v štádiu pred začatím správneho konania.

760. V súvislosti s námietkou, či ukladaná pokuta po uplynutí času ešte plní svoju funkciu Rada úradu poukazuje na to, že uloženie pokuty sa časovo posúva práve aj súdnym prieskumom, ktorý môže trvať aj niekoľko rokov, ako je tomu aj v tomto prípade, keď žaloba na Krajský súd BA bola podaná ešte v roku 2009 a Najvyšší súd SR prijal rozhodnutie až 28.4.2016. Súdny prieskum je pritom štandardne využívaný účastníkmi konania pred úradom, a preto nemožno pripustiť názor, že uplynutím dlhšej doby aj v dôsledku priebehu súdneho prieskumu pokuta stráca svoju úlohu. Išlo by o nebezpečný precedens, ktorý by mohol byť účastníkmi konania aj zneužívaný a v prípade ako je tento aj nespravodlivý, keď v prípade všetkých ostatných účastníkov konania, u ktorých Najvyšší súd SR potvrdil rozhodnutie úradu a Rady úradu tiež so značným časovým odstupom došlo k právoplatnému uloženiu a zaplateniu pokuty.

761. Obava účastníka konania, aby nedochádzalo k ukladaniu pokuty po neprimerane dlhej dobe je pritom dostatočne riešená a zabezpečená zákonom, ktorý stanovuje objektívnu a subjektívnu lehotu pre uloženie pokuty. Práve takéto stanovenie lehôt má zabezpečiť, aby pokuty, resp. sankcie ako také, neboli ukladané po neprimerane dlhej dobe, kedy sa už stráca význam naplnenia účelu, ktorý majú pokuty zabezpečiť.

762. V tejto súvislosti poukazuje Rada úradu na rozsudok Krajského súdu v Brne č. 62 Af 120/2015-115 zo dňa 16.2. 2017, v ktorom tento riešil rovnakú otázku a uviedol nasledovné cit. „*K definitívnímu potrestání žalobce došlo po více než devíti letech od spáchání deliktu; to je doba na první pohled značně dlouhá. Konkrétní posouzení výše pokuty ve vztahu k délce řízení však podle zdejšího soudu nemůže být založeno na jednoduché metodě matematické. Posuzování délky řízení a přiměřenosti výše uložené pokuty je otázkou relativní, při níž musí být zohledňována nikoli především hodnota („číslo“) vyjadřující, jak dlouho se příslušné orgány věci ve skutečnosti zabývali, než definitivně rozhodly, nýbrž spíše skutkové a právní okolnosti, za nichž se věci zabývali, složitost předmětu řízení a procesní posloupnost kroku v řízení, a to jak účastníka správního řízení (před soudem pak žalobce), tak orgánu, které věci postupně rozhodovaly. Rovněž samotný počet instancí, které mohly být využity a které také využity byly, než bylo definitivně rozhodnuto, t.j počet stupňů řízení, které i žalobce měl k dispozici pro svoji ochranu, stejně jako důvody, pro které jednotlivé instance (na úrovni žalovaného i soudu) rozhodovaly opakovaně, je zapotřebí zohlednit.... Sud tiež konštatoval, že „...protisoutěžní delikty se obecně vyznačují déletrvajícimi řízeními....“ V danom prípade súd námietku týkajúcu sa doby, po ktorej bola pokuta uložená neuznal.*

763. S poukazom aj na to, že ani jeden zo súdov nevytkol úradu takéto pochybenie Rada úradu túto námietku účastníka konania neakceptuje.
764. Účastník konania založil svoju obranu primárne na uplynutí objektívnej a subjektívnej lehoty pre uloženie pokuty na základe výkladu § 246d zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok ("OSP"), ktorý sa podľa jeho názoru nemôže aplikovať na lehoty plynúce podľa zákona, a teda pre lehoty na uloženie pokuty v tomto konaní. Podľa jeho názoru tieto lehoty počas súdneho prieskumu nespočívali, ale plynuli. S týmto názorom sa Rada úradu nestotožňuje.
765. Podľa § 246d OSP ak osobitný zákon upravujúci priestupky, kárne, disciplinárne a iné správne delikty určuje lehoty pre zánik zodpovednosti, prípadne pre výkon rozhodnutia, tieto lehoty počas konania podľa tejto časti neplynú. Obdobne to platí o lehotách pre zánik práva vo veciach daní, poplatkov a odvodov, ktoré sú príjmami štátneho rozpočtu, verejných fondov, rozpočtov obcí, miest a vyšších územných celkov.
766. Pre účely výkladu ustanovenia § 246d OSP nemožno podľa Rady úradu odlišovať lehotu pre uloženie sankcie od lehoty pre zánik zodpovednosti. Citovaným ustanovením sa prerušovalo zo zákona plynutie lehôt aj pre zánik zodpovednosti za správne delikty. Vydávanie rozhodnutí v týchto veciach hmotnoprávne predpisy obmedzujú lehotami, ktoré by počas súdneho konania mohli uplynúť, v dôsledku čoho v prípade zrušenia rozhodnutia správneho orgánu by už nebol dostatok času na ďalšie konanie a uloženie sankcie, hoci by pre to inak boli splnené zákonné podmienky. Lehoty sa teda v zmysle daného ustanovenia prerušili s účinkami, ktoré trvali počas celého konania, od jeho začatia (§ 82 ods. 1 OSP v spojení s § 246c veta prvá OSP) až do právoplatného skončenia. Zmyslom takéhoto ustanovenia je teda vylúčiť vplyv dĺžky súdneho konania na plynutie lehôt pre zánik zodpovednosti za správne delikty.
767. Z ustanovenia § 246d veta prvá OSP, konkrétne z formulácie „*lehoty pre zánik zodpovednosti*,“ vyplýva, že prerušenie plynutia lehôt sa týka aj prekluzívnej lehoty, čo je jednoznačne vyjadrené v slove „*zánik*“.
768. V zmysle dostupnej judikatúry slovenských súdov podľa § 246d OSP lehoty na uloženie sankcií v čase súdneho konania neplynú. Súdny tak pritom judikovali v prípadoch, keď právny predpis, ktorý upravoval plynutie lehôt bol naformulovaný veľmi obdobne, ako je naformulovaný zákon.
769. Viď napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR č. SŽ 10/2010-34 zo dňa 20.10.2010, v ktorom bolo posudzované plynutie lehôt upravené v zákone § 64 ods. 4 zákona č. 308/2000 Z. z. účinného od 15.12. 2009, podľa ktorého Rada pre vysielanie a retransmisiu o uložení sankcie rozhodne do šiestich mesiacov odo dňa, keď sa o porušení povinnosti podľa odseku 1 dozvedela, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď bola povinnosť porušená.

770. Vo svojej podstate lehota pre uloženie sankcie je súčasťou lehoty pre zánik zodpovednosti. Tieto lehoty nemôžu preto plynúť úplne nezávisle. Rade úradu pritom nie je ani známa takáto oddelená právna úprava plynutia lehôt v žiadnom právnom predpise, kedy by bola zvlášť upravená lehota pre uloženie sankcie a zvlášť pre zánik zodpovednosti. V prípade, že by sme pripustili výklad účastníka konania mohlo by dôjsť k situácii, že cieľ, ktorý sa mal daným ustanovením OSP zabezpečiť by nebolo možné naplniť v prípadoch, ktorých je v praxi väčšina, t.j. keď zákon *expressis verbis* upravuje iba lehotu pre uloženie sankcie a nie výslovne samostatne aj lehotu pre zánik zodpovednosti.

771. Rada úradu túto námietku účastníka konania preto odmieta.

772. Účastník konania ďalej namietal, že je potrebné rozdeliť úradom a Radou úradu posúdené jedno konanie na dve časti, keďže v období od 14.12.2000 do 1.4.2002 neudržiaval protiprávny stav a protiprávne konanie k 14.12.2000 ukončil. Poukazoval na teóriu týkajúcu sa trvajúceho deliktu v zmysle teórie trestného práva a v tej súvislosti pre účely konštatovania trvajúceho deliktu potrebu kontinuálneho udržiavania protiprávneho stavu. Lehotu pre uloženie sankcie je teda podľa jeho názoru potrebné počítat pre každé obdobie zvlášť, t.j. za obdobie od 20.9.1998 do 13.12.2000 a samostatne za obdobie od 1.4.2002 do 30.4.2004. Podľa účastníka konania preto objektívna lehota pre uloženie mu pokuty začala vo vzťahu k údajnému protisúťažnému konaniu v období od 20.9.1998 do 13.12.2000 plynúť už dňa 14.12.2000, v dôsledku čoho už uplynula. Svoje tvrdenie podporil účastník konania poukazom na rozsudok vo veci *Marine hoses*, v ktorom Všeobecný súd dospel k záveru, že Komisia nemohla oprávnené rozhodnúť, že porušenie, ktorého sa žalobkyne dopustili, bolo jediným a pokračujúcim porušením.

773. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že Rada úradu posudzovala dohodu, pod ktorou vnímala ako GQ – Dohodu tak aj GQE – Dohodu ako jedno trvajúce konanie. Kartel trval po celé posudzované obdobie, avšak u niektorých jeho účastníkov, vrátane SAO, došlo k dočasnému prerušeniu účasti na ňom. Títo však svoju účasť na ňom následne obnovili a ďalej sa podieľali na rovnakom ciele, ktorý kartel po celý čas sledoval. Podľa získaných dôkazov bol po istý čas niektorými účastníkmi predstieraný rozpad kartelu s cieľom pokračovať bez spoločnosti „VA Tech“.

774. Pre porovnanie, v súvislosti s námietkou účastníka konania o premlčaní lehoty pre uloženie sankcie, obdobne ako zákon má pre ukladanie pokút upravené pravidla aj Komisia. K plynutiu lehôt sa vyjadroval aj súd napr. v prípade T-154/09 *Manuli Rubber Industries SpA (MRI)*. Z tohto rozsudku vyplýva nasledovné. Premlčacia lehota podľa článku 25 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 začína plynúť odo dňa, keď došlo k spáchaniu porušenia. V prípade pokračujúceho alebo opakovaného porušovania (pozn. Rady úradu preklad „*pokračujúce*“ správanie korešponduje práve trvajúcemu deliktu) však začína premlčacia lehota plynúť dňom ukončenia porušovania. Takéto porušenie môže vyplývať nielen z jednotlivého aktu, ale aj zo skupiny aktov alebo dokonca z pokračujúceho správania. Proti tomuto výkladu nemožno namietat,

pretože jedna alebo viaceré zložky tejto skupiny aktov alebo tohto pokračujúceho správania by taktiež mohli samy osebe, zohľadňované jednotlivito, predstavovať porušenie uvedeného ustanovenia. Pokiaľ rôzne činnosti zapadajú do celkového plánu vzhľadom na ich rovnaký cieľ skresľujúci hospodársku súťaž vnútri spoločného trhu, Komisia je oprávnená za tieto činnosti vyvodzovať zodpovednosť v závislosti od účasti na porušení posudzovanom ako celok. V rámci porušenia trvajúceho niekoľko rokov skutočnosť, že k prejavom kartelu dôjde v rozličných obdobiach, ktoré môžu byť oddelené kratšími alebo dlhšími časovými intervalmi, nemá vplyv na existenciu takéhoto kartelu, pokiaľ rôzne činnosti tvoriace toto porušenie majú jediný cieľ a spadajú do rámca porušenia, ktoré má jednotný a pokračujúci charakter. V tejto súvislosti je na posúdenie jednotného charakteru porušenia relevantných viacero kritérií, a to konkrétne zhodnosť cieľov dotknutých postupov, zhodnosť dotknutých výrobkov a služieb, zhodnosť podnikov, ktoré sa na ňom zúčastnili, a zhodnosť spôsobov jeho vykonania. Okrem toho sa na účely tohto preskúmania môžu zohľadniť zhodnosť fyzických osôb zapojených do kartelu zastupujúcich podniky a zhodnosť geografickej oblasti pôsobnosti dotknutých postupov. Ak možno preukázať, že účasť podniku na porušení sa prerušila a že porušenie, ktorého sa podnik dopustil pred týmto prerušením a po ňom, má rovnaké charakteristiky, ktoré treba posúdiť najmä vzhľadom na zhodnosť cieľov predmetných postupov, dotknutých výrobkov, podnikov zapojených do tajnej dohody, základných spôsobov jej vykonávania, fyzických osôb zastupujúcich jednotlivé podniky a napokon na geografickú oblasť pôsobnosti uvedených postupov, také porušenie sa musí kvalifikovať ako jediné a opakované. V takom prípade Komisia nemôže uložiť pokutu za obdobie, počas ktorého sa porušenie prerušilo.

775. Prerušenie kartelu je pritom možné uznať len za predpokladu, že by sa ukázalo, že dané porušenie, aj keď je jednotné a nepretržité, bolo na určitú dobu prerušené takým spôsobom, že túto dobu nemožno započítať do celkovej doby trvania porušenia, pričom následne kartel opäť plne pokračoval.³⁰

776. Rada úradu konštatuje, že ukončenie a obnovenie kartelu ako celku sa v tomto konaní nepreukázalo.

777. Rada úradu sa však zaoberala prerušením účasti na karteli u niektorých účastníkov kartelu, vrátane účastníka konania SAO. Rada úradu uznala, že spoločnosť sa po určitú dobu nezúčastňovala na karteli. Zistila však, že existoval jediný rovnaký cieľ kartelu, ktorý bol sledovaný aj účastníkom konania SAO pred jeho prerušením protiprávneho konania ako aj po ňom, čo bolo možné vyvodiť zo zhodnosti cieľov dohodnutých postupov, dotknutých výrobkov, ako aj podnikateľov zapojených do dohody, základných spôsobov jej vykonávania, ako aj geografickej oblasti pôsobnosti. Konanie pred a po prerušení protiprávneho konania nevykazovalo iné charakteristiky, preto nebolo odôvodnené rozdeľovať správanie účastníka konania na dve samostatné dohody obmedzujúce súťaž. Ak by k takému rozdeleniu došlo tieto dohody by sledovali ten istý cieľ, vykazovali rovnaké charakteristiky a líšili by sa výlučne časovým obdobím realizácie v dôsledku existujúceho

---

³⁰ Rozsudok v prípade T-279/02 Degussa v Komisia [2006] ECR II-897, odsek 178.

prerušenía, pričom ich časový odstup bol v kontexte celého kartelu krátky. Rada úradu preto konanie účastníka konania SAO považuje za jeden kartel, resp. jednu dohodu obmedzujúcu súťaž, ku ktorej dochádzalo konaním spoločnosti SAO, za ktorú je možné uložiť jednu pokutu s výnimkou času, počas ktorého sa porušenie prerušilo.

778. V tejto súvislosti možno opätovne poukázať na už citovanú európsku judikatúru. Porušenie môže vyplývať nielen z jednotlivého aktu, ale aj zo skupiny aktov alebo dokonca z pokračujúceho správania. Jedna alebo viaceré zložky tejto skupiny aktov alebo tohto pokračujúceho správania by taktiež mohli samy osebe, zohľadňované jednotlivo, predstavovať porušenie pravidiel hospodárskej súťaže. Pokiaľ rôzne činnosti zapadajú do „celkového plánu“ vzhľadom na ich rovnaký cieľ skresľujúci hospodársku súťaž za tieto činnosti možno vyvodzovať zodpovednosť v závislosti od účasti na porušení posudzovanom ako celok.³¹

779. Takéto posúdenie Radou úradu nenamietal pritom ani Krajský súd BA, ani Najvyšší súd SR.

780. Naopak Krajský súd BA prisvedčil úradu a Rade úradu, keď na str. 24 svojho rozsudku konštatoval cit.: *„Žalobcom spochybňovanú účasť na karteli v jednotlivých obdobiach kartelu ako aj otázku totožnosti kartelu ako jediného konania, súd nepovažoval za dôvodnú.... Rokovania pred rokom 1999 i po roku 2002 boli vedené s rovnakým zámerom - manipulovať dodávky a tieto sa týkali totožného produktu. Napadnuté rozhodnutie konštatuje, že niektorí zo žalobcov svoju účasť na karteli v určitých obdobiach prerušili, tomu napokon zodpovedá aj výrok napadnutého rozhodnutia. Preto nie je možné tu namietat, že by sa touto otázkou žalovaný dostatočne pozorne nevysporiadal, pričom v tejto časti sa súd s podrobnou argumentáciou žalovaného stotožnil a poukazuje na ňu.“* Najvyšší súd SR takýto záver Krajského súdu BA nijako nespochybnil.³² Nie je preto dôvod na odlišné posúdenie tejto veci Radou úradu.

---

³¹ Pozri rozsudky Aalborg Portland a i./Komisia, bod 258 a Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia, bod 110.

³² K prerušeniu konania na karteli vo veci GIS sa vyjadroval NS SR aj v prípade žaloby ďalšieho účastníka dohody, ďalšieho člena ekonomickej skupiny Siemens, a to spoločnosti Siemens AG vo veci 3Sžhu/1/2013 zo dňa 9.6.2015, kde uviedol, že cit.: *„napadnuté rozhodnutie konštatuje, že niektorí z účastníkov kartelu svoju účasť na karteli v určitých obdobiach prerušili - tomu napokon zodpovedá aj výrok napadnutého rozhodnutia. Preto nie je možné tu namietat, že by sa s touto otázkou žalovaný dostatočne pozorne nevysporiadal, pričom v tejto časti sa krajský súd s podrobnou argumentáciou žalovaného stotožnil a poukázal na ňu. Pokiaľ žalobca namietal dobu účasti na karteli a argumentoval tým, že z kartelu vystúpil za jeho trvania, bez toho, že by o tom vykonal akékoľvek oficiálne prehlásenie alebo by sa od obsahu kartelu verejne dištancoval, potom túto okolnosť možno vyhodnotiť len tak, že s ním naďalej súhlasil, resp. že sa ním bude naďalej riadiť. Navyše podľa žiadateľa o Leniency bol rozpad kartelu iba predstieraný. Dôvodom mal byť záujem na pokračovaní kartelu bez „VA Tech“, pre ktorého bol kartel dlhodobo najvýhodnejší. S otázkou zodpovednosti a vymedzenia deliktózneho konania sa zaoberala aj EK, ktorá o ňom rozhodla dňa 24.01.2007 rozhodnutím COMP/F/38.899.“*

781. Rada úradu však poukazuje aj na to, že účastník konania argumentuje vo svoj prospech európskou judikatúrou, ktorá práve prisvedčuje postupu úradu a Rady úradu. Všeobecný súd v prípade *Marine hoses*, na ktorý účastník konania poukazuje a ktorý sa týkal čiastočne odlišnej situácie, keďže došlo aj k prerušeniu kartelu ako takého, síce konštatoval, že prerušenie účasti konkrétnych podnikateľov na karteli Komisia nesprávne posúdila ako pokračujúce konanie, avšak v bode 88 a nasl. predmetného rozsudku konštatoval, že cit. : „Naopak, ak sa možno domnievať, že účasť podniku na porušení sa prerušila a že sa podnik zapojil do porušenia pred týmto porušením a po ňom, také porušenie možno kvalifikovať ako opakované, ak – rovnako ako v prípade pokračujúceho porušenia (pozri bod 60 vyššie) – existuje jediný cieľ, ktorý sleduje pred prerušením a po ňom, čo možno vyvodiť zo zhodnosti cieľov dohodnutých postupov, dotknutých výrobkov, ako aj podnikov zapojených do tajnej dohody, základných spôsobov jej vykonávania, fyzických osôb zastupujúcich jednotlivé podniky a napokon geografickej oblasti pôsobnosti uvedených postupov. V takom prípade je porušenie jediné a opakované, a hoci Komisia môže uložiť pokutu za celé obdobie porušenia, nemôže ju uložiť za obdobie, počas ktorého sa porušenie prerušilo.....Rozdielne obdobia porušenia, na ktorých sa zúčastnil ten istý podnik, ale s ohľadom na ktoré nemožno preukázať spoločný cieľ, teda nemožno kvalifikovať ako jediné – pokračujúce či opakované – porušenie, ale predstavujú samostatné porušenia...V prejednávanej veci treba konštatovať, že Komisia pripúšťa, že nemá dôkaz o tom, že by sa žalobkyne zapojili do porušenia v prechodnom období, ktoré trvalo viac než dva roky. Za toto obdobie navyše neuložila ani nijakú pokutu.... Všeobecný súd teda musí konštatovať, že Trelleborg Industrie sa dopustila jediného a opakovaného porušenia od apríla 1986 do 13. mája 1997 a od 21. júna 1999 do mája 2007 a Trelleborg sa dopustila jediné a opakované porušenia od 28. marca 1996 do 13. mája 1997 a od 21. júna 1999 do mája 2007. Nesprávna kvalifikácia porušenia zo strany Komisie ako pokračujúceho porušenia totiž nebráni Všeobecnému súdu prekvalifikovať toto porušenie so zreteľom na skutkové okolnosti vyplývajúce zo správneho spisu, na ktorých sa zakladá napadnuté rozhodnutie, na opakované (pozri analogicky rozsudok IMI a i./Komisia, už citovaný v bode 83 vyššie, body 96 a 97; analogicky pozri tiež rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. novembra 2009, Francúzsko a France Télécom/Komisia, T-427/04 a T-17/05, Zb. s. II-4315, body 322 až 325, potvrdený v odvolacom konaní rozsudkom Súdneho dvora z 8. decembra 2011, France Télécom/Komisia, C-81/10 P, Zb. s. I-12899, body 80 a nasl.).“

782. Všeobecný súd teda napriek prerušeniu účasti uznal posudzované konanie ako jediné, pričom ho prekvalifikoval z pokračujúceho na opakujúce a zároveň konštatoval, že lehota pre uloženie sankcie plynie až od ukončenia opakovaného porušenia.

783. V tejto súvislosti Rada úradu poukazuje aj na ďalšiu argumentáciu Všeobecného súdu v tomto rozsudku, ktorý v bode 93 a 94 uviedol cit. : „Tento záver nemožno spochybniť argumentáciou žalobkýň, že na základe teórie opakovaného porušenia, na ktorú sa Komisia subsidiárne v napadnutom rozhodnutí odvoláva (pozri body 22 a 40 vyššie), by Komisia mohla donekonečna odsúvať plynutie premlčacej lehoty a teda ju úplne zrušiť,

čo by bolo v rozpore so zásadou právnej istoty. Túto argumentáciu treba zamietnuť, pretože na jednej strane, ak sú splnené podmienky umožňujúce dospieť k záveru o existencii opakovaného porušenia, z článku 25 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 vyplýva, že plynutie premlčacej lehoty sa odsunie. Na druhej strane prípadný zneužívajúci charakter odvolania sa na teóriu opakovaného porušenia nemožno posudzovať in abstracto a v zásade závisí od okolností každého jednotlivého prípadu, a najmä schopnosti Komisie preukázať, že ide o jediné porušenie trvajúce počas rôznych posudzovaných období.“

784. **Rada úradu námietky účastníka konania o uplynutí lehoty na uloženie pokuty vzhľadom na vyššie uvedené odmieta.**

Zásada reformatio in peius.

785. Krajský súd BA vo svojom rozsudku poukázal na porušenie zásady reformatio in peius. Najvyšší súd SR záver Krajského súdu BA vo svojom rozsudku spochybnil, keďže ako správne Najvyšší súd SR uvádza, Rada úradu pokutu spoločnosti Siemens Aktiengesellschaft Österreich nezvýšila, ale naopak znížila. K zvýšeniu pokuty došlo u inej spoločnosti v rámci skupiny Siemens, a to u spoločnosti Siemens AG.

786. Otázka aplikácie zásady reformatio in peius bola navyše aj predmetom posudzovania Ústavného súdu Slovenskej republiky v Náleze č. I. US 505/2015-55 zo dňa 13. 1. 2016. Ústavný súd Slovenskej republiky v danom náleze prerokoval sťažnosť spoločnosti Siemens AG, Wittelsbacherplatz 2, D-80333 Mnichov, Spolkova republika Nemecko. V bode 50 Nálezu Ústavný súd uzavrel, že cit.: *“Na základe dosiaľ uvedeného ústavný súd vyvodzuje, že zmena prvostupňového správneho rozhodnutia k horšiemu v odvolacom konaní nie je per se nezlučiteľná s účelom a podstatou ochrany, aká sa zaručuje čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy.”*

Aplikácia Metodického pokynu

Porušenie princípu uplatnenia priaznivejšej právnej úpravy.

787. Rada úradu preskúmava postup prvostupňového orgánu, ktorý aplikoval právnu úpravu platnú a účinnú v čase jeho rozhodovania. V tejto súvislosti je preto potrebné vyriešiť otázku, či neskoršia právna úprava v oblasti ukladania pokút účinná v čase rozhodovania Rady úradu je pre účastníka konania priaznivejšia a preto by mala Rada úradu na ňu prihliadať.

788. Účastník konania poukazuje na to, že s jeho argumentáciou týkajúcou sa porušenia princípu uplatnenia priaznivejšej právnej úpravy sa stotožnil ako Krajský súd BA tak aj Najvyšší súd SR. V prvom rade Rada úradu odmieta takýto výklad rozsudku Najvyššieho súdu SR. Na str. 29 rozsudku Najvyššieho súdu SR cituje žalobcu SAO nasledovne cit. : *„Pokiaľ ide o aplikáciu Metodického pokynu, podľa žalobcu neobstoí námietka žalovaného, že sa v čase ukladania pokuty nezmenila právna úprava*

ukladania pokút, ktorá by bola pre žalobcu priaznivejšia, ani záver žalovaného, že Metodický pokyn nezaviedol priaznivejší výklad pravidiel pre ukladanie pokút. Žalobca zastával názor, že Metodický pokyn obsahoval podrobnejšie pravidlá, ktorými sa žalovaný musí riadiť pri ukladaní pokút. Navyše tieto pravidlá by naopak viedli k tomu, že by žalovaný musel žalobcovi uložiť nižšiu pokutu“. Na tento argument účastníka konania reagoval Najvyšší súd SR na str. 32 rozsudku, kde uviedol cit. : „Napriek tomu, že najvyšší súd musel súhlasiť s argumentom žalovaného, že kritéria pre ukladanie sankcií, ktoré ustanovuje výlučne zákon, v tomto prípade zákon č. 136/2001 Z.z. v znení zákona č. 465/2002 Z.z (ďalej len „ZOHS“) sa nijako nemenili, nemožno opomenúť, že pri spôsobe jej ukladania je potrebné dôkladne zvážiť všetky kritéria ustanovenia § 38 ZOHS.“

789. Najvyšší súd SR tým jednoznačne reagoval na námietku účastníka konania tak, že pokiaľ má byť otázkou posúdenie priaznivejšej právnej úpravy táto je posudzovaná iba z pohľadu prípadnej zmeny zákona, ku ktorej však nedošlo. Najvyšší súd SR sa viac tejto otázke nevenoval. To, čo vyčítal Najvyšší súd SR rozhodnutiu Rady úradu je zhrnuté na str. 34 jeho rozsudku, kde tento uvádza cit.: „Z rozhodnutia žalovaného vo vzťahu k zníženiu pokuty nie je možné zistiť jeho úvahu, ako hodnotil porušenia zákona žalobcom a ich skutočný dopad na trh, preto je nutné posudzovať výšku uloženej pokuty za nedostatočne zdôvodnenú, čo činí rozhodnutie o uložení sankcie v časti pokiaľ ide o jej výšku nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a v konaní došlo k podstatnej vade konania, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia.“ Je teda zrejmé, že Najvyšší súd SR zrušil rozhodnutie Rady úradu z iného dôvodu ako neaplikovanie priaznivejšej právnej úpravy, pričom takéto porušenie zo strany Rady úradu ani nekonštatoval.

790. Priamo k tejto otázke sa pritom vyjadroval aj Ústavný súd SR vo veci sťažnosti spoločnosti Siemens AG (pozn Rady úradu - ďalšieho účastníka konania v pôvodnom správnom konaní), I. ÚS 505/2015, keď o sťažnosti tejto spoločnosti na svojom neverejnom zasadnutí dňa 18.11. 2015 rozhodol tak, že sťažnosť spoločnosti Siemens AG odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť. Sťažnosť bola pritom podaná voči rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Sžphu 1/2013 z 9.6.2015, ktorým tento neuznal argument, že úrad, resp. Rada úradu, bola povinná aplikovať pri ukladaní výšky pokuty za dohodu obmedzujúcu súťaž, ktorá je predmetom aj tohto konania, metodický pokyn úradu o ukladaní pokút, ktorý vstúpil do platnosti pred vydaním druhostupňového rozhodnutia. Ústavný súd okrem iného v bode 16 svojho rozhodnutia uviedol, že cit. : „Napriek uvedenému sťažovateľka presadzuje požiadavku, aby v jej prípade bol interný normatívny pokyn uznaný za prameň práva. Pre taký postup v okolnostiach prípadu nevznikol dôvod.“

791. Ústavný súd v tejto veci ďalej konštatoval cit.: „Ukladanie sankcie za protiprávne správanie je nevyhnutnou súčasťou riadenia spoločnosti prostredníctvom právneho poriadku, lebo tak sa zabezpečuje uplatnenie práva. Sama okolnosť, že subjekt práva, ktorý sa správal protiprávne, bol postihnutý sankciou, neumožňuje uloženie sankcie kvalifikovať ako trestnoprávny postih. Donucovanie k správaniu určenému zákonom najskôr formou hrozby sankcie a neskôr dôvodným uložením sankcie nemožno stotožňovať s trestnoprávnym donútením...Ústavný súd preto vyslovuje názor,

že v okolnostiach prípadu nemožno sťažovateľke priznať ochranu jej právu na spravodlivý proces z dôvodu, že sa uchádza o ochranu v trestnej veci.“

792. Ústavný súd v danom náleze v bode 52 ďalej uvádza cit.: „*K formám zákonom zakázaného správania v hospodárskej súťaži patria kartelové dohody. V prípade kartelových dohôd úlohou sankcie je predovšetkým napraviť narušenie hospodárskej súťaže, pre ktorú sú kartelové dohody vysoko nebezpečné. Povaha sankcie za narušenie hospodárskej súťaže kartelovou dohodou je teda sankciou, ktorá nemá prioritne preventívno-represívny charakter, ale sleduje predovšetkým reparačný účel sankcie. Pokuta, ktorú sťažovateľovi uložil protimonopolný úrad, nebola trestnou sankciou.*“
793. Rada úradu konštatuje predovšetkým s odkazom na rozsudky preskúmovacích súdov v tomto prípade ako aj na závery Ústavného súdu SR, že počas posudzovania tejto veci nedošlo k zmene právnej úpravy ukladania pokút, a to konkrétne v prípade ustanovenia § 10 ods. 3 zákona, ktorý definuje pojem obrát nedošlo k zmene v právnej úprave definície obrátu v znení účinnom do 30.9.2002, v znení účinnom do 30.4.2004, ani v znení účinnom do 31.5.2009, ako konštatoval aj Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku. Rovnako tak nedošlo k zmene kritérií pre ukladanie pokuty podľa § 38 ods. 10 zákona v znení relevantnom pre tento prípad.
794. Napriek záverom Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR, ktoré jednoznačne odmietli, že by zo strany Rady úradu došlo k porušeniu princípu uplatnenia priaznivejšej právnej úpravy pri ukladaní pokuty za posudzovaný kartel považuje Rada úradu za potrebné doplniť nasledovné.
795. Účastník konania v reakcii na výzvu pred vydaním rozhodnutia poukazuje na to, že Rada úradu mala vychádzať pri určovaní výšky pokuty z metodického pokynu úradu z roku 2008, resp. z roku 2014, v zmysle ktorého je základom pre výpočet pokuty relevantný obrát a nie celkový obrát, čo by podľa jeho názoru predstavovalo aplikáciu priaznivejšej právnej úpravy.
796. Interný predpis úradu, ktorým je aj metodický pokyn o ukladaní pokút iba bližšie objasňuje ustanovenia zákona a nemôže ísť nad jeho rámec. Upravuje preto iba metodiku ukladania pokút, ktorá musí byť v súlade s účinnou zákonnou právnou úpravou. V tejto súvislosti je preto potrebné zdôrazniť, že metodický pokyn z roku 2008 účinný už v čase pôvodného rozhodovania Rady úradu v roku 2009 a ani aktuálne účinný metodický pokyn nemohol priniesť priaznivejšiu právnú úpravu ukladania sankcií v situácii ak sa zákon nemenil tak, že by sám prinášal priaznivejšiu právnú úpravu.
797. Samotná metodika výpočtu pokuty úradom ako taká, preto nemôže predstavovať právnú úpravu, a teda ako už bolo uvedené, spôsobovať porušenie princípu aplikácie priaznivejšej právnej úpravy, na ktorý sa odvoláva účastník konania. Účastník konania si tu pritom zrejme zamieňa princíp priaznivejšej právnej úpravy s priaznivejšou výškou pokuty. Metodický pokyn úradu nemôže zabezpečiť uloženie nižšej pokuty, resp. priaznivejšieho zaobchádzania, to je možné iba v dôsledku zmeny zákona.

798. Je pravdou, že podľa znenia aktuálne účinného metodického pokynu v čase vydania tohto rozhodnutia východiskom pri určovaní pokuty je obrat (bez daní) dosiahnutý podnikateľom z predaja tovarov a služieb, ktorých sa narušenie alebo obmedzenie súťaže priamo alebo nepriamo dotýka, a to na vymedzenom priestorovom relevantnom trhu.
799. Pri posudzovaní toho aký obrat by mal byť základom pre výpočet pokuty Rada úradu vychádzala z toho, že účastník konania nemal v posudzovanom období tržby na slovenskom trhu a tiež zohľadnila ťažkú dostupnosť a možnú overiteľnosť údajov viažúcich sa na jeho predaje týkajúce sa GIS z roku 2006.
800. Navyše v pôvodnom rozhodnutí Rady úradu z roku 2009 nebola pokuta určená konkrétnym percentuálnym vyjadrením z obratu za rok 2006, ale pevnou sumou za závažnosť, ktorá bola následne zvýšená s ohľadom na dĺžku porušovania. Nemožno tu preto hovoriť o mechanickom počítaní pokuty rovnakým percentom z rôznych obrátov podľa toho, ktorý metodický pokyn by sa aplikoval, čo by mohlo viesť k rôznej výške pokuty. Rada úradu zohľadňovala konečnú výšku pokuty z pohľadu jej primeranosti.
801. **Kedže východiska a kritéria pre výpočet pokuty zostali počas rozhodovania úradu ako aj Rady úradu nezmenené nie je možné konštatovať, že neskoršia právna úprava je pre účastníka konania priaznivejšia.**

Všeobecná časť k uloženiu pokuty.

802. Rada úradu na základe rozsudkov oboch preskúmovacích súdov opätovne posúdila pokutu pre spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich.
803. S porušením právnej povinnosti spája právo určitý právny následok. Sankcia je jedným z druhov štátneho donútenia predvídaného pre prípad porušenia právnou normou. Sankcia predstavuje vo svojej podstate nepriaznivý dôsledok, ktorý je zodpovednostný subjekt povinný znášať za porušenie právnej povinnosti.
804. Pokuta ako sankcia predstavuje principiálny nástroj na vynucovanie súťažného práva a na zabezpečenie nápravy. Jej cieľom je jednak zabezpečiť ukončenie protisúťažného správania a potrestať porušovateľa (represívny účinok) ako aj zabrániť recidíve (preventívny účinok). Sankcia pritom neplní preventívny účinok iba voči samotnému adresátovi rozhodnutia, ale vzhľadom na charakter rozhodnutia ako verejnej listiny prispieva tiež k všeobecnému rozširovaniu súťažného povedomia a súťažnej kultúry aj vo vzťahu k ďalším podnikateľom, preto má aj všeobecný preventívny účinok. Generálna prevencia zabezpečuje výchovné ovplyvňovanie tretích osôb prostredníctvom, aby sami nejednali contra legem.
805. Ústavný súd v Náleze č. I. ÚS 505/2015-55 zo dňa 13.1.2016, v bode 51 uviedol cit.: „Výška sankcie ustanovená zákonom o ochrane hospodárskej súťaže je daná povahou vecí. Protimonopolné právo upravuje vzťahy

predovšetkým medzi veľkými podnikateľmi, ktorých cieľom je zachovanie alebo nastolenie štruktúry trhu s dostatočnou mierou konkurencie na to, aby hospodárska súťaž na danom trhu mohla naďalej plniť hlavnú funkciu (Vožar, J. Právo proti nekalej súťaži. Bratislava: Veda, 2013, s. 59). Ide o vzťahy zásadného makroekonomického významu s finančným objemom vyjadreným v miliardach eur. Podľa druhého klasifikačného kritéria ESLP vo veci Engel relevantné je rozlíšenie medzi preventívno-represívnym a reparačným účelom sankcie. V rámci tohto kritéria očividne treba relativizovať, lebo sankcia je svojou podstatou vždy postihom za protiprávne správanie. Preto účel sankcie závisí od toho, na čo sankcia slúži predovšetkým. Či ide dominantne o nápravu (reparáciu) a až potom o represiu alebo či náprava je v úzadí, prípadne o ňu nejde vôbec.“

806. Odstrašujúci dosah pokút predstavuje jednu zo skutočností, v závislosti od ktorých sa musí stanoviť závažnosť porušení. Odstrašujúci charakter pokuty však vo veľkej miere závisí od toho, či je pokuta dostatočne citeľná pre dotknutého podnikateľa. Aby bolo možné merať odstrašujúci charakter pokuty vo vzťahu k podnikateľovi, ktorý sa zúčastnil porušenia,³³ je potrebné zohľadniť takú situáciu, aká existovala na konci porušenia, a nie skoršiu situáciu. Zohľadnenie skoršej situácie by mohlo viesť k príliš nízkej pokute na to, aby bola dostatočne odstrašujúca za predpokladu, že by sa obrat dotknutého podnikateľa medzičasom zvýšil, alebo by mohlo viesť k vyššej pokute, než by bolo potrebné na to, aby bola odstrašujúca za predpokladu, že by sa obrat dotknutého podnikateľa medzičasom znížil.

807. Účasť na stretnutiach kartelu je trestuhodná, keďže účastníci kartelu majú vôľu dohodnúť sa a cítia sa byť viazaní nedovolenými dohodami uzavretými v rámci kartelu.

808. Horizontálne dohody obmedzujúce hospodársku súťaž patria medzi najzávažnejšie porušenia súťažných pravidiel. Podľa ustálenej judikatúry súdov Európskej únie vyplýva, že dohody medzi podnikateľmi sú zakázané už vtedy, ak majú protisúťažný cieľ, a to bez ohľadu na ich účinok³⁴.

Vyjadrenie k námietkam účastníka konania k výzve pred vydaním rozhodnutia

809. Rada úradu sa už vysporiadala v tomto rozhodnutí s tvrdením účastníka konania, že Najvyšší súd SR zaviazal Radu úradu na veľmi rozsiahle dokazovanie. Ide o výklad účastníka konania, s ktorým sa Rada úradu nestotožňuje. Rada úradu postupovala v súlade so závermi Najvyššieho súdu SR, keď ju tento zaviazal dostatočne odôvodniť dopady posudzovaného správania SAO.

810. To, že Rada úradu podporne využíva aj judikatúru súdov Európskej únie považuje za primerané, keď túto využila v súvislosti s inštitútmi

³³ Rozsudky Súdneho dvora zo 17. júla 1997, Ferriere Nord/Komisia, C-219/95 P, Zb. s. I-4411, bod 33, a Súdu prvého stupňa z 12. decembra 2007, BASF a UCB/Komisia, T-101/05 a T-111/05, Zb. s. II-4949, bod 4533.

³⁴ Rozsudky Súdneho dvora z 8. júla 1999, Komisia/Anic Participazioni, C-49/92 P, Zb. s. I-4125, bod 123, a Súdu prvého stupňa z 8. júla 2004, JFE Engineering/Komisia, T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, Zb. s. II-2501, bod 181.

súťažného práva, ktoré sú upravené v slovenskom súťažnom práve rovnako, resp. obdobne ako v práve európskom. O úijnú judikatúru sa opierali aj preskúmvacie súdy a nakoniec aj samotný účastník konania.

811. Účastník konania uvádza, že Rada úradu vo výzve pred vydaním rozhodnutia v rozpore s názorom Najvyššieho súdu SR konštatuje, že v predmetnom konaní údajne boli predložené dôkazy aj o dopade predmetného konania na území SR. Ide opätovne o nesprávny výklad rozsudku Najvyššieho súdu SR.
812. Najvyšší súd SR na str. 31 a 32 rozsudku uvádza cit. „*V preskúmvanej veci nebolo sporné, že došlo k vzniku zakázanej dohody obmedzujúcej hospodársku súťaž, ktorej sa zúčastnil aj žalobca, nakoľko tieto skutočnosti boli preukázané v niekoľkých konaniach pred EK, ako aj v rozsudkoch Všeobecného súdu EÚ (pôvodne SPI) č. T-122/07 až 124/07 z 03.03.2011 vo veciach Siemens AG Österreich, VA Tech Transmission & Distribution SA a Nuova Magrini Galileo SpA proti Európskej komisii. Napokon samotný krajský súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že skutok popísaný vo výroku napadnutého rozhodnutia žalovaného sa stal, a že tento skutok je kartelovou dohodou, ktorá má protisúťažné účinky aj na slovenskom území.*“
813. Najvyšší súd SR ďalej konštatoval, že cit. : „*keďže EK nebola oprávnená napriek konštatovaniu o pôsobnosti uvedených dohód ako „celosvetového kartelu“, čo v zásade nevylučuje ani územie Slovenskej republiky, posudzovať vplyv protisúťažného konania na teritórium v danom čase nečlenského štátu mal sa žalovaný v rozhodnutí dostatočne presvedčivým spôsobom vysporiadať aj s hodnotením ekonomického vplyvu jednotlivých účastníkov dohód na hospodársku súťaž na území Slovenskej republiky,....*“ Uvedená citácia je pritom začlenená v časti, kde Najvyšší súd SR analyzuje uložení pokutu a všetky jeho konštatovania potom možno vnímať iba v súvislosti s uložením pokuty a jej dostatočného odôvodnenia.
814. Oba súdy sa zaoberali iba odôvodnením výšky pokuty a nie skutkom samotným, keďže ten považovali za zistený dostatočne. Najvyšší súd SR požadoval však dôslednejšie odôvodnenie skutočného dopadu v zmysle § 38 ods. 10 zákona, t.j. v súvislosti s ukladaním pokuty.
815. Účastník konania sa však zjavne snaží argumentáciu Najvyššieho súdu SR týkajúcu sa odôvodnenia výšky pokuty posunúť do roviny nového zisťovania skutkového stavu, súčasťou ktorého je aj posúdenie, či kartel mal dopad na území Slovenskej republiky a či účastníkom takéhoto kartelu bol aj účastník konania. Potreba takéhoto zisťovania však z rozsudkov súdov nevyplývala. Takéto zisťovanie nie je možné odvodzovať od § 38 ods. 10 zákona, výlučne ktorým sa zaoberali súdy a zaviazali Radu úradu dostatočne sa s kritériom dopadu v zmysle § 38 ods. 10 zákona vysporiadať.
816. V tejto súvislosti Rada úradu cituje z rozsudku Najvyššieho súdu SR na str. 34 cit. : „*Z rozhodnutia žalovaného vo vzťahu k zníženiu pokuty nie je možné zistiť jeho úvahu, ako hodnotil porušenia zákona žalobcom a ich skutočný dopad na trh, preto je nutné posudzovať výšku uloženej pokuty za nedostatočne zdôvodnenú, čo činí rozhodnutie o uložení sankcie v časti*

pokiaľ ide o jej výšku nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a v konaní došlo k podstatnej vade konania, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia.“

817. Rada úradu rozhodne neprenáša zodpovednosť za preukázanie dopadu správania na účastníka konania ako to tento tvrdí. Požiadavka preukázania verejného dištancovania sa od kartelu v prípade, že účastník konania tvrdí, že na ňom ukončil účasť je štandardne požadovaná a je stabilne súčasťou súťažného práva a súťažnej judikatúry v oblasti dohôd obmedzujúcich hospodársku súťaž.

818. Vzhľadom na závery oboch súdov a predovšetkým Najvyššieho súdu SR nepovažuje Rada úradu za potrebné vyjadrovať sa viac k námietkam účastníka konania týkajúcim sa jeho účasti na dohode, t.j. týkajúcim sa skutkového stavu, ktorý súdy považovali za dostatočne zistený.

819. V rozhodnutí Rady úradu, ktoré bolo predmetom prieskumu súdov Rada úradu uviedla cit. : „*Rada úradu mení rozhodnutie úradu vzhľadom na odlišné posúdenie dĺžky protiprávneho konania v prípade niektorých účastníkov konania, z dôvodu zmeny výšky pokút uložených úradom a tiež z dôvodu potreby prepojenia bodu 1 a bodu 2 výrokovej časti, keďže v prípade GQ – Dohody a GQE - Dohody ide o jednu dohodu posudzovanú ako jeden správny delikt a preto je vhodné aby opis tejto dohody bol v jednom bode výrokovej časti.*“

820. Rada úradu teda jednoznačne uviedla, že GQ- Dohodu a GQE – Dohodu posudzuje ako jednu dohodu, čo preskúmvacie súdy nijako nespochybnili, a preto odôvodnenie ukladanej pokuty za dohodu nebolo dôvodné členiť pre jednotlivé jej dielčie časti zvlášť. Vzhľadom na uvedené je tiež irelevantná námietka, že Rada úradu bola povinná aplikovať absorpčnú zásadu. Vo vzťahu k opätovnej námietke účastníka konania na potrebu aplikovať zásady trestného práva Rada úradu uvádza citáciu z rozsudku Najvyššieho súdu SR 3Sžhu/1/2013 z 9.6. 2015 cit.: „*V tejto súvislosti je však potrebné prihliadať aj na to, že Európsky súd pre ľudské práva rozlišuje medzi tzv. „tvrdým trestným právom“, kde ide o obvyklé trestné konanie proti fyzickej osobe s vysokým stupňom spoločenskej nebezpečnosti, za ktoré môže byť uložený aj trest odňatia slobody a medzi „ostatnými deliktami“, medzi ktoré Európsky súd pre ľudské práva zaradil aj porušenie súťažného práva, pri ktorých nie je nevyhnutné uplatňovať trestnoprávne záruky v plnom rozsahu (bližšie pozri: Petr., M.: K povaze řízení ve věcech hospodářské soutěže. Antitrust. 2/2010). K obdobnému záveru dospela aj generálna advokátka Eleanor Sharpston vo svojom návrhu vo veci C-272/09 P KME Germany AG a spol. proti Komisii: „Hoci teda konanie týkajúce sa uloženia pokút v prejednávanej veci patrí na účely EDLP (a Charty) do oblasti trestného práva, súhlasím s tým, že, ako sa uvádza v rozsudku Jussila, toto konanie sa odlišuje od tvrdého jadra trestného práva; v dôsledku toho sa trestnoprávne záruky nebudú nevyhnutne uplatňovať v celom rozsahu.“*

821. Vzhľadom však na to, že Rada úradu neukladá dve pokuty za dva delikty nie je dôvod sa ďalej otázkou aplikácie absorpčnej zásady zaoberať.

822. Pokiaľ ide o zdôvodnenie námietky súdu prečo za účastníka konania bola pribratá spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich a nie aj Siemens s.r.o. je potrebné uviesť, že úrad vychádzal z dôkazov predložených v konaní vo vzťahu k jednotlivým spoločnostiam vrátane písomného vyjadrenia leniency žiadateľa, ktoré neobsahovali obvinenia voči spoločnosti a nebolo možné preto pre nedostatok dôkazov viesť voči nej správne konanie.

Odôvodnenie výšky pokuty

823. Podľa § 38 ods. 1 zákona úrad za porušenie ustanovenia § 4 ods. 1 zákona uloží pokutu podnikateľovi do 10 % z obratu podľa § 10 ods. 3 zákona za predchádzajúce uzavreté účtovné obdobie a podnikateľovi, ktorý za predchádzajúce uzavreté účtovné obdobie dosiahol obrat do 330 eur alebo ktorý nemal žiadny obrat, alebo podnikateľovi, ktorého obrat nemožno vyčíslieť, pokutu do 330 000 eur.

824. Z ustanovenia § 38 ods. 1 zákona vyplýva, že úrad je povinný za porušenie zákazu zakotveného v § 4 ods. 1 zákona pokutu uložiť.

825. Podľa § 38 ods. 10 zákona úrad pri ukladaní pokuty posudzuje závažnosť a dĺžku trvania porušovania ustanovení tohto zákona, porušovania ustanovení osobitného predpisu alebo porušovania podmienky, povinnosti alebo záväzku uloženého rozhodnutím úradu. Úrad pri posudzovaní závažnosti porušovania berie do úvahy jeho povahu, skutočný dopad na trh a tam, kde je to účelné, veľkosť relevantného trhu. Okrem týchto kritérií úrad pri ukladaní pokuty berie do úvahy aj iné skutočnosti, najmä opakované porušovanie tým istým podnikateľom, odmietnutie podnikateľa spolupracovať s úradom, postavenie podnikateľa ako vodcu alebo iniciátora porušovania, získanie majetkového prospechu v dôsledku porušovania alebo neplnenia dohody obmedzujúcej súťaž v praxi.

826. Ustanovenie § 38 ods. 10 zákona obsahuje demonštratívny výpočet kritérií, ktoré úrad pri ukladaní pokuty zohľadní, nie všetky je však možné zohľadniť v každom prípade, keďže napr. niektoré z nich sa viažu práve výlučne na správny delikt dohody obmedzujúcej súťaž (postavenie podnikateľa ako vodcu alebo iniciátora porušovania, neplnenie dohody obmedzujúcej súťaž), resp. veľkosť relevantného trhu sa zohľadňuje iba tam kde je to účelné.

827. Prvostupňový orgán určoval pokutu správne na základe dvoch základných kritérií, a to závažnosti a dĺžky porušovania tak ako mu to ukladá zákon. Pri určovaní závažnosti je potrebné v zmysle zákona zohľadniť povahu porušenia, skutočný dopad na trh a tam kde je to účelné veľkosť relevantného trhu.

828. Kartel, ktorý patrí medzi najzávažnejšie porušenia súťažného práva je skupina dvoch alebo viacerých nezávislých podnikateľov, ktorí spolupracujú, aby určovali ceny, obmedzovali produkciu, delili si trhy alebo zákazníkov medzi sebou. Namiesto konkurovania sa tak spoliehajú na dojednané správanie, ktoré redukuje ich zámer poskytovať nové a lepšie tovary a služby

za súťažnú cenu. Ako výsledok takéhoto správania spotrebiteľa platia viac za nižšiu kvalitu.

829. Vo všeobecnosti je teda akceptovaná škodlivosť kartelu. V súťažnej teórii je tiež akceptované, že rozsah poškodenia spôsobený kartelom nie je možné presne kvantifikovať. Úspešný kartel zvyšuje ceny nad súťažnú úroveň a redukuje výstupy. Pri existencii kartelu si spotrebiteľ potom volí buď neplatiť za drahý produkt alebo službu, a tak sa vlastne vzdáva niečoho čo by si inak kúpil alebo zaplatí kartelovú cenu, a tým nevedomky prenáša prospech produkovaný kartelom na účastníkov kartelu. Produkty a služby predávané za kartelizované ceny maximalizujú zisky účastníkov kartelu. Kartel v podstate ochraňuje jeho účastníkov pred ich plným vystavením sa súťažným tlakom, redukujúc tak tlak na kontrolu ich nákladov a tiež ich záujem prinášať nové inovácie. Všetky tieto efekty nepriaznivo ovplyvňujú efektívnosť trhovej ekonomiky krajiny. Tieto efekty, ako už bolo uvedené, nie je jednoduché kvantifikovať. Na účely takéhoto posúdenia sa môže vykonať porovnanie situácie na trhu počas existencie kartelu so situáciou na trhu s hypoteticky fungujúcou súťažou. Zákon ani súťažná teória a judikatúra však nevyžadujú vykonávanie presných kalkulácií a prepočtov. V prípade posudzovania odhadu škody spôsobenej kartelom súťažnou inštitúciou prichádza do úvahy posúdenie prospechu získaného účastníkmi. Avšak aj posúdenie takéhoto prospechu je spravidla obtiažne vzhľadom na potrebu posúdenia dotknutého trhu a súťažnej ceny, ktorá by bola dosiahnutá v prípade absencie kartelu.

830. Ustanovenie § 38 ods. 10 zákona stanovuje, že úrad berie do úvahy skutočný dopad na trh. Uvedené ustanovenie však neznamená, vzhľadom na vyššie uvedené, že iba správanie, ktorého negatívne účinky, resp. dopady je možné presne kvantifikovať je možné označiť za protisúťažné. Skutočný dopad je iba jeden z faktorov, ktorý úrad zvažuje, pričom zákon ustanovuje iba povinnosť jeho zhodnotenia čo znamená, že tento faktor, faktor skutočného dopadu na trh, úrad vyhodnotí spolu s ďalšími faktormi a na základe ich kumulatívneho posúdenia určí výšku pokuty.

831. V rozhodnutí Súdu prvej inštancie T- 329/01 vo veci Archer Daniels Midland Co. v. Komisia zo dňa 27.9.2006 Súd prvého stupňa konštatoval, že skutočný dopad je dostatočne demonštrovaný, ak je Európska komisia schopná poskytnúť špecificky hodnoverný dôkaz indikujúci s rozumnou pravdepodobnosťou, že protisúťažné správanie malo dopad na trh. Súd pripustil, že v každom prípade nie je možné kvantifikovať dopady protisúťažného správania na trh.

832. V rozhodnutí Michelin T-203/01 zo dňa 30.9.2003 Súd prvého stupňa uviedol, že účinok protisúťažného konania, na ktorý sa odvoláva judikatúra (napr. prípad vo veci 85/76 Hoffmann-La Roche) sa nemusí nevyhnutne viazať na skutočný dopad.

833. V rozsudku Všeobecného súdu vo veci GIS kartelu (t.j. kartelu, ktorý je posudzovaný aj v tomto konaní) v spojených prípadoch T-122/07 až T-124/07 z 3.3. 2011 v bodoch 75 a 76 súd uvádza, že cit. „*Po prvé je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry zo znenia článku 81 ods. 1 ES*

vyplýva, že dohody medzi podnikmi sú zakázané, ak majú protisúťažný cieľ, a to bez ohľadu na ich účinok (rozsudky Súdneho dvora z 8. júla 1999, Komisia/Anic Participazioni, C-49/92 P, Zb. s. I-4125, bod 123, a Súdu prvého stupňa z 8. júla 2004, JFE Engineering/Komisia, T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, Zb. s. II-2501, bod 181). V dôsledku toho sa v prípade, že je preukázaný protisúťažný predmet vytýkaných správaní, nevyžaduje, aby došlo k skutočným protisúťažným účinkom (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. júla 2000, Volkswagen/Komisia, T-62/98, Zb. s. II-2707, bod 178 a tam citovanú judikatúru). V prejednávanej veci Komisia vychádzala predovšetkým z protisúťažného predmetu dohôd a zosúladených postupov uvedených v článku 1 napadnutého rozhodnutia. Najskôr v odôvodneniach č. 303 a 304 napadnutého rozhodnutia konštatovala, že predmetom všetkých dohôd a/alebo opísaných zosúladených postupov bolo obmedzenie hospodárskej súťaže v zmysle článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP a že za týchto okolností bolo na účely uplatnenia uvedených ustanovení zbytočné zohľadňovať konkrétne účinky dohody, a to predtým, než sa v odôvodnení č. 308 pripomenulo, že vykonanie dohody opísaného druhu už na základe svojej povahy spôsobuje vážne skreslenie hospodárskej súťaže. Rovnako, pokiaľ ide o stanovenie pokút, Komisia v odôvodnení č. 477 napadnutého rozhodnutia výslovne tvrdila, že pri stanovovaní závažnosti porušenia nevychádzala len z jeho konkrétneho dopadu.“

834. Podľa judikatúry súdov Európskej únie teda nie je nevyhnutné kvantifikovať detailne dopady protisúťažného správania na trh, a to aj vzhľadom na skutočnosť, že môže existovať množstvo ďalších vonkajších faktorov, ktoré môžu simultánne ovplyvňovať napr. ceny alebo vstupy, čím sa stáva extrémne obtiažnym urobiť záver o presnom vplyve všetkých možných faktorov na situáciu na trhu.
835. Rada úradu konštatovala vo svojom pôvodnom právoplatnom rozhodnutí z roku 2009, ktoré vo vzťahu k ostatným účastníkom pôvodného správneho konania nadobudlo právoplatnosť, že závažnosť formy konania bola u všetkých účastníkov kartelu rovnaká, keďže sa všetci dopustili rovnakého zakázaného konania určením cien, rozdelením trhu, udržiavaním stabilnej úrovne trhových podielov na základe vopred odsúhlasených kvót, vzájomným obmedzovaním sa pri uzatváraní licenčných zmlúv s tretími osobami a koluzívnym správaním v procese verejného obstarávania.
836. Kartel bol v praxi implementovaný, a to počas dlhého obdobia. V tejto súvislosti by bolo irelevantné aj keby došlo k jeho čiastkovej nerealizácii, pretože skutočnosť, že zakázaná dohoda v určitom časovom období nebola realizovaná nie je dôvod, ktorý by mal byť braný na zreteľ pri posudzovaní závažnosti.³⁵
837. Posudzovaná dohoda predstavovala závažné a dlhodobé porušovanie zákona. Počet projektov a dopyt po GIS bol pritom ovplyvnený počtom

---

³⁵ Viď v tejto súvislosti rozhodnutia Európskej komisie COMP/38.432 z 20.11.2007 vo veci Professional Videotapes, COMP/38.629 z 5.12.2007 vo veci Chloroprene Rubber, COMP/39.125 z 12.11.2008 vo veci Car glass.

podnikateľov – odberateľov GIS na území jednotlivých krajín, resp. ich konkrétnou potrebou v určitom období. Kartelová dohoda mala na územie SR nepochybne aj reálny dopad, keďže boli realizované projekty, ktoré boli predmetom rokovania kartelu.

838. Navyše dlhotrvajúci charakter kartelu, ktorý vyžaduje aj určité náklady na jeho plnenie (cestovné, organizačné a pod.) podporuje jeho ziskovosť a význam pre jeho členov.

839. Je nepochybné, že na základe zásady individuality trestov a sankcií môže byť fyzická alebo právnická osoba sankcionovaná len za skutky, ktoré sa jej osobne vytýkajú³⁶, pričom táto zásada je uplatniteľná v každom administratívnom konaní, ktoré môže viesť k sankciám.

840. Úrad určil za účastníkov kartelu okrem iných spoločnosť Siemens AG a jej dcérske spoločnosti Siemens Aktiengesellschaft Österreich a Siemens Transmission & Distribution Limited (právny predchodca bol VA Tech Transmission & Distribution Ltd.). Spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich nesie zodpovednosť ako právny a ekonomický nástupca svojich právnych predchodcov spoločností VA Technologie AG a VA Tech T&D GmbH.

841. Úrad správne vyhodnotil, že u účastníka konania Siemens Aktiengesellschaft Österreich ako účastníka kartelu došlo k veľmi závažnému porušeniu zákona. Dohoda, ktorej bol účastníkom už svojou povahou patrí medzi najzávažnejšie typy porušenia súťažných pravidiel. Rovnako aj rozhodovacia prax súdov Európskej únie potvrdila, že horizontálnu dohodu obmedzujúcu súťaž takého charakteru, aká je aj predmetom tohto konania, je možné považovať za veľmi závažné a škodlivé porušenie už na základe povahy takéhoto porušenia bez potreby skúmania konkrétnych dopadov na trh, keďže ide o druh porušenia, ktorý narúša súťaž v jej hlavných parametroch. Implementácia takejto dohody v praxi, ktorá bola v tomto prípade preukázaná, vedie vždy k významnému obmedzeniu súťaže, pričom výhody z nej plynú výlučne pre jej účastníkov a na úkor ich zákazníkov, resp. konečných spotrebiteľov. Rozhodovacia prax európskych súdov pritom potvrdila, že takéto formy porušenia možno považovať za veľmi závažné bez toho, aby nevyhnutne pokrývali určitú geografickú oblasť.³⁷

842. Získanie priamych dôkazov pritom v takýchto prípadoch odhaľovania kartelových dohôd môže byť značne zložitý. Priamy dôkaz kartelovej dohody môže byť taký, ktorý priamo určuje, resp. popisuje stretnutie alebo komunikáciu medzi subjektami a opisuje podstatu ich dohody. Nepriamy dôkaz naopak je taký, ktorý špecificky nepopisuje konkrétne podmienky dohody alebo jej strany. Nepriamy dôkaz môže zahŕňať dôkaz o komunikácii medzi podozrivými stranami kartelu, ekonomický dôkaz týkajúci sa trhu alebo správania sa podozrivých strán kartelu a pod. Interpretácia nepriamych

³⁶ Pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. decembra 2001, Krupp Thyssen Stainless a Acciai speciali Terni/Komisia, T-45/98 a T-47/98, Zb. s. II-3757, bod 63.

³⁷ Spojené prípady T- 49/02 – T-51/02 Brasserie nationale a.o. v Komisia, ods. 178 a 179, Prípád T-38/02 Groupe Danone v Komisia, ods. 147, 148 a 152 a prípad T-241/01 SAS v Komisia, ods. 84, 85, 122, 130-131.

dôkazov však môže byť najmä v prípade posudzovania kartelov značne obtiažna. Strany kartelu nezriedka využívajú rôzne metódy utajenia svojho protiprávneho správania ako je využívanie rôznych kódov, šifrovanie správ, používanie komunikácie, ktorá budí dojem súkromnej alebo s podnikateľskou činnosťou nesúvisiacej komunikácie a pod.

843. Napriek uvedenému sú nepriame dôkazy akceptované a používané vo všetkých krajinách aplikujúcich kartelové súťažné právo, a to predovšetkým z dôvodu, že z praxe súťažných úradov, vrátane Európskej komisie, je známe, ako už bolo uvedené, že kartelové dohody sa uzatvárajú a prebiehajú v značnom utajení. Nie je zriedkavosťou, že sa podarí odhaliť iba určité fragmenty týkajúce sa zakázanej dohody, kedy je pre ich posúdenie a vyhodnotenie nevyhnutné použiť aj metódu dedukcie. Bez vysvetlenia samotnými aktérmi kartelu ich pochopenie niekedy nie je vôbec súťažnou autoritou možné.

844. Uvedené potvrdzuje práve posudzovaný prípad. Jednotliví členovia kartelu boli označovaní kódmi, ktoré sa počas trvania kartelu aj menili.

845. Členovia kartelu komunikovali spolu aj prostredníctvom emailu cez Yahoo a Hotmail. Adresy boli vytvorené pod kryciami menami Robert Noireau alebo Boulevard Rosa. Adresy a krycie mená sa často menili. K emailom boli pripojené dokumenty v programe Word, ktoré obsahovali správy ostatným členom kartelu. Prílohy boli chránené šifrovacím softwarom Bluefish. V emailovej korešpondencii boli použité kódy. V záhlaví každého emailu tieto kódy označovali, ktorá spoločnosť posielala email komu. Napr. ABB používala kód 1, Alstom 2, Siemens 3 a VA Tech 4.

846. Členovia kartelu komunikovali prostredníctvom špeciálnych mobilných telefónov so šifrovacou funkciou, ktoré dodala spoločnosť Siemens AG. Využívali sa tiež súkromné faxy.

847. Vzhľadom na takto sofistikované riadenie kartelu nie je možné očakávať, že jednotlivé dôkazy by boli priamo priraditeľné dokonca k jednotlivým podnikateľom prináležiacim k určitej ekonomickej skupine, keď komunikácia so samotnou skupinou bola šifrovaná a kódovaná. V tejto súvislosti má preto význam vysvetlenie podané v tomto konaní leniency žiadateľom, ktorý pomohol úradu a Rade úradu objasniť jednotlivé kódy a šifrované správy. Z jeho vyjadrenia nevyplýva, že by dôkazy vzťahujúce sa na skupinu Siemens boli rozdielne vnímané vo vzťahu k jednotlivým členom ekonomickej skupiny Siemens. Účasť jednotlivých účastníkov kartelu bola v konaní pred úradom a Radou úradu riadne preukázaná, čo v iných prípadoch posudzovania tohto kartelu potvrdil aj iný senát Najvyššieho súdu SR, ako už bolo uvedené vyššie. Dôkazy zhromaždené v tomto konaní možno preto považovať za rovnako preukazujúce účasť všetkých účastníkov skupiny Siemens, ktorí sa podľa dôkazov mali kartelu zúčastniť. Uvedený záver je v súlade s tým, že podnikateľ nesie plnú zodpovednosť za celý kartel aj v situácii, keď sa nezúčastnil všetkých jeho elementov.

848. I keď spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich, resp. jej právni predchodcovia zohrávali v karteli úlohu zodpovedajúcu ich vlastným

špecifickým okolnostiam, či podmienkam toto nemôže vylúčiť jej zodpovednosť za uzavretie a plnenie kartelu ako celku, vrátane konaní uskutočnených ostatnými účastníkmi kartelu, keďže zo zhromaždených dôkazov vyplýva, že aj táto spoločnosť musela vedieť, že konania všetkých majú rovnaký cieľ, a tým aj rovnaký protisúťažný efekt. Spoločnosť sa zúčastňovala spoločného protisúťažného konania viacerých účastníkov kartelu správaním, ktoré prispievalo k realizácii spoločného cieľa, a je preto rovnocenne zodpovedná počas celého obdobia jej účasti na porušení s výnimkou obdobia prerušenia účasti na dohode aj za konanie ostatných účastníkov sledujúcich ten istý cieľ dohody. Z vykonaných dôkazov vyplýva, že spoločnosť si musela byť vedomá nezákonného správania ostatných účastníkov, resp. to mohla aspoň rozumne predpokladať, a tak bola pripravená vziať na seba riziko.³⁸ Vedomosť účastníkov kartelu, vrátane spoločnosti Siemens Aktiengesellschaft Österreich na protiprávnom správaní podporuje práve aj utajovanie celkovej komunikácie a realizácie dohody.

849. Vychádzajúc z listu ABB zo dňa 20.11.2007, zaevidovaným pod č. 4232, GQ-Dohoda, ktorá sa stala účinnou 15.4. 1988, bola uzatvorená medzi nasledovnými výrobcami GIS: AEG, ABB, GEC, Siemens, Northern Engineering Industries (NIE)/Reyrolle (neskôr VA TECH, teraz Siemens), Schneider, Nuova Magrini, Sprecher Energie, Hitachi, Mitsubishi, Toshiba, Fuji a Nissin.

850. Na základe vyhlásení jej svedkov ABB zostavila zoznam stretnutí kartelu s uvedením dátumu, miesta a mien účastníkov stretnutia, medzi ktorých patrí aj skupina Siemens a v rámci nej aj Siemens Aktiengesellschaft Österreich ako právny a ekonomický nástupca spoločností VA Technologie AG a VA Tech T&D GmbH, ktorých účasť bola preukázaná v konaní na základe dôkazov predložených leniency žiadateľom.

851. Spoločnosť ABB tiež detailne, najmä v dokumente GIS kartel história pôsobenia, popísala používanie kódov a značiek v rámci komunikácie kartelu. Tieto sú súčasťou napr. zoznamu projektov predložených spoločnosťou ABB v konaní. Spoločnosti Hitachi Ltd., Hitachi Europe Limited a JAEPS v liste zo dňa 23.10.2008, zaevidovanom pod číslom 4542, popisujú priebeh stretnutia dňa 11.5.2004 v Amsterdame a uvádzajú, že mená osôb, ktoré sa ho zúčastnili. V liste ďalej uvádzajú, že stretnutia sa zúčastnili spoločnosti ALSTOM/AREVA, Siemens, VA TECH a TM&TD.

852. Pokiaľ ide o skutočný dopad na trhu v SR ten nie je možné pri tejto dohode, a teda ani s ohľadom na vplyv konania spoločnosti Siemens Aktiengesellschaft Österreich na dopad na trh jednoznačne konkrétne posúdiť. Takýto záver prijala vo svojom rozhodnutí aj Komisia, a to s ohľadom na absenciu informácií o pravdepodobných cenách GIS projektov v EEA oblasti pri absencii zakázanej dohody. Uvedené možno konštatovať aj v prípade posudzovania dopadu správania účastníka konania na slovenský trh. Rovnako tak Komisia sa preto pri jej posudzovaní nespoliehala výlučne na skutočný, reálny dopad na trh, a to aj s poukazom na jej usmernenie

---

³⁸ Viď napr. Rozsudok vo veci C-49/92P Komisia v Anic Partecipazioni SpA, [1999] ECR I-4125, ods. 83.

o ukladaní pokút, podľa ktorého skutočný dopad pri ukladaní pokuty je možné zohľadniť iba vtedy, keď tento je reálne merateľný. Rovnaký postup je možné a potrebné aplikovať aj v tomto prípade, keďže ak by nemerateľnosť skutočného dopadu na trh mala mať za následok liberáciu účastníka konania z protiprávneho správania viedlo by to k nemožnosti postihovania značného počtu realizovaných kartelov, ktoré vážne obmedzujú hospodársku súťaž na trhoch a odoberajú tak prospech, ktorý by z fungujúcej súťaže mohli mať spotrebitelia.

853. V konaní však boli predložené dôkazy aj o dopade na slovenský trh. Spoločnosť ABB uviedla, že má vedomosť o niekoľkých projektoch, ktoré boli prerokované kartelom v období od októbra 1991 do marca 2002. Podľa vyjadrenia ABB (str. 50 dokumentu GIS kartel história pôsobenia) sa všetci členovia GIS kartelu zúčastnili rokovaní o slovenských projektoch. Napr. v prílohe 8 sú uvedené pod kódmi spoločnosti, ktoré sa ich zúčastnili. ABB predložilo aj s popisom zoznam projektov, ktoré sa týkali SR.

854. I keď súdnymi rozhodnutiami neboli spochybnené skutkové závery a právne posúdenia ohľadne samotnej existencie kartelu Rada úradu považuje za potrebné vyjadriť sa v tejto súvislosti ohľadne ekonomického dopadu správania sa účastníka konania na trh vzhľadom na ekonomické podmienky trhu a namietané technické obmedzenia, keďže Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku na tieto okrajovo poukazuje.

855. V prvom rade Rada úradu uvádza, že keďže spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich nie je japonskou spoločnosťou o problémoch vstupu na trh spojených s určitými technickými obmedzeniami, ktoré namietali japonské spoločnosti nie je relevantné argumentovať.

856. Rada úradu sa touto otázkou podrobne zaoberala už v časti vecného a právneho posúdenia prípadu. Podporne k tomu čo už Rada úradu vyhodnotila v danej súvislosti považuje za potrebné doplniť, že pokiaľ ide o možný vstup japonských podnikateľov na európske trhy touto otázkou sa podrobne zaoberal v prípade GIS kartelu posudzovaného Komisiou aj rozsudok Všeobecného súdu č. T-409/12 zo dňa 19.1. 2016. Všeobecný súd uviedol, že európsky producenti vedeli dostatočne dobre posúdiť situáciu v EEA oblasti ako výsledok ich privilegovaného postavenia v Európe, ich akceptácia tzv. „*common understanding*“ predstavuje argument, ktorý značne spochybňuje obhajobu žalobcu v danej veci. Súd v tejto súvislosti analogicky poukazuje aj na rozsudok z 12.7. 2011 vo veci Hitachi a ďalší v Komisia, T-112/07, ECR, EU:T:2011:342, ods. 319. Všeobecný súd tiež poukazuje na to, že expertné stanoviská predložené v konaní boli predložené až na účely obhajoby v konaní, ktoré viedlo k prijatiu rozhodnutia Komisie o uložení pokuty v roku 2007, čím je znížená ich dôkazná hodnota.

857. Ďalej Všeobecný súd uviedol, že pokiaľ ide o určité rozdiely medzi národnými trhmi tieto by ovplyvnili tiež európskych výrobcov, čo znamená, že japonskí výrobcovia by neboli v tomto ohľade a priori znevýhodnení. Opätovne poukázal na rozsudok vo veci Hitachi a ďalší v Komisia, ods. 167 (EU:T:2011:342). V tomto rozsudku už Všeobecný súd judikoval, že japonský výrobca, ktorý chce vstúpiť na trh EEA musel prispôbiť svoje tovary

požadovaným normám vyplývajúcim zo štandardov definovaných Medzinárodnou elektrotechnickou komisiou, uskutočniť určité testy konformity (súlady) a získať určité certifikáty. Avšak ako uvádza súd žalobca nepreukázal, žeby tieto nebol schopný naplniť v minulosti, keď uskutočňoval sporadické predaje GIS produktov v EEA a väčší počet predajov v iných teritóriách, kde takéto štandardy boli tiež aplikované. V bode 178 rozsudku Všeobecný súd navyše zdôrazňuje, že väčšina bariér vstupu bola postupne od polovice 90 rokov minimalizovaná. V bode 179 Všeobecný súd uvádza, že japonskí producenti, vrátane žalobcu boli v pozícii počas relevantného obdobia prekonať bariéry, na ktoré poukazujú. Všeobecný súd ďalej uviedol, že pretrvávajúca existencia tzv. „*common understanding*“ a absencia japonských výrobcov na EEA trhu bola spôsobilá vytvoriť umelo niektoré bariéry na vstup, na ktoré žalobca poukazuje, najmä pokiaľ ide o tie vo vzťahu k akceptácii japonských producentov európskymi zákazníkmi.

858. Pokiaľ ide o možnosť dopadu kartelu na krajiny stredného a východného bloku Komisia vo svojom rozhodnutí COMP/F/38.899 v bode 116 uviedla, že existovalo tzv. dojednanie (*common understanding*) medzi skupinou európskych a skupinou japonských výrobcov GIS, že japonské spoločnosti sa nebudú zúčastňovať tendrov v Európe. Komisia uvádza, že odkaz na „Európu“ musí byť vnímaný tak, že v počiatočnom štádiu kartelu išlo o západnú Európu, zatiaľ čo v neskoršom štádiu musí byť chápaný tento odkaz ako pokrývajúci tiež ďalšie európske krajiny zo strednej a východnej Európy ako sa tieto postupne otvárali trhovej ekonomike. V bode 128 rozhodnutia tiež Komisia uvádza, že v spise Komisie sa nachádza dôkaz, že európski členovia kartelu alokovali medzi nimi európske projekty vrátane projektov vo východnej Európe.
859. Rada úradu poukazuje aj na rozsudok Všeobecného súdu zo dňa 3.3. 2011 v bode 98 v spojených veciach T-122/07 až T-124/07, v ktorom tento uviedol, že geografická oblasť pôsobnosti GIS kartelu bola rovnaká v roku 2000 a v období rokov 2002 až 2004. Od roku 1988 sa však, podľa vyjadrenia súdu, trochu rozšírila z dôvodu, že trhy krajín strednej a východnej Európy sa medzičasom stali prístupné pre členov kartelu.
860. Z uvedeného vyplýva, že ani Všeobecný súd nespochybňoval dopad kartelu aj na geografickú oblasť, do ktorej patrí aj Slovenská republika.
861. Podľa vyjadrenia spoločnosti ABB na str. 25 dokumentu GIS kartel história pôsobenia, hoci znenie prílohy 2 Dohody naznačuje, že kartel nepôsobil v krajinách Európskeho spoločenstva, európske GIS projekty sa objavovali na zoznamoch projektov a boli predmetom rokovania kartelu. Podľa vyjadrenia ABB krajiny Európskeho spoločenstva boli vylúčené z písomnej Dohody- GQ iba z historických dôvodov a tiež preto, že členovia kartelu sa chceli právne chrániť tým, že otvorene nepriznali v samotnej kartelovej dohode, že aj Európa bola zahrnutá do protisúťažných dojednaní. Európa však nebola vylúčená a v jej rámci existovali tzv. miestne kluby a domáce trhy.
862. Vyjadrenia leniency žiadateľa ako aj zistenia Komisie jednoznačne potvrdzujú, že dopady kartelu v Slovenskej republike, resp. predtým

v bývalom Československu, na ktorom sa podieľal aj účastník konania neboli vylúčené.

863. Poukazujúc tiež na ustálenú judikatúru európskych súdov, najmä rozsudok vo veci Roquette Frères SA, rozsudok Súdu prvého stupňa T-322/01 zo dňa 27.9.2006, bod 75, skutočný dopad kartelu na trhu môže byť dostatočne preukázaný, ak môže súťažná inštitúcia preukázať konkrétne a hodnoverné indície, ktoré s primeranou pravdepodobnosťou naznačujú, že kartel mal dopad na trh. V prípade GIS kartelu Komisia konštatovala (čo bolo súdmi potvrdené), že zo zhromaždených dôkazov je zjavné, že kartelové dojednania boli efektívne implementované. To isté môže byť konštatované aj v prípade posudzovaného kartelu s dopadom na slovenský trh.

864. Úrad ako aj Rada úradu na viacerých dôkazoch teda preukázali, že kartel mal dopad aj na slovenský trh, keďže územie Slovenskej republiky nebolo z neho vyčlenené a predmetom rokovaní v rámci kartelu boli aj projekty v SR popísané bližšie v časti vecného a právneho posúdenia, ktoré súdy považovali za vecne a právne správne.

865. Protisúťažné správanie malo pritom minimálne potenciálny dopad na celé územie Slovenskej republiky, keďže dohoda nebola obmedzená iba na určitú časť územia, ale tendre na GIS sa realizovali v rámci celého územia SR podľa dopytu konkrétnych odberateľov, čo zvyšuje závažnosť protisúťažného konania.

866. Rada úradu považuje posúdenie skutočného dopadu kartelu ako aj konania účastníka konania na ňom za dostatočne preukázané v súlade s požiadavkou Najvyššieho súdu SR, ktorý rovnako tak vo svojom rozsudku rešpektuje judikatúru európskych súdov, na ktorú aj poukazuje.

867. Spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich je potrebné považovať za zodpovednú za celkový kartel hoci sa nemusela nevyhnutne zúčastniť priamo všetkých elementov tvoriacich kartel. Z preukázaných dôkazov vyplýva, že musela vedieť, že kolúzia ktorej sa zúčastnila bola súčasťou celkového dojednaného plánu.

868. Spoločnosť pritom nepreukázala, že sa dištancovala od kartelu, ani že by nerešpektovala v rámci svojho obchodného správania pravidlá kartelu a konkrétne dojednania týkajúce sa projektov. V konaní tiež nepreukázala, že jej zodpovednosť za celkový kartel bola z určitých konkrétnych preukázateľných dôvodov, s výnimkou obdobia prerušenia, nižšia ako v prípade ostatných účastníkov kartelu, resp. žeby jej účasť na zakázanej dohode bola iba pasívna, resp. obmedzená. Skutočnosť, že plnila odlišnú alebo špecifickú úlohu v dosahovaní spoločného cieľa neznamena, že tam nebol jednotný protisúťažný cieľ, a teda porušenie, keďže prispievala na jej vlastnej úrovni k dosahovaniu spoločného cieľa.³⁹

869. Spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich (resp. jej právni a ekonomickí predchodcovia) svoju obchodnú politiku na trhu neurčovala

---

³⁹ Prípady T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T 78/00, JFE Engineering Corp. v Komisia, ods. 370.

nezávisle, keďže dochádzalo medzi ňou a jej konkurentmi k nedovoleným kontaktom, ktorých cieľom bolo ovplyvniť správanie konkurenta na trhu alebo odhaliť takému konkurentovi priebeh správania, ktoré sa rozhodla prijať alebo zamýšľala prijať na trhu.

870. V tejto súvislosti možno tiež podporne poukázať na rozsudok Všeobecného súdu vo veci GIS č. T-122/07 až T-124/07 z 3.3. 2011, v ktorom súd uvádza, že cit.: „V prvom rade Siemens Österreich a KEG uvádzajú, že sa nezúčastnili na príprave protisúťažných dohôd. V tomto ohľade však Komisia v napadnutom rozhodnutí konštatovala, že Reyrolle, Magrini a Schneider Electric sa ako zástupcovia právnych predchodcov spoločnosti SEHV zúčastnili prípravy dohôd budúceho kartelu a boli jeho spoluzakladateľmi. V tomto kontexte je potrebné uviesť, že príloha 1 dohody GQ, ktorá obsahuje zoznam zakladajúcich členov kartelu a ich kódy, obsahuje najmä čísla „13“, „26“ a „32“, v súvislosti s ktorými Komisia uviedla bez toho, aby jej žalobkyne protirečili, že označovali postupne Reyrolle, skupinu Schneider a Magrini. Keďže Siemens Österreich a KEG podrobne nespochybňovali zistenie, podľa ktorého sa ich dcérske spoločnosti zúčastnili na vyhotovení dohody GQ, toto tvrdenie sa musí zamietnuť.“

871. V prípade, že by sa Siemens Aktiengesellschaft Österreich chcela liberovať z uloženia pokuty musela by na podporu svojich tvrdení navrhnuť dôkazy, ktoré sú jej známe (§ 34 ods. 3 správneho poriadku). Takéto dostatočné dôkazy účastník konania nepreukázal.

872. Na druhej strane dôkazy v tomto konaní úrad a Rada úradu získali najmä z leniency žiadosti. Ak podnikateľ – leniency žiadateľ predkladá súčasne tvrdenia a dôkazy aj proti sebe samému, ktoré ho usvedčujú z porušenia zákona v takom prípade je takýto dôkaz považovaný za vierohodný, pokiaľ nebol rovnako silným dôkazom vyvrátený. V tejto súvislosti tiež Rada úradu opätovne poukazuje aj na rozhodnutie v spojených prípadoch T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, bod 211 z 8.7.2004, v ktorom Súd prvého stupňa uviedol, že Komisia vo svojom rozhodnutí správne uviedla, že vyjadrenia smerujúce proti záujmom žiadateľa musia v princípe byť považované ako zvlášť hodnoverný dôkaz.

873. Úrad podľa § 38 ods. 1 zákona uloží podnikateľovi, ktorý porušil zákon pokutu z obratu za predchádzajúce uzavreté účtovné obdobie. Podľa § 38 ods. 4 zákona je predchádzajúcim uzavretým účtovným obdobím podľa odseku 1 rok predchádzajúci roku, v ktorom je vydané rozhodnutie úradu, alebo ak nie sú dostupné údaje za tento rok, potom rok predchádzajúci tomuto roku.

874. Za základ pre výpočet pokuty prvostupňový orgán zobral celosvetový obrat účastníka konania za rok 2006, ktorý predchádzal vydaniu jeho rozhodnutia, ktorý bol vo výške 91 miliónov EUR.

875. Rada úradu v prvom rade zisťovala, či nedošlo zo strany úradu v prvostupňovom rozhodnutí k prekročeniu zákonom stanovenej hranice pre uloženie pokuty, a to 10% z obratu. Rada úradu zistila, že u účastníka

konania Siemens Aktiengesellschaft Österreich bola táto hranica v prvostupňovom rozhodnutí výrazne prekročená, a preto je potrebné výšku pokuty uloženej tejto spoločnosti už z tohto dôvodu znížiť.

876. Pri určovaní výšky pokuty za závažnosť Rada úradu prihliadla na to, že účastník konania patrí do ekonomickej skupiny Siemens, ktorá bola zapojená do kartelu ako jeho člen, a to výlučne v záujme uložiť pokutu v súlade s princípom proporcionality a primeranosti, a to jednak z ohľadom na to, že došlo k pokutovaniu viacerých členov tejto ekonomickej skupiny ako aj z dôvodu posúdenia schopnosti zaplatiť ukladanú pokutu. Pri výpočte pokuty sa vychádzalo z celosvetového obratu za rok 2006 spoločnosti Siemens Aktiengesellschaft Österreich, čo vylučuje dvojité započítanie obrátov v rámci ekonomickej skupiny.
877. Spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich sa síce dopustila rovnako závažného porušenia ako ostatní účastníci kartelu, keďže sa vedome podieľala na celkovom dohodnutom pláne, avšak Rada úradu u tejto spoločnosti zohľadňuje, že u nej došlo k dočasnému prerušeniu účasti na posudzovanej dohode.
878. Spoločnosť Siemens Aktiengesellschaft Österreich sa na zakázanej dohode nezúčastňovala v období od 14.12.2000 do 1.4.2002.
879. V rámci hodnotenia závažnosti Rada úradu prihliadla tiež na to, že za obdobnú dohodu bol účastník konania už potrestaný Európskou komisiou. Pokutu uloženú Komisiou zohľadňoval už aj úrad, keďže v časti „*Iné skutočnosti*“ uviedol, že prihliadal na princíp všeobecnej požiadavky prirodzenej spravodlivosti, ktorá by sa mala zohľadniť pri ukladaní sankcií. V poznámke pritom odkazuje na rozsudok ESD vo veci Walt Wilhelm, ktorý sa touto otázkou zaoberá.
880. Rada úradu považuje za primeranú pokutu za závažnosť v tomto prípade sumu 106 220,54 Eur.
881. Účastník konania, resp. jeho právny a ekonomický predchodca sa zúčastňoval na karteli počas obdobia 4 rokov, 3 mesiacov a 13 dní.
882. Spoločnosť sa teda dopustila dlhodobého porušovania zákona, ktoré má za následok zvýšenie pokuty určenej za závažnosť. V tomto prípade považuje Rada úradu za primerané zvýšiť pokutu za závažnosť o 26 555,14 Eur, čo predstavuje 25% zo sumy uloženej za závažnosť, keďže doba porušovania bola iba málo nad hranicou strednodobého porušovania.
883. Rada úradu posúdila tiež vyhodnotenie poľahčujúcich a priťažujúcich okolností úradom pričom dospela k záveru, že rovnako ako úrad nezistila v prípade spoločnosti Siemens Aktiengesellschaft Österreich žiadne priťažujúce ani poľahčujúce okolnosti.
884. Výslednú sumu pokuty 132 775,68 EUR Rada úradu zaokrúhlila nadol na konečnú výšku ukladanej pokuty v sume 132 770 EUR.

885. Rada úradu pre účely posúdenia, či nedôjde uložením pokuty k prekročeniu maximálnej možnej hranice 10% z obratu požiadala účastníka konania o predloženie aktuálneho údaju o obrate, ktorý účastník konania predložil listom zo dňa 17.1.2017, a ktorý je vo výške 2.681.786.337 EUR.

886. Konečná výška pokuty pritom predstavuje 0,14% na celkovom obrate spoločnosti dosiahnutom v roku 2006 a 0,0040 % na celkovom obrate spoločnosti za účtovné obdobie dosiahnuté pred vydaním tohto rozhodnutia, čo možno považovať za pokutu uloženú na dolnej hranici možného zákonného rozpätia.

Záver

887. Rada úradu s ohľadom na rozsudok Najvyššieho súdu SR, č.k. 5Sžhpu/1/2014, zo dňa 28.4.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, č.k. 1S 182-2009 zo dňa 28.5.2013, na svojom zasadnutí dňa 15.6.2017 rozhodla tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu sa podľa § 61 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov nemožno odvolať. Proti tomuto rozhodnutiu možno podať žalobu podľa § 177 a nasl. v spojení s § 194 a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku na Krajský súd v Bratislave do dvoch mesiacov od jeho oznámenia. Zmeškanie lehoty na podanie správnej žaloby nemožno odpustiť.

(elektronický podpis)
Tibor Menyhart
predseda
Rady Protimonopolného úradu SR

Rozhodnutie sa doručí:

1. Nedelka Kubáč Oršulová advokáti s.r.o., Advokátska kancelária, Mickiewiczova 9, 811 07 Bratislava,
2. Protimonopolný úrad SR, odbor kartelov.